



ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

สู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

The Cultural Capital Regarding Natural Dyeing from White
Taboon Tree's Bark through the Design of Retrospective Style
in Women's Clothing

ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

TERAPAS TANAKITSUNTONKUN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566



ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

สู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

The Cultural Capital Regarding Natural Dyeing from White
Taboon Tree's Bark through the Design of Retrospective Style
in Women's Clothing

ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

TERAPAS TANAKITSUNTONKUN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์


มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566

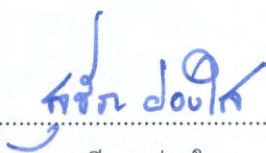
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อวิทยานิพนธ์ ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว สู่การออกแบบ
ชุดสตรีสไตล์เรโทร
ชื่อ นามสกุล ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล
ชื่อปริญญา คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)
สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์
คณะ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุชีรา ผ่องใส

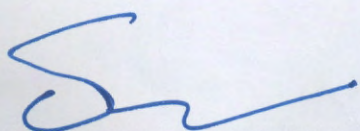
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว


.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริญ วานิชกร)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญภัทร กี่อารีโย)


.....กรรมการ
(ดร.สุชีรา ผ่องใส)

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร


.....คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณภพ โสตรโยม)

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566

ชื่อวิทยานิพนธ์	ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร
ชื่อ นามสกุล	ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)
สาขาวิชา และคณะ	คหกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม 2) การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว 3) การออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร และ 4) ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต การทดลอง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มประชากร กลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 34 คน

ผลการศึกษาพบว่า ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ให้สีน้ำตาลรวมกับการใช้น้ำซึ่ถ้าเป็นส่วนสำคัญในการเป็นสารช่วยติดสี การต้มสกัดสี และย้อมสี จึงทำให้ผ้ามัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวมีความคงทนของสีต่อการซัก ความคงทนของสีต่อน้ำ และความคงทนของสีต่อแสง ด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมได้การมัดย้อมแบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน ด้านการออกแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร ได้ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบ A – Line รูปแบบที่ 2 และเสื้อ กระโปรงรูปแบบที่ 1 ด้านลวดลายได้ผลการประเมิน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยที่ 4.60 ด้านการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.71

คำสำคัญ: การย้อมสีธรรมชาติ, การมัดย้อมแบบชิโบริ, เปลือกตะบูนขาว, ชุดสตรีสไตล์เรโทร

Thesis Title The Cultural Capital Regarding Natural Dyeing from White Taboon Tree's Bark through the Design of Retrospective Style in Women's Clothing

Author Terapas Tanakitsuntonkul

Degree Master of Home Economics (Home Economics)

Major Program Home Economics

Academic Year 2023

ABSTRACT

The research "The Cultural Capital Regarding Natural Dyeing from White Taboon Tree's Bark through the Design of Retrospective Style in Women's Clothing" aims to; 1) study the Samut Songkhram Province's cultural capital regarding natural dyeing from White Taboon Tree's bark (*Xylocarpus granatum*), 2) study the design of natural tie-dye fabric patterns from White Taboon Tree's bark, 3) study the design and cutting of Retrospective Style in Women's Clothing, and 4) study the community development staff's satisfaction through the Retrospective style in women's clothing by the cultural capital regarding natural dyeing from White Taboon Tree's bark. The research applied the Mixed-method research design, both quantitative and qualitative methods. Observation from the experiment, dept interviews, and the pattern development together with the Retrospective Design in Women's Clothing were used as data collection. Then, the data were evaluated by the expert group, the example group, and the Samut Songkhram community development staff group with totaling number of 34 people.

The result was found that the Khao Yi San, Samut Songkhram Province community enterprise group's cultural capital regarding natural dyeing method from White Taboon Tree's bark gave brown color, and especially applying with the ash water resulted the coloring aid. Therefore, the boiling, extracting and dyeing process made tie-dyed fabric from White Taboon Tree's bark more durable in washing, more color fastness to water, and more color fastness to light. For the design of the tie-dye pattern,

it came out with Shibori tie-dye pattern with the Taboon leaves and flowers design while the design of retro-style women's dresses, there was a result of circle skirt, Pattern 1, an A-Line set pattern, and Pattern 2, a blouse and a circle skirt like in Pattern 1. The result of the evaluation of the pattern showed the highest satisfaction at the average of 4.60. For the design of retro-style women's clothing, it was found that the respondents were satisfied with the design of retro-style women's clothing in an A-Line set pattern with a circle skirt design in the highest level of satisfaction at the average of 4.71.

Keywords: Natural Dyeing, Shibori Tie-dye Patterns, White Taboon Tree's Bark, Retrospective Style in Women's Clothing



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ทุณวัณนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.สุชีรา ผ่องใส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ วานิชกร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย ที่ได้ให้คำแนะนำรวมทั้งข้อคิดเห็น และคำชี้แนะต่าง ๆ ในการศึกษาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลามาเป็นอาจารย์ในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ พร้อมให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และแก้ไขเพื่อให้ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามความคิดเห็นต่อแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามความคิดเห็นแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทร และแบบร่างการวางลวดลายชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตลอดการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัทพวา และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่กรุณาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และให้คำแนะนำ

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ นักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการดำเนินงานวิจัยจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จอย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่ชาย ที่ให้ความสนับสนุน ความหวังใจ ช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวถึง และขอมอบประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
Abstract	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 ตัวแปรที่ศึกษา	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 กรอบแนวความคิด	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎี	7
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ จังหวัดสมุทรสงคราม	14
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม	20
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมัดย้อมแบบชิโบริ	34
2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร	49
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	99
3.1 เครื่องมือที่ใช้	101
3.2 วิธีกร	102
3.3 การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรม การย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว	115
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	117
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	119
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
4.2 อภิปรายผล	153
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	156
5.1 สรุปผล	156
5.2 ข้อเสนอแนะ	160
เอกสารอ้างอิง	161
ภาคผนวก	169
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม ผลการตรวจสอบแบบสอบถาม	170
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความพึงพอใจการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว	174
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	205
ภาคผนวก ง รายงานผลการทดสอบความทนของสีต่อแสง ความทนของสีต่อการซัก และความทนของสีต่อน้ำ จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สิ่งทอ	217
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	221

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 การกำหนดเลขรหัสในการทดลอง	125
4.2 สีที่ได้จากการย้อม	126
4.3 ความคงทนของสีต่อการซักของผ้าฝ้ายมัดย้อมด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีโดยวิธีย้อมร้อน	126
4.4 ความคงทนของสีต่อน้ำของผ้าฝ้ายมัดย้อมสีด้วยเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีโดยใช้วิธีย้อมร้อน	127
4.5 ความคงทนของสีต่อแสงของผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีโดยวิธีการย้อมร้อน	127
4.6 ผลการเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริจากผู้เชี่ยวชาญ หลังการย้อมสีโดยวิธีย้อมร้อน	128
4.7 ผลการเลือกแบบร่างสตรีสไตล์เรโทรจากผู้เชี่ยวชาญ	131
4.8 ผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางลวดลายก่อนการตัดเย็บ	138
4.9 จำนวนและร้อยละอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	145
4.10 จำนวนและร้อยละระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	146
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดย้อมแบบซิโบริ	146
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบ ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม	148
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบ ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 2 ชุดติดกันแบบ A – Line	150
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบ ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 3 เสื้อและกระโปรง	151

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวความคิด	6
2.1	แผนที่จากเอกสารของสังฆราชปีลเลอกัวซ์ แสดงให้เห็นตำแหน่งของยี่สาร ซึ่งเขียนไว้ Isan	15
2.2	ภาพถ่ายดาวเทียมบ้านเขายี่สาร	18
2.3	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเปลือกไม้ชุมชนเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม	19
2.4	พรรณไม้ที่นำมาย้อมสีผ้า	20
2.5	ต้นตะบูนขาว	20
2.6	ดอกตะบูนขาว	21
2.7	ผลตะบูนขาว	22
2.8	เปลือกต้นตะบูน	23
2.9	น้ำสีที่ได้จากการเคี้ยวเปลือกตะบูน	23
2.10	ผ้าที่ย้อมจนแล้วเสร็จและทำการซักสีส่วนเกินออก	24
2.11	ผ้าและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการมัดย้อมเปลือกตะบูน	24
2.12	ดอกฝ้าย	28
2.13	ผลงานการมัดย้อมแบบง่าย	37
2.14	ผลงานการมัดย้อมแบบสองขั้นตอน	38
2.15	ผลงานการมัดย้อมบนผ้าสักหลาด	38
2.16	ผลงานการมัดย้อมลวดลายใยแมงมุม	39
2.17	ผลงานการมัดย้อมแบบคาโนโกะ	40
2.18	ผลงานการมัดย้อมแต้มสีและการปิดทับ	40
2.19	ผลงานการมัดย้อมแบบเนาและปิดทับ	41
2.20	ผลงานการมัดย้อมแบบเนาและรูด	42
2.21	ผลงานการมัดย้อมโดยการเนาแบบโมคุมะ	42
2.22	ผลงานการมัดย้อมโดยการเนาแบบคารามัตสึ	43
2.23	ผลงานการมัดย้อมโดยการพับและหนีบ	44
2.24	ผลงานการมัดย้อมโดยการพับสามเหลี่ยม	44

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.25 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับแบบเสกกะ	45
2.26 ผลงานการมัดย้อมโดนการพับหนีบและย้อมสีด้วยการหยดสี	45
2.27 ผลงานการย้อมโดยการพับและหนีบด้วยไม้แท่งตรง	46
2.28 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับม้วนพันเสา	46
2.29 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับจีบพันเสา	47
2.30 ผลงานการมัดย้อมแบบโบมาเกิ	48
2.31 ผลงานการมัดย้อมแบบอาราชิ	48
2.32 รูปแบบการแต่งกายยุค 1920 - 1929	52
2.33 รูปแบบการแต่งกายยุค 1930 - 1939	53
2.34 รูปแบบการแต่งกายยุค 1940 - 1949	54
2.35 รูปแบบการแต่งกายยุค 1950 - 1959	55
2.36 รูปแบบการแต่งกายยุค 1960 - 1969	56
2.37 รูปแบบการแต่งกายยุค 1970 - 1979	57
2.38 รูปแบบการแต่งกายยุค 1980 - 1989	58
2.39 ลักษณะรูปทรงเส้นกรอบนอกของเสื้อ	65
2.40 ลักษณะรูปทรงเส้นกรอบนอกของเสื้อชุด	67
2.41 แสดงลักษณะรูปทรงกระโปรง	68
2.42 แสดงระดับความยาวกระโปรง	69
2.43 แสดงเส้นกรอบนอกของกางเกง	70
2.44 แสดงลักษณะความยาวกางเกง	71
2.45 แฟชั่นยุค 1940 เสื้อเชิ้ตไหล่กว้างและกระโปรงทรงเอ	72
2.46 แฟชั่นสไตล์ทหารแบบฉบับสุภาพสตรี	73
2.47 New Look ในหนังสือไว์กออเมริกาปี 1947	73
2.48 ชุดจาก Dior ที่นำเอาซิลูเอตติตของช่วงปี 1950 มาตีความใหม่ และใส่เอกลักษณ์ความเป็นตัวเอง	74
2.49 Flat Shoes ที่เข้ามามีบทบาทกับแฟชั่นผู้หญิงยุคนี้	74

สารบัญภาพ (ต่อ)

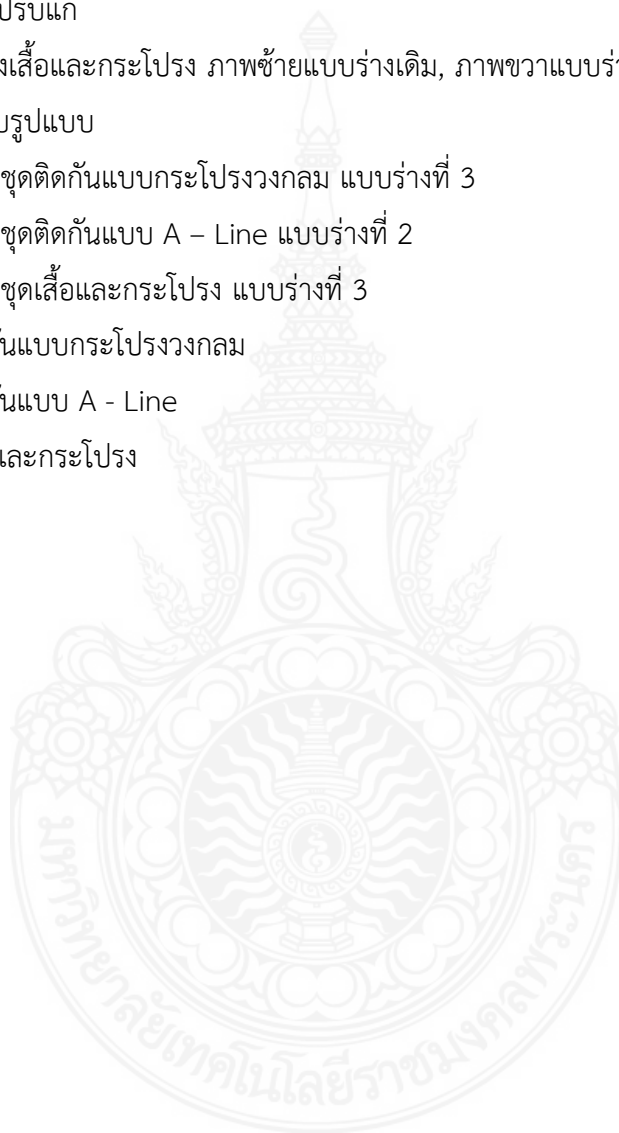
ภาพที่	หน้า
2.50 ชุดเดรสสีสันสดใสแบบฉบับยุค 1960s	77
2.51 John Glenn กับเสื้อผ้าแบบอวกาศสะท้อนความนิยม Space Age สมัยนั้น	77
2.52 Chanel Suit ในปี 1961	78
2.53 โทท้อลลุคสีฟ้าของผู้หญิงที่แมตซ์ชุดจากทั้งกางเกงและกระโปรงแตกต่างกันไป	78
2.54 สีทั้ง 7 สี ในเทรนปี 2022	81
2.55 Ein Stein Tea House	81
2.56 palette การจับคู่สีน้ำตาลเข้มกับสีอื่นๆ	82
2.57 โทนสีในสไตล์เรโทร	83
2.58 รูปแบบของห้องที่ใช้โทนสีสไตล์เรโทรในการตกแต่ง	83
3.1 กระบวนการทำงาน	100
3.2 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายใบตะบูน	105
3.3 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายดอกตะบูน	105
3.4 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายดอกตะบูน	106
3.5 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ในยุค 1950s	107
3.6 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 1	108
3.7 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 2	109
3.8 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 3	109
3.9 ชุดติดกันแบบแบบ A-line ในยุค 1960s	110
3.10 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 1	111
3.11 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 2	111
3.12 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 3	112
3.13 ชุดเสื้อและกระโปรง ในยุค 1950s	113

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า	
3.14	รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 1	114
3.15	รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 2	114
3.16	รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 3	115
4.1	เปลือกต้นตะบูน	121
4.2	เปลือกต้นตะบูนขาวที่จะนำไปทำน้ำย้อม	121
4.3	เปลือกต้นตะบูนที่แช่น้ำ	122
4.4	เปลือกต้นตะบูนที่ทำการต้มสกัดสี	122
4.5	ผ้าฝ้ายที่ทำการแช่น้ำเป็นเวลา 5 นาที	123
4.6	ผ้าที่ทำการพับทบตามแนวหน้าผ้า	123
4.7	การพับทบผ้าแบบสามเหลี่ยม และการหนีบไม้พร้อมทั้งมัด	124
4.8	ผ้าที่ผ่านการมัดและนำมาย้อมสี	124
4.9	ลวดลายผ้าที่มัดย้อมเสร็จสมบูรณ์	125
4.10	แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริ ลายใบตะบูน ใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และจุ่มสีด้านมุมป้าน	129
4.11	แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริ ลายดอกตะบูนใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และจุ่มสีด้านมแหลมทั้ง 2 ด้าน	129
4.12	แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริ ลายดอกและใบตะบูนใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และจุ่มสีด้านกว้างที่สุดของสามเหลี่ยม	130
4.13	ลายผ้ามัดย้อมที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก	130
4.14	รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม	132
4.15	รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line	133
4.16	รูปแบบชุดเสื้อกระโปรง	133
4.17	รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่ มีการปรับแก้	134
4.18	รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีการเพิ่มเติมเสื้อคลุมครึ่งตัว	135

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.19 รูปแบบร่างชุดติดกันแบบ A - Line ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่มีการปรับแก้	136
4.20 แบบร่างเสื้อและกระโปรง ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่มีการปรับรูปแบบ	137
4.21 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 3	139
4.22 รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line แบบร่างที่ 2	140
4.23 รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 3	141
4.24 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม	142
4.25 ชุดติดกันแบบ A - Line	143
4.26 ชุดเสื้อและกระโปรง	144



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติ จัดเป็นผลผลิตทางทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในประเภทของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2559) ซึ่งทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติเกิดจากการนำวัตถุดิบทางธรรมชาติ เช่น ดอก ใบ ก้าน ต้น หรือส่วนต่าง ๆ ของพืชและสัตว์ มาเข้ากระบวนการต้มสกัดเอาสีและสารต่าง ๆ มาทำการย้อมกับผ้า เพิ่มสีสันทให้กับผืนผ้าให้มีความสวยงาม ซึ่งมีการสืบทอดเทคนิควิธีการย้อมมายังคนรุ่นหลัง เป็นวิธีที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อนด้วยภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อนได้นำเอาองค์ความรู้ในการย้อมสีผ้าด้วยวัสดุจากธรรมชาติที่เป็นพืชต่อผู้คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมมาสู่ลูกหลาน และเป็นเครื่องมือเลี้ยงชีพของคนในชุมชน (คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2565)

เปลือกตะบูนขาว นับเป็นเปลือกไม้จากพืชป่าชายเลนนำมาต้มทำผ้ามัดย้อมสีสันทสวยงาม ผ้ามัดย้อมที่ทำเป็นเครื่องนุ่งห่มจะเรียกว่า “เสื่อน้ำปะเตา” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวสมุทรสงคราม โดยเนื้อผ้าที่ย้อมจะมีความโปร่งเบาใส่สบายเหมาะกับการทำงานที่เกี่ยวกับการเกษตรและประมง ซึ่งสีที่ได้มาจากพืชจากป่าชายเลน อย่างเช่น เปลือกบุโหลง จะให้สีน้ำตาล และมีคุณสมบัติที่ค่อนข้างดี ทำให้เส้นใยผ้ามีความเหนียว เปลือกตะบูน จะให้สีน้ำตาลอ่อน ส่วนมะเกลือ จะให้สีน้ำตาลเข้ม ในกระบวนการทำผ้ามัดย้อมจะเริ่มจาก นำเปลือกไม้ หรือใบไม้ของพืชป่าชายเลนมาต้มให้ได้น้ำสีเข้มข้น (เรียกว่า น้ำปะเตา) มากพอกับจำนวนผ้าที่จะย้อม แล้วนำผ้าฝ้ายหรือไหมที่ลอกแบ่งออกไปแล้ว มามัดเพื่อสร้างลวดลายต่าง ๆ นำมาย้อมและนำไปตากแห้ง จากนั้นนำไปซักหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าจะหมดการตกสี แล้วตากให้แห้งอีกครั้ง เพื่อนำไปแปรรูปต่อไป (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2563) ซึ่งเสื่อผ้าที่ย้อมด้วย “น้ำปะเตา” เหล่านี้เมื่อใช้ไปสีจะซีด จึงต้องย้อมน้ำปะเตาไปเรื่อย ๆ และก็ใช้ได้ยาวนานกว่าจะขาด นอกจากย้อมเสื่อผ้าแล้วยังใช้น้ำปะเตาย้อมเครื่องมือจับสัตว์น้ำได้ เช่น แห อวน เพื่อเพิ่มความเหนียวและไม่อมน้ำอีกด้วย (มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2545)

ปรากฏการณ์ในปัจจุบันของภูมิปัญญาการย้อมผ้าของคนในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามมีการตอบรับในเรื่องของผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติโดยองค์กรทางราชการเข้ามาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์และสนับสนุนสินค้าโดยการซื้อผ้าไปตัดเย็บเป็นชุดทำงานเอง ซึ่งในจังหวัดสมุทรสงครามมีชุมชนเขายี่สารที่ได้จัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ เขายี่สาร” โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาของ

บรรพบุรุษโดยการนำเปลือกไม้ของพันธุ์ไม้ในป่าชายเลน ซึ่งเป็นทรัพยากรในท้องถิ่นที่หาได้ง่ายและมีอยู่มากมายนำมาต้มเพื่อให้เป็นสีในการย้อมเครื่องแต่งกาย และเครื่องมือดักจับสัตว์น้ำเพื่อให้ในคร้วเรือน และเมื่อมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สารขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2539 จึงได้มีการฝึกอบรมการผลิตของที่ระลึกจากวัสดุในท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสมุทรสงคราม ฝึกอบรมการมัดย้อมผ้าด้วยสารเคมี ต่อมาเขายี่สารเห็นว่า เดิมนั้นตนก็เคยย้อมผ้าไว้ใส่ทำงาน โดยใช้เปลือกไม้ในท้องถิ่นป่าชายเลน แม้จะไม่มีสีสันทัดใส่ดั่งเช่นสารเคมี แต่การย้อมด้วยเปลือกไม้เหล่านั้น เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้ เสื้อผ้าใส่ทำงานของเขายี่สารที่ย้อมเปลือกไม้เรียกว่า " เสื้อน้ำปะเตา " (มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2545)

โดยแต่เดิมชาวบ้านจะย้อมผ้าในรูปแบบมัดย้อม แต่เนื่องจากการมัดย้อมมีอยู่โดยทั่วไป จึงไม่สามารถหาอัตลักษณ์หรือลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ให้กับเสื้อดั่งในชุมชนได้ ทางกลุ่มจึงได้เปลี่ยนแนวคิดการย้อมเป็นการย้อมผ้าสีพื้น และนำลายที่มัดย้อมมาเย็บตกแต่งเป็นขอบคอเสื้อ และแขน เพื่อให้สินค้ามีลวดลายที่น่าสนใจมากขึ้น (ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย จังหวัดสมุทรสงคราม, 2563)

อย่างไรก็ตาม ถึงจะมีการพัฒนาในเรื่องของสร้างผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระเป๋าผ้าด้วยวิธีการตัดต่อผ้า กระเป๋าแก้วเก็บความเย็น หรือหมวกกันแดดรูปทรงต่าง ๆ ให้มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์กลุ่มมัดย้อมอื่นที่ย้อมด้วยเปลือกพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนแต่ก็ไม่สามารถสร้างเอกลักษณ์ที่เด่นชัดได้ ถึงจะมีการพัฒนาในเรื่องสีสันทัดเพิ่มเติมแล้วก็ตาม แต่ยังคงขาดในเรื่องการพัฒนาแบบของลวดลายที่สามารถบอกความชัดเจนของผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมของเขายี่สาร เพื่อสร้างความชัดเจนและสร้างการจดจำของลวดลายผ้ามัดย้อมให้เป็นเอกลักษณ์เด่นของเขายี่สาร

คำว่า มัดย้อม มีความหมายตรงตามตัวอักษร คือ นำผ้ามามัดด้วยวัสดุต่าง ๆ แล้วนำไปย้อมสีโดยใช้วิธีการกันสีด้วยวัสดุบางอย่าง เช่น ยางรัด เชือก หมุดปักผ้า ตัวหนีบกระดาษ หรือการเย็บ ซึ่งจะช่วยกันไม่ให้สีแทรกซึมลงไป การออกแบบการกันสีขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ นอกจากนั้นผลการออกแบบยังขึ้นอยู่กับปริมาณสีย้อม และการแทรกซึมของสีในผืนผ้าที่มัด การมัดย้อมในภาษาญี่ปุ่นใช้ว่า ชิโบริ เป็นการจัดการกับผ้าก่อนนำไปย้อม มาจากรากศัพท์ ชิโบรุ ซึ่งหมายถึง การบิด การบีบ การกด คำนี้มีชื่อเรียกที่มีความเหมือนกันในกระบวนการกันสีย้อมผ้า เช่น การเย็บเพื่อกันสีบนผืนผ้าซึ่งทำกันทั่วไปในญี่ปุ่น และเทคนิคคล้ายกันอื่น ๆ ที่พบในหลายวัฒนธรรมทั่วโลก ทั้งแอฟริกา จีน ยุโรป อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลี มาลาเย ออสเตรเลีย และอเมริกาใต้

ชิโบริ เป็นความหลากหลายในวิธีการประดับตกแต่งสิ่งทอด้วยการกำหนดรูปแบบของผ้าและบิดให้แน่นก่อนนำไปย้อมสี ถึงแม้ชิโบริจะขึ้นชื่อว่าเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มการกันสีย้อมสิ่งทอแต่รากศัพท์คำนี้จะเน้นการแสดงการกระทำบนผืนผ้าให้เกิดความเป็นสามมิติด้วยวิธีการพับ จีบย่น เย็บ ดึง หรือบิดขด การกำหนดรูปแบบของผ้าด้วยวิธีดังกล่าวจะปิดส่วนที่กันสีได้แน่นหนาเช่นเดียวกับ

การผูกและทำปม อันที่จริง ชิโบริ ยังมีลักษณะพิเศษ คือ การกันสีย้อมด้วยการทำให้ขอบของลายพร่า เลือน ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการกันสีเพื่อให้ได้ขอบลายคมชัด เหมือนการทำสีบน ลายฉลุหรือการใช้เทียนเขียนลาย ช่วงย้อมงานชิโบริจะทำงานกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่พยายาม เอาชนะข้อจำกัด แต่ปล่อยให้เกิดการแสดงออกอย่างเต็มที่ ทำให้องค์ประกอบของความไม่คาดคิด แสดงตัวออกมา สิ่งที่เกิดขึ้นอาจเป็นปรากฏการณ์น่าทึ่งหรือความเสียหาย เป็นได้ทั้งโอกาสและเหตุ บังเอิญ ซึ่งทำให้ลวดลายชิโบริเป็นลวดลายที่มีชีวิตชีวา และได้ผลงานที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง (เสาวนิตย์, 2557)

จากทุนทางวัฒนธรรมในเรื่องการย้อมผ้าโดยใช้เปลือกไม้ของพืชพันธุ์ป่าชายเลนที่มีอยู่มาก ในท้องถิ่นของชุมชนบ้านเขายี่สาร คนในชุมชนจึงได้ก่อตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม” โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษในท้องถิ่นได้ใช้เปลือกไม้จากพืชพันธุ์ป่า ชายมาย้อมสีผ้าเพื่อสร้างสีสันบนเครื่องนุ่งห่ม ที่สวมใส่ทั้งในชีวิตประจำวันหรือในการทำงาน เกษตรกรรม และประมง รวมทั้งใช้ย้อมเครื่องมือตัดจับสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มคงทนให้กับเครื่องมือ จนนำมาสู่การทำให้เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากวัสดุในท้องถิ่น ทั้งยังต่อยอดเป็นหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการคุ้มครองอนุสิทธิบัตรตามกฎหมาย (ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม, 2555)

แต่เนื่องจากปัจจุบันได้เกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนมากที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ด้วยเช่นกัน ทำให้ทางกลุ่มไม่สามารถหาอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์เฉพาะที่ชัดเจนว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของ กลุ่ม ทางกลุ่มจึงได้เปลี่ยนจากการมัดย้อมมาเป็นการย้อมสีพื้น และนำผ้าที่มัดเป็นลายมาเย็บตกแต่ง ส่วนด้านเครื่องแต่งกายจากการสัมภาษณ์ นางจินดารัตน์ อ่อนอุระ ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือก ไม้บ้านเขายี่สาร ได้บอกว่า “ความชบเซาทางธุรกิจและการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ ทางกลุ่มไม่ได้เปิดรับผู้ศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยว จึงเป็นเหตุให้การจัดทำผลิตภัณฑ์ก็หยุดชะงักเช่นกัน โดยในช่วงเวลานี้จะมัดย้อมผ้าเป็นผืนเพื่อขายให้กับกลุ่มข้าราชการนำไปออกแบบตัดเย็บเอง ซึ่ง ลวดลายที่มีดอกออกมาก็เป็นลวดลายที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของทางกลุ่มแต่อย่างใด เป็นลวดลายที่เกิด ตามความพอใจของผู้มัดเอง”

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาวิธีการย้อมสีเปลือกไม้จากพันธุ์พืช ป่าชายเลน รวมทั้งการออกแบบลวดลายเพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับทางกลุ่ม โดยการนำเอาพืชพันธุ์ใน ป่าชายเลนมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ลวดลาย และออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีโดยใช้ กรอบโครงสร้างของเสื้อผ้าสตรีในสไตล์วินเทจยุคทศวรรษ 1940 – 1960 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการพัฒนา เครื่องแต่งกายสตรีที่ชัดเจนที่สุด มีความเป็นผู้หญิงมากที่สุดมาปรับในการออกแบบผสมผสานโดนการ นำผ้ามัดย้อมที่มัดย้อมด้วยลวดลายที่ออกมาตัดเย็บเป็นชุดสตรี เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายผ้า มัดย้อมจากที่มักจะเป็นชุดลำลองที่ไม่เป็นทางการ เช่น ชุดนอน ชุดพักผ่อน ปรับเปลี่ยนชุดที่มีความ เป็นทางการ มีความสากล ตัดเย็บอย่างประณีต ละเมียดละไม โดยยังกลืนอายุในช่วงทศวรรษ 1940 –

1960 ในรูปแบบที่ดูทันสมัย

การแต่งกายแนวเรโทร (Retro) คือ เสื้อผ้าที่ออกแบบหรือดีไซน์ย้อนยุคกลับไปในอดีตซึ่งไม่ใช่ของเก่า แต่เป็นของที่ทำใหม่เพื่อนำออกมาขายเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย หรือเทรนด์แฟชั่นที่วนกลับมาอีกครั้งในยุคปัจจุบันเป็นสไตล์ช่วงยุคแฟชั่นช่วงทศวรรษที่ 1940 – 1990 (ประมาณ พ.ศ. 2480 - 2533) เช่น ชุดกระโปรงเข้ารูป กางเกงขาบาน แว่นตาทรงแคตอายส์ แว่นตากันแดดกรอบโตๆ เสื้อตัวโคร่งผ้าพลิวๆ หรือเสื้อเข้ารูปปกเลื่อม เป็นต้น

จึงเป็นที่มาของการวิจัย เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร รวมทั้งเป็นการพัฒนาแฟชั่นผ้ามัดย้อมให้ก้าวข้ามขีดจำกัดหรือภาพจำในแบบเดิม เป็นเพิ่มมูลค่า เพิ่มทางเลือกในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมให้มีราคาที่สูง และน่าสนใจในท้องตลาดมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการต่อสู้ทางการตลาดในยุคปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม

1.2.2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

1.2.3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.3.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทุณทางวัฒนธรรม

1.3.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีโหยหาอดีต

1.3.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

1.3.1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการมัดย้อมแบบซิโบริ

1.3.1.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัทพวา เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที่ จำนวน 34 คน

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.1 ตัวแปรต้น สีจากเปลือกตะบูนขาว และเทคนิคมัดย้อมชิโบริ

1.4.2 ตัวแปรตาม ชุดสตรีสไตล์เรโทร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 **ทุนทางวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติ** หมายถึง การย้อมสีย้อมธรรมชาติโดยการวัตถุดิบในท้องถิ่น คือ เปลือกตะบูนขาว และใช้วิธีการย้อมตามแบบทุนวัฒนธรรมในชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

1.5.2 **เปลือกตะบูนขาว** หมายถึง เปลือกของต้นตะบูนขาวในจังหวัดสมุทรสงครามที่ร่อนออกมาหรือลอกออกมาจากต้น จากนั้นนำมาต้มสกัดสีโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติซึ่งใช้น้ำซึ่เก่าที่เป็นสารช่วยติดสีในการต้มสกัดสี และย้อมสี เพื่อสีผ้าติดทนมากยิ่งขึ้น

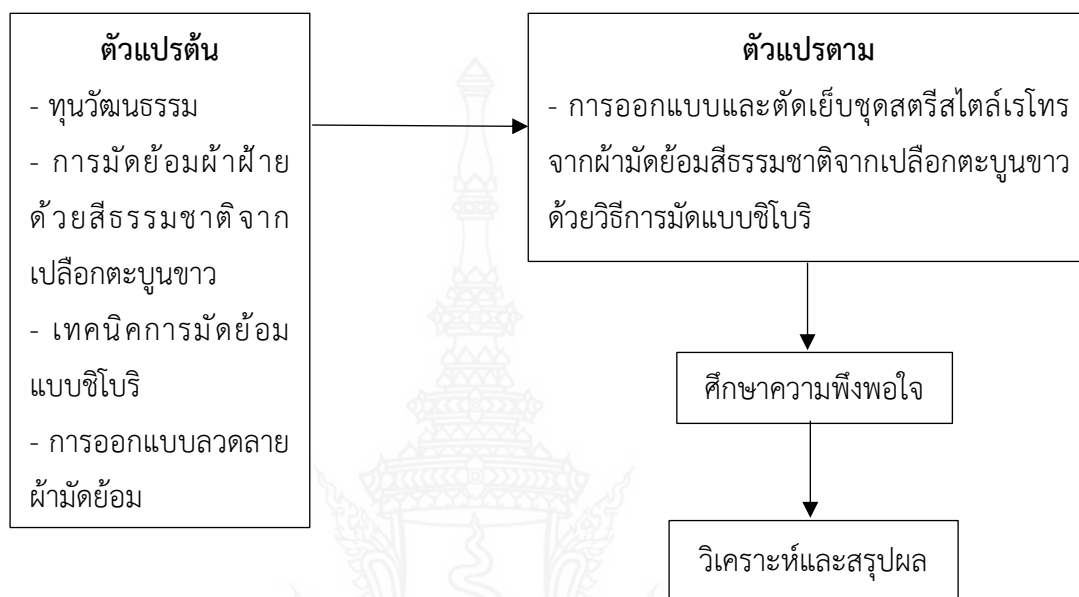
1.5.3 **ชิโบริ** หมายถึง การมัดย้อมผืนผ้า โดยใช้เทคนิคการมัดย้อมแบบญี่ปุ่นเพื่อให้เกิดเป็นลวดลายตามทีออกแบบบนผืนผ้า ซึ่งวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริมีอยู่ทั้งหมด 12 วิธี ในที่นี้ผู้วิจัยให้ความหมายของชิโบริ คือ การพับทบของผืนผ้าซึ่งตรงกับวิธีของญี่ปุ่นที่เรียกว่า “อิตะจิเมะ” แล้วนำไปย้อมสีเพื่อสร้างลวดลายด้วยการมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ให้เกิดเป็นลายเอกลักษณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

1.5.4 **การออกแบบชุดสตรี** หมายถึง การออกแบบชุดสตรีโดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์หลักการออกแบบเสื้อผ้า และหลักการตัดเย็บชุดสตรีให้เหมาะสมกับตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทรจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

1.5.5 **สไตล์เรโทร** หมายถึง คำว่า เรโทร คือ การหยิบแรงบันดาลใจจากอดีตมาสร้างขึ้นใหม่ซึ่งจะต่างจากวินเทจที่เป็นของเก่าจริง ๆ (artofth, 2022) ในที่นี้ผู้วิจัยให้ความหมายของสไตล์เรโทรคือ เครื่องแต่งกายที่มีการออกแบบโดยรับแรงบันดาลใจจากช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ของยุโรปในช่วงทศวรรษ 1920s – 1960s ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการพัฒนาเสื้อผ้าสตรีที่มีความสวยงามช่วงหนึ่ง โดยเครื่องแต่งกายนี้เป็นเครื่องแต่งกายที่ตัดเย็บขึ้นใหม่ในช่วงเวลาปัจจุบัน แต่ได้มีการออกแบบและตัดเย็บให้คล้ายคลึงกับเครื่องแต่งกายในช่วงเวลาดังกล่าว

1.6 กรอบแนวความคิด

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.7.1 องค์ความรู้ในการทำแบบตัดที่เหมาะสมกับชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม
- 1.7.2 เป็นแนวทางในการส่งเสริมธุรกิจกลุ่มหัตถกรรมผ้ามัดย้อม
- 1.7.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อมสู่การออกแบบเชิงพาณิชย์ต่อไป
- 1.7.4 พัฒนาผลิตภัณฑ์มัดย้อมในท้องถิ่นให้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ โดยสามารถแบ่งหัวข้อเนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎี
 - 2.1.1 แนวคิดทุนทางวัฒนธรรม
 - 2.1.2 แนวคิดโยหยหาอดีต
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมัดย้อมแบบชิโบริ
- 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนทางสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องด้วยประเทศไทยมีความโดดเด่นและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาไทยมากมายกระจายอยู่ทุกพื้นที่ ซึ่งหากสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนดังกล่าวได้อย่างเต็มที่แล้ว ก็จะสามารถนำมาซึ่งการสร้างสรรคคุณค่าและมูลค่าเพิ่มต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ดังนั้น การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมจึงเป็นพื้นฐานให้เกิดแนวความคิดในการที่จะนำเอาวัฒนธรรมที่สั่งสมมาพัฒนาให้เกิดคุณค่าและมูลค่า อันส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีงามในที่สุด ซึ่งในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรม สามารถจำแนกในการศึกษา ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่งความหมายของวัฒนธรรม ประเด็นที่สองความหมายของทุนทางวัฒนธรรม ประเด็นที่สามองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ประเด็นที่สี่รูปแบบของทุนวัฒนธรรม และประเด็นที่ห้าประโยชน์ของทุนวัฒนธรรม

2.1.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำ ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา

สุจิตรา (2555) วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม ที่คนเราทำเป็นกิจวัตรประจำวัน การกิน การอยู่ การแต่งกาย การทำงาน การพักผ่อน การแสดงอารมณ์ การแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต ซึ่งแนวทางการออกถึงวิถีการใช้ชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจาก คนหรือกลุ่มคนทำเป็นตัวอย่าง แล้วต่อมาคนส่วนมากทำสืบต่อกันมา วัฒนธรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิถีใหม่ที่ใช้แก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ซึ่งอาจทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความนิยม

สมศักดิ์ (2542) อ้างอิงใน ประพัทธ์ชัย (2553) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์สร้างขึ้น ตามที่มนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นทั้งความรู้ ความคิด หรือความเชื่อจนมีการยอมรับปฏิบัติกันมาเป็นวิธีการหรือแบบแผน และมีการอบรมและถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อมาตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมของมนุษย์

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต การดำเนินชีวิต หรือพฤติกรรมของ ผู้คนในสังคมที่ได้รับการสั่งสมและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรวมไปถึงความรู้ ความคิด ความเชื่อ และการแสดงออกถึงวิถีชีวิต

2.1.1.2 ความหมายของทุนทางวัฒนธรรม

ในเรื่องของทุนวัฒนธรรม ถูกให้ความหมายแตกต่างกันตามนิยามทางการศึกษาของแต่ละบุคคล อาจมองได้ 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองแรก ความหมายทางอุตสาหกรรม มุมมองที่สอง ความหมายทางการศึกษา มุมมองที่สาม ความหมายตามลักษณะของทุนวัฒนธรรม และมุมมองที่สี่ ความหมายทางวัฒนธรรม

มุมมองแรก ความหมายทางอุตสาหกรรม หมายถึง ผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ทุนทาง วัฒนธรรมที่จับได้ เช่น โบราณสถาน มรดกทางวัฒนธรรม ผลงานศิลปะแขนงต่างๆ ทั้งภาพวาด หัตถกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ วรรณกรรม เหล่านี้มักจะมีมูลค่าเป็นตัวเงินได้ ส่วนทุนวัฒนธรรมที่ จับต้องไม่ได้ ได้แก่ ความเชื่อ จารีต ประเพณี วิถีชีวิต (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2559)

มุมมองที่สอง ความหมายทางการศึกษา หมายถึง คุณค่าที่ช่วยให้สังคมดำรงอยู่อย่างสมดุลพึ่งพาอาศัยกันสร้างสินค้าสาธารณะ เพื่อใช้ร่วมกันแทนที่จะเป็นสังคมแห่งการแย่งชิงใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น ศิลปะหัตถกรรม งานฝีมือ การแสดง ฯลฯ หรือมีประโยชน์ทางอ้อม เช่น

สนับสนุนการท่องเที่ยวการถ่ายทอดความรู้ ในลักษณะ Tacit knowledge ผ่านทักษะและความชำนาญที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง รวมทั้งช่วยในการจัดระเบียบทางสังคม (ดิเรก, 2547)

มุมมองที่สาม ความหมายตามลักษณะของทุนวัฒนธรรม หมายถึง คุณค่าที่บุคคลได้รับจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม จนกลายเป็นคุณสมบัติติดตัวที่เอื้อให้บุคคลสามารถนำไปเพิ่มพูนมูลค่าของตนได้ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ทุนวัฒนธรรมที่แฝงฝังอยู่ในกาย (Embodied Form) ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปของวัตถุ (Objectified Form) และทุนวัฒนธรรมที่อาศัยการสถาปนา (Institutionalization State) (ปีแยร์, 2550)

มุมมองที่สี่ ความหมายทางวัฒนธรรม หมายถึง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ แบ่งตามรูปธรรมและนามธรรมออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ที่จับต้องได้ (Tangible) และที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) ซึ่งกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดไว้มี 6 สาขา ได้แก่ 1) ภาษา และวรรณกรรมพื้นบ้าน 2) ศิลปะการแสดง 3) แนวทางปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล 4) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 5) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และ 6) กีฬา ภูมิปัญญาไทย นอกเหนือจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แล้ว ประเทศไทยยังมีมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ในรูปแบบของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และงานศิลปกรรมต่างๆ ที่บรรพบุรุษได้สรรค์สร้างสั่งสมไว้สืบทอดมาเป็นมรดกวัฒนธรรมให้แก่อนุชนคนรุ่นหลัง ซึ่งมรดกวัฒนธรรมหลายอย่างของไทยนั้นยังได้ถูกขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกและตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติจากยูเนสโก นับเป็นต้นทุนวัฒนธรรมที่มีมูลค่ามหาศาลทุนทางวัฒนธรรมทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นต้นทางของห่วงโซ่คุณค่าในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเราสามารถนำทุนวัฒนธรรม เช่น เรื่องราว และเนื้อหาของวัฒนธรรม มาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของตน หรือใช้ทุนทางวัฒนธรรมสร้างความแตกต่างหรือจุดขายให้กับสินค้า เกิดเป็นสินค้าวัฒนธรรมและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่สินค้าและบริการ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2562)

2.1.1.3 องค์ประกอบของทุนทางวัฒนธรรม

ในการที่จะเป็นทุนทางวัฒนธรรมควรมีองค์ประกอบในการที่สำคัญอยู่กัน 3 ประเภท จึงจะสามารถที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ (ทุนทางวัฒนธรรม ,2555)

1) ประเภทที่หนึ่ง มรดกตกทอด เกิดจากภูมิปัญญามนุษย์ ประกอบด้วยสิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ได้ อาทิ โบราณสถานขนาดใหญ่ กับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้จำพวก วัตถุ บันทึกล่าเรื่อง เอกสาร ตำนาน บันทึกลง เช่น ภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาของชาวดัตช์ บันทึกลงในศิลาจารึก

2) ประเภทที่สอง สิ่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษหรือเนื้อในของวัฒนธรรม เป็นการกระทำของมนุษย์ประกอบด้วยเอกลักษณ์พิเศษในการทำมาหากิน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ ภาษา กิริยา สำเนียงพูด ความเชื่อ ศาสนา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และพิธีกรรม

สุนทรียศาสตร์ - สุนทรียภาพ ซึ่งเป็นความสวยงามตามอารยธรรม ซึ่งควรมีการสืบสานทำนุบำรุงให้คงอยู่ ระบบเครือญาติและระบบสังคม

3) ประเภทที่สาม ภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ ได้แก่

- ศาสตร์หรือความรู้ของบรรพชน อาทิ ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์
- ภาษาศาสตร์ และการคำนวณ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร้อยแก้ว ร้อยกรอง ฯลฯ
- อาชีวศาสตร์ เป็นความรู้เกี่ยวกับการยังชีพ เช่น เครื่องมือตัดจับสัตว์ เครื่องมือการเกษตร เครื่องจับปลา เป็นต้น
- ยุทธศาสตร์ในการป้องกันตนเองและการรักษาชีวิต เช่น มวยไทย ฟันดาบ กระบี่กระบอง การเขียนตำราพิชัยสงคราม ฯลฯ
- การเยียวยาชีวิตหรือแพทยศาสตร์ เช่น การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การทำและใช้สมุนไพร การนวดแผนโบราณ ฯลฯ
- การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ โดยใช้ความรู้ในเชิงรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และธรรมศาสตร์ เช่น ระบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ฯลฯ
- ศิลปะศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์รวมทางศิลปะที่สำคัญ

2.1.1.4 รูปแบบของทุนทางวัฒนธรรม

ลักษณะของรูปแบบทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นรูปแบบของทุนทางวัฒนธรรมรูปแบบใด สามารถแบ่งลักษณะออกเป็นได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ (ปีแอร์ ,2550)

1) รูปแบบที่หนึ่ง ทุนที่รวมอยู่ในฮาบิตุส คือ อยู่ในรูปของแนวปฏิบัติของร่างกายและจิตใจที่คงทนถาวร มักปรากฏในรูปของวัฒนธรรม ต้องใช้ระยะเวลาในการสะสมและรวมกันเป็นรูปเป็นร่าง ทุนรูปแบบนี้สามารถเปลี่ยนความมั่งคั่งภายนอกหรือที่อยู่ในรูปวัตถุ ให้กลายเป็นทุนที่อยู่ในตัวคนได้ คือ เข้าไปอยู่ในฮาบิตุส การเปลี่ยนแปลงจากทุนชนิดหนึ่งเป็นอีกชนิดหนึ่งไม่สามารถเปลี่ยนได้อย่างทันทีทันใดด้วยการร้องขอ การให้ของขวัญ การใช้จ่าย หรือการแลกเปลี่ยน แต่กระบวนการในการแปลงทุนจำเป็นต้องมีเงื่อนไขประกอบนั้นคือ เวลา สังคม และชนชั้นทางสังคม ทุนชนิดนี้สามารถลดลงและหายไปได้โดยคนที่มีและใช้ทุนรูปแบบนี้ กล่าวคือ ด้วยความสามารถทางกายภาพและความทรงจำของเขาเอง ขณะเดียวกันทุนชนิดนี้ก็เชื่อมโยงกับบุคคลในทางกายภาพ และนำไปสู่การส่งผ่านทางกรรมพันธุ์ซึ่งมักจะถูกเปลี่ยนรูปหรือมักจะมองไม่เห็น เพราะเป็นสิ่งที่ปัจเจกชนเพิ่มเข้าไปในมรดก โดยทำให้เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นเพื่อจะทำหน้าที่เป็นวัฒนธรรมของตระกูลหรือชนชั้นของตนเอง โดยคนที่รับไม่ได้รู้สึกหรือตระหนักว่า คือ ทุน หากแต่เป็นความสามารถที่ได้มาโดยชอบธรรม

ทุนวัฒนธรรมรูปแบบนี้จะถูกสืบทอดด้วยการส่งผ่านกรรมพันธุ์ ซึ่งเป็นการสืบทอดทุนในแบบที่ถูกซ่อนไว้ในปัจเจกชนและในชนชั้นได้ดีที่สุด โดยเวลาจะเป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงทุนวัฒนธรรมและทุนเศรษฐกิจความแตกต่างในการเป็นเจ้าของทุนวัฒนธรรมแต่ละครอบครัว สามารถเห็นได้ในช่วงอายุแรกๆ ที่เริ่มทำการสะสมและส่งผ่านทุน และเมื่ออายุยิ่งมากขึ้นทุนวัฒนธรรมที่ถูกสร้างและสั่งสมอยู่ในตัวก็เพิ่มพูนมากขึ้นเช่นกัน

2) รูปแบบที่สอง ทุนที่ถูกทำให้อยู่ในรูปของวัตถุหรือที่เป็นรูปธรรม ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้มีคุณสมบัติมากมาย แต่นิยามได้เพียงแค่ว่าเป็นคุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์กับทุนวัฒนธรรมในแบบที่ประกอบกัน ทุนชนิดนี้ถูกทำให้เป็นวัตถุในรูปแบบของสื่อหรือสิ่งของ เช่น รูปภาพ งานเขียน หนังสือ พจนานุกรม อนุสาวรีย์ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ การแสดงออกและสืบทอดได้ผ่านวัตถุ เช่น การสะสมภาพวาด การสะสมทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถถูกส่งผ่านได้เหมือนกับทุนเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่จะสามารถส่งผ่านและมองเห็นได้ คือ ความเป็นเจ้าของในตัวของภาพนั้น ซึ่งคือ ความเป็นเจ้าของในวิถีการบริโภคภาพเขียน ฉะนั้นสินค้าในเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและสัญลักษณ์ คนที่เป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิตหรือเป็นเจ้าของทุน จึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการสะสมรวบรวมทุน

สำหรับการเป็นเจ้าของทุน ไม่ได้หมายความว่า การครอบครองหรือมีทุนวัฒนธรรมชนิดนี้อยู่สูง จะมีทุนวัฒนธรรมในระดับสูง เพราะในความเป็นจริงการครอบครองบ่งบอกถึงสถานภาพที่คุณมั่งคั่งอย่างมาก คือ หากเป็นผู้ขายผลผลิตหรือบริการ พวกเขาจะถูกจัดแยกประเภทเป็นกลุ่มที่ถูกครอบงำ แต่ถ้าหากเขาเป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิต และผลกำไรที่เขาได้มาจากทุนวัฒนธรรมแบบนี้ พวกเขาจะถูกจัดแยกประเภทเป็นกลุ่มที่ครอบงำ เพราะถือว่าพวกเขา คือ กลุ่มที่มีทุนวัฒนธรรมของชนชั้นครอบงำอยู่ในตัวที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ฉะนั้น เมื่อทุนวัฒนธรรมรวมเข้าไปอยู่ในเครื่องมือการผลิตเพิ่มมากขึ้น พลังและความเข้มแข็งในการสะสมของผู้ที่เป็นเจ้าของทุนวัฒนธรรมนี้ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้ดำรงอยู่ทั้งในแบบวัตถุและสัญลักษณ์ ประสิทธิภาพของทุนจะถูกทำให้เกิดความเหมาะสมโดยตัวแสดงการนำไปใช้ และการนำไปปฏิบัติ

3) รูปแบบที่สาม ทุนที่ถูกทำให้อยู่ในรูปสถาบัน คือ ทุนที่อยู่ในรูปของการทำให้เป็นวัตถุหรือรูปธรรม ที่ถูกจัดแยกออกมาจากปัจเจกบุคคลทุนชนิดนี้อ้างอิงถึงคุณสมบัติเริ่มต้นของทุนวัฒนธรรม และจะถูกเข้าใจว่า คือ การรับประกัน โดยแสดงออกในรูปของประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และการสอบ ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถเปลี่ยนรูปร่างได้เงื่อนไขเฉพาะได้ คือ อาจเปลี่ยนรูปเป็นทุนเศรษฐกิจ หรืออาจถูกเปลี่ยนรูปให้กลายเป็นสถาบันในรูปแบบของคุณสมบัติทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็สร้างความแตกต่างระหว่างความรู้ที่เป็นทางการที่ได้รับการรับรองความสามารถกับทุนวัฒนธรรมแบบธรรมดา เพราะทุนวัฒนธรรมที่ถูกทำให้กลายเป็นสถาบัน ได้ทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างผู้ได้รับการรับรองกับผู้ที่ไม่ได้รับการรับรอง หรือแม้แต่เกิดการแปลงทุนวัฒนธรรมด้วยการ

ทดแทนสิ่งหนึ่งโดยอีกสิ่งหนึ่งเพื่อความสำเร็จ ยิ่งกว่านั้นยังทำให้เกิดการสร้างอัตถิภาวะแลกเปลี่ยนระหว่างทุนวัฒนธรรมกับทุนเศรษฐกิจด้วย คือ เกิดการแปลงทุนเป็น “การรับประกันทุนทางการศึกษา” ด้วย “มูลค่าของเงิน” นั้นเพราะกว่าจะได้มาซึ่งทุนวัฒนธรรมชนิดนี้ ต้องอาศัยความพยายาม เวลา และความยากลำบากในการแสวงหา มูลค่าของทุนเศรษฐกิจที่จะใช้ในการแลกเปลี่ยนไปเป็นทุนวัฒนธรรมจึงมีมูลค่าสูงตามไปด้วย นั่นเพราะได้เกิดการสร้างมูลค่าในรูปของทุนวัฒนธรรมให้กับผู้ที่มีคุณสมบัติที่คู่ควรและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะครอบครอง

ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถอธิบายถึงความไม่เท่าเทียมกันในการประสบความสำเร็จทางการศึกษาของเด็กที่มีพื้นฐานจากชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันได้ โดยพิจารณาจากรูปแบบของผลประโยชน์ที่เด็กที่มาจากกลุ่มและชนชั้นที่แตกต่างกัน จะได้รับการศึกษาแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในภาพของสังคม สิ่งนี้เองที่ได้สะท้อนภาพของการกระจายตัวของทุนวัฒนธรรมระหว่างชนชั้นและกลุ่มชนชั้น อันเป็นเงื่อนไขของการสร้างความแตกต่างของปัจเจกบุคคลและของชนชั้นจากมรดกที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้น ที่เด็กแต่ละคนได้รับมาไม่เท่าเทียมกัน

2.1.1.5 ประโยชน์ของทุนวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม (2555) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทุนทางวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) เป็นที่รวมแห่งองค์ความรู้ที่มีในอดีตทั้งหมด
- 2) เป็นที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์พิเศษและภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น
- 3) เป็นที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ศักดิ์ศรี ความภูมิใจของชุมชน หรือชน

เผ่าทั้งหลาย

- 4) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความมั่งคั่ง

ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ แบ่งตามรูปธรรมและนามธรรมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ที่จับต้องได้ และที่จับต้องไม่ได้ รวมถึงทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมมาแต่อดีตเกี่ยวข้องกับคุณค่าความรู้ ภูมิปัญญา และงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการค้นพบโดยผู้ส่งความรู้ในท้องถิ่น โดยมีรูปแบบที่ฝังในตัวคนหรือกลุ่มคน เป็นสิ่งที่มีรูปลักษณะเป็นตัวตนและความเป็นสถาบัน ในด้านประโยชน์ของทุนทางวัฒนธรรมเป็นที่รวมแห่งองค์ความรู้ที่มีในอดีตอาจจะรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นเอกลักษณ์ ภูมิปัญญา ที่ส่งเสริมให้วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ล้ำค่า ดังนั้น การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรม สามารถนำมาสร้างองค์ความรู้และกรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์

2.1.2 แนวคิดโหยหาอดีต

การโหยหาอดีตหรือนอสตัลเจีย (Nostalgia) มีรากศัพท์มาจากคำว่า “nostos” ในภาษากรีก แปลว่า การกลับบ้าน รวมกับคำในภาษาละตินว่า “-algia” หมายถึง ความเจ็บปวด ที่

นักวิชาการทางมานุษยวิทยาได้ให้ความหมายว่า เป็นวิธีการมองย้อนอดีตที่ยึดโยงระหว่างชีวิตในช่วงขณะปะจจุบันกับประสบการณ์แห่งอดีตที่เลียบลับ เป็นรูปแบบของการรับรู้ความจริงอย่างหนึ่งที่ทำให้เราได้คิดใคร่ครวญหรือทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาพ้นไปแล้ว โดยการนำมาครุ่นคิดใคร่ครวญใหม่ อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการจินตนาการถึงโลกที่เราได้สูญเสียไปแล้วของปัจเจกบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ในอดีต (พัฒนา, 2546)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนามเกี่ยวกับการโหยหาอดีต (Nostalgia) เช่น วิลเลียม เคลลี (William Kelly) ให้ความหมายอย่างกระชับว่าเป็นการ “จินตนาการถึงโลกที่เราได้สูญเสียไปแล้ว” เช่นเดียวกันกับ เฟดริก เจมสัน (Fredric Jameson) มีความเห็นว่าวิธีการมองย้อนอดีตไม่ได้ใช้เพียงย้อนเวลากลับไปเท่านั้น แต่ยังมีเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก และเป็นที่ทำให้เราพิจารณาไตร่ตรองใหม่อีกครั้ง (ภูริณัฐ พฤกษ์เนรมิต, 2563)

ส่วนนักวิชาการของไทยเองก็ได้อธิบายวิธีการโหยหาอดีตไว้อย่างหลากหลายเช่นกัน เช่น พัฒนากิติอาษา กล่าวว่า การโหยหาอดีต (Nostalgia) เป็นวิธีการมองโลกหรือวิธีการให้ความหมายแก่ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง โดยเน้นความสำคัญของจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนใน “ปัจจุบันขณะ” ที่มีต่ออดีตที่ผ่านมาพ้นไปแล้ว สอดคล้องกับธัญญา สังขพันธ์านนท์ ที่กล่าวว่า การศึกษาเรื่องสำนึกถิ่นที่ลัการโหยหาอดีตดำเนินไปบนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสถานที่ ประสบการณ์ในวัยเยาว์ ตัวตนและอัตลักษณ์ของพวกเขา การโหยหาอดีตจึงไม่ใช่ภาวะความรู้สึกที่มาจากเหตุผลทางจิตวิทยาเพียงด้านเดียว (ภูริณัฐ พฤกษ์เนรมิต, 2563)

2.1.2.1 ลักษณะการโหยหาอดีต

การโหยหาอดีตเกิดขึ้นจากความทรงจำต่ออดีตที่เกิดขึ้นต่อบุคคลแต่ละกลุ่มชน ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Nostalgia และกระแสการโหยหาอดีตได้แผ่ขยายในวงกว้างและต่อเนื่อง จนกลายเป็นเสมือนกระแสนิยมหลักของชนชั้นกลางไทยในปัจจุบัน ในทางการตลาด ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้นำมาซึ่งการเปิดตลาดในแนวทางที่เรียกว่า Retro Marketing ซึ่งได้นำความต้องการบริโภคในความหมายของสิ่งที่ผ่านมาแล้วในอดีต อันประกอบด้วยคุณค่าทางความคิดที่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับมาได้อีก คุณค่าของสินค้าในการตลาดจึงเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งนิพัทธ์พงศ์ พุ่มมา ได้แบ่งการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก ปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมโลก และลักษณะที่สอง ปรากฏการณ์การโหยหาอดีตในสังคมโลก

1) ปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมโลก

เป็นวิธีการมองโลกหรือวิธีการให้ความหมายแก่ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์อย่างหนึ่งโดยเน้นความสำคัญที่จินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนใน “ปัจจุบันขณะ” ที่มีต่ออดีตที่ผ่านมาพ้นไปแล้ว หรือ “วิธีการมองย้อนอดีต” (Retro Mode) หรือ “วิธีการมองแบบโหยหาอดีต” (Nostalgia Mode of Reception) ไม่ได้มีความหมายเพียงการย้อนเวลากลับไปหาอดีตในแง่ของ

สุนทรียภาพทางอารมณ์เท่านั้นหากยังเป็นรูปแบบของการรับรู้ความจริงอย่างหนึ่งที่เราได้คิดใคร่ครวญหรือทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาแล้ว แต่กำลังถูกนำมาพิจารณาใหม่ในนามของกฎเหล็กแห่งการเปลี่ยนยุคสมัยของแฟชั่นและอุดมการณ์ของรุ่นอายุ (Generation)

การย้อนกลับไปจำลองประสบการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่อีกครั้ง เรียกได้ว่าเป็น “การเรียกหาอดีตที่เลือนหายไปแล้วให้กลับมาใหม่” (To Call Up a Vanished Past) ทั้งๆ ที่เราต่างก็รู้ดีว่าเป็นไปไม่ได้ อย่างไรก็ตามเราสามารถจินตนาการเกี่ยวกับอดีตสร้างความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับอดีตและอ้างอิงกับผู้คนได้อย่างมั่นใจว่า โลกสมมติของสิ่งที่ผ่านเลยไปแล้ว แต่ได้รับการจำลองขึ้นมาใหม่นั้นคือภาพอดีตที่แท้จริง (Authentic Past)

2) ปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทย

สังคมไทยเป็นสังคมที่เกิดปรากฏการณ์โหยหาอดีตขึ้นเพื่อโหยหาอัตลักษณ์และความมั่นใจในความเป็นตัวของตัวเอง และโหยหาอดีตที่เชื่อมโยงกับอนาคตที่สะท้อนวิสัยทัศน์และชีวิตคนที่แท้จริงของผู้คนในสังคม (พัฒนา, 2546) สภาพการเกิดอารมณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยนั้นมีมาจากสองสาเหตุสำคัญ คือ ขาดนิยามใหม่และภาวะวิกฤตตัวตน (Identity Crisis) โดยการที่สังคมเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วทำให้คนในสังคมไม่มีหลักยึดภาพทรงจำที่ชัดเจนเหมือนในอดีต ผู้คนจึงต่างโหยหาที่มาและรากของตนเอง

เบญจวรรณ (2553) กล่าวไว้ว่า งานมรดกศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำต่ออดีต มีแนวคิดพื้นฐานต่อมรดกในฐานะรูปแบบหนึ่งของความทรงจำร่วมที่ถูกประกอบสร้างทางสังคมโดยเชื่อมโยงกับความต้องการของปัจจุบันเป็นสำคัญ ความทรงจำนั้นมักเลื่อนไหล ถูกนำเสนอหลายสำนวนที่เนื้อหาแตกต่างเป็นเรื่องเล่าที่มาจากเสียงที่หลากหลายและไม่กลมกลืน ประเด็นหลักที่สำคัญคือ การผลิตซ้ำ ตอรองและช่วงชิงความทรงจำว่าด้วยมรดกของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดพลวัตในการดำรงอยู่ของความจำต่ออดีตที่ถูกเสนอผ่านมรดก ผลการศึกษาส่วนใหญ่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มคนเหล่านั้นภายใต้บริบทระดับต่างๆ เช่น ท้องถิ่น ภูมิภาค ชาติ และระหว่างประเทศและมีความสัมพันธ์ระหว่างความทรงจำส่วนบุคคลกับความทรงจำร่วม ภาพตัวแทน (Representation) ที่ถูกสร้างให้เป็นความทรงจำร่วม ความทรงจำกับอัตลักษณ์ (Identity) ของชาติและท้องถิ่น

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

ในการศึกษาความเป็นมาของชุมชนเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้พบบทความทางโบราณคดี เรื่อง ชุมชนโบราณที่บ้านยี่สาร (วัลย์ลักษณ์, 2018) ซึ่งได้ทำการศึกษาชุมชนแห่งนี้ในแง่มุมทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งด้านนิเวศน์วิทยา ระบบความเชื่อ ชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ วัตถุทางวัฒนธรรม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมา โดยการขุดค้นหลุมทดสอบบริเวณเนินดินที่อยู่

สภาพแวดล้อมแบบปายายเลนทำให้การอยู่อาศัยที่ยี่สารดูเป็นเรื่องลำบากสำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยน้ำที่ใช้ต้องจ้างเรือไปลมน้ำมาจากแม่น้ำเพชรบุรีจนกระทั่งปัจจุบัน เพราะน้ำประปาหมู่บ้านซึ่งใช้การขุดเจาะน้ำบาดาลบางครั้งก็ไม่มีน้ำหรือถ้ามีก็กลายเป็นน้ำกร่อย ส่วนน้ำดื่มต้องรอน้ำฝนเก็บไว้ใช้ให้ได้ตลอดทั้งปีดังนั้นภาชนะเก็บน้ำ เช่น ตุ่มขนาดใหญ่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชาวบ้านตลอดมา นอกจากนี้ยังมีชุมชนมากชาวบ้านต้องทำกับข้าวกันตั้งแต่เย็นก่อนเข้าได้เข้าไฟ และต้องสูมเปลือกมะพร้าวหรือไม้โก่งก้างไผ่ที่ยังมีมากมาเผาหาคาตลอดเวลาที่อยู่นอกห้องหรือนอกมุ้ง

อาหารการกินของชาวยี่สารขึ้นกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอยู่มาก เพราะนำพืชท้องถิ่นที่ขึ้นอยู่ในเขตน้ำกร่อยหรือปายายเลนมาดัดแปลงให้เป็นอาหารได้หลายชนิด ชาวยี่สารไม่มีที่ทำนาปลูกข้าวแต่มีโรงสีสำหรับสีข้าวที่ต้องไปแบกเอามาจากแถวบางเค็ม ส่วนสิ่งของอย่างอื่นที่จำเป็นต้องใช้เพราะภายในท้องถิ่นไม่มีก็จะมิตลาดนัดทุกสัปดาห์หรือมีเรือนำเข้ามาขายและในปัจจุบันก็ยังเห็นอยู่มาก

อาชีพของชาวยี่สารส่วนหนึ่ง คือ การทำถ่าน มีการสร้างเตาขนาดใหญ่และปลูกป่าโกงกางหมุนเวียนนอกจากนี้ยังมีอาชีพที่นิยมทำกันอีก คือ การขุดบ่อเลี้ยงกุ้ง ก่อนการเข้ามาของความนิยมในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำและนายทุนที่เข้ามากว้านซื้อที่ชาวบ้านเลี้ยงกุ้งแซบวัยซึ่งไม่ส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมมากนัก หลังจากนั้นเมื่อปายายเลนกลายเป็นนาุ้งกุลาดำเมื่อกว่า 10 ปีมานี้ก็ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม การทำมาหากินและการติดต่อกับชุมชนภายนอกแก่ชุมชนยี่สารอย่างมาก พื้นที่ปายายเลนหายไปอย่างรวดเร็วมากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ที่ยังถูกทิ้งร้างในช่วงที่การทำนาุ้งตกต่ำกลายเป็นปัญหาวิกฤตทางสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

2.2.1.2 ความเป็นมาของชุมชน

มีนิทานท้องถิ่นเกี่ยวกับกำเนิดของบ้านยี่สารที่ปรากฏเป็นเรื่องเล่าต่อกันมาว่าแต่เดิมชาวยี่สารอยู่ติดทะเลมาก่อนและบริเวณหลังเขาในปัจจุบันเป็นที่จอดเรือสำเภาเรียกกันว่า “อู่ตะเภา” คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านเป็นชาวจีนซึ่งเดินทางเข้ามาทำการค้าในสมัยกรุงศรีอยุธยาแต่เกิดเหตุเรืออัปปางทำให้พี่น้องสามคนพลัดหลงกันไป คนหนึ่งในจำนวนนั้นถูกน้ำพัดมาขึ้นบกที่ชาวยี่สารและกลายมาเป็นผู้บุกเบิกตั้งถิ่นฐานในที่นี้ชาวบ้านนับถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณและทางวัฒนธรรม ตั้งศาลพ่อปู่ศรีราชาเป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นที่นับถือของคนในชุมชนส่วนอีก 2 คนไปขึ้นฝั่งที่เขาตะเคราอำเภอเขาย้อย และอำเภอบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี กลายเป็นผู้ก่อตั้งชุมชนในที่นั้นเช่นกันนิทานท้องถิ่นดังกล่าวเล่ากันโดยทั่วไปในเขตเขาย้อยบ้านแหลมและบ้านลาดในจังหวัดเพชรบุรี

(ศรีศักร, 2540) ให้ความเห็นว่าชุมชนบ้านยี่สารเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นอ่าวบางตะบูน และเป็นจุดที่อยู่ในตำแหน่งการคมนาคมระหว่างปากน้ำแม่กลองและเมืองเพชรบุรี มีจุดหมายเหตุและบันทึกการเดินทางที่อยู่ในนิราศเป็นจำนวนมากถึงท้องที่แถบบางตะบูนและบ้านยี่สาร เมื่อมี

การเดินทางจากอยุธยาไปเพชรบุรีหรือจากกรุงเทพฯไปเพชรบุรี ทั้งได้พบหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการควบคุมเรื่องน้ำกินน้ำใช้ เช่น ต่อมใสน้ำขนาดใหญ่จากเตาบางปูน จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในช่วงสมัยต้นกรุงศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาร่วมกับนิทานท้องถิ่นและเรื่องพระเจ้าอู่ทองที่เป็นลูกชายของกษัตริย์จีนเดินทางแสวงโชคเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่นครศรีธรรมราชก่อน แล้วจึงมาที่กุยบุรีและเพชรบุรีตามลำดับ ทำให้เห็นภาพการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในเขตใกล้ทะเลใกล้กับปากแม่น้ำที่มีคนจีนมาค้าขายทางเรือสำเภา ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 (พ.ศ. 1801 - 2000)แล้วตั้งถิ่นฐานอยู่ตามริมน้ำ ซึ่งหมายถึงชุมชนที่บ้านยี่สารด้วย

จากเอกสารทางประวัติศาสตร์ในสมัยอยุธยา เช่น จดหมายเหตุความทรงจำขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม หรือในภูมิสถานกรุงศรีอยุธยาพรรณนาถึงสถานที่และย่านต่างๆในกรุงศรีอยุธยาตอนหนึ่งกล่าวว่า “อนึ่ง เรือปากหกศอกเจ็ดศอกชาวบ้านญี่สานบ้านแหลมบางทะเล บรรทุกกะป็น้ำปลาปูเค็มกะพงคูราปลาทุกะเบนย่างมาจอดเรือขาย” แสดงถึงการเป็นชุมชนการค้าที่นำของแห้งของเค็มจากชายทะเลบรรทุกเรือสินค้าขนาดย่อม ๆ มาขายถึงพระนคร ซึ่งเป็นระยะทางไกลพอควรในเวลานั้น

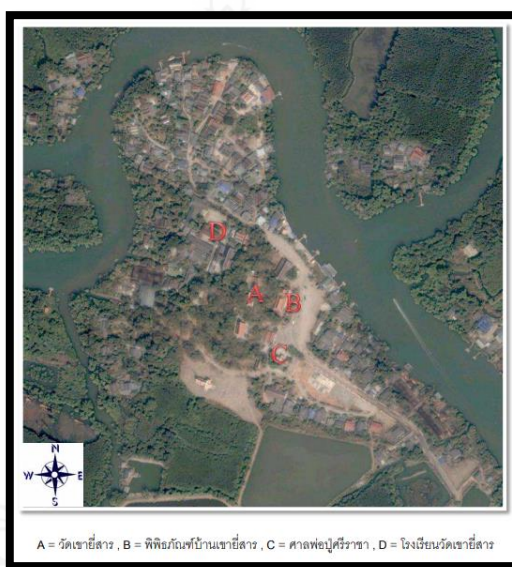
นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงการเดินทางของชาวต่างประเทศที่เข้ามาในสมัยกรุงศรีอยุธยาจะเห็นว่าเป็นเส้นทางโดยเรือกำปั่นขนาดใหญ่ที่มาเป็นกองเรือ แล้วจอดไว้ที่ปากน้ำเจ้าพระยานั่งเรือเล็กใช้ฝีพายต่อมายังกรุงศรีอยุธยาส่วนหนึ่ง และอีกทางหนึ่งคือเดินทางไปยังทวาย มะริด ตะนาวศรี ที่มีกองเรือจอดอยู่ที่เมืองท่าดังกล่าว จะใช้เส้นทางคลองด่านไปออกปากน้ำท่าจีน หรือตัดเข้าคลองออกปากน้ำแม่กลอง เลียบฝั่งเข้าแม่น้ำเพชรบุรีขึ้นบกแล้วเดินทางข้ามช่องเขาสู่เมืองท่าเหล่านั้นอีกทางหนึ่ง เส้นทางนี้ดูจะเป็นที่นิยมในสมัยอยุธยา ดังเห็นได้จากแผนที่ของชาวโปรตุเกส ฝรั่งเศส และฮอลันดาในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ยี่สารคงเป็นชุมชนการค้าภายในที่อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลเล็กน้อยด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ดอนมีภูเขาอยู่รอบ ๆ เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานในเขตป่าชายเลน จึงดึงดูดผู้คนให้เข้ามาอยู่อาศัยเป็นชุมชนหมู่บ้านที่มีความสำคัญจากการอยู่ระหว่างทางจากปากน้ำแม่กลองและปากน้ำเพชรบุรี ดังปรากฏชัดเจนถึงที่ตั้งของบ้านยี่สารในแผนที่โบราณของคณะทูตชาวอังกฤษจอห์นครอฟอร์ด และเฮนรีเบอร์นีที่เข้ามาราชอาณาจักรสยามเมื่อราว พ.ศ. 2367 ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และปรากฏอยู่ในบันทึกการเดินทางประเภทนิราศ เช่น นิราศเมืองเพชรของสุนทรภู่ นิราศเขายี่สารของศร.กฤษดาภ ในสมัยรัชกาลที่ 5 และยังปรากฏในนิราศบางเรื่องและบันทึกการเดินทางของเจ้านายบางพระองค์ที่เดินทางไปยังภาคใต้ หากไม่ใช้เรือกลไฟขนาดใหญ่วิ่งเลียบชายฝั่งไปก็จะใช้เส้นทางเข้าคลองต่างๆผ่านยี่สารเลียบชายฝั่งไปได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้นเมื่ออยู่ในเส้นทางผ่านระหว่างเมืองสำคัญอย่างอยุธยาและเพชรบุรีจึงไม่แปลกใจเลยว่าศาสนสถานที่วัดเขายี่สาร และวัดน้อยที่เป็นวัดร้างอยู่ฝั่งคลองตรงข้ามจะมีอายุย้อนไป

ถึงในสมัยอยุธยา และมีความสัมพันธ์ทางศิลปกรรมอย่างเห็นได้ชัดกับรูปแบบสกุลช่างเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นแหล่งที่สืบทอดฝีมือช่างสมัยอยุธยาไว้ได้มากที่สุด

ยี่สารจึงเป็นชุมชนที่อยู่ในเส้นทางคมนาคมสำคัญทั้งการเดินเรือเลียบชายฝั่งระดับภูมิภาค และการเดินทางภายในที่ไปสู่เมืองสำคัญ เช่น เพชรบุรี และเมืองสำคัญชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยหลายแห่ง ทั้งยังเป็นชุมชนที่เป็นศูนย์กลางการค้าจำพวกของทะเลกับชุมชนภายใน เสมือนชุมชนเมืองท่าขนาดเล็กที่เป็นที่รู้จักกันดีสำหรับนักเดินทาง



ภาพที่ 2.2 ภาพถ่ายดาวเทียมบ้านเขายี่สาร
ที่มา: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ม.ป.ป.)

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาชุมชนบ้านเขายี่สาร และกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร

ด้วยสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านเขายี่สารที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล เต็มไปด้วยป่าไม้ชายเลน มีลำน้ำน้อยใหญ่ไหลลัดเลาะนำความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่ชุมชน จนเกิดเป็นแหล่งหาอยู่หากินทั้งบนผืนดินและผืนน้ำให้แก่ชุมชนบ้านเขายี่สาร บนผืนดินที่งอกงามได้เฉพาะพรรณไม้ที่ทนสภาพความเค็มของดิน กระนั้นก็ตามหมู่บ้านเล็กๆ ที่หลบจากฝั่งทะเลเข้ามาภายในแห่งนี้ก็มากด้วยเรื่องราว แม้ไม่ได้จำกัดตัวเองด้วยการเกษตร หรือชุมชนประมงชายฝั่งก็ไม่ใช่ แต่ "สายสัมพันธ์" ระหว่างลำคลอง ทะเล หรือเรือกสวน และเมืองต่างๆ คนยี่สารก็รู้จักมันมาหลายชั่วอายุคน ซึ่งภูมิปัญญาที่ชุมชนเขายี่สารมีอย่างเด่นชัดก็คือ การเผาถ่านจากไม้กางเกง และการย้อมผ้าจากเปลือกพันธุ์ไม้ป่าชายเลน สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ม.ป.ป.)

การย้อมผ้าโดยใช้เปลือกไม้และใบไม้ของพืชป่าชายเลนถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชาวชุมชนเขายี่สาร เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมา "กลุ่มเปลือกไม้" บ้านเขายี่สารคือการรวมตัวของ

ชาวบ้านและผู้ทรงความรู้ในท้องถิ่น ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2543 สืบเนื่องมาจากโครงการที่พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สารได้จัดให้มีการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตของที่ระลึกจากวัสดุท้องถิ่นให้กับชาวบ้านบ้านเขายี่สาร โดยทางพิพิธภัณฑ์ได้เชิญสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสมุทรสงคราม มาเป็นผู้ฝึกอบรม จนกระทั่งเกิดเป็นผลงาน “ผ้าฝ้ายย้อมด้วยวัสดุที่มาจากพืชพรรณในป่าชายเลน” กลายเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดสมุทรสงครามดังเช่นปัจจุบัน สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ม.ป.ป.)

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเปลือกไม้ดังกล่าวนี้ เป็นการทำให้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและต้องการให้ผ้าฝ้ายย้อมด้วยวัสดุธรรมชาติจากป่าชายเลนเป็นงานหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชุมชนบ้านเขายี่สาร มิได้มุ่งที่จะใช้เป็นอาชีพหลัก เนื่องจากชาวชุมชนที่เข้าร่วมกลุ่มต่างเป็นผู้ที่มีอาชีพประจำของตนเป็นหลักอยู่แล้ว การทำกิจกรรมของกลุ่มจึงใช้เวลาเพียงบางส่วนของแต่ละสัปดาห์ คือ วันอังคารและวันพุธมาช่วยกันย้อมผ้าและทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย ซึ่งได้รับความสนใจจากภายนอกเข้ามาซื้อสินค้าเยี่ยมชมดูงานอยู่เสมอ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการคุ้มครองอนุสิทธิบัตรตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว มีสำนักงานชั่วคราวอยู่ ณ บ้านสมาชิกกลุ่มด้านหน้าเขายี่สาร ศูนย์ข้อมูลกลางวัฒนธรรม (2555)



ภาพที่ 2.3 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเปลือกไม้ชุมชนเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม (2563)

สืบเนื่องจากสารเคมีจะสูสีสันจากธรรมชาติ ด้วยการที่ชีวิตผูกติดกับป่าชายเลน ชาวบ้านเขายี่สารจึงรู้จักการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้แถบนั้นอย่างลึกซึ้ง เช่น ใช้น้ำต้มใบหูกวางเมื่อต้องการย้อมผ้าให้มีสีเขียว และใช้เปลือกต้นโกงกางมาต้มเมื่อต้องการจะย้อมผ้าให้มีสีน้ำตาล หรือใช้เปลือกต้นตะบูนเมื่อต้องการจะได้สีน้ำตาลอมเหลือง โดยมีเคล็ดลับอยู่ที่น้ำสำหรับใช้ทำการย้อมผ้าต้องเป็นน้ำที่แช่ขี้เถ้าค้างคืนซึ่งจะมีคุณสมบัติทำให้สีย้อมติดดีขึ้น แล้วเอาผ้าลงแช่น้ำที่เราต้มไว้ การแช่แล้วแต่ว่า

ต้องการให้ได้สีเข้มหรือสีจางขนาดไหน โดยที่กลุ่มจะแช่ไว้หนึ่งคืนก็พอ เมื่อแช่ครบกำหนดเวลาก็เอาขึ้นตากให้แห้งแล้วนำไปซีกให้จนน้ำสุดท้ายใส เพื่อป้องกันการตกสี สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ม.ป.ป.)



ภาพที่ 2.4 พรรณไม้ที่นำมาย้อมสีผ้า

ที่มา: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (มปป.)

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

ในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูน จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งหัวข้อเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการการศึกษาครั้งนี้เป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

2.3.1 การย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3.2 การย้อมสีธรรมชาติ

2.3.3 ผ้าที่ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติ

2.3.1 การย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นตะบูน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของต้นตะบูนขาว



ภาพที่ 2.5 ต้นตะบูนขาว

ที่มา: www.km.dmcg.go.th

ตะบูนขาว *Xylocarpus granatum* J.Koenig

ชื่อพ้อง : *X. obovatus* (Blume) Juss.

วงศ์ : MELIACEAE

ชื่ออื่น : กระจับปุ่น, กระจับปุ่นขาว, ตะบูน (กลาง,ใต้)

เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก-กลาง สูง 8-20 เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นสั้นแตกกิ่งใกล้โคนต้น มีพุ่มพองแผ่ออกคดเคี้ยว ต่อเนื่องกับรากหายใจที่แบนคล้ายแผ่นกระดาษ เปลือกเรียบบางสีเหลืองแต่มีเขียวอ่อน หรือสีน้ำตาลอ่อน ถึงน้ำตาลแกมชมพู ลักษณะคล้ายเปลือกต้นฝรั่ง หรือตะแบก เปลือกหลุดออกเป็นแผ่นรูปทรงไม่แน่นอน คล้ายเปลือกของต้นฝรั่งหรือตะแบก

ลักษณะของใบ ใบประกอบแบบขนนกปลาย ไม่มีใบยอด เรียงสลับ ใบย่อยมักมี 1-2 คู่ เรียงตรงข้าม หรือเยื้องกันเล็กน้อย แผ่นใบรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับขนาด 2-5 x 7-14 ซม. แผ่นใบสมมาตรกันปลายใบกลม ฐานใบรูปลิ้มใบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ไม่มีใบยอด เรียงสลับ ใบย่อยมักมี 1-2 คู่ เรียงตรงข้าม หรือเยื้องกันเล็กน้อย แผ่นใบรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับขนาด 2-5 x 7-14 ซม. แผ่นใบสมมาตรกันปลายใบกลม ฐานใบรูปลิ้ม

ลักษณะของดอก ออกเป็นช่อที่ง่ามใบ ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาว 3-8 ซม. แต่ละช่อมี 8-20 ดอก เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.2 ซม. เป็นดอกแยกเพศ ก้านดอกย่อยยาว 0.4-1 ซม. กลีบเลี้ยง 4 กลีบ ยาว 0.2 ซม. กลีบดอก 4 กลีบไม่ติดกัน สีขาวครีม เกสรเพศผู้ 8 อัน ดอกมีกลิ่นหอม ตั้งแต่บ่ายถึงค่ำ



ภาพที่ 2.6 ดอกตะบูนขาว

ที่มา: www.km.dmcr.go.th

ลักษณะของผล มีลักษณะกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 15-20 ซม. แบ่งเป็น 4 พู เท่า ๆ กัน แต่ละผลมี 7-17 เมล็ด ลักษณะโค้งมนหนึ่งด้าน กว้าง 6-10 ซม. ผลแก่สีน้ำตาลแดงคล้ายผลทับทิม ออกดอกและผล ตลอดปี ตะบูนขาวขึ้นปะปนกับพันธุ์ไม้ป่าชายเลนหลายชนิด เช่น ไม้พังกาหัวสุ่มดอก

ขาว ถั่วดำ ตาตุ่มทะเล และไม้โก่งกางใบเล็ก เป็นต้น ขึ้นได้ดีในน้ำกร่อย พบบ้างเล็กน้อยในบริเวณน้ำจืด กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2564)



ภาพที่ 2.7 ผลตะบูนขาว

ที่มา: www.km.dmcr.go.th

การนำไปใช้ประโยชน์ของต้นตะบูนขาว

เนื้อไม้แปรรูปเป็นไม้ก่อสร้าง ใช้ทำเสาบ้าน ไม้วงกบ ไม้แปะ รวมถึงแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ แก่นไม้ใช้เผาถ่านสำหรับใช้ในครัวเรือนหรือเผาทำถ่านกัมมันต์สำหรับปรับปรุงคุณภาพน้ำ เปลือกนำมาต้มย้อมผ้า แห และอวน ยางไม้ใช้ทาแก้พิษสัตว์ทะเล รากต้นตะบูนเป็นที่อาศัยของหนอนต้นไม้ คนท้องถิ่นจะใช้มีดถากเอาตัวหนอนสำหรับประกอบอาหาร ต้นตะบูนเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศป่าชายเลน เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า และอนุบาลปลา puechkaset (2016)

2.3.1.2 การย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

การย้อมผ้าจากเปลือกตะบูนขาวนั้นนับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวมุขมนตรี ซึ่งมีการย้อมเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และอุปกรณ์ตกแต่งสัตว์มานาน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ คุณจินดา รัตน์ อ่อนอุระ ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ได้บอกเล่าถึงขั้นตอนการย้อมสีผ้ามัดย้อมด้วยเปลือกตะบูน ของชุมชนเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ไม่ยุ่งยากไว้ดังนี้

1) เลือกเปลือกตะบูนที่มีความแก่ หรือหลุดลอนออกจากต้น เพราะจะทำให้มีสีที่เข้มสวย
ในการย้อม



ภาพที่ 2.8 เปลือกต้นตะบูน

ที่มา: ข้อมูลทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2555)

2) นำเปลือกตะบูนมาต้มกับน้ำ โดยเคี่ยวให้น้ำสีมีความเข้มข้นใช้เวลาประมาณ 1-2
ชั่วโมง



ภาพที่ 2.9 น้ำสีที่ได้จากการเคี่ยวเปลือกตะบูน

ที่มา: ข้อมูลทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2555)

3) นำผ้าที่มัดลายเรียบร้อยแล้วลงไปต้มในน้ำย้อมจนสีติดเข้มตามที่ต้องการ และเมื่อย้อมจนได้สีที่ตองก็นำมาล้างน้ำจนสีไม่ตก



ภาพที่ 2.10 ผ้าที่ย้อมจนแล้วเสร็จและทำการซักสีส่วนเกินออก
ที่มา: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม (2563)

4) จากนั้นนำผ้าไปตากให้แห้ง และนำผ้าไปสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมต่าง ๆ



ภาพที่ 2.11 ผ้าและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการมัดย้อมเปลือกตะบูน
ที่มา: ข้อมูลทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2555)

2.3.2 การย้อมสีธรรมชาติ

2.3.2.1 ประวัติและบทบาทของสีจากพืช

สีมีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มายาวนานเมื่อหลายพันปีก่อน อีกทั้งมีการค้นพบภาพวาดสีเกี่ยวกับการล่าสัตว์ในถ้ำที่เคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์ยุคหิน และเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่มีสีสันทันในหลุมศพโบราณที่อียิปต์และอินเดีย ทั้งนี้สีที่ใช้ในยุคแรก ๆ มาจากแร่ธาตุต่าง ๆ มนุษย์รู้จักเกี่ยวกับสารสีและการใช้ประโยชน์สารสีจากโวกด์ (woad) รูเบีย (Rubia spp.) และครามในการย้อมเสื้อผ้าและตกแต่งเครื่องมือเครื่องใช้ หลักฐานการใช้ครามครั้งแรกในเมืองจีนมีอายุมากกว่า 6,000 ปี การย้อมหนังสือแดง เหลือง และเขียว ที่พบในอียิปต์เก่าแก่กว่า 4,000 ปี โดยสีเหลืองได้จากเปลือกทับทิมและสีแดงได้จากรากแมดเดอร์ (madder) การใช้ประโยชน์สีหลายชนิดจากพืชมีจุดสูงสุดในคริสต์ศตวรรษที่ 19 พอถึงช่วงปลายศตวรรษส่วนใหญ่หันมาใช้สีสังเคราะห์แทนสีจากพืช หลังจากการสังเคราะห์สีเมื่อปี ค.ศ. 1856 โดยใช้สีม่วงย้อมไหม สีสังเคราะห์ได้รับความนิยมสูงกว่าสีจากพืช เพราะมีราคาถูกและมีความบริสุทธิ์ดีกว่าสารสีจากธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากพืชจึงลดลงอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี ค.ศ. 1896 มีเพียงการใช้ครามจากบริติชอินเดียซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4 ของครามที่ใช้ทั้งหมด และเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 สารสีจากพืชก็มีความสำคัญในระดับท้องถิ่นเท่านั้น (พีรศักดิ์ และคณะ, 2544)

2.3.2.2 สารสี ความคงทนของสี และสารช่วยติดสี

สารสี หมายถึง สีจากพืช เป็นสารเคมีที่มีคุณสมบัติเป็นสีย้อม สกัดด้วยวิธีการหมัก ต้ม หรือวิธีการทางเคมีในปริมาณเล็กน้อย สารสีในพืชมีโครงสร้างทางเคมีค่อนข้างชัดเจน แบ่งกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ คลอโรฟิลล์ (chlorophylls) แคโรทีนอยด์ (carotenoids) ฟลาโวนอยด์ (flavonoids) และควิโนน (quinones) ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนี้

- 1) คลอโรฟิลล์ ให้สีเขียวที่มีอยู่มากมายและทั่วไปในพืช บางครั้งใช้ปรุงแต่งอาหารและเครื่องดื่ม
- 2) แคโรทีนอยด์ เช่น สีเหลือง สีส้ม สีแดง และสีม่วง เช่น สารสีชนิดบิซิน (bixin) จากคำแสดให้สีส้มและสีม่วง สารสีชนิดโครซิน (crocin) ในหญ้าฝรั่น กระฉิกการ์ และพุดซ้อน ให้สีเหลือง สีแดง
- 3) ฟลาโวนอยด์ มีสูตรโครงสร้างพื้นฐานเป็นฟลาโวน (flavone) และฟลาเวน (flavane) ตัวอย่างสารสีฟลาโวนอยด์ ได้แก่ โมริน พบในพรรณไม้วงศ์ Moraceae หลายชนิด และรูทีน (rutinose) ที่พบในดอกของ *Sophora japonica* L.
- 4) ควิโนน ส่วนมากให้สีเหลืองถึงสีแดง

สีย้อมจากพืชอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มข้างต้น ได้แก่ สีนํ้าเงินเข้มของคราม (อินดิโก) ได้จากกระบวนการสลายตัวด้วยน้ำของสารอินดิแคนต์ (indicant) ที่ไม่มีสีจากพรรณไม้สกุล

Indigofera และกระบวนการออกซิเดชันที่ทำให้เกิดสารอินด็อกซิล ผลิตภัณฑ์แดงของสารสีบราซิลินเกิดจากกระบวนการออกซิเดชันสารบราซิลิน ซึ่งเป็นสารประกอบฟีนอลิก มีสีขาว พบในเนื้อไม้สกุล Caesalpinia spp. สารเคอร์คูมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ดสีเหลืองส้ม เป็นสารสีหลักในขมิ้น (เสาวนิตย์, 2557)

2.3.2.3 ความคงทนของสี

ความคงทนของสีเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดคุณภาพและความสำคัญของสารสีจากพืช โดยทั่วไปสารสีที่ได้จากพืชมีความคงทนค่อนข้างต่ำ สีจางหรือสีตกอย่างรวดเร็วเมื่อซักด้วยผงซักฟอกและโดนแดด โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของเขตร้อน สารสีจากพืชที่ใช้ประโยชน์ในการย้อมผ้าและเส้นใยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ชนิด ตามคุณสมบัติซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (พีรศักดิ์ และคณะ, 2544)

1) Direct dyes สารสีเชื่อมโยงโดยอาศัย hydrogen bond กับ hydroxyl group ของเส้นใย สีชนิดนี้จะตก ตัวอย่างเช่น สีส้ม สีเหลือง (เคอร์คูมิน)

2) Acid และ basic dyes จะรวมกับ acid และ basic group ของขนสัตว์และไหมตามลำดับ ติดไม่ทนในเส้นใยฝ้าย เช่น สีเหลือง ส้ม แดง (สารสีฟลาโวนอยด์)

3) Vat dyes เป็นสีที่เกิดขึ้นในเส้นใยโดยกระบวนการ redox process สีชนิดนี้มักจะติดทนนาน ไม่มีปัญหาจากการซักและการตากแดด ตัวอย่างเช่น คราม

4) Mordant dyes สีย้อมเส้นใยผ้าที่ผ่านการแช่สารที่ทำให้ติดแน่น เช่น สารประกอบ polyvalent metals เมื่อนำไปย้อมสีติดแน่นทนทานมาก ตัวอย่างเช่น สีส้ม สีแดง (อะลิซารินและโมรินดิน)

2.3.2.4 สารช่วยติดสี และแทนนิน

สารช่วยติดสี (mordant) เป็นตัวช่วยเพิ่มการติดสีในเส้นใย สมัยโบราณจะใช้ในการเติมมูลสัตว์หรือปัสสาวะลงในถังย้อม ปัจจุบันสารช่วยติดสีที่ใช้เป็นเกลือของโลหะจำพวก อะลูมิเนียม เหล็ก ดีบุก หรือโครเมียม ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมทางเคมีระหว่างโมเลกุลและเส้นใย ทั้งนี้จะมีผลต่อสีที่ได้จากการย้อมทำให้สีติดแน่นทนทานยิ่งขึ้น ส่วนแทนนิน (tannin) เป็นสารสีมีรสขมและฝาดในพืช เป็นของเหลว ขับออกจากเปลือกลำต้นและส่วนอื่นๆของพืช โดยเฉพาะใบ ผล และปุ่มปม ใช้ย้อมแห อวน เชือก และใบเรือ ทำให้ทนทานต่อการใช้งานที่สัมผัสน้ำเค็ม นอกจากนั้นยังใช้ผลิตกาวย้อมและช่วยให้ติดสีแน่นทนนาน (พีรศักดิ์ และคณะ, 2544)

สารช่วยติดสีมีมากมาย ทั้งที่ได้จากพืชที่มีแทนนินสูงและจากแร่ธาตุต่างๆ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นสารช่วยติดสีที่ไม่ต้องซื้อ แต่จัดเตรียมเองได้ ได้แก่ น้ำโคลน น้ำสนิม น้ำดินลูกรัง น้ำด่างซี้เถาเปลือกหอย (หรือน้ำปูนใส) น้ำด่างซี้เถาไม้ มีวิธีการเตรียมดังนี้ (สันติพงษ์, ม.ป.ป.)

1) น้ำสนิม เหล็กอย่างดีฤทธิ์กระตุ้นให้เกิดสีและช่วยให้สีติดแน่นขึ้น เก็บเศษเหล็กอย่างดีที่ไม่ใช้แล้วใส่ถังพลาสติก เติมน้ำปริมาณเท่ากับเหล็กและเติมน้ำตาลประมาณครึ่งกิโลกรัม ตากแดดทิ้งไว้ก่อนทำผ้าหมักย้อมอย่างน้อย 5 วัน เพื่อให้ได้น้ำสนิมอย่างดี อย่าปิดฝาเพราะจะเกิดกลิ่น

2) ใช้ปูนขาวหรือปูนแดง (กินกับหมาก) แทนได้ เตรียมเปลือกหอยแครงพอประมาณ เผาให้เป็นถ่านแดง พอเริ่มอุ่นก็ใส่ถุงพลาสติกแล้วหยดน้ำลงไปเล็กน้อย ปิดปากถุงให้แน่น เปลือกหอยจะทำปฏิกิริยากับน้ำกลายเป็นผงขี้เถ้า เวลาใช้น้ำขี้เถ้าละลายน้ำได้ทันที

3) น้ำดินลูกรัง เตรียมดินลูกรังสีแดง ยิ่งแดงมากยิ่งดี สีของดินลูกรังจะช่วยให้ผ้ามีสีเข้มขึ้น น้ำดินลูกรังแช่น้ำทิ้งไว้ในถังเช่นเดียวกับน้ำโคลน

4) ขี้เถ้าที่ได้จากไม้แต่ละชนิดมีฤทธิ์ที่ต่างกันไป เช่น ขี้เถ้าจากไม้มะม่วงจะมีความเปรี้ยวและฝาด ต่างจากไม้ชมพู ไม้ฝรั่ง และอื่นๆ แต่ไม้อะไรก็ใช้ได้ เมื่อก่อไฟด้วยถ่านหรือไม้ฟืน ให้เก็บขี้เถ้าไว้เวลาจะใช้สามารถละลายน้ำได้ทันที ไม่ต้องหมักเหมือนขี้เถ้าเปลือกหอย

สารช่วยติดสีมีค่าความเป็นกรดต่างต่างกัน เช่น น้ำสนิม มีฤทธิ์เป็นกรด น้ำขี้เถ้าเปลือกหอย/ไม้ (ใช้ปูนกินหมากแทน) มีฤทธิ์เป็นด่าง น้ำดินลูกรังหรือน้ำโคลน มีฤทธิ์เป็นเบส (แต่ให้สีต่างกัน) เมื่อนำไปย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติจากพืชชนิดเดียวกัน สารเหล่านี้จะปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง ทำให้ได้สีต่างกันไป วิธีใช้สารช่วยติดสีมี 3 วิธี คือ การใช้สารช่วยติดสีก่อนย้อมผ้า เช่น นำผ้าแช่สารสั้ก่อนย้อม การใช้สารช่วยติดสีพร้อมกับการย้อมผ้า เช่น ต้มผลหมากสุกผสมปูนแดง และนำผ้าลงย้อมพร้อมกับการสั้ และสุดท้ายการใช้สารช่วยติดสีหลังการย้อม เช่น เมื่อย้อมผ้าเสร็จ นำผ้าไปแช่และขย่ำในน้ำขี้เถ้า เป็นต้น (เสาวนิตย์, 2557)

2.3.3 ผ้าที่ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติ

2.3.3.1 ชนิดของผ้า

เนื่องจากในขั้นตอนของการย้อมผ้านั้นอาจเกิดปัญหาสีไม่ติดผ้า หรือติดได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจเป็นเพราะเส้นใยผ้าที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้สีที่ออกมาไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ซึ่งชนิดของผ้านั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) เส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยประดิษฐ์ชนิดหนึ่งที่เป็นพอลิเมอร์ไม่ใช่เซลลูโลส เป็นการผลิตโดยใช้วัตถุดิบที่เป็นพอลิเมอร์สังเคราะห์ ซึ่งเป็นผลผลิตจากอุตสาหกรรมปิโตรเลียมทั้งหมด มนุษย์ทำเส้นใยชนิดนี้เพื่อต้องการทดแทนเส้นใยจากธรรมชาติ เนื่องจากเส้นใยธรรมชาติลดลงเรื่อยๆ โดยพยายามเลียนแบบให้ใกล้เคียงกับเส้นใยธรรมชาติมากที่สุด และพัฒนาคุณสมบัติเฉพาะด้านให้ดียิ่งขึ้น เช่น อะคริลิก พอลิเอสเตอร์ ซีฟอง ไนลอน ผ้าตาข่าย ผ้าหนังเทียม เป็นต้น ในด้านการย้อมสีนั้น ถ้าไม่ใช่สีสำหรับเส้นใยสังเคราะห์ เช่น สีย้อมชนิดดิสเพิร์ส ก็จะไม่สามารถย้อมผ้าติดได้

2) เส้นใยธรรมชาติ ได้จากส่วนต่าง ๆ ของพืช ได้แก่ เส้นใยจากเมล็ดเช่น ฝ้าย นุ่น เส้นใยที่ได้จากใบ เช่น ใยสั้ปกระด เส้นใยที่ได้จากเปลือกไม้ เช่น ลินิน ปอ ใยกล้วย เป็นต้น และ

ได้จากสัตว์ เช่น ฝ้ายขนสัตว์ ฝ้ายไหม ซึ่งเส้นใยที่ได้จากสัตว์นี้มีคุณสมบัติทั่วไปคล้ายโปรตีน ดังนั้นเมื่อเปียกน้ำความเหนียวและความแข็งแรงจะลดลง ถ้าถูกแสงแดดเป็นเวลานานจะสลายตัวหรือกรอบ เส้นใยธรรมชาติจะสามารถย่อยออกมาได้ดีและตรงเกือบทุกสี (ไพโรจน์, 2564)

2.3.3.2 ประวัติความเป็นมาของฝ้าย



ภาพที่ 2.12 ดอกฝ้าย

ที่มา: www.puechkaset.com

ฝ้ายเป็นเส้นใยจากพืชที่เก่าแก่ชนิดหนึ่งที่มีถิ่นกำเนิดไม่แน่นอน บางหลักฐานเชื่อว่าฝ้ายมีกำเนิดในอียิปต์ตอนกลางเมื่อ 12,000 ปี ก่อนคริสต์ศักราช ก่อนที่จะรู้จักลินินเสียอีกแต่นักโบราณคดีส่วนใหญ่ยอมรับให้อินเดียเป็นแหล่งกำเนิดที่สร้างอารยธรรมการทอผ้าฝ้ายเป็นแห่งแรก เพราะมีการค้นพบเศษผ้าฝ้ายที่มีอายุราว 3,000 ปี ก่อนคริสต์ศักราช ในหุบเขา Indus in Sind ในอินเดีย เศษผ้าฝ้ายชิ้นนั้นแม้จะถูกย่อยสลายไปมากแล้ว แต่ก็ยังคงหลงเหลือสี้อมซึ่งทำจากพืชชนิดหนึ่งให้เห็นอยู่บ้าง (สาคร, 2548)

ผ้าฝ้ายเริ่มแพร่หลายออกจากอินเดียสู่อาณาจักรกรีก ในสมัยที่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชกรีธาทัพไปรุกรานอินเดีย เมื่อ 356-323 ปี ก่อนคริสต์ศักราช และจากนั้นผ้าฝ้ายก็เป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน และไปโด่งดังแพร่หลายในยุโรปและอเมริกา (สาคร, 2548)

เมื่อครั้งโคลัมบัสไปเหยียบแผ่นดินอเมริกาครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2035 เขาได้รับการต้อนรับจากชาวพื้นเมืองซึ่งแต่งกายด้วยผ้าฝ้ายที่มีสีสันทวยงามและเขาก็ได้รับผ้าฝ้ายที่เบาบางเป็นของกำนัลจากชาวพื้นเมืองด้วย และบนแผ่นดินแห่งนี้ มีการค้นพบชิ้นส่วนผ้าฝ้ายในถ้ำแห่งหนึ่งและในหลุมฝังศพของชาวอินเดียนแดง ซึ่งตั้งถิ่นฐานที่นี่มานานนับศตวรรษแล้ว เศษผ้าฝ้ายนั้นมีอายุประมาณ

2,500 ปี ผู้เชี่ยวชาญทางมานุษยวิทยาสันนิษฐานว่าฝ้ายมีความสำคัญในวัฒนธรรมของชาวอินเดียแดงมานาน (สาคร, 2548)

ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า ฝ้ายเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปอเมริกาเหนือและใต้ เช่นเดียวกับที่มีอยู่เดิมในเอเชียและแอฟริกา ในประเทศเปรูพบหลักฐานว่าฝ้ายเกิดขึ้นที่นี่เมื่อ 2,500 ปี ก่อนคริสต์ศักราชแล้ว ดังนั้นการใช้ฝ้ายน่าจะเกิดขึ้นพร้อมๆกันในหลายแห่งของโลก เพราะถ้าดูจากลักษณะทางชีววิทยาแล้ว ฝ้ายที่ปลูกทางโลกตะวันตกกับโลกตะวันออกนั้นแตกต่างกัน (สาคร, 2548)

2.3.3.3 แหล่งปลูกฝ้ายและการผลิต

ฝ้ายปลูกได้ดีในแถบที่มีอากาศร้อน ปัจจุบันประเทศที่ปลูกฝ้ายมากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกาตอนใต้ จีน สาธารณรัฐโซเวียตตอนใต้ อินเดีย อียิปต์ เปรู และบราซิล เป็นต้น (นวลแข, 2542)

สำหรับประเทศไทยยังไม่พบหลักฐานที่แน่ชัดว่าได้มีการปลูกฝ้ายและนำมาใช้ตั้งแต่เมื่อใด มีแต่หลักฐานซึ่งเป็นเอกสารเก่าแก่ที่สุดที่พอจะนำมาอ้างอิงได้ก็คือ ในพุทธบัญญัติได้กำหนดให้พระภิกษุใช้ผ้าห่มครองได้ 6 ชนิด นั่นคือ ผ้าฝ้าย นอกจากนี้ยังมีสุภาษิตของชาวสุโขทัยได้กล่าวไว้ว่า “เมื่อเสร็จหน้านา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก” และวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง - ขุนแผน ก็ได้กล่าวถึงไร่ฝ้ายไว้ด้วย ซึ่งจากหลักฐานดังกล่าวแสดงว่าคนไทยรู้จักปลูกฝ้ายและนำมาทอใช้เป็นผ้ามานานแต่โบราณเช่นกัน ประเทศไทยได้ส่งเสริมให้มีการปลูกฝ้ายอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2453 ซึ่งในสมัยนั้นประเทศไทยยังไม่มีอุตสาหกรรมสิ่งทอนั่นเอง ซึ่งปุยมูลักษณะหยาบและสั้น ต่อมาจนถึงปี พ.ศ. 2478 กระทรวงกลาโหมได้ตั้งโรงงานทอผ้าและโรงงานปั่นด้ายขึ้น จึงได้ส่งเสริมให้ปลูกฝ้ายขึ้นอีกครั้ง และนำพันธุ์ฝ้ายจากต่างประเทศเข้ามาทดลองปลูก พันธุ์ที่ส่งเสริมให้ปลูกครั้งแรก ได้แก่ ฝ้ายพันธุ์เขมร จนถึงระยะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลไทยได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอขึ้นในประเทศ และอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการฝ้ายมีมากขึ้น รัฐบาลได้ส่งเสริมการปลูกฝ้ายอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 และได้มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนถึงปี พ.ศ. 2512 ก็สามารถผลิตฝ้ายคุณภาพดีได้ แต่ต่อมาผลผลิตฝ้ายเริ่มลดลงเพราะมีโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดมาก จนถึงปี พ.ศ. 2516 ผลผลิตฝ้ายที่ผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมในประเทศ ประเทศไทยจึงต้องสั่งซื้อฝ้ายจากต่างประเทศเข้ามาเรื่อยๆจนกระทั่งปัจจุบัน (นวลแข, 2542)

2.3.3.4 สมบัติทางกายภาพและทางเคมี

1) สมบัติทางกายภาพ

ความต้านแรงดึง ฝ้ายมีอยู่ในระหว่างขนสัตว์และไหม โยแต่ละเส้นรับน้ำหนักได้ไม่เท่ากัน เนื่องจากความหนาของผนังเซลล์และความเสื่อมสภาพของเนื้อใย โยที่แก่จัดและสมบูรณ์

ปานกลางจะเหนียวประมาณ 4-9 กรัมต่อเดนเยอร์ ความเหนียวนี้ไม่สัมพันธ์กับขนาดของใยและจำนวนเกลียวที่พันกันตามธรรมชาติ แต่ระดับการตกลึก การเรียงตัวของผลึก และความชื้นมีส่วนสัมพันธ์กับความเหนียวของใย

ความต้านแรงดึงของด้ายฝ้าย เมื่อเทียบอัตราส่วนร้อยของเส้นด้ายและใยฝ้าย ด้ายฝ้ายจะเหนียวน้อยลงเหลือเพียงร้อยละ 10-20 เท่านั้น มีสาเหตุหลายประการ ประการแรกที่สุดได้แก่ ใยแยก หมายถึง เส้นใยที่ปั่นเป็นเส้นด้ายตีเกลียวให้ยึดกันแน่นแต่ไม่สามารถต้านแรงดึงได้ พอถึงเส้นด้าย เส้นใยจะลื่นแยกจากกัน นับเป็นสาเหตุที่สำคัญมาก ส่วนสาเหตุอื่น ๆ เช่น ความยาวของใย ความแน่นจำเพาะของเส้นด้าย เนื้อที่ผิวสัมผัส ความผิวด้านสัมผัสและจำนวนเกลียวในเส้นด้าย

ความมัน ความมันตามธรรมชาติของใยฝ้ายสัมพันธ์กับคุณลักษณะสองประการของเส้นใย คือ รูปลักษณะและความมันของใยเอง ความมันไม่สัมพันธ์กับน้ำหนัก ความยาวเส้นผ่าศูนย์กลางและการบิดตัว แต่มีความสัมพันธ์กับรูปร่างใยที่ค่อนข้างกลมหรือกลมเป็นมันมากกว่าใยรูปรี ฝ้ายชุบมันเป็นมันมากกว่าฝ้ายธรรมดา แต่เมื่อทำเป็นเส้นด้ายแล้วความยาวของใยจะมีส่วนสัมพันธ์ด้วยเป็นอย่างมาก

ความยืดหยุ่น ความยืดหยุ่นขึ้นอยู่กับปริมาณความชื้นที่มีอยู่ในเส้นใย ในภาวะธรรมดา ใยฝ้ายยืดออกได้ประมาณร้อยละ 3-7 และจะไม่หดเข้าที่เดิม แต่ถ้านำไปแช่น้ำจะค่อยๆ พองตัวออกและเข้าที่เดิมได้ ในผืนผ้าและเส้นด้ายที่บางตอนเส้นใยพันตัวกันซับซ้อนมาก ในตอนนั้นไม่สามารถจะคืนตัวเข้าที่เดิมได้

การจัดเข้ารูปแบบได้ง่าย ความอ่อนนุ่มของเส้นใยทำให้สามารถนำมาตีเกลียวหรือซัดเป็นผืนผ้าโค้งไปตัดมาได้ตามลักษณะของด้ายและผ้านั้นๆ ในเชิงปฏิบัติใยเซลลูโลส เช่น ใยฝ้ายเกือบจะไม่มีคุณสมบัติชนิดนี้ แต่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้บ้าง โดยเฉพาะเมื่อมีความชื้นมาก

ความถาวร ใยฝ้ายตามธรรมชาติเป็นเซลลูโลสค่อนข้างบริสุทธิ์ และสามารถทำให้บริสุทธิ์ได้โดยการใช้สารเคมี โมเลกุลฝ้ายยาวมากยึดติดกันเป็นผลึกที่ไม่ขีมน้ำเป็นระยะ ๆ ไม่สามารถแยกเซลลูโลสของใยฝ้ายออกมาเป็นโมเลกุลเดี่ยวได้ ดังนั้นใยฝ้ายจึงถาวรมากเมื่อมีความชื้นเพิ่มขึ้น ใยกียิ่งเหนียวมากขึ้นช่วยให้ฝ้ายทนต่อการซักฟอกได้ดี

การดูดซึมของเหลว ฝ้ายดิบมีซี่ผึ้งและเปกตินหุ้มอยู่ภายนอก ทำให้เกิดการสะท้อนน้ำดูดน้ำได้ช้า ถ้าเอาสารเหล่านี้ออกให้หมดโดยการฟอกขาวใย จะมีสีครีมอ่อน ๆ และเป็นเซลลูโลสบริสุทธิ์ ดูดน้ำและเปียกตลอดทั้งเส้นใยได้เร็ว

การดูดซึมของเหลวของสำลีมาตรฐานที่สมาคมเภสัชของสหรัฐอเมริกา (The U.S. Pharmacopoeia) กำหนดไว้มีดังนี้

- ไม่ละลายในสารละลายธรรมดา
- มีค่าไม่เกินร้อยละ 0.2

- มีส่วนเหลือของกรด ต่าง หรือสีย้อม
- ประกอบด้วยใยฝ้ายที่ยาวพอสมควร
- ดูดน้ำไ้ได้อย่างน้อย 24 เท่าของน้ำหนักเส้นใยที่ 25 องศาเซลเซียส
- ต้องเข้าหีบห่อและฆ่าเชื้อโรคด้วยวิธีที่เป็นที่รับรองทั่วไป สำลืออย่างดีจะดูด

น้ำไ้ได้ตั้งแต่ 24 - 27 เท่าของน้ำหนักเส้นใยใน 3-6 วินาที

ความชื้นสัมพัทธ์ ใยฝ้ายจะมีความชื้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ ความชื้นในอากาศ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ความชื้นของใยฝ้ายแบ่งออกเป็นสองชนิด ได้แก่ ปริมาณความชื้น และ ปริมาณความชื้นรีเกน คิดเป็นร้อยละของน้ำหนักฝ้ายแห้งไม่มีความชื้น

ปริมาณความชื้น (moisture content) คือ ความชื้นที่มีอยู่ภายในเส้นใยตามธรรมชาติ ส่วนความชื้นรีเกน คือ ความชื้นที่เส้นใยสามารถดูดเพิ่มขึ้นมาไ้ภายในเส้นใยได้ ถ้าในอากาศมีความชื้นมากขึ้น เช่น ในเวลาฝนตก

มาตรฐานการทดลองหาความชื้นของใยฝ้ายให้กระทำที่อุณหภูมิ 21.1 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 65 เก็บฝ้ายไว้นาน 4 ชั่วโมง คำนวณหาความชื้นรีเกน ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงภาวะอากาศมักจะเกิดขึ้นภายใน 4 ชั่วโมงล่วงหน้าแล้ว แต่ถ้าด้ายฝ้ายมีขนาดใหญ่เกินกว่าปกติ หรือภาวะการถ่ายเทอากาศค่อนข้างเลวควรต้องเพิ่มเวลาขึ้น

การตกแต่งบางชนิดทำให้การดูดความชื้นของใยฝ้ายเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะการชุบมัน ที่ทำให้ฝ้ายดูดความชื้นได้มากขึ้น การย้อมด้วยสีเบสิคทำให้ฝ้ายดูดความชื้นได้น้อยลง ความเหนียวและการยึดตัวของใยฝ้ายมีส่วนสัมพันธ์กับความชื้น

ความถ่วงจำเพาะ ใยฝ้ายมีความถ่วงจำเพาะประมาณ 1.58 คิดจากเมื่อมีปริมาตรจำเพาะ 0.69 (ปริมาณจำเพาะหรือ Specific Volume คือ ปริมาตรของเส้นใยที่มี น้ำหนัก 1 กรัม)

การนำกระแสไฟฟ้า ความสามารถในการนำไฟฟ้าของฝ้ายแตกต่างกันตามความชื้นสัมพัทธ์ และอีเล็กโตรไลต์ที่มีอยู่ สีย้อมบางชนิดทำให้ความต้านทานไฟฟ้าลดน้อยลง (อัจฉราพร, 2539)

2) สมบัติทางเคมี

ส่วนประกอบเคมี ฝ้ายเป็นเซลลูโลสบริสุทธิ์ มีส่วนประกอบอื่น ๆ เหมือนกับส่วนต้นทุกประการแต่น้อยกว่า ส่วนประกอบเหล่านี้สัมพันธ์กับคุณสมบัติของใย ใยฝ้ายดิบมีเซลลูโลสอยู่ประมาณร้อยละ 88-96 ของน้ำหนักเส้นใย ถ้าฟอกสีจะมี ปริมาณเกือบร้อยละ 99 จำนวนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพดิน อากาศ พันธุ์ฝ้าย และ อื่น ๆ ในระหว่างความเจริญของใยฝ้าย ขี้ผึ้งเคลือบผิวเส้นใยฝ้ายอยู่ภายนอกสุดของเซลล์ชั้นนอก มีบางส่วนที่รวมกับ เซลลูโลส เอาออกให้หมดได้ยาก และไม่นิยมเอาออกให้หมด เพราะจะทำให้ปั่นเส้นด้ายยาก เปกตินมักจะอยู่รวมกับแคลเซียม แมกนีเซียม

และเหล็กที่ผนังชั้นนอก แยกออกจากใย ได้แต่ไม่หมดทีเดียว ถ้าใช้หม้ออัดความดันต้มจะเอาออกได้หมด จำนวนโปรตีนในใยฝ้ายไม่เท่ากัน ถ้าคิดว่าจำนวนไนโตรเจนในฝ้ายทั้งหมดเป็นส่วนประกอบของโปรตีน ฝ้ายอียิปต์จะมีประมาณร้อยละ 1.9 นับเป็นปริมาณสูงที่สุด โปรตีนนี้ส่วนมากมีที่ลูเมน กล่าวกันว่าส่วนสีน้ำตาลของใยฝ้ายเป็นส่วนโปรตีน ส่วนเถ้าร้อยละ 1.2 เป็นออกไซด์ของธาตุต่าง ๆ ที่มีมากที่สุด คือ โปรแตสเซียม แคลเซียม และแมกนีเซียม สีธรรมชาติในฝ้ายนั้นยังไม่ทราบชัดว่าเป็นอะไร อาจเป็นฟลาโวนอยด์ (Flavone) ในดอกฝ้าย และสีจะเข้มขึ้นเมื่อเก็บไว้นาน 2-5 ปี สีที่พบมากมีสีน้ำตาลและสีเขียว สีเขียวตกง่าย ทั้งไว้ในอากาศธรรมดาจะจางหายไป สีน้ำตาลในฝ้ายที่แก่จัดจะทำให้ใยเหนียวมากขึ้น

การชุบมัน (Mercerization) พ.ศ. 2387 John Mercer ช่างพิมพ์สังเกตเห็นว่าเมื่อใช้ผ้าฝ้ายกรองสารละลายโซดาไฟเข้มข้น ผ้าพองตัวและหด ต่อมาอีก 50 ปี จึงทราบว่าผ้าจะเป็นมันมากขึ้นอีก เมื่อนำฝ้ายไปชุบสารละลายโซดาไฟเข้มข้น ลูเมนตรงกลางหายไปเกือบหมด ใยหดตัวประมาณร้อยละ 17 ของความยาว พองโตขึ้นประมาณร้อยละ 75-80 ถ้าใช้โซดาไฟเข้มข้นมากขึ้นจะพองโตถึงสี่เท่าของขนาดเส้นใยเดิม หากชุบมันเส้นด้ายหรือผ้าจะเหลือเพียงสองเท่า ใยฝ้ายจะดูดน้ำหรือของเหลวอื่นๆ เพิ่มขึ้น แม้แต่ไอน้ำและก๊าซในอากาศจะดูดได้มากขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะเส้นใยมีกลุ่ม OH เพิ่มขึ้น

การชุบมันทำให้ฝ้ายหดตัวมาก เป็นการสูญเสียในด้านการผลิตอย่างหนึ่ง แต่ถ้านำฝ้ายไปอบสารละลายโซดาไฟแล้วดึงให้ยืดเท่าขนาดเดิม นอกจากจะไม่ทำให้ขนาดผ้าเล็กลงแล้วยังสามารถจัดเส้นใยในเส้นด้ายให้เรียงตัวได้ชิดกันมากขึ้น ผ้าจะเป็นมันมากขึ้นและเหนียวขึ้น การชุบมันทำให้โครงสร้างโมเลกุลของเซลลูโลสเปลี่ยนไปบ้าง โดยเฉพาะการเรียงตัวของโมเลกุล (Crystalline region) ของเซลลูโลสจะลดน้อยลง

การชุบมันผ้าฝ้าย อาจใช้สารแอมโมเนียมไฮดรอกไซด์ก็ได้ ใยฝ้ายจะมีคุณสมบัติดีกว่าการชุบมันด้วยโซดาไฟ เป็นมันมากกว่า เนื้อผ้านุ่มมากกว่า เส้นใยมีเกลียวมากกว่าแต่การปฏิบัติงานต้องเพิ่มความประณีตและระมัดระวังมากกว่า

การทำให้ใส (Heberlein Process) กรดทำให้เส้นใยพองตัว ลักษณะบางประการเปลี่ยนไป ใช้ตกแต่งผ้าฝ้ายได้หลายชนิด เช่น เมื่อชุบในสารละลายกรดกำมะถันจะได้ผล เช่นเดียวกับการชุบมัน จะเหนียวและเป็นมันมากขึ้น ดูดสีได้ดี ใช้กรดกำมะถันเข้มข้น ร้อยละ 62.5 แชนานประมาณ 2 1/2 นาที ที่อุณหภูมิต่ำกว่า 20 องศาเซลเซียส การทำใยฝ้ายให้ใสและแข็งหรือการทำผ้าแก้ว ใช้กรดกำมะถันเข้มข้น กระบวนการ ของบริษัท Heberlein ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ปิดเป็นความลับ ทราบเพียงว่าใช้โซดาไฟช่วย ด้วยขบวนการนี้ทำให้ใสได้มากกว่าขบวนการอื่น แข็งอย่างถาวร และสามารถทำให้มี ลักษณะเหมือนกับลินินหรือขนสัตว์ได้ด้วย การตกแต่งด้วยกรดชนิดอื่นไม่

เป็นที่นิยม เพราะทำให้กรดตกผลึกภายในเส้นใยได้อย่างรวดเร็ว ผนังเซลล์ชั้นนอกของใยจะแตกออก ใยเสื่อมคุณภาพ

ใยฝ้ายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีภายในเส้นใยได้โดยรูปเส้นใยภายนอกไม่เปลี่ยนแปลง มีคุณสมบัติแตกต่างจากเดิม ได้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมหลายอย่าง ปัจจุบัน ไม่ใคร่มีผู้กล่าวถึง เช่น

Cyanoethylation คือ การชุบผ้าฝ้ายในสารอไซโรลิกหรือวินยอน ทำให้ผ้าไม่ใคร่เปื้อนง่าย ไม่หด ทนกว่าปกติ ย้อมสีได้ดี มีเนื้อหนาขึ้น เหนียวขึ้นกว่าเดิมประมาณ ร้อยละ 30-35 เหมาะสำหรับใช้ทำแหวนจับปลา และผ้าสำหรับใช้ในกิจการอุตสาหกรรม

Acetylation แช่ผ้าฝ้ายใน Acetic anhydride หมู่อาสีทิลจะเข้าไปรวมกับโมเลกุลของเซลลูโลสบางส่วนทำให้ทนต่อรา ทนต่อความร้อน ไม่ใคร่เปื้อนง่าย เหมาะสำหรับทำผ้าปูรีด สำลี่ปูโต๊ะรีดผ้า

Etherification นำใยฝ้ายไปชุบเอทิลีนออกไซด์ที่ละลายในคาร์บอนเตตราคลอไรด์ ฝ้ายนั้นมีภาวะเป็นด่าง (alkali-cellulose) เซลลูโลสบางส่วนจะเปลี่ยนเป็นไฮดรอกซีเอทิลอีเทอร์ เมื่อทำให้เป็นกลางและตกแต่งให้เหมาะสม เซลลูโลสส่วนนั้นจะแข็งและใส

Aminizing คือ การเติมหมู่อามิโนเข้าไปในโมเลกุลของฝ้าย ทำให้ฝ้ายย้อมสีที่ใช้ย้อมขนสัตว์ดี ไม่ยับ สะทอนน้ำ ไม่เปื้อนง่าย มีลักษณะเหมือนขนสัตว์ แต่มีราคาแพงกว่าธรรมดา

ความเสื่อมคุณสมบัติ ตามปกติฝ้ายมีความทนทานมากไม่ว่าจะเก็บหรือใช้ หรือผ่านกระบวนการผลิตใด ๆ แต่ถ้าทำให้ส่วนประกอบเคมีของฝ้ายกระทบกระเทือนอาจทำให้เสื่อมคุณภาพได้โดยเฉพาะปฏิกิริยาออกซิเดชันและไฮโดรไลซิส

ความเสื่อมอันเกิดจากการเก็บ ฝ้ายควรเก็บไว้ในที่มืด ที่อุณหภูมิต่ำกว่าปกติเล็กน้อยปรกติกว่าฝ้ายที่พบในที่ต่าง ๆ ที่มีสภาพดังกล่าวนี้ แม้จะมีอายุถึง 600 ปี ความเหนียวลดลงเพียงร้อยละ 21 เท่านั้น แต่ถ้าเก็บในที่ธรรมดาฝ้ายจะเสื่อมคุณสมบัติลงเพียงเล็กน้อย

ความเสื่อมอันเกิดจากความร้อน ฝ้ายไม่ว่าจะเป็นฝ้ายดิบหรือฟอกสะอาดแล้ว เมื่อถูกความร้อนจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง จนกว่าอุณหภูมิจะสูงถึง 120 องศาเซลเซียส นานห้าชั่วโมง ฝ้ายจะกลายเป็นสีเหลือง ฝ้ายบริสุทธิ์ทนความร้อนขึ้นได้น้อยกว่าฝ้ายดิบหรือฝ้ายชุบมัน

ความเสื่อมอันเกิดจากแสงสว่าง แสงอัลตราไวโอเล็ตจะทำให้ออกซิเจนในอากาศออกซิไดซ์ภายในใยฝ้าย แสงสีม่วงและสีน้ำเงินสามารถทำให้เกิดได้บ้าง ถ้าอุณหภูมิและความชื้นสูงขึ้น ความเสื่อมจะมีมากขึ้น ฝ้ายดิบทนแสงแดดได้ดีกว่าฝ้ายฟอกขาว และฝ้ายที่ย้อมด้วยสีบางชนิดทำให้ทนแสงได้ดีขึ้น แต่บางชนิดจะช่วยให้เกิดออกซิไดซ์ได้มากขึ้น (อัจฉราพร, 2539)

การย้อมสี (Affinity to dyes) เส้นใยฝ้ายจัดเป็นเส้นใยที่สามารถย้อมสีได้ง่าย ประเภทของสีย้อมที่ใช้ ได้แก่ สีแควต สีอะโซติก สีไดเร็กซ์ สีรีแอกทีฟ สีซัลเฟอร์ เป็นต้น มีความทนทานของสีอยู่ในขั้นดี (วิมลรัตน์, 2551)

2.3.3.5 ประโยชน์ในการใช้งานของผ้าฝ้าย

ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางมากและมีราคาไม่แพง ซึ่งสามารถใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มได้ทุกชนิด นอกจากนี้ยังใช้เป็นผ้าสำหรับใช้ในบ้าน ผ้าสำหรับใช้ตกแต่งบ้าน และผ้าที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมได้อย่างดีอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผ้าฝ้ายมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น สวมใส่สบาย ไม่ร้อน ซักได้ง่าย ดูดซึมน้ำและระบายความร้อนได้ดี นอกจากนี้ผ้าฝ้ายยังย้อมสีง่าย สีไม่ตก และทนถ้าย้อมสีได้ดีและถาวร ผ้าฝ้ายจะทนต่อความร้อนและระบายความร้อนได้ดีอีกด้วย ซึ่งความนำใช้และสวมใส่สบายนี้เป็นคุณสมบัติเด่นของผ้าฝ้าย (นวลแข, 2542)

2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมัดย้อมแบบชิโบริ

การมัดย้อมนั้นเป็นการสร้างลวดลายบนผืนผ้าด้วยการย้อม ซึ่งปรากฏได้ในหลากหลายวัฒนธรรมและแต่ละวัฒนธรรมก็มีวิธีการมัดย้อมที่มีเอกลักษณ์และความน่าสนใจแตกต่างกันออกไป โดยการมัดย้อมนั้นเป็นกันสีย้อมให้ติดในส่วนที่มัดไว้เพื่อสร้างลวดลาย สามารถพบได้ในหลายวัฒนธรรมทางทวีปเอเชีย ตัวอย่างเช่น ญี่ปุ่น เรียก ชิโบริ (Shibori) อินเดีย เรียก พันธนะ (Bandhana) และมาเลเซีย - อินโดนีเซีย เรียก พลังจี (Plangi) และตริติก (tritik)

2.4.1 ความหมายของมัดย้อม

มัดย้อม (tie - dye) มีความหมายตรงตามตัวอักษร คือ นำผ้ามามัดด้วยวัสดุต่างๆ แล้วนำไปย้อมสี โดยใช้วิธีการกันสีย้อมด้วยวัสดุบางอย่าง เช่น ยางรัด เชือก หมุดปักผ้า ตัวหนีบกระดาษ การเย็บ หรือการเนา ซึ่งจะช่วยกันไม่ให้สีแทรกซึมลงไป การออกแบบการมัดย้อมขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ นอกจากนั้นผลการออกแบบยังขึ้นอยู่กับปริมาณสีย้อมและการแทรกซึมของสีในผืนผ้าที่มัดด้วย

การมัดย้อมในภาษาญี่ปุ่นใช้ว่าชิโบริ (Shibori) เป็นการจัดการกับผ้าก่อนนำไปย้อม มาจากรากศัพท์ ชิโบรุ (Shiboru) ซึ่งหมายถึง การบิด การบีบ การกด คำนี้มีชื่อเรียกที่มีความเหมือนกันในกระบวนการกับสีย้อมผ้า เช่น การเย็บเพื่อกันสีย้อมบนผืนผ้าซึ่งทำกันทั่วไปในญี่ปุ่น และเทคนิคคล้ายกันอื่นๆที่พบในหลายวัฒนธรรมทั่วโลกทั้งแอฟริกา จีน ยุโรป อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลี มาลายู อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้

ชิโบริ เป็นความหลากหลายในวิธีการประดับตกแต่งสิ่งทอด้วยการกำหนดรูปแบบของผ้า และปิดให้แน่นก่อนนำไปย้อมสี ถึงแม้ชิโบริจะบ่งชี้ความเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มการกันสีย้อมสิ่งทอ แต่รากศัพท์คำนี้จะเน้นการแสดงการกระทำบนผืนผ้าให้เกิดความเป็นสามมิติด้วยวิธีการพับ จีบย่น เย็บ ดึง หรือบิดขด การกำหนดรูปแบบของผ้าด้วยวิธีดังกล่าวจะปิดส่วนที่กันสีได้แน่นหนาเช่นเดียวกับ

การผูกและทำปมไม่เหมือนคำว่า มัด และ ย้อม ซึ่งเป็นกลุ่มในภาษาอังกฤษ ไม่มีคำศัพท์ในภาษาไทย ครอบคลุมความหลากหลายของเทคนิคชิโบริ ซึ่งต้องใช้คำ 3 คำ ในการแยกวิธีการชิโบริออกมา นั่นคือ คำว่า พลาเงี (Plangi) ในภาษามาลาเล - อินโด หรือ พันธนะ (Bandhana) ในภาษาอินเดีย ซึ่งหมายถึง กระบวนการรวบและพับผ้า และคำว่า ตริติก (tritik) ในภาษามาลาเล - อินโด ที่หมายถึงกระบวนการกัน สีด้วยการเย็บเนาผ้า แต่ศัพท์เฉพาะทั้งสามครอบคลุมเทคนิคชิโบริเพียง 2 เทคนิค คือ การพับจีบและ เย็บ อันที่จริงชิโบริยังมีลักษณะพิเศษ คือ การกันสีย้อมด้วยการทำให้ขอบของลายพร่าเลือน ซึ่งเป็น ลักษณะที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการกันสีเพื่อให้ได้ขอบลายคมชัด เหมือนการทำสีบนลายฉลุหรือ การใช้เทียนเขียนลาย ช่วงย้อมงานชิโบริจะทำงานกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่พยายามเอาชนะ ข้อจำกัด แต่ปล่อยให้เกิดการแสดงออกอย่างเต็มที่ ทำให้องค์ประกอบของความไม่คาดคิดแสดงตัว ออกมา สิ่งที่เกิดขึ้นอาจเป็นปรากฏการณ์น่าทึ่งหรือความเสียหาย เป็นได้ทั้งโอกาสและเหตุบังเอิญ ซึ่ง ทำให้ชิโบริมีชีวิตชีวาและได้ผลงานที่น่าอัศจรรย์ (เสาวนิตย์, 2557)

จึงสรุปความหมายของคำว่า มัดย้อม ได้ว่า เป็นการออกแบบลวดลายบนผืนผ้าด้วย กรรมวิธีการกันสีย้อมด้วยการมัดผ้า พับผ้าแล้วมัด การเย็บ ผูกผ้าเป็นปม การหนีบหรือการทอด้วย วัสดุแล้วมัด โดยการมัดจะมัดให้แน่นเพื่อกันไม่ให้สีที่ย้อมแทรกผ่านเข้าไปในผืนผ้า หรือแทรกผ่านเข้าไปได้น้อยที่สุด แล้วนำผ้าที่ผ้ากรรมวิธีในการมัดแล้วมาทำการย้อมสี เมื่อแกะปมที่มัดไว้จะปรากฏ ลวดลายที่สวยงาม

2.4.2 การมัดย้อมแบบชิโบริ

หากย้อนกลับไปในศตวรรษที่ 6 และ 8 การทำชิโบริในญี่ปุ่นอาจได้รับการถ่ายทอดจาก จีน ผลงานการมัดและผูกเพื่อกันสีในยุคแรกๆหลายชิ้นได้รับการอนุรักษ์ที่บ้านไม้ของวัดพุทธทูโดจิ เป็นทรัพย์สินสมบัติของจักรพรรดิโชมุซึ่งจักรพรรดินีได้บริจาคให้หลังจากองค์จักรพรรดิสิ้นพระชนม์ในปี ค.ศ. 756 และเก็บรักษาไว้จนปัจจุบัน

เกียวโตเป็นศูนย์รวมของการพัฒนาศิลปะญี่ปุ่น เครื่องแต่งกายในราชสำนักรวมถึงเสื้อคลุมยาว ซึ่งใช้เป็นเสื้อชั้นนอกทำด้วยผ้าไหม แต่ละชั้นย้อมด้วยเฉดสีต่างกันหลักฐานปรากฏในผลงาน จิตรกรรมจากยุคดังกล่าว เช่นเดียวกับความเฟื่องฟูของชิโบริในศตวรรษนี้มีแนวคิดทันสมัยในการ ตกแต่งผืนผ้าด้วยวิธีการเย็บเพื่อกันสีย้อม และประชาชนทั่วไปนิยมใช้ผ้ามัดย้อมแนวนี้ เช่น ผ้าปูาน หรือผ้าฝ้ายที่มัดย้อมด้วยสีครามขณะที่ผ้าไหมสงวนไว้สำหรับชนชั้นสูง

ในยุคที่สุจิตกาธานะ (ค.ศ. 1568 - 1603) ซึ่งมีความเจริญสูงสุดยุคหนึ่ง มีการนำศิลปะที่ ผนวกการมัดย้อมกับการวาดด้วยหมึกจีนเพื่อตกแต่งลายผ้า เรียกว่า ซูมิ โดยจะทำมัดย้อมเป็น ภาพรวมทั้งผืน แล้วจึงตกแต่งเพิ่มเติมด้วยลายดอกไม้ ทิวทัศน์ ต้นไม้ ในเวลานั้นแม่ทัพผู้ชนะศึกจะได้ ชุดกิโมโนลายมัดย้อมเป็นรางวัล รูปแบบของลวดลายมัดย้อมมีทั้งที่มัดย้อมและเขียนภาพประกอบกับ ลายมัดย้อม มีการใช้ผ้าห่อเมล็ดข้าวสารและมัดเป็นจุด ๆ ก่อนนำไปจุ่มสีย้อมสีน้ำเงิน จะได้ลายจุดขาว

กระจายทั่วทั้งผืนผ้ากิโมโนสีน้ำเงินเข้ม ความนิยมของมัดย้อมและความมีชื่อเสียงของร้านย้อมผ้าส่งผลให้ชาวบ้านไม่สามารถซื้อกิโมโนมัดย้อมราคาแพงเหล่านั้นมาใช้ในชีวิตประจำวันได้มีเพียงสตรีชั้นสูงและสามีผู้มั่งคั่งเท่านั้นที่มีสิทธิ์ภาคภูมิใจกับการสวมอารมณ์อันเป็นงานประณีตศิลป์ชั้นเยี่ยม เมื่อสิ้นยุคการปกครองด้วยขุนศึกช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ชุดกิโมโนลายมัดย้อมก็ลดความนิยมลง เนื่องจากประชาชนทั่วไปนิยมใช้ชุดผ้าไหมปกจากจีน

ช่วงต้นศตวรรษที่ 17 ชาวอาริมัตสึ ซึ่งตั้งถิ่นฐานตามแนวฝั่งทะเลตะวันออก “โทไกโดะ” ติดกับเมืองเอโดะและเกียวโต ได้ออกแบบงานชิโบริแบบใหม่ๆโดยเริ่มผลิตผ้าขนหนูผืนเล็ก (เทนูโก) ด้วยเทคนิคการมัดผ้าและย้อมสี อันเป็นจุดเริ่มต้นความรุ่งเรืองของหมู่บ้านอุตสาหกรรมที่อยู่รอดมาจนทุกวันนี้ ในสมัยแรกๆมีการออกแบบลายคุโม (แมงมุม) ซึ่งได้รับความนิยมต่อมาอีกหลายศตวรรษ ศิลปินชิโบริชาวอาริมัตสึได้ออกแบบตะขอพิเศษสำหรับเกี่ยวผ้าขึ้นมาแล้วพันด้วยด้ายเป็นวง ๆ ซึ่งเป็นการกันสีรูปแบบหนึ่ง เรียกว่า “การทำชิโบริบนผ้าฝ้ายกิโมโน” (ยูคาตะ) วิธีนี้เอื้อให้นำเทคนิคชิโบริไปใช้ในงานออกแบบได้อย่างกว้างขวาง เช่น ทำผ้าคลุมไหล่ ตกแต่งส่วนแขนของเสื้อแจ็คเก็ต เป็นต้น

การผลิตผ้ามัดย้อมเริ่มเสื่อมความนิยมช่วงศตวรรษที่ 19 ในปี ค.ศ. 1868 เมืองเอโดะเปลี่ยนชื่อเป็นโตเกียว และเกิดความเปลี่ยนแปลงสำคัญในญี่ปุ่น อาริมัตสึสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดของผ้ามัดย้อมให้กับผ้าที่ผลิตด้วยเทคนิคอื่น แต่โชคดีที่เคนโอะ ชูซูกิ ชาวบ้านคนหนึ่ง ได้คิดค้นวิธีการ ชิโรทาเกะ (เงาสีขาว) ในขณะที่ธุรกิจของหมู่บ้านกำลังประสบปัญหา เขาใช้วิธีพันผ้ารอบ ๆ ไหมยาวแล้วดันผ้าจากบนลงล่างให้เกิดเป็นจีบติดกันแน่น และจุ่มลงในหม้อย้อมคราม วิธีการนี้รู้จักกันในชื่อ ชิโบริอะราชิ (พายู) ซึ่งไม่เปลืองแรงงาน ทั้งยังสร้างเรื่องราวเร้าอารมณ์ได้มากขึ้นด้วยส่งผลให้ผ้าที่ได้จากวิธีนี้ได้รับความนิยมในที่สุด

ผ้ามัดย้อมของอาริมัตสึได้รับการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ เช่น เกาหลี ไต้หวัน สิงคโปร์ และแอฟริกา จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1937 ซึ่งเป็นช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นถูกโจมตีอย่างหนัก ตลาดชิโบริจึงได้รับผลกระทบรุนแรงอีกครั้งสตรีญี่ปุ่นเริ่มหันไปสวมเครื่องแต่งกายแบบตะวันตกและสวมเสื้อผ้าตามขนบเดิมเฉพาะเทศกาลเท่านั้น หลังจากนั้นหนุ่มสาวสมัยใหม่ก็แทบไม่รู้จักชิโบริอีกเลย

ในช่วงต้นศตวรรษ 1980 ชิโบริได้รับการพัฒนาเป็นงานหัตถกรรม ส่งผลให้มีการพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ในการทำชิโบริ เกิดผลผลิตงดงามดึงดูดใจคนทั่วโลกอีกครั้งชุมชนอาริมัตสึยังคงผลิตผลงานที่น่าทึ่งเสมอ เช่น งานศิลปะมัดย้อมแบบโบราณด้วยเทคนิคชิโบริซึ่งมีความหลากหลายยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ทั้งการใช้ผ้าใยสังเคราะห์ การสร้างพื้นผิวแปลก ๆ ด้วยฝีมือนักออกแบบแฟชั่นและศิลปินสิ่งทอ การใช้เทคนิคบุนวมการเย็บปักถักร้อย และเทคนิคอื่น ๆ ร่วมกับการมัดย้อม เพื่อผลิตผ้าที่มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะสำหรับใช้ในงานของนักออกแบบ ผลงานเหล่านี้มีความน่าสนใจและทำให้มั่นใจได้ว่าศิลปะมัดย้อมจะอยู่ได้ในปัจจุบันและอนาคต (เสาวนิตย์, 2557)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมัดย้อมแบบชิโบริ จะเห็นได้ว่าในอดีตชิโบริถือเป็นงานหัตถกรรมชั้นเยี่ยม เนื่องจากผ้าที่ทำการมัดย้อมด้วยวิธีการแบบชิโบริจะถูกนำไปตัดเย็บเป็นกิโมโนซึ่งจะมีแต่สตรีชั้นสูงและสามีมั่งคั่งที่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บจากผ้าที่ผ่านกรรมวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ และการพัฒนาตลาดต่างๆของชิโบริจะไม่มี การตายตัวสามารถประยุกต์และพลิกแพลงรูปแบบการมัดย้อมได้หลากหลาย สามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติเข้าช่วยในเทคนิคการย้อมได้ เช่น การใช้ข้าวสารมัดเป็นจุด ๆ เพื่อให้เกิดลวดลาย หรือการพันผ้ากับแท่งผ้าแล้วรูดย่นเพื่อให้เป็นริ้วก่อนนำไปย้อม เป็นต้น

2.4.3 ประเภทของชิโบริ

ชิโบริ คือ คำในภาษาญี่ปุ่น แปลว่า การมัด ซึ่งการมัดย้อมแบบชิโบริมีประเภทแยกย่อยลงไปอีก โดยสามารถแบ่งประเภทของชิโบริได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การมัด การเนา การพับ และการพันรูด ซึ่งแต่ละประเภทก็มีวิธีการมัดที่แยกย่อยลงไปอีก (Mandy, 2017) ดังนี้

2.4.3.1 การมัด คือ การนำเชือก หรือยางยืด มามัดบนผืนผ้าอาจจะมัดอยู่ด้านในเพื่อสร้างลายลวดลาย ซึ่งการมัดสามารถแบ่งได้เป็น 6 ชนิด ได้แก่ การมัดแบบง่าย การมัดแบบสองชั้นตอน การมัดบนผ้าสักหลาด การมัดลวดลายใยแมงมุม การมัดแบบคาโนโกะ และการมัดแบบแต้มสีและปิดทับ

1) การมัดแบบง่าย เป็นการมัดแบบนี้ใช้ถั่วเขียวและหนังยางเพื่อสร้างลวดลายบนผ้าฝ้ายผืนบาง



ภาพที่ 2.13 ผลงานการมัดย้อมแบบง่าย

ที่มา: Mandy (2017)

2) การมัดแบบสองชั้นตอน เป็นการสร้างลวดลายวงกลมและแถบสีต่าง ๆ สามารถทำได้โดยการมัดและย้อมผ้าเป็นชั้นตอน โดยการวัดระยะแถบขอบแล้วผูกเป็นระยะ เมื่อวัดระยะแถบขอบแล้วจึงมัดลวดลายแบบวงกลมบนผืนผ้า



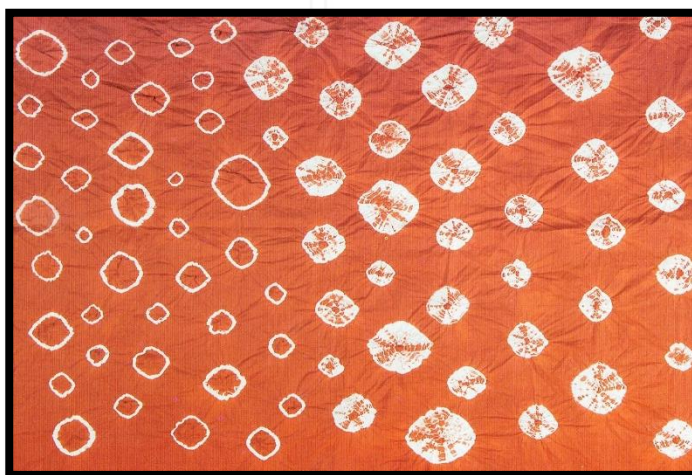
ภาพที่ 2.14 ผลงานการมัดย้อมแบบสองชั้นตอน
ที่มา: Mandy (2017)

3) การมัดบนผ้าสักหลาด เป็นการสร้างลวดลายมัดย้อมแบบผูกบนผ้าสักหลาด และย้อมด้วยวิธีการแบบ 2 เฉดสี



ภาพที่ 2.15 ผลงานการมัดย้อมบนผ้าสักหลาด
ที่มา: Mandy (2017)

4) การมัดลวดลายใยแมงมุม เป็นหนึ่งในเทคนิคและรูปแบบของชิโบริที่เก่าแก่ที่สุด โดยใช้วัสดุมัดที่หลากหลาย พบได้ในหลายส่วนของโลก ในญี่ปุ่นเรียกว่า “คุโมะ” เพราะด้ายที่พันเป็นเกลียวอย่างแน่นหนาทำให้เกิดลวดลายเหมือนใยแมงมุม และส่วนที่ไม่ผูกมัดเล็ก ๆ ที่ปลายทำจุดตรงกลางเหมือนแมงมุม การจิบและมัดผ้าให้แน่นทำได้ง่ายขึ้นหากผ้าเปียกน้ำ ทั้งยังสามารถฉีดยาลงบนผ้าได้ตามต้องการ



ภาพที่ 2.16 ผลงานการมัดย้อมลวดลายใยแมงมุม

ที่มา: Mandy (2017)

5) การมัดแบบคาโนโกะ (Kanoko) เป็นเทคนิคชิโบริแบบญี่ปุ่นคลาสสิกที่ใช้ทำลวดลายชุดกิโมโนผ้าไหมและแจ๊คเก็ตฮาโอริ ผ้าไหมเก็บรอยพับทำให้ผ้ามีพื้นผิวสามมิติที่สวยงาม มีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวิธีการพับและผูกไหม ซึ่งจะสร้างลายได้ทั้งวงกลม สีเหลี่ยม หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า สิ่งเหล่านี้อาจจัดเรียงเป็นเส้นเพื่อสร้างลวดลายหรือทำซ้ำใกล้กันมากเพื่อให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่โดยเว้นช่องว่างซึ่งก่อให้เกิดการออกแบบ เป็นชิโบริรูปแบบที่ซับซ้อนที่สุดและใช้เวลานานมากในการทำในพื้นที่ขนาดใหญ่ แต่การออกแบบขนาดเล็กทำได้ค่อนข้างง่าย



ภาพที่ 2.17 ผลงานการมัดย้อมแบบคาโนโกะ

ที่มา: Mandy (2017)

6) การมัดแบบแต้มสีและปิดทับ การปิดทับเป็นเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการคลุม ส่วนต่าง ๆ ของผ้าที่มัดด้วยวัสดุกันน้ำเพื่อป้องกันสีย้อม และการลงสีด้วยมือและปิดทับชิ้นงานทำให้สามารถแยกสีแต่ละสีออกจากกันได้ การปิดทับสามารถวางสีเสริม (สีตรงกันข้าม) ไว้ข้าง ๆ กันเพื่อสร้างโทนสีที่สดใส



ภาพที่ 2.18 ผลงานการมัดย้อมแต้มสีและการปิดทับ

ที่มา: Mandy (2017)

2.4.3.2 การเนา คือ

1) การเนาและปิดทับ เป็นการมัดย้อมด้วยการเนา ลวดลายและคลุมทับด้วยวัสดุกันน้ำเพื่อต้านทานสีย้อม การเลือกลวดลายขนาดเล็กและเรียบง่ายจะทำงานได้ดีที่สุด โดยเรียกชื่อการย้อมแบบนี้ในภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า “ซีจิกาชานะ” ซึ่งเป็นเทคนิคการเนาและปิดทับแบบโบราณของญี่ปุ่น ลวดลายที่สงวนไว้นั้นจะถูกทาสีและปักด้วยดอกไม้และใบไม้ที่ละเอียดอ่อน ประดับด้วยใบไม้สีทองและสีเงิน



ภาพที่ 2.19 ผลงานการมัดย้อมแบบเนาและปิดทับ

ที่มา: Mandy (2017)

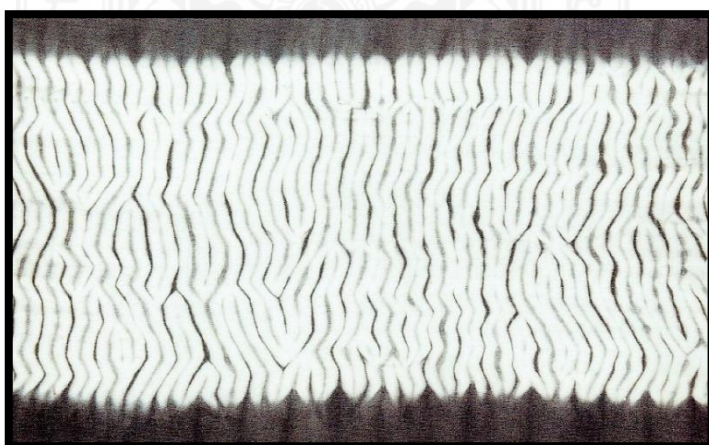
2) การเนาและรูต มีหลายวิธีในการเนาและรูตผ้า เพื่อทำเป็นเส้นตรงหรือเป็นคลื่น ในเทคนิคนี้ เรียกว่า “ori nui” (ตะเข็บในภาษาญี่ปุ่น) ผ้าจะถูกเนาที่ขอบของรอยพับเพื่อสร้างจุดสองเส้น มักใช้เนาตามแนวทแยงมุมบนผ้าในลักษณะเป็นคลื่น แต่สามารถเนาในแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้



ภาพที่ 2.20 ผลงานการมัดย้อมแบบเนาและรูด

ที่มา: Mandy (2017)

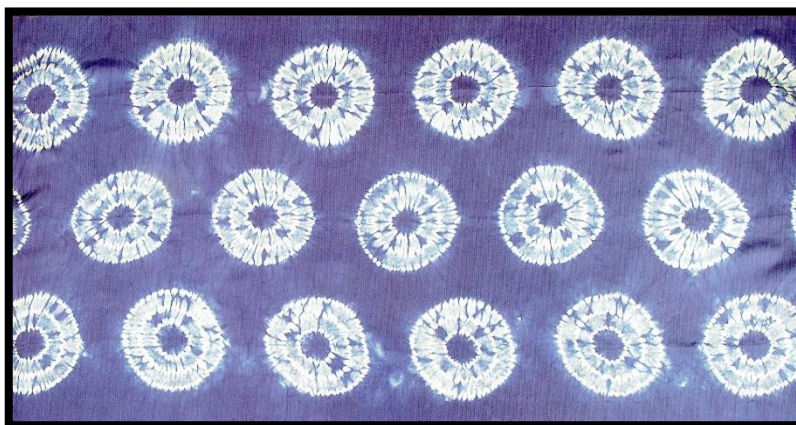
3) การเนาแบบโมคุมะ (Mokume shibori) (คำภาษาญี่ปุ่นแปลว่าลายไม้) เป็นการสร้างเส้นและพับเหมือนรูปแบบของทรายหรือเปลือกไม้ สามารถทำตามความกว้างของผ้าได้ หรือใช้กรอกรูปทรงต่างๆ ลวดลายจะเป็นแถวขนานกันเสมอกันเพื่อให้สีย้อมไม่สามารถซึมเข้าไปในรอยพับ รักษารอยเย็บให้มีความยาวเท่ากัน (ความยาวแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความหนาของผ้า) แต่อย่าพยายามจัดแนว ความงามของเทคนิคนี้ คือ วิธีที่เส้นแตกและเปลี่ยนรูป เคล็ดลับ คือ บีบเกลียวให้แน่นหากเย็บด้วยด้ายสองเส้น จะสามารถออกแรงดึงด้ายแรง ๆ ได้



ภาพที่ 2.21 ผลงานการมัดย้อมโดยการเนาแบบโมคุมะ

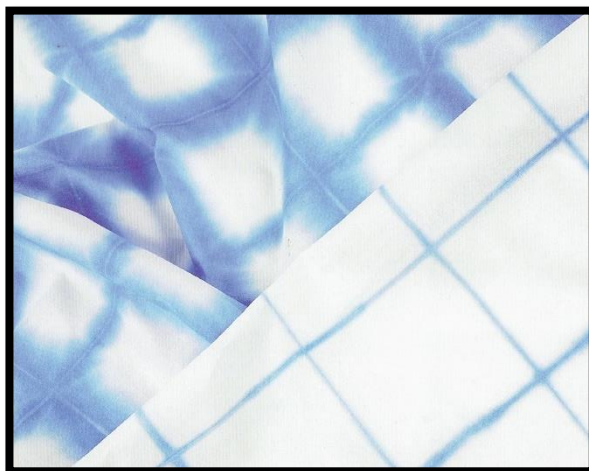
ที่มา: Mandy (2017)

4) การเนาแบบคารามัตสึ คารามัตสึ หรือต้นสนชนิดหนึ่งของญี่ปุ่น การเนาแบบคารามัตสึเป็นเทคนิคที่น่าสนใจซึ่งจะสร้างวงกลมที่มีกิ่งแตกแขนงแผ่ออกมาจากจุดศูนย์กลาง โดยเนาวงกลมเดี่ยวหรือวงกลมจำนวนหนึ่งโดยจัดเรียงเป็นแถวตรงหรือเฉียง



ภาพที่ 2.22 ผลงานการมัตย้อมโดยการเนาแบบคารามัตสึ
ที่มา: Mandy (2017)

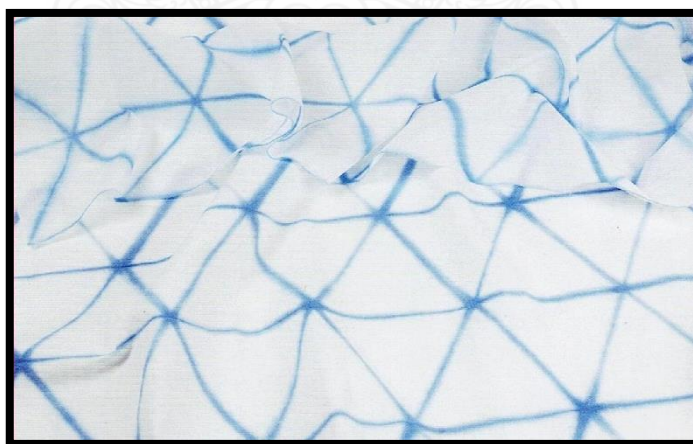
2.4.3.3 การพับ หรือในภาษาญี่ปุ่นที่เรียกว่า “อิตะจิเมะ” เป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกเทคนิคการย้อมสีด้วยวิธีการหนีบที่ใช้ในญี่ปุ่น ซึ่งผลิตแบบกตเพื่อใช้ในการพับและการหนีบ โดยปกติแล้วจะทำด้วยไม้กระดานที่มัดด้วยเชือก ที่หนีบกระดาษ หรือสิ่งของอื่น ๆ ที่จะบีบผ้าให้แน่น ผ้าสามารถพับเป็นสีเหลี่ยมจตุรัส สีเหลี่ยมผืนผ้า หรือสามเหลี่ยมเพื่อสร้างลวดลายต่าง ๆ สิ่งสำคัญคือต้องพับผ้าอย่างแม่นยำเพื่อให้ได้ลวดลายที่สม่ำเสมอ แบบกตสามารถจัดวางได้หลายวิธีเพื่อแสดงส่วนต่าง ๆ ของผ้าที่พับไว้ และรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่สิ้นสุดสามารถทำได้โดยการเปลี่ยนขนาดหรือรูปร่างของแบบกต และโดยการจุ่มผ้าด้วยวิธีต่าง ๆ



ภาพที่ 2.23 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับและหนีบ

ที่มา: Mandy (2017)

1) การย้อมแบบพับสามเหลี่ยม เป็นวิธีการพับสามเหลี่ยมพื้นฐานโดยลวดลายที่เกิดจากการย้อมที่เกิดที่ริมขอบเท่านั้น การพับสามเหลี่ยมสามารถสร้างรูปแบบต่างๆ ของรูปดาวและรูปหกเหลี่ยม ขึ้นอยู่กับวิธีการจุ่มสี

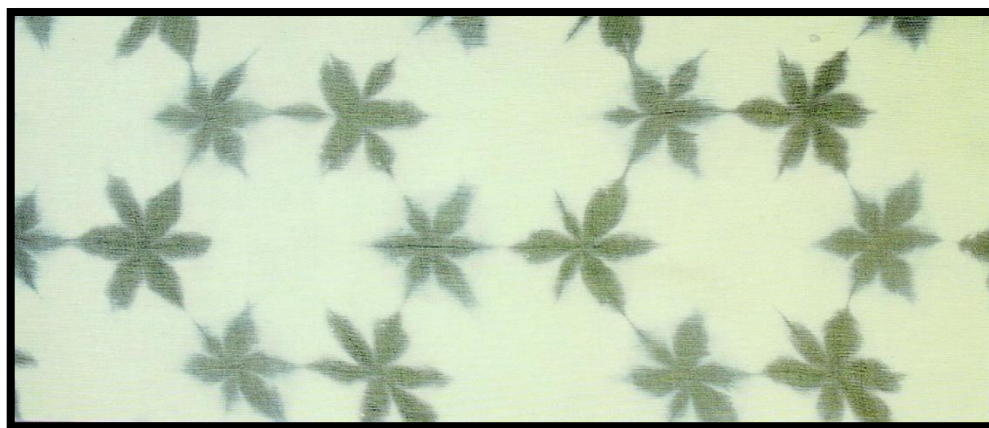


ภาพที่ 2.24 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับสามเหลี่ยม

ที่มา: Mandy (2017)

2) การพับแบบเสกกะ (Sekka) หมายถึง 'ดอกไม้พับ' หรือ 'เกล็ดหิมะ' เป็นเทคนิคดั้งเดิมของญี่ปุ่น มักทำด้วยผ้าฝ้ายที่ย้อมด้วยสีคราม แต่ก็ใช้ได้กับผ้าไหมและผ้าขนสัตว์ชั้นดีที่ย้อมด้วยสีย้อมที่เป็นกรด จุ่มมุมสองมุมเพื่อทำเป็นรูปทรงดอกไม้ในรูปแบบหกเหลี่ยม ผ้าไหมซีฟอง

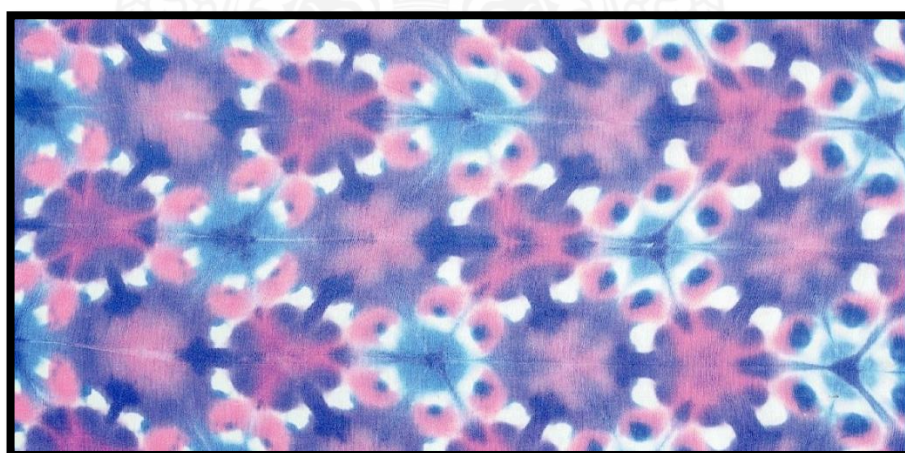
และผ้าเนื้อดีอื่น ๆ ที่พับเป็นกองบาง ๆ สามารถยึดได้ด้วยไม้หนีบและแผ่นไม้สี่เหลี่ยมสามารถใช้เพื่อให้ผ้าสัมผัสกับสีย้อมได้มากขึ้น



ภาพที่ 2.25 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับแบบเสกกะ

ที่มา: Mandy (2017)

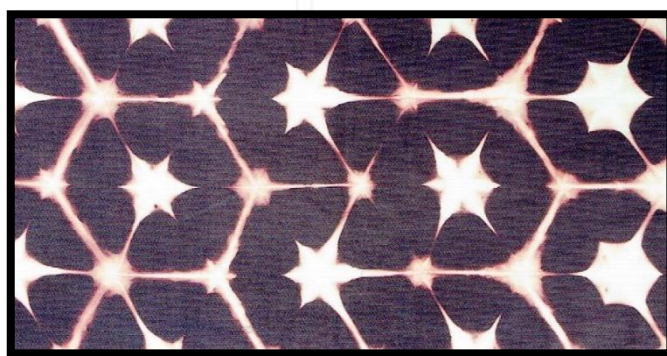
3) การพับหนีบและย้อมสีด้วยการหยดสี เป็นการออกแบบที่สลับซับซ้อนและมีสีสันชวนให้นึกถึงลวดลายลานตาสามารถสร้างขึ้นได้บนผ้าไหมโดยการฉีดย้อมเป็นชั้นที่พับและหนีบไว้ สามารถใช้แบบกดที่แตกต่างกันได้ เพื่อสร้างรูปแบบที่ซับซ้อนอย่างน่าประหลาดใจ



ภาพที่ 2.26 ผลงานการมัดย้อมโดนการพับหนีบและย้อมสีด้วยการหยดสี

ที่มา: Mandy (2017)

4) การพับและหนีบด้วยไม้แท่งตรง เป็นการประยุกต์การพับผ้าแบบสามเหลี่ยม แล้วใช้ไม้แท่งตรงหนีบตรงกลาง โดยเทคนิคนี้ใช้ได้กับผ้าไหมหลายชนิดและผ้าขนสัตว์ชั้นดี สามารถย้อมผ้าด้วยสีย้อมที่เป็นกรดหรือย้อมผ้าไหมสีดำด้วยการกัดสีก็ได้ สามารถระบายออกได้เพียงอย่างเดียว (รัศมีของสีที่สว่างกว่ามักปรากฏที่ขอบ) หรือจะล้างแล้วย้อมทับด้วยสีอื่นๆ เพื่อรักษาสายให้เข้าที่



ภาพที่ 2.27 ผลงานการย้อมโดยการพับและหนีบด้วยไม้แท่งตรง
ที่มา: Mandy (2017)

2.5.4 การพันรูป

1) การพับม้วนพันเสา เป็นวิธีการง่ายๆในการบิดและพันความยาวของผ้าเข้ากับเสาสั้นทำให้เกิดแถบลายที่ซับซ้อน ใช้ได้ดีกับผ้าไหมเนื้อดี เช่น ผ้าชีพองและผ้าจอร์เจีย และเหมาะสำหรับผ้าพันคอขนาดกว้าง 40 ซม. x ยาว 152 ซม. ชิ้นงานแต่ละชิ้นจะออกมาแตกต่างกันไปตามสีที่ใช้และวิธีใช้งาน



ภาพที่ 2.28 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับม้วนพันเสา
ที่มา: Mandy (2017)

2) การพับจีบพันเสาส์ เทคนิคนี้สามารถทำได้โดยใช้ด้ามไม้กวาดแบบสั้นหรือท่อประปา เส้นผ่านศูนย์กลางของเสาส์จะทำให้ลวดลายเปลี่ยนไป และเสาส์ที่ใหญ่ขึ้นจะช่วยให้คุณพันผ้าไหมได้กว้างขึ้น คุณสามารถพันผ้าที่ยาวบนเสาส์ได้โดยการม้วนและรูดย่นเป็นจังหวะ



ภาพที่ 2.29 ผลงานการมัดย้อมโดยการพับจีบพันเสาส์

ที่มา: Mandy (2017)

3) โบรมากิ เป็นวิธีการพันด้วยเสานี้จะทำให้ผ้าจับจีบไม่เท่ากัน ทำให้เกิดลวดลายคล้ายคลื่น ใช้งานได้ดีกับผ้าไหมกำมะหยี่ที่ทำสีย้อมด้วยไหมย้อมด้วยไอน้ำ สีย้อมเหล่านี้โดยทั่วไปจะย้อมไหม/วิสโคสกำมะหยี่อย่างดี แต่ให้ทดสอบสีย้อมก่อนลงมือเป็นชิ้นใหญ่ ผ้ากำมะหยี่ถ้านำมาจับใช้เวลานานในการแห้ง ดังนั้นควรเก็บไว้ในที่อบอุ่นและจะต้องรอถึงสองวันก่อนจะแกะออก วิธีการบีบอัดท่อผ้าบนเสาส์โดยใช้เทคนิคของญี่ปุ่นที่เรียกว่า “โบமாகิ”



ภาพที่ 2.30 ผลงานการมัดย้อมแบบโบமாகิ

ที่มา: Mandy (2017)

4) อาราชิ กระบวนการผูกมัดนั้นต้องอาศัยการฝึกฝน เส้นด้ายที่ผูกจะต้องคงความตึงไว้ไม่เช่นนั้นจีบจะลื่น และสิ่งสำคัญคือต้องบีบจีบให้แน่นเพื่อไม่ให้สีย้อมซึมลึกลงไปใรรอยพับ ซึ่งง่ายกว่ามากที่จะดันผ้าเป็นท่อนๆแทนที่จะพยายามบีบให้ครบความยาวในครั้งเดียว โดยพันผ้าในแนวทแยงรอบเสายาวจากนั้นมัดและจีบเรียกว่า “อาราชิ” ซึ่งแปลว่า “พายู” ในภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากเส้นทแยงมุมดูเหมือนฝนที่ตกหนัก หากผ้าพับครึ่งหรือสี่ส่วนก่อนห่อ จะได้เส้นซิกแซกซึ่งคล้ายกับขนนก



ภาพที่ 2.31 ผลงานการมัดย้อมแบบอาราชิ

ที่มา: Mandy (2017)

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

ชุดสตรีสไตล์เรโทร เป็นชุดสตรีที่ใช้ช่วงเวลาหนึ่งในอดีตเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดยส่วนมากมักเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้แรงบันดาลใจในช่วงทศวรรษที่ 1920 – 1980 ซึ่งเป็นยุคที่มีการพัฒนาแฟชั่นเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของสตรีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นช่วงเวลาหรือยุคที่มีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ทางแฟชั่นของสตรี เช่น การที่ผู้หญิงเริ่มสวมกางเกง โดยเสื้อผ้าในช่วงทศวรรษที่ 1920 -1980 มีสิ่งที่หน้าสนใจ คือ เรื่องของการออกแบบและการตัดเย็บที่มีความละเอียด จึงทำให้เสื้อผ้าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นแนวการแต่งตัวที่ยังเป็นแฟชั่นมาตลอดจนถึงปัจจุบัน เพราะการใส่ใจในรายละเอียดของเครื่องแต่งกายทำให้การแต่งกายสไตล์เรโทรเป็นการแต่งกายที่มีเอกลักษณ์และความโดดเด่น

2.5.1 ความหมายของการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรนั้น มีการให้ความหมายที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ซึ่ง (Solomon, 1981 อ้างถึงใน อัญชัน, 2547) ได้แบ่งเป็นมุมมองที่น่าสนใจได้ 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองแรก ด้านชนชั้น มุมมองที่สอง ด้านเพศ มุมมองที่สาม ด้านวัฒนธรรม และมุมมองที่สี่ ด้านสังคม

มุมมองแรก ด้านชนชั้น หมายถึง การแต่งกายของสตรีในยุคทศวรรษ 1920 – 1980 จะเป็นเรื่องของชนชั้นสูงเท่านั้นนั่นจะเป็นเรื่องของชนชั้นสูงเท่านั้น ซึ่งจะมีวิธีการตัดเย็บแบบชั้นสูงที่เรียกว่า Haute Couture โดยการตัดเย็บนี้จะทำด้วยมือ (Hand-Made) และออกแบบมาเฉพาะสำหรับแต่ละบุคคลเท่านั้น ขณะที่การตัดเย็บเสื้อผ้าที่มีจำนวนมาก (Mass production, Ready to wear, Pret a porter) จะเป็นเสื้อผ้าธรรมดาทั่วไปที่ตัดเย็บด้วยเครื่องจักร มีลักษณะออกแบบที่เหมือนกันทำให้แฟชั่นมีเรื่องของชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการรักษาความแตกต่างระหว่างชนชั้นเอาไว้

มุมมองที่สอง ด้านเพศ หมายถึง เครื่องแต่งกายมีบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในการดึงดูดความสนใจทางเพศ ดังนั้น ในประวัติศาสตร์การแต่งกาย จึงมีการแบ่งการแต่งกายชายและหญิงให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน จนเมื่อถึงศตวรรษที่ 20 ได้เริ่มเกิดแฟชั่นที่เป็นการแต่งกายแบบไม่ระบุเพศ (Non - gender) หรือเครื่องแต่งกายที่ใส่ได้ทั้งสองเพศ (Unisex) เช่น การใส่เสื้อยืด การนุ่งกางเกง การเอาเสื้อไว้ในกางเกง คาดเข็มคัต สวมเสื้อแจ็กเก็ตต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่แล้วการศึกษาเกี่ยวกับแฟชั่นจะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันแฟชั่นที่เกี่ยวข้องกับผู้ชายได้มีบทบาทมากขึ้น เช่น การผลิตน้ำหอมสำหรับผู้ชาย เสื้อผ้า กระเป๋า อีกทั้งสื่อมวลชนก็มีส่วนอย่างมากในการเปิดพื้นที่ใหม่ ๆ ให้แก่แฟชั่นชาย รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ การให้ความหมายข้อมูลอีกด้วย

มุมมองที่สาม ด้านวัฒนธรรม หมายถึง เป็นวัฒนธรรมที่มีส่วนทำให้บุคคลมีการเข้าใจหรือตีความหมายสิ่งต่าง ๆ ให้แตกต่างไปตามวัฒนธรรม โดยผ่านแฟชั่นเสื้อผ้า เช่น เครื่องแต่งกาย

ประจำชาติ เสื้อผ้าสำหรับออกงานกลางคืน ชุดสำหรับเล่นกีฬา หรือแม้แต่เสื้อผ้าสำหรับสวมใส่เข้ากับอากาศของแต่ละประเทศ

มุมมองที่สี่ ด้านสังคม หมายถึง การสะท้อนค่านิยมทางสังคม (Social values) เช่น ในช่วงยุค 1970 – 1979 จะนิยมชุดที่เน้นหน้าอกของผู้หญิง เนื่องจากมีค่านิยมในการเปลือยลูกด้วยนมแม่ แต่ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1980 – 1989 ค่านิยมได้เปลี่ยนไป ผู้หญิงเริ่มที่จะออกมาทำงานนอกบ้าน ทำให้เปลี่ยนค่านิยมทางสังคมไปเป็นชุดที่คล่องตัวแบบชุดทำงาน

2.5.2 ความเป็นมาของชุดสตรีสไตล์เรโทร

การแต่งกายแนวเรโทร (Retro) เป็นการแต่งกายเลียนแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในยุคทศวรรษที่ 1920 – 1980 ซึ่งเป็นยุคที่มีวิวัฒนาการของแฟชั่นสตรีที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและวัฒนธรรมอย่างชัดเจนในแต่ละช่วงเวลา ทั้งเรื่องการแต่งหน้า ทรงผม และเสื้อผ้าซึ่งจะมีจุดเด่นในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป ซึ่งการแต่งกายแนวเรโทรเป็นแฟชั่นที่นำรูปแบบเครื่องแต่งกายในอดีตมาประยุกต์โดยยังทิ้งร่องรอยหรือเรื่องราวความเป็นอดีตไว้ เช่น ลวดลายของผ้า รูปแบบและลักษณะของการตัดเย็บ โดยปัจจุบันเรียกว่า แฟชั่นเรโทร หรือเสื้อผ้าสไตล์เรโทร

แฟชั่นเรโทร (Retro) ในสังคมแฟชั่น คือ แฟชั่นที่มีที่มาหรือเรื่องราวของของใช้ในยุคนั้นที่เคยเป็นที่นิยมหรือได้รับความนิยมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในยุคปัจจุบัน ซึ่งแฟชั่นเรโทรสามารถกลับมาได้รับความนิยมอีกได้แม้จะผ่านช่วงเวลานานแล้วระยะหนึ่งก็สามารถกลับมาเป็นของใหม่ได้เสมอ ดังนั้นแฟชั่นเรโทรจึงดูกว้างมาก กล่าวได้ว่าแฟชั่นที่นิยม ในยุคทศวรรษ 1920 – 1980 และได้นำกลับมาใช้ใหม่ได้นั้นถือได้ว่าเป็นแฟชั่นสไตล์เรโทร นอกจากจะดูงดงามแล้วยังได้กลิ่นอายของความละเมียดละไมดูมีความทรงจำและเรื่องราวของกาลเวลาด้วย

เรโทร (Retro) เสื้อผ้าที่ออกแบบหรือดีไซน์ย้อนยุคกลับไปในอดีตซึ่งไม่ใช่ของเก่า แต่เป็นของที่ทำใหม่เพื่อนำออกมาขายเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย หรือเทรนด์แฟชั่นที่วนกลับมาอีกครั้งในยุคปัจจุบัน เป็นสไตล์ช่วงยุคแฟชั่นช่วงทศวรรษที่ 1920s-1980s อย่างที่เราเห็นชุดกระโปรงเข้ารูป กางเกงขาบาน แว่นตาทรงแคตอายส์ แว่นตากันแดดกรอบโตๆ เสื้อตัวโคร่งผ้าพลิวๆ เสื้อเข้ารูปปักเลื่อมที่กลับมาในลวดลายและสีสันทันใหม่ ๆ ผสมรวมกับการทำผมและเมกอัพสีสันทันก็เป็นตัวช่วยให้ลุคดูเรโทร ย้อนยุคได้แบบเต็มๆ

การแต่งกายแนวเรโทร เป็นการแต่งกายในแบบยุคทศวรรษที่ 50, 60 และ 70s ก็คือการแต่งกายสไตล์ย้อนยุค และเป็นเสื้อผ้าที่พิถีพิถันในการตัดและเย็บอย่างมาก เช่น เสื้อลูกไม้ การปักประดับ

เรโทร (Retro) ยังถูกให้ความหมายว่าเป็นสินค้าเลียนแบบในอดีต แฟชั่นเรโทร (Retro) หมายถึง แฟชั่นที่ทำเลียนแบบเสื้อยุคเก่า โดยเน้นคุณภาพสูง (High Quality) ทั้งลวดลายผ้า, รูปแบบ (Pattern), รูปแบบการตัดเย็บ (Cutting) เสื้อผ้าแนวนี้ความพิเศษมีแค่ชิ้นเดียว ลักษณะแฟชั่นเรโทร

หรือรูปแบบ (Style) เรโทรไม่เพียงเป็นชุดลายดอก, ลูกไม้, เสื้อมีเบาะ (Pad) หนูนบ่า และกระเป๋านางขนาดกะทัดรัดสะพาย ปล่อยตามยาว แต่ขึ้นอยู่กับทางเลือกผสมผสานให้เกิดความหลากหลายและสะดุดตามากกว่าการแต่งตัวสไตล์เรโทรไม่จำเป็นต้องแต่งเรโทรแล้วออกมาเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด แต่เกิดที่ความหลากหลายของการเลือกสรรผ้าแต่ละชิ้นเพื่อสวมใส่

เรโทร (Retro) ย่อมาจาก Retrospective แปลตรงตัวคือ “ย้อนยุค” หมายถึง ของที่สร้างขึ้นใหม่แต่ยังคงกลิ่นอายของรูปแบบเดิม ๆ หรือพูดง่าย ๆ สิ่งของที่ทำขึ้นมาใหม่ ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากงานเก่า ออกแบบมาจากวินเทจ ดังนั้น เรโทรจึงไม่ใช่ของเก่า และไม่โบราณด้วย ซึ่งมันจะมียุคสมัยของมันกำกับอยู่ ส่วนวินเทจคือการออกแบบต่างๆ ศิลปกรรมต่างๆ ที่เกิดในช่วงยุคเก่าตั้งแต่ 20-100 ปีที่แล้ว แต่ถ้าเก่าเกินกว่า 100 ปีขึ้นไป มักจะเรียกว่าเป็นของโบราณ (Antique)

สำหรับเรโทรคือ การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดในช่วงยุคปี ค.ศ. 1950-1980 ทั้งวินเทจและเรโทร จึงเป็นรูปแบบการออกแบบของต่าง ๆ ทั้งศิลปะ การแต่งกาย เพอร์นิเจอร์ สถาปัตยกรรมดนตรี เป็นต้น ที่เกิดในช่วงที่ต่างยุคต่างสมัยกัน แต่ในปัจจุบันเราจะพบเห็นรูปแบบสิ่งของที่น่ากลับมาทำใหม่ในรูปแบบของทั้งสองสไตล์กันมากขึ้น เพราะความมีเสน่ห์ของงานศิลปะ มีความสวยงามของวันวาน ที่ไม่ได้ดูล้าสมัยแม้จะมาอยู่ในยุคปัจจุบัน แต่ยังคงความคลาสสิก ความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง

2.5.2.1 แฟชั่นเสื้อผ้าแต่ละยุคในสไตล์เรโทร

รูปแบบของแฟชั่นเสื้อผ้าแต่ละยุคในสไตล์เรโทรที่ได้รับความนิยมและชื่นชอบในสมัยนั้น (ฮิวโกะ, 2555)

1) ยุค 1920 – 1929 (the roaring 1920's) เป็นยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น ผู้คนหันมากิจกรรมยามว่างมากขึ้น ทำให้แนวกีฬา (Sport Wear) แฟรหลายในยุคนี้ อย่างชุดเทนนิส ชุดตีกอล์ฟ หรือชุดว่ายน้ำ นอกจากนี้ทั้งหญิงและชายยังนิยมไปเดินร้านสุรศักดิ์กันมากขึ้นอีกด้วย แฟชั่นที่เป็นสัญลักษณ์ของยุคนี้คือความเป็นเด็ก (Boyish) เพื่อแสดงความเท่าเทียมกับผู้ชาย อย่างเสื้อผ้าของมาดามโคโค เชลแนล (Madame Coco Chanel) ที่ถูกออกแบบให้สบายและไม่ต้องใส่คอร์เซ็ทอีกต่อไป เสื้อผ้าเริ่มเป็นเนื้อเบาและบางขึ้น เฟลลอปเปอร์ เดรส (Flapper dress) เป็นชุดลำตัวตรง เอวต่ำและกระโปรงอัดพลีตหรือจับจีบ ความยาวเท่าเอวเพื่อให้เคลื่อนไหวง่าย ฝมบ็อบสั้นเป็นลอนหรือหวีตรงให้เรียบ ใส่หมวกโคเช่ (Cloche Hat) มีลักษณะเหมือนระฆังเวลาใส่จะใส่ให้ปกหมวกลงมาปิดตรงระดับคิ้วพอดี ลักษณะของแฟชั่นยุค 20s ของแท้จะมีการรัดหน้าอกด้วยเสตย์ เพราะในยุคสมัยนี้มีความเชื่อว่า หน้าอกแบนๆกับฝมสั้นมากเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นหนุ่มสาว



ภาพที่ 2.32 รูปแบบการแต่งกายยุค 1920 - 1929

ที่มา: www.behance.net

2) ยุค 1930 – 1939 (the stylish 1930's) ยุคนี้กลับไปเป็นแบบเกี่ยวกับผู้หญิง (Feminine) อีกครั้ง เสื้อผ้าจะเน้นไหล และสะโพก เนื่องจากสภาพชีวิตที่ดีขึ้นการคมนาคมพัฒนาขึ้น เป็นระบบทำให้ผู้คนนิยมเดินทางในวันหยุดมากขึ้น โดยเฉพาะรีสอร์ทริมทะเลทำให้แฟชั่นชุดว่ายน้ำ แพร์หลายมากขึ้น เดรสโชว์หลังเน้นสะโพกที่เป็นที่นิยมแม้กระทั่งชุดว่ายน้ำก็เปิดหลังและถ้าเป็นชุด กลางคืนจะเปิดหลังเปลือยหลังถึงสะโพกเป็นต้น

ชุดกลางวันในวันธรรมดาจะนิยมใส่สูทผ้าขนสัตว์ (Wool) คัดตั้งสวยดูโก้หรูกับเสื้อ สตรี (Blouse) เรียบๆกระโปรงยาวเท่านั้น ยุคที่สุภาพสตรีเริ่มใส่กางเกงขาบานเอวสูงชุดโดยรวมมี ความเป็นหญิงมากขึ้น ทรวดทรงเข้ารูป กระโปรงพลีท เป็นต้น ทรงผมนิยมทรงผมตัดตามแนวนิยม บวกกับหมวกปีกกว้างยุคนี้เริ่มแบ่งชุดกลางวันกับกลางคืนออกจากกัน โดยอุตสาหกรรมเสื้อผ้า (Ready to wear) เติบโตเนื่องจากมีประชากรมากขึ้นทำให้เทคนิคการผลิตแบบแมสเติบโตอย่าง รวดเร็ว ทำให้มาตรฐานของเสื้อผ้าในยุคนั้นตกลง ชิปที่เคยถูกใช้กับเสื้อผ้าเนื้อหนาเท่านั้นก็ถูกนำมาใช้ กับเสื้อกีฬากีฬา (Sport Wear), เสื้อผ้าทั่วไป (Leisure Wear) และยังใช้แทนกระดุมของกางเกงผู้ชาย ดีไซน์เนอร์จากปารีสยังผูกขาดตลาดแฟชั่นอยู่ในช่วงหลังๆแฟชั่นผู้หญิงในยุคนี้ดูจะฟุ่มเฟือยมากขึ้นเรื่อยๆ แต่อย่างไรก็ตามทุกอย่างต้องหยุดชะงักไปเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2



ภาพที่ 2.33 รูปแบบการแต่งกายยุค 1930 - 1939

ที่มา: www.behance.net

3) ยุค 1940 – 1949 (the effect of war 1940's) ยุคสงครามเป็นยุคที่ในสภาวะขาดแคลน ผู้หญิงต้องใส่ยูนิฟอร์มทำงานบริการสาธารณะ เสื้อผ้าถูกนำมาใช้หมุนเวียน ทำให้กระโปรงยุคนี้สั้นเพื่อประหยัดผ้า และกางเกงแบบสั้นด้วย ผ้าที่ใช้ก็จะเป็นผ้าสำหรับผู้ชายอย่าง วิสโคส รાયอน (Viscose Rayon) แทนผ้าไหม ถุงน่องขาดแคลนทำให้ต้องใส่ถุงเท้าสั้นเท่าข้อเท้า หรือบางคนต้องพันด้ายสีแทนเพื่อให้ดูเหมือนใส่ถุงน่อง ผ้าโพกศีรษะแบบที่ผู้หญิงต้องใส่ในโรงงานกลายเป็นแฟชั่นใหม่กระเป๋าลักษณะเด่นของยุคนี้คือกระเป๋ากล้องที่ทำขึ้นมาเพื่อให้ใส่หน้ากากกันแก๊สได้

ในยุคนี้เสื้อผ้าจะเป็นแบบที่ไหล่ตั้งเสริมแบบพองน้ำ กระโปรงยาวปิดเข้าพอดีหลัง สงครามยุติในปี 1947 คริสเตียน ดิออร์ (Christian Dior) นำเสนอลุคใหม่ที่แตกต่างจากเดิมโดยสิ้นเชิง กระโปรงยาวบานแบบใช้ผ้าเยอะมากกับหมวกปีกกว้าง และเสื้อผ้าเข้ารูปผ่าหน้าดูหรูหรา กลายเป็นที่นิยมในยุคสมัยนี้ ครอป แจ็คเก็ต (Cropped Jacket) ตัวสั้น กางเกงทรงบั๊กกี้ (Baggy) ทั้งขาสั้นและขา ยาว ชุดว่ายน้ำเป็นแบบทูพีซ (Two Pieces) เหวสูง หรือแนวบาร์ทอป (Blouse) ผูกโบ เป็นต้น เสื้อผ้าในยุคนี้ถูกตัดให้เข้ากับการใช้งาน สีทึม และรองเท้าพื้นยาง (แนวคีดส์ (Keds) รุ่นแรกๆ



ภาพที่ 2.34 รูปแบบการแต่งกายยุค 1940 - 1949

ที่มา: www.behance.net

4) ยุค 1950 – 1959 (the new look 1950's) เป็นยุคที่กำลังฟื้นตัวหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เศรษฐกิจเริ่มเฟื่องฟู ผู้หญิงออกไปทำงานมากขึ้น แต่งงานมากขึ้นเป็นยุคกระแสปั่นแบบสำเร็จรูป (Ready to wear) เริ่มเผยแพร่ในประเทศอังกฤษมีกระโปรงสองทรงที่โดดเด่นในยุคนี้ คือ ทรงบาน (Full Skirt) กับทรงแคบ (Pencil Slim) ข้างในกระโปรงเสริมผ้าตาข่ายหลายๆชั้น

เป็นยุคที่ดนตรีประเภท ร็อกแอนด์โรล (Rock'n Roll) ได้รับความนิยมและมีอิทธิพลต่อกลุ่มวัยรุ่น ยุคนี้เสื้อผ้าแบบเคสชวลถือกำเนิดเพื่อตอบสนองตลาดวัยรุ่นหญิงจะใส่กระโปรงบานรัดเข็มขัดที่เอวสูง ใส่เสื้อคอวีหรือคอกว้าง หรือเสื้อเชิ้ตสีขาวความยาวของกระโปรงปิดเข่าลงมาถึงน่อง ผ้าที่นิยมเป็นผ้าฝ้าย ลินิน พิมพ์ลายดอก ลายจุด และลายตาราง



ภาพที่ 2.35 รูปแบบการแต่งกายยุค 1950 - 1959

ที่มา: www.behance.net

5) ยุค 1960 – 1969 (the swinging sixties 1960's) เป็นยุคเบบี้บูม ยุคเศรษฐกิจดี ผู้คนมีความเป็นอยู่ที่ดี และวัยรุ่นมีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก การแต่งตัวเน้นความเรียบง่ายเมื่อเทียบกับยุคที่ผ่านมา มีแฟชั่นไอคอนอย่าง แจ็กกี้ เคนนาดี (Jackie Kennedy) ซึ่งเป็นผู้หญิงคนแรกที่เป็นต้นแบบของสูทหรือโค้ตสีพาสเทลติดกระดุมเม็ดโต แมตซ์กับเครื่องประดับเรียบๆอย่างต่างหูมุก ไอคอนอีกคนคือนางแบบชื่อดังทวิกกี (Twiggy) เป็นผู้หญิงที่ทำให้เดรสหรือกระโปรงสั้นทรงเอไลน์ (A-Line) เป็นที่นิยม มีสีสดใสและตัดกัน ลายกราฟิกและจีโอเมทริกก็ยังมีการใช้วัสดุแบบมันวาวอย่างพีวีซี และสีเมทัลลิกเข้ามาผสมผสานกับทรงผมพองฟู แว่นตาทรงโตแต่ก็มีอีกลุคที่แอบเปรี้ยวแบบทวิตกี มินิ (Twiggy Mini) ผสมผสานกับกระโปรงสั้น แต่งหน้า และจัมพ์สูท (Jumpsuit) เป็นต้น คีย์ของแฟชั่นยุค 60s เรียกกรวมๆว่าเป็นแนวม็อด (Mod look) แนวนี้ หมายถึง มินิสเกิร์ต หรือเดรส สีเมทัลลิก ぐる่งน่องหลากสี โดยรวมสีสันจัดจ้าน ลายแนวเรขาคณิต เป็นต้น ซึ่งลักษณะของแนวนี้เพิ่งเข้ามาในปลายยุค 60s ซึ่งก่อนหน้านี้ยังคงนิยมแฟชั่นจากยุค 50s อยู่

แฟชั่นหลักๆของยุคนี้ คือ การแต่งตัวสไตล์ตุ๊กตาบาร์บี้ (Barbie Dolls) ที่บูมสุดๆ ในปี 1960 สไตล์เดรสไม่รัดรูป ปล่อยสบายๆ ทรงผมยอดฮิตสำหรับผู้ชายคือ สไตล์คิว คัทส์ (crew cuts) และแบบผมทรงแบนเฟ้นท์ (bouffant hairstyles) สำหรับผู้ชายจะใส่เสื้อเชิ้ตเล่นลวดลาย บริเวณแขนเสื้อหรือกระดุม ส่วนผู้หญิงจะเป็นเดรสเท่าเข่า (knee length dresses) พอเริ่มมากลาง

ยุค มินิสเกิร์ต (mini skirts) ส่วนกางเกงจะเป็นแบบฮ็อตแพนท (hot pants) จะใส่คู่กับ โกอูท (go go boots) มินิสเกิร์ตเริ่มรู้จักในวงกว้างและเริ่มมีรูปแบบที่สั้นขึ้นจากเข่า 4 – 5 นิ้ว ในนิวยอร์ก และสั้นขึ้นจากเข่า 7 – 8 นิ้วเหนือเข่าที่ลอนดอนและสั้นถึงขีดสุดในยุค 1967 แฟชั่นก็ยังคงหลากหลายไปกับสีสันทันและดีเทลลวดลายจัดจ้าน เครื่องประดับสีลูกกวาด ทั้งที่คาดผม กำไล สร้อยลูกปัดนิยมมากในยุคนี้ ที่แฟชั่นเฟื่องฟูที่สุดทั้งผู้หญิงและผู้ชายแต่งตัวพิถีพิถันมาก ตั้งแต่หัวจรดเท้าและเสื้อผ้าของยุคนี้ก็มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ผู้หญิงต้องใส่กระโปรงและทำผมทรงอลังการ ส่วนผู้ชายก็ต้องใส่สูทผูกไทและทรงผมสุภาพ รูปแบบแฟชั่นลวดลายและสีสันทันในยุคนี้ต้องสดใส



ภาพที่ 2.36 รูปแบบการแต่งกายยุค 1960 - 1969

ที่มา: www.behance.net

6) ยุค 1970 -1979 (Free spirit 1970's) เป็นยุคของผู้คนที่รักอิสระได้รับอิทธิพลจากดนตรีและการเคลื่อนไหวของเหล่าฮิปปี้ ในช่วงต้นยุคยังคงนิยมใส่กระโปรงสั้น แบบยุคทศวรรษที่ 60 เสื้อผ้าสีเมทัลลิก เดรสผ้ากำมะหยี่ กางเกงขาตื้น นอกจากนั้นยังมีแม็กซีเดรสใช้ผ้าโพลีเอสเตอร์ลายพิมพ์ใหญ่ๆ สีสันทันสดใสแต่งหน้าแบบมีประกาย ในยุค 70s ก็คือ ยุคฮิปปี้ เป็นแนวแฟชั่นที่ผสมผสานความเป็นพื้นเมือง (Ethnic style) จุดเด่นคือลายผ้าที่ดูซับซ้อนแนวตะวันออก สีสันทันสดใส

เสื้อผ้าเป็นแบบหลวมใส่สบายขึ้นแบบ โบโฮ (Boho) และยิปซี (Gypsy) และตั้งแต่กลางยุคเป็นต้นไปทั้งชายหญิงนิยมใส่กางเกงยีนส์ ส่วนดิสโก้ (1970's Disco) เข้ามามีอิทธิพล คือ

กางเกงขาบานหรือขาม้า เป็นยุคที่มีการรับเอาวัฒนธรรมหลากหลายของตะวันออกเข้ามา ยุคนี้เป็นยุคที่คนเริ่มใช้แฟชั่นเป็นการแสดงออกถึงตัวตน เลยมีการแต่งตัวสไตล์ต่างๆที่หลากหลายมีการเริ่มต้นของแฟชั่นในลักษณะแบบดีไซเนอร์ใช้ได้กับทุกเพศ (Unisex) คือชายหรือหญิงก็ใส่ได้เหมือนกัน ไปจนถึงปลายยุคเมื่อมีกระแสดีส์โก้เข้ามาก็ทำให้กางเกงเดฟเป็นที่นิยม



ภาพที่ 2.37 รูปแบบการแต่งกายยุค 1970 - 1979

ที่มา: www.behance.net

7) ยุค 1980 – 1989 (get up on the dance floor! 1980s) เป็นยุคของดีส์โก้ ได้รับอิทธิพลจากเอ็มทีวี (MTV) และสตูดิโอ 54 (Studio 54) เป็นแฟชั่นแนวทดลอง เสื้อผ้าตัวหลวม ใส่กับกางเกงเข้ารูปแบบเลกกิ้ง แมตซ์กับเล็ทซ์ วอมเมอร์และรองเท้าผ้าใบ ใช้สีสดใสไปจนถึงสีนีออน รวมไปถึงเสื้อแจ็คเก็ตหนังด้วย ยุคนี้ผู้หญิงหันมาแต่งกายให้ดูภูมิฐาน น่าเชื่อถือเรียกว่า พาวเวอร์ เดรสซิง (Power dressing) ต้นแบบของพาวเวอร์ เดรสซิง มากจากมาร์กาเร็ต แทตเชอร์และเลดี้ ไดอาน่า

ยุค 80's แฟชั่นที่เด่นก็คิงเป็น แฟชั่นแนว “พังค์” (Punk) แต่แฟชั่นแนวพังค์ มีมาตั้งแต่ปลายยุค 1970 แต่ได้รับความนิยมมากที่สุดก็คิงในยุค 80's นอกจากนั้นทรงผมในยุคนี้จะนิยมทรงผมหยิก ฟู แต่งหน้าจัด และใส่เครื่องประดับขนาดใหญ่ เช่น ต่างหูขนาดใหญ่



ภาพที่ 2.38 รูปแบบการแต่งกายยุค 1980 - 1989

ที่มา: www.praew.com

2.5.3 การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร

2.5.3.1 ความสำคัญของการออกแบบเครื่องแต่งกาย

มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอที่สุดในทางฟิสิกส์ เพราะขาดภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติกว่าสัตว์อื่นๆ ผิวหนังของมนุษย์บอบบาง จึงต้องมีสิ่งปกปิดร่างกายเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้จากความจำเป็นอันนี้เป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญในอันที่จะแต่งกายเพื่อสนองความต้องการของเราเอง สังคมและอื่นๆ ประกอบกัน และเครื่องแต่งกายก็มีแบบที่แตกต่างกันออกไปตามมูลเหตุ ซึ่ง พวงผกา (2540) ได้จำแนกความสำคัญไว้ ดังนี้

1) สภาพภูมิอากาศ

ประเทศที่อยู่ในภูมิอากาศแถบเส้น อาร์คติก หนาวมาก ฉะนั้น การป้องกันตัวจากสภาพอากาศ จึงแบ่งออกเป็นเหตุใหญ่ในการออกแบบเครื่องแต่งกายซึ่งในแต่ละสภาพภูมิอากาศนั้น บางทีก็ไม่ทำให้มนุษย์เข้าใจได้ว่า หนึ่งสัตว์ซึ่งทำให้สัตว์มีชีวิตอยู่ในอากาศเช่นนั้น จะสามารถช่วยมนุษย์ให้มีชีวิตอยู่รอด อย่างไรก็ตามในพื้นที่ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศหลายแบบ เสื้อผ้าก็มิได้สะท้อนให้เห็นถึงการป้องกันเสมอไป

2) ศัตรูทางธรรมชาติ

ประเทศในแถบร้อน มักจะได้รับความทรมานจากพวกสัตว์ต่างๆ และแมลง เขาจึงหาวิธีโดยพอกร่างกายไว้ด้วยโคลน กระโปรงด้วยหญ้า รู้จักใช้กางเกงขายาวเพื่อป้องกันสัตว์และแมลงได้

3) สภาพกิจการงานและอาชีพที่ทำ

หนังสือพิมพ์และเอกสารที่เต็มไปด้วยไม้ไผ่ บางทีก็ใช้เพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอก เช่น การเดินป่า เพื่อหาอาหาร มนุษย์ก็ใช้หนังสือพิมพ์และใบไม้เพื่อป้องกันการถูกหนามเกี่ยว และสัตว์กัดต่อย ต่อมาเจริญขึ้นก็สามารถเอาใยจากต้น แฟล็กซ์ (Flax) มาทอเป็นผืนผ้าที่รู้จักกันว่า ผ้าลินินความเจริญทางด้านวิทยาการมากขึ้น ผ้าที่ผลิตก็มีเพิ่มขึ้นมากมายหลายชนิด ดังนั้นสมัยศตวรรษที่ 19 ปริมาณเสื้อผ้ามีการวิวัฒนาการมากขึ้น มีผู้คิดประดิษฐ์เสื้อผ้าพิเศษ ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะพวกทำงานประเภทต่างๆ

4) ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา

เมื่อมนุษย์มีสติปัญญามากขึ้น มีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน และจากการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่มนี้เอง ก็จำเป็นต้องมีระเบียบ และกฎเกณฑ์ในอันที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน การปฏิบัติสืบต่อกันมาเองจึงได้กลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมในที่สุด

5) ศาสนา

ศาสนามีบทบาทสำคัญในการแต่งกายเช่นกัน จะเห็นได้จากในสมัยที่เกิดสงครามทางศาสนาขึ้น เช่น สงครามครูเสด เป็นสงครามที่ยืดเยื้อมานานกว่า 300 ปี มีการรบพุ่งกันตลอดเวลา การปะทะกันตัวต่อตัว และกินเวลายาวนานมาก ความสัมพันธ์ระหว่างข้าศึกก็เกิดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน และเมื่อเหตุการณ์สงบลงผลจากสงครามทำให้ทรัพยากรต่างๆสูญเสียไปมาก ทางประวัติศาสตร์จึงเรียกยุโรปสมัยนั้นว่า ยุคมืด คือ วัฒนธรรมต่างๆ ศิลปะ วิชาการ ตลอดจนความเจริญในด้านต่างๆก็ได้ปิดเงียบลงมาเพื่อฟุ้งอีกครั้งในสมัยศตวรรษที่ 16 วิวัฒนาการการแต่งกายจึงเฟื่องฟูมากในสมัยนี้

6) ความต้องการความดึงดูดใจในเพศตรงข้าม

เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีความต้องการแต่งตัวแตกต่างกัน เช่น เราเริ่มเติบโตเข้าวัยรุ่นหนุ่มสาว มีความสมบูรณ์ทางเพศ เป็นธรรมชาติที่ต้องหาตัวเองเป็นที่ดึงดูดใจแก่เพศตรงข้าม การแต่งกายดีขึ้น รู้จักรักสวยรักงาม มีการจับจ่ายในเรื่องเสื้อผ้ามากขึ้น ผู้สนองความต้องการเหล่านี้ได้ก็คือ นักออกแบบเสื้อผ้าที่มีชื่อเสียงต่างๆเกิดขึ้น ได้พยายามออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับของสังคม และเศรษฐกิจ

7) สภาพแวดล้อม ฐานะ และเศรษฐกิจ

ในแต่ละสภาพของสังคมนั้นย่อมไม่เหมือนกัน สภาพของเศรษฐกิจจะควบคู่กันไปด้วยในการที่มนุษย์เรามีการแต่งกายที่ต่างไปนั้น สภาพของสังคมและเศรษฐกิจ ก็เข้ามามีบทบาทอยู่ด้วยเช่นกัน สังคมทั่วไปในขณะนี้หลายระดับชั้นและแบ่งกันตามฐานะทางเศรษฐกิจอีกด้วย

2.5.3.2 ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ

การที่นักออกแบบสามารถคิดได้อย่างทันเวลาซึ่งเป็นแบบที่แปลกใหม่ทันสมัย ตรงกับจุดประสงค์และสร้างสรรค์ เป็นวิธีการของมนุษย์หรือวิถีของปัญญาชน วิธีการดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการคิด แกไข ไตร่ตรอง แล้วจึงนำมาปรับปรุงให้เกิดการพัฒนา และการสร้างสรรค์ ซึ่ง(พัชรกราวลัย, 2556) ได้แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การสร้างสรรค์ด้านความคิด (Creative in Thinking) คือ การใช้หลักการค้นคว้าแล้วนำมาทดลองศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ฝึกคิดแก้ไข และไตร่ตรอง

2) การสร้างสรรค์ด้านความงาม (Creative in Aesthetic) คือ การสร้างสรรค์ให้เกิดความประทับใจทางสุนทรียภาพ โดยนำโครงสร้างของศิลปะมาจัดองค์ประกอบให้เกิดความสวยงาม

3) การสร้างสรรค์ด้านประโยชน์ใช้สอย (Creative in Function) คือ การสร้างสรรค์ทั้งด้านความคิดและด้านความงามมาผนวกเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการประดิษฐ์สิ่งของ เพื่อมุ่งไปที่ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

2.5.3.3 องค์ประกอบการออกแบบเสื้อผ้าสตรี

ในการออกแบบเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายของสตรีมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ ซึ่ง (อ้อยใจ, 2553) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบไว้ ดังนี้

1) แนวคิด (Concept) ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างผลงานทางด้านการออกแบบ โดยเป็นการรวบรวมสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องมีไว้ เพื่อจำกัดขอบเขตและกำหนดทิศทางในการทำงาน ซึ่งแนวคิดจะมีผลทำให้งานมีความโดดเด่น และสื่อสารให้กับผู้ชมได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการออกแบบ ดังนั้นแนวคิดจึงเป็นสิ่งที่กำหนดขอบเขตของการทำงานและมี Theme เป็นทิศทางในการทำงานให้อยู่ภายใต้แนวความคิดที่กำหนดไว้

2) การศึกษาค้นคว้า (Research) ข้อมูลทางด้านการศึกษาค้นคว้าถือเป็นส่วนสำคัญเพื่อให้ นักออกแบบมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งใน Theme และแรงบันดาลใจที่กำลังทำ และมีส่วนทำให้ผลงานมีความแตกต่างจากผลงานของผู้อื่นที่สร้างสรรค์ไว้แล้ว โดยการศึกษาค้นคว้าที่น่าสนใจควรศึกษาในเรื่องของสังคม (Sociology) ความเชื่อ (Folklore) ประวัติศาสตร์ (History) แนวโน้ม (Trend) ธรรมชาติ (Nature) แรงบันดาลใจ (Inspiration) และศิลปะ (Art)

3) Story Board เป็นภาพในจินตนาการที่อยู่ภายใต้แนวความคิดที่กำหนดไว้ โดยได้มาจากการศึกษาค้นคว้า ซึ่ง Story Board จะเป็นส่วนที่ทำให้ขอบเขตของ Concept และ Theme ชัดเจนมากขึ้น

4) Theme คือ ทิศทางในการทำงาน โดยการออกแบบที่มีแนวคิดชัดเจนจะทำให้การทำงานในแต่ละขั้นตอนมีทิศทางที่แน่นอน การกำหนดทิศทางการทำงานจึงมีกระบวนการดังนี้

- Look/Style Cloth การออกแบบที่ดีควรมีการกำหนดลักษณะรูปแบบเสื้อผ้า เพื่อเป็นข้อจำกัดในการออกแบบให้อยู่เฉพาะในส่วนที่ต้องการ

- Target การออกแบบเสื้อผ้าต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นนักออกแบบต้องสร้าง Customer Profile ที่สามารถอธิบายถึงรูปแบบของการดำรงชีวิตของกลุ่มลูกค้าและสร้างขอบเขตของกลุ่มลูกค้า เพื่อส่งผลให้ผู้ผลิตสามารถคาดเดาปริมาณในการขายได้

- Silhouette/Form รูปทรงหรือเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้าที่จะทำการออกแบบ ใน Collection

5) Material การกำหนดคุณลักษณะของวัสดุหรือวัตถุดิบเพื่อใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าใน Collection ซึ่งต้องมีการคำนึงถึง Concept และ Theme

6) Color การกำหนดสีใน Collection นั้น นักออกแบบจะต้องคำนึงถึง Concept และ Theme เนื่องจากผ้าที่มีคุณสมบัติต่างกันเมื่อนำไปย้อมพิมพ์จะทำให้สีที่ปรากฏบนผ้าให้ความรู้สึกที่ต่างกัน จึงควรพิจารณาให้สอดคล้อง

7) Detail เป็นการกำหนดรายละเอียดภายในของเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายเพื่อเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นและน่าสนใจ

8) Embroidery การตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ

2.5.3.4 ขั้นตอนการออกแบบเสื้อผ้า

การออกแบบเสื้อผ้าเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ซึ่งขั้นตอนดังนี้ (ณัฐธิดา, 2559)

1) วัตถุประสงค์ของการออกแบบ (Objective) สามารถแบ่งได้เป็นการสร้างสรรค์งานเพื่อแสดงแนวคิด เน้นเรื่องความแปลกใหม่และความสวยงามของผลิตภัณฑ์กับการสร้างสรรค์งานเพื่อประโยชน์ใช้สอย มีจุดมุ่งหมายการคิดดัดแปลงและสร้างผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย

2) การเลือกแรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานภายใต้ Concept ที่กำหนดโดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสิ่งที่บันดาลใจนั้นๆ หรืออาจจะมีการตัดทอนรายละเอียดบางส่วนออกไป

3) Sketch เป็นการวาดภาพร่างตาม Concept ที่วางไว้ เพื่อพิจารณาก่อนเลือกลงใน Collection โดยภาพร่างอาจไม่ต้องการรายละเอียดมากนัก แต่เป็นการร่างภาพที่แปลงจากจินตนาการมาเป็นรูปแบบเสื้อผ้า

4) Collection เมื่อนักออกแบบได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์จากแนวความคิดและวาดภาพร่างจากจินตนาการแล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องนำมารวบรวมให้เป็น Collection โดยให้มีรูปแบบเสื้อผ้าที่ใกล้เคียงกันหรือไปในทิศทางเดียวกัน อาจแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น ด้านของความยาว หรือสีสันทันที่ใช้ร่วมกัน เป็นต้น

5) Lustration เป็นขั้นตอนการออกแบบที่เกิดจากการใช้ฝีมือในการวาดหรือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้สวยงามและโดดเด่น

2.5.3.5 ข้อมูลเกี่ยวกับชุดสตรี

1) รูปแบบเสื้อผ้า (สิริกร, 2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบของเสื้อผ้าที่เกิดจากการกำหนดขึ้นเป็นหลักการหรือเป็นแนวทางและเป็นที่ยอมรับ โดยได้มีการดัดแปลงโครงสร้างพื้นฐานที่มีรูปแบบและรายละเอียดเพิ่มเติมจากโครงสร้างเสื้อผ้าเข้ารูป พอดีตัว และหลวม การศึกษารูปแบบเสื้อผ้ามีความสำคัญมาก เพราะก่อนการทำแบบตัดเสื้อผ้า นักทำแบบตัดเสื้อผ้าควรเรียนรู้เกี่ยวกับเสื้อผ้าให้ถูกต้องก่อน แล้วจึงนำโครงสร้างเสื้อผ้าพื้นฐานทั้ง 3 ประเภทมาดัดแปลง เพื่อกำหนดรูปแบบให้หลากหลาย และเหมาะสมกับเสื้อผ้าแต่ละประเภท ซึ่งความสำคัญของรูปแบบเสื้อผ้ามี่ดังนี้

- เพื่อให้เกิดรูปแบบที่หลากหลายในการใช้งานของผู้สวมใส่
- เพื่อการพัฒนาแนวโน้มเสื้อผ้าที่เหมาะสมในการสวมใส่กับผู้บริโภคที่มีสัดส่วน โครงสร้าง ของรูปร่างแตกต่างกัน

- เพื่อเพิ่มทางเลือกในการสวมใส่เสื้อผ้าให้แก่ผู้บริโภค
- เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของเสื้อผ้าอื่นๆต่อไป

2) ประเภทของรูปแบบเสื้อผ้า (เสาวลักษณ์, 2553) ได้กล่าวว่า การแบ่งกลุ่มหรือการจัดกลุ่มรูปแบบของเสื้อผ้า เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและประเภทการใช้งาน การจำแนกประเภทของเสื้อผ้าเกิดจากการออกแบบเสื้อผ้าให้มีหน้าที่ในการสวมใส่ที่หลากหลาย โดยรายละเอียดเสื้อผ้าจะถูกนำมารวมให้เป็นกลุ่มเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดเป็นรูปแบบเสื้อผ้าของ เด็ก สตรี และบุรุษ และมีชื่อเฉพาะแต่ละรูปแบบ เพื่อให้ นักออกแบบและนักทำแบบตัดเสื้อผ้าได้ศึกษาได้ง่ายมากยิ่งขึ้น (สาคร, 2553) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบเสื้อผ้าเป็น 9 ชนิด ดังนี้

- ชุดติดกัน (Dress) ลักษณะของเสื้อผ้าที่มีการเชื่อมต่อของตัวเสื้อและตัวกระโปรง ชุดติดกันมีทั้งรูปแบบที่มีความยาวและสั้น

- เสื้อแจ็คเก็ต (Jacket) เสื้อแจ็คเก็ตของสตรีส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นเสื้อคลุมตัวนอก เป็นเสื้อตัวเดียวผ่าหน้า สามารถสวมทับเสื้อตัวในได้สะดวก เสื้อแจ็คเก็ตมีทั้งโครงสร้างพอดีและโครงสร้างหลวม

- เสื้อโค้ต (Coats) เป็นเสื้อผ้าที่มีโครงสร้างหลวม ทำหน้าที่เป็นเสื้อคลุมตัวนอก ซึ่งสามารถมีเสื้อตัวใน 2 – 3 ตัวได้ ขึ้นอยู่กับความหนาและชนิดของผ้าที่ต้องการเพิ่มความอบอุ่นระหว่างการสวมใส่

- เสื้อสูท (Suits) เป็นเสื้อผ้าที่มีลักษณะโครงสร้างหลวม มีปก ทำหน้าที่เป็นเสื้อตัวเดียวที่เข้ากับกระโปรงหรือกางเกงได้

- เสื้อกันหนาว (Sweater) ส่วนใหญ่มีลักษณะของรูปแบบเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าถัก (Knit) ที่มีความยืดหยุ่นได้ดี ทำหน้าที่เป็นเสื้อตัวเดียวหรือสวมทับเสื้อตัวในก็ได้

- เสื้อเชิ้ต (Shirt) ลักษณะเสื้อที่มีปกเชิ้ต ประกอบด้วยปกบนและปกล่าง เมื่อสวมใส่ช่วยเสริมให้ผู้สวมใส่เกิดความสง่างาม ส่วนใหญ่มีโครงสร้างเสื้อผ้าเข้ารูปและพอดีตัว

- เสื้อคลุม (Pyjamas) มีลักษณะเป็นโครงสร้างหลวม ทำหน้าที่เป็นเสื้อคลุมตัวนอก มีทั้งตัวสั้นและตัวยาว ให้ความรู้สึกเป็นเสื้อลำลองมากกว่าเป็นเสื้อพิธีการ

- ชุดว่ายน้ำ (Swimwear) เป็นเสื้อผ้าที่มีโอกาสการสวมใส่ชัดเจนมากอย่างเช่น ใส่ว่ายน้ำ มีทั้งชิ้นเดียว (One pieces) และ 2 ชิ้น (Two pieces) สามารถเลือกใช้ได้ให้เหมาะสมกับความต้องการ

- ชุดชั้นใน (Underwear) เป็นเสื้อผ้าที่มีโอกาสการสวมใส่ชัดเจนมีโครงสร้างรัดรูป ช่วยเสริมรูปร่างของรูปร่างมนุษย์ มีทั้งเป็นเสื้อชุดเดียวกัน และแยกเป็นชิ้นๆ

2) ส่วนประกอบของเสื้อผ้า

- คอเสื้อ (Necklines) เป็นส่วนแรกที่ทำหน้าที่ตกแต่งโครงสร้างส่วนต่อของร่างกายมนุษย์ เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ใบหน้ามากที่สุดและเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมใบหน้า ลำคอ และไหล่ ของผู้สวมใส่ให้สวยงามและสง่าผ่าเผยยิ่งขึ้น

- ปกเสื้อ (Collars) ส่วนประกอบที่มีพื้นฐานมาจากคอเสื้อ ทำหน้าที่ห่มหุ้มและตกแต่งส่วนคอของร่างกายมนุษย์ มีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมใบหน้าเช่นเดียวกับคอเสื้อ ปกเสื้อจำแนกตามลักษณะแบบได้ 3 กลุ่ม คือ ลักษณะปกแบน (Flat) ลักษณะปกพลิกกลับ (Roll) และลักษณะปกตั้ง (Stand)

- แขนเสื้อ (Sleeves) ส่วนประกอบที่ทำหน้าที่ห่อหุ้มและตกแต่งส่วนของแขนต่อจากวงแขนเสื้อ ให้ความสมบูรณ์และสวยงามมากยิ่งขึ้น แขนเสื้อเป็นส่วนประกอบที่สำคัญรองลงมาจากคอเสื้อและปกเสื้อ เป็นส่วนที่ช่วยเปลี่ยนแปลงลักษณะของเสื้อ และมีส่วนช่วยให้รูปร่างผู้สวมใส่ใหญ่ขึ้นหรือเล็กลงได้ รูปแบบของแขนเสื้อนั้นสามารถออกแบบตัดแปลงให้สั้น ยาว คับ รัดรูป

หรือหลวมได้ตามความเหมาะสม ลักษณะของแขนเสื้อมี 3 กลุ่ม คือ แขนต่อที่วงแขน (Set in sleeves) แขนในตัว (Cut in one with bodice) และเสื้อไม่มีแขน(Sleeveless)

- กระโปรง (Skirts) ส่วนประกอบทำหน้าที่ห่อหุ้มโครงสร้างรูปร่างส่วนที่ 3 ของร่างกายมนุษย์ ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของกระโปรงมี 3 รูปทรง คือ รูปทรงเข้ารูป รูปทรง A-Line และรูปทรงบาน หรือรูปทรงกระดิ่ง

- กางเกง (Pants) ส่วนประกอบที่ทำหน้าที่ห่อหุ้มโครงสร้างรูปร่าง ส่วนที่ 3 ของร่างกายมนุษย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กางเกงขาสั้น (Shorts) และกางเกงขายาว (Pants) (สาคร, 2553)

3) การแบ่งโอกาสสวมใส่เสื้อผ้า (Occasion) หมายถึง ช่วงเวลาหรือวาระโอกาสที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบของการสวมใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะต้องทำ หรือเกิดขึ้นแต่ละโอกาสนั้นๆ ทั้งนี้ (ดุจหทัย, 2560) ได้แบ่งโอกาสสวมใส่เสื้อผ้าเป็น 3 โอกาสหลักๆ ดังนี้

- Business wear

- Casual wear

- party wear

4) โครงร่างของเสื้อผ้า คือ โครงของเสื้อผ้า ภาพร่าง หรือเส้นกรอบที่ไม่มีรายละเอียดข้างใน แรงแบบดัดใจหรือที่มาในการออกแบบโครงเสื้อผ้า อาจมีการเลียนแบบหรือต่อยอดมาจากแนวคิดที่หลากหลาย การทำความเข้าใจที่มาของโครงร่างจะช่วยให้สามารถทราบถึงองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ร่วมกันในการออกแบบทั้งลักษณะเส้นสาย แบบตัด การตัดต่อ การตกแต่งใช้วัสดุประกอบ การใช้สี สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2561) ซึ่งโครงร่างเสื้อผ้าสามารถจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ รูปทรงเสื้อ รูปทรงของเสื้อชุด รูปทรงกระโปรง และรูปทรงกางเกง (จุฑาทิพ, มปป.)

- รูปทรงเสื้อ เสื้อมีลักษณะรูปทรงต่าง ๆ กัน เพื่อใช้สวมคู่กับกระโปรงหรือกางเกง ซึ่งเกิดจากการออกแบบเส้นกรอบนอก ปกเสื้อ ระดับความยาวเสื้อที่หลากหลายกันออกไปมีทั้งเสื้อตัวเดียวหรือเสื้อครึ่งท่อน (blouse) และเสื้อสวมทับ (jacket) ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามลักษณะรูปทรงของเสื้อดังนี้

เสื้อตัวหลวม (Loose blouse) เป็นเสื้อหลวมพอดีตัว ความยาวเสื้อยาวถึงสะโพก ฝ่าหน้าหรือฝ่าหลังตลอด เวลาสวมสอดชายเสื้อไว้ในกระโปรงหรือกางเกง

เสื้อตัวปล่อยหรือเสื้อสวมหัว (Pullover blouse) เป็นเสื้อใช้สวมและถอดทางศีรษะ คอกกว้างหรือมีสาคเปิดที่คอเสื้อ เพื่อให้สวมทางศีรษะได้สะดวก

เสื้อเข้ารูป (Fitted blouse) เป็นเสื้อพอดีตัว มีเกิ้ลัดเอว ความยาวระดับสะโพก

เสื้อตัวยาว (Tunic blouse) เสื้อเข้ารูปพอดีตัว ชายเสื้อยาวคลุมสะโพก
ล่าง สวมทับกระโปรงหรือกางเกง

เสื้อต่อเอว (Peplum blouse) เป็นเสื้อที่มีตะเข็บต่อที่เอว อาจต่อแบบมี
ขอบเอวหรือใช้ยางยืดใส่ที่เอว

เสื้อแบบเทลอร์ (Tailored blouse) เป็นเสื้อที่ออกแบบคล้ายกับเสื้อชาย
นิยมตัดเป็นเสื้อชุดสีเดียวกัน

เสื้อสวมทับตัวสั้น (Bolero jacket) เป็นเสื้อไม่มีปกไม่มีแขนเสื้อ ผ่าหน้า
ตลอด ไม่มีเครื่องเกาะเกี่ยว ความยาวเสื้อพอดีเอวหรือสูงเหนือเอว ใช้สวมทับเสื้อตัวใน

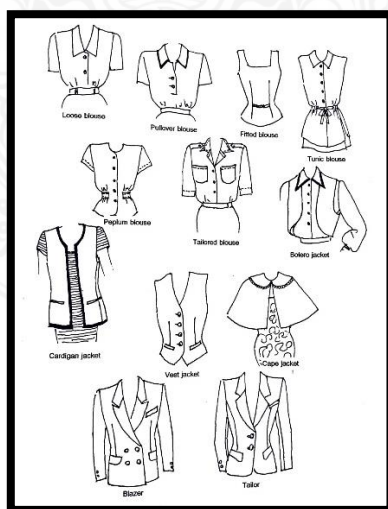
เสื้อสวมทับตัวยาว (Cardigan jacket) เป็นเสื้อทรงตรงตัวปล่อยไม่มีปก
เป็นเสื้อยาวคลุมถึงสะโพก

เสื้อกั๊ก (Vest jacket) เป็นเสื้อไม่มีปก วงแขนกว้าง ผ่าหน้าตลอด อาจติด
กระดุมหรือไม่ติดก็ได้ ตัวเสื้อยาวต่ำกว่าเอวเล็กน้อย

เสื้อสวมทับไม่มีแขน (Cape jacket) เป็นเสื้อที่ใช้สวมทับเสื้อตัวใน ไม่มี
แขนคลุมตั้งแต่ไหล่ลงมาถึงเอวหรือสะโพก ชายเสื้อจะกว้าง

เสื้อสวมทับกระดุม 2 แถว (Blazer) เป็นเสื้อใช้สวมทับเสื้อตัวใน ลักษณะ
คล้ายสูทชาย มีساب้ายซ้อน ติดกระดุม 2 แถว

เสื้อสวมทับกระดุมแถวเดียว (Tailor) เป็นเสื้อใช้สวมทับเสื้อตัวในลักษณะ
คล้ายเสื้อสูทชาย มีساب้ายซ้อน ติดกระดุมหน้าแถวเดียว



ภาพที่ 2.39 ลักษณะรูปทรงเส้นกรอบนอกของเสื้อ

ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

- รูปทรงของเสื้อชุด เสื้อชุดหรือเสื้อกระโปรงชุด (dress) คือ เสื้อผ้าสตรีประเภทใช้ผ้าชนิดเดียวกันและสีเดียวกัน ตัดเย็บเป็นชุดติดกัน หรือแยกเป็นเสื้อและกระโปรง แต่ใช้สวมใส่ด้วยกัน เสื้อชุดมีการออกแบบแตกต่างกันออกไปหลากหลายรูปแบบ ลักษณะรูปทรงของเส้นกรอบนอกหมุนเวียนไปตามวัฏจักรแฟชั่นและสมัยนิยม ต่างกันตรงรายละเอียดข้างใน

ชุดปลายบาน (A-line) เป็นเสื้อชุดกระโปรง ชายกระโปรงบานออกคล้ายรูปตัว A

ชุดที่มีเส้นผ่านจุดอก (Princess) เป็นเสื้อชุดติดกัน รูปทรงเสื้อขึ้นอยู่กับการออกแบบ แต่จะมีเส้นตัดต่อจากคอ ไหล่ หรือวงแขน ผ่านจุดอกไปที่ชายกระโปรง

ชุดทรงสอบ (Sack) เป็นเสื้อชุดทรงตรง หลวมพอดีตัว ไม่มีเกิ้ลิตเอว

ชุดเข้ารูป (Sheath) เสื้อชุดเข้ารูปพอดีตัว มีเกิ้ลิตเอวเพื่เน้นรูปทรง

ชุดเสื้อตัวยาว (Tunic) เป็นเสื้อชุดกระโปรงคนละท่อน ชายเสื้อยาวคลุมสะโพกกลาง

ชุดกระโจม (Tent) หรือชุดทรงปิรามิด เป็นชุดที่มีช่วงไหล่และช่วงอกพอดีตัว จากช่วงอกลงมาจะเริ่มบานกว้างขึ้นเรื่อย ๆ มาถึงชายกระโปรง ซึ่งจะมีความบานมาก หรือเป็นชุดอัดจีบ

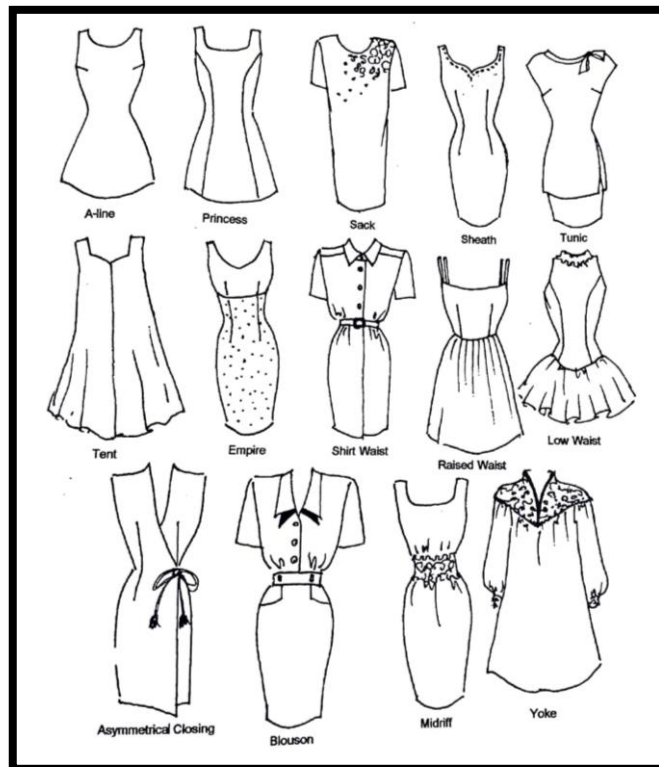
ชุดต่อใต้อก (Emprie) ชุดที่มีเส้นต่อใต้อก ชายกระโปรงบานหรือเข้ารูปก็ได้

ชุดแบบเสื้อเชิ้ต (Shirt Waist) เสื้อท่อนบนมีลักษณะเป็นเสื้อเชิ้ต มีสาบผ่าหน้าตลอด ติดกระดุมจากคอกถึงเอว เย็บติดกับกระโปรง เป็นชุดที่ถือว่าคลาสสิก

ชุดต่อเหนือเอว (Raised Waist) ชุดที่มีเส้นตัดต่ออยู่สูงกว่าเอวจริง เสื้อท่อนบนเข้ารูปส่วนกระโปรงจะออกแบบเป็นรูปทรงต่าง ๆ กัน

ชุดต่อเอวต่ำ (Low Waist) เป็นชุดที่มีเส้นตัดต่อเสื้อกับกระโปรงอยู่ต่ำกว่าเอวจริง อาจต่อบริเวณสะโพกบนหรือสะโพกกลาง

ชุดแบบป้ายด้านข้าง (Asymmetrical Closing) ชุดที่มีสาบหรือแนวเปิดที่ไม่ได้อยู่ตรงเส้นกลางหน้า แต่ป้ายซ้อนไปด้านข้าง ส่วนมากเป็นชุดติดกัน



ภาพที่ 2.40 ลักษณะรูปทรงเส้นกรอบนอกของเสื้อชุด

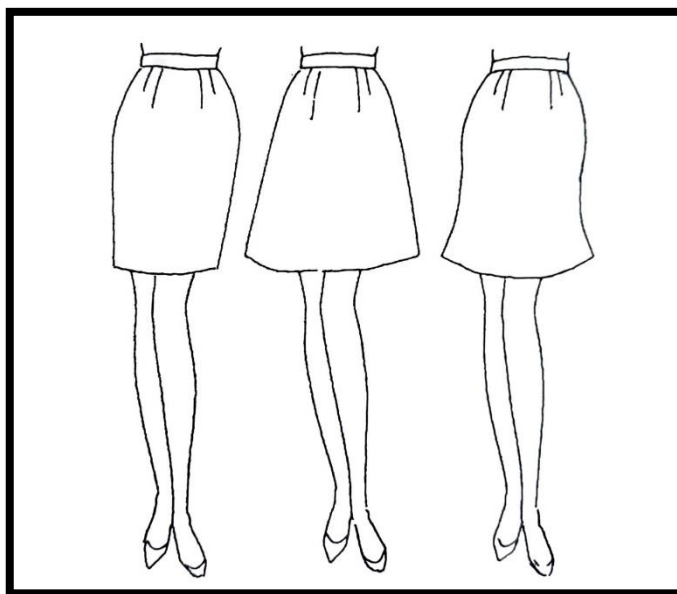
ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

- รูปทรงกระโปรง การออกแบบรูปทรงขางเส้นกรอบนอก รายละเอียดหรือส่วน ตกแต่งบนตัวกระโปรงรวมถึงความสั้นยาวของระดับชายกระโปรง ทำให้กระโปรงมีลักษณะและรูปทรง แตกต่างกันไป ลักษณะรูปทรงของกระโปรงเบื้องต้นมีด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ

กระโปรงทรงตรง (Straight Skirt) ตะเข็บข้างกระโปรงจะเป็นเส้นตรง เกรนผ้าตามยาวจะขนานไปตามตะเข็บข้าง และเกรนผ้าตามขวางจะขนานไปกับเส้นสะโพก

กระโปรงทรงบาน (Flared or Gored Skirt) เอวและสะโพกพอดี ส่วน ชายกระโปรงจะบานออกเล็กน้อย กระโปรงสามารถตัดแยกเป็นสองชิ้น ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เพื่อให้ความบานของชายกระโปรงตกทิ้งเท่า ๆ กันโดยรอบ กระโปรงทรงบานสามารถออกแบบให้มีเส้น กรอบนอกบานได้เท่าที่ต้องการ

กระโปรงทรงกระดิ่ง (Bell Skirt) กระโปรงจะพอดี หรือพอดีตั้งแต่ส่วน สะโพกลงมา และแคบเข้าแล้วค่อย ๆ บานออกถึงชายกระโปรง ลักษณะเหมือนระฆัง



ภาพที่ 2.41 แสดงลักษณะรูปทรงกระโปรง

ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

นอกจากกระโปรงจะมีลักษณะรูปทรงต่าง ๆ กันแล้ว ความยาวของกระโปรงก็มีผลต่อส่วนประกอบของเสื้อผ้า ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเส้นชายกระโปรง ซึ่งได้แบ่งระดับชายกระโปรงไว้ 10 ระดับ ดังนี้

กระโปรงสั้นมาก (Micro-mini) เป็นกระโปรงสั้นระดับแนวไตโคนขา
 กระโปรงสั้น (Mini) ความยาวเท่ากับ $\frac{1}{3}$ ของโคนต้นขากับเข่า
 กระโปรงยาวเหนือเข่า (Short) ระดับชายกระโปรงอยู่กึ่งกลางระหว่าง
 Mini กับเข่า

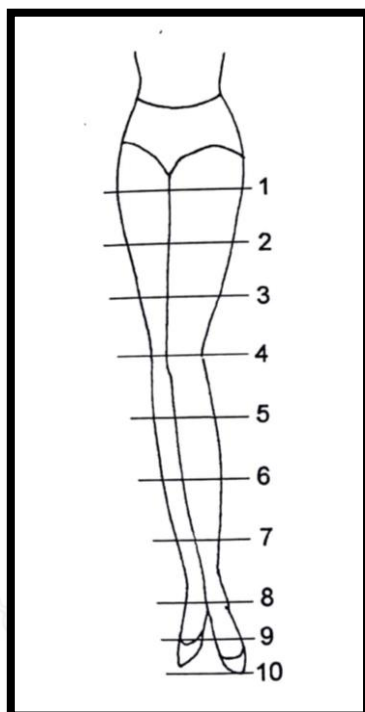
กระโปรงยาวพอดีเข่า (Knee length) ระดับชายกระโปรงอยู่กึ่งกลางเข่า
 พอดี

กระโปรงยาวคลุมเข่า (Above-calf) เป็นกระโปรงคลุมเข่าพอดี
 กระโปรงยาวครึ่งน่อง (Mid-calf) ระดับชายกระโปรงอยู่กึ่งกลางระหว่าง
 เข่ากับตาตุ่ม หรือครึ่งน่อง

กระโปรงยาวคลุมน่อง (Midi) ระดับชายกระโปรงอยู่กึ่งกลางระหว่าง ครึ่ง
 น่องกับตาตุ่ม

กระโปรงยาวระดับข้อเท้า (Maxi) ระดับชายกระโปรงพอดีข้อเท้า
 กระโปรงยาวคลุมข้อเท้า (Evening) ระดับชายกระโปรงสูงจากพื้นขึ้นมา
 ประมาณ 1 นิ้ว

กระโปรงยาวถึงพื้น (Floor) ระดับชายกระโปรงยาวสุดถึงพื้น



ภาพที่ 2.42 แสดงระดับความยาวกระโปรง

ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

- รูปทรงกางเกง กางเกงมีแนวโน้มหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามวัฏจักรของแฟชั่น ซึ่งลักษณะรูปทรงของกางเกงทั่วไปสามารถแบ่งได้ 5 รูปแบบ คือ

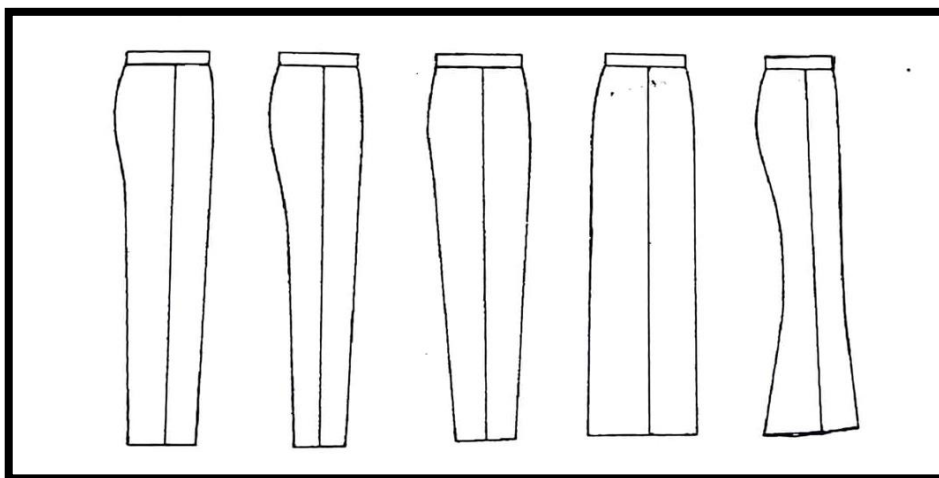
กางเกงทรงตรง (Straight pants) เป็นกางเกงขายาวที่มีรูปทรงของขา
กางเกงเป็นทรงตรง

กางเกงทรงสอบ (Slim pants) เป็นกางเกงขายาวที่มีรูปทรงของขา
แคบพอดีตัว

กางเกงทรงหลวม (Tapered pants) เป็นกางเกงที่มีรูปทรงหลวมตั้งแต่
สะโพกลงมา แล้วเรียวเล็กที่ปลายขา

กางเกงทรงกระสอบ (Baggy pants) เป็นกางเกงทรงหลวมมากจากสะโพก
ถึงปลายขา มองดูเหมือนถุง

กางเกงทรงขาบาน (Bell-bottom pants) เป็นกางเกงรูปทรงพอดีตัว ต่ำ
จากเข่าลงมาจะบานออกถึงปลายขา คล้ายรูปทรงของระฆัง



ภาพที่ 2.43 แสดงเส้นกรอบนอกของกางเกง

ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

นอกจากกางเกงจะมีลักษณะรูปทรงต่าง ๆ กันแล้ว ความยาวของกางเกงก็มีผลต่อส่วนประกอบของเสื้อผ้า ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของความยาวกางเกง ซึ่งได้แบ่งระดับความยาวกางเกงไว้ 7 ระดับ ดังนี้

กางเกงขาสั้นมาก (Short pants) เป็นกางเกงขาสั้นเลยเป้าลงมาประมาณ 1½-2 นิ้ว

กางเกงขาสั้นปานกลาง (Jamaica) เป็นกางเกงยาวเหนือเข่า แบ่งครึ่งระหว่างเส้นเป้ากับเข่า

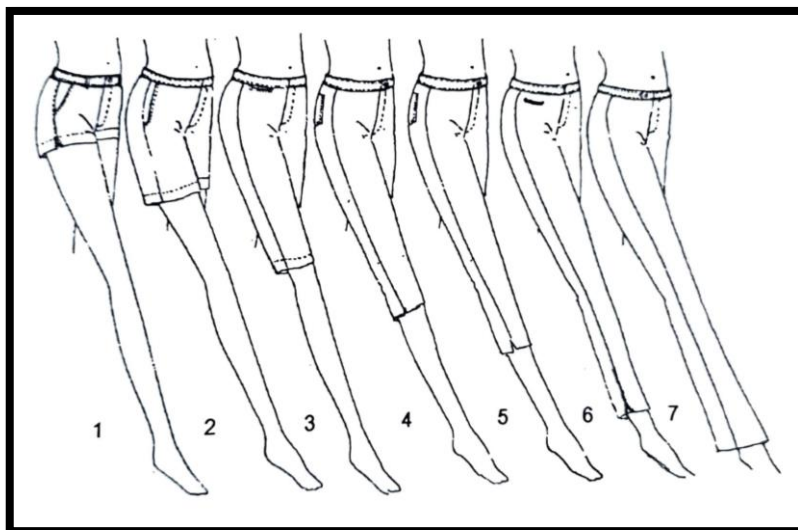
กางเกงขาสั้นเหนือเข่า (Bermuda) เป็นกางเกงเหนือเข่าขึ้นไป 2-4 นิ้ว

กางเกงยาวปิดเข่า (Pedal pushers) เป็นกางเกงยาวปิดเข่าลงมาประมาณ 2 นิ้ว

กางเกงยาวครึ่งน่อง (Gauchos) ความยาวกางเกงอยู่กึ่งกลางระหว่างเข่ากับตาตุ่ม

กางเกงขายาวปลายลีบ (Capri) ความยาวกางเกงเลยข้อเท้าขึ้นไปประมาณ 4 นิ้ว

กางเกงขายาว (Slacks) กางเกงยาวพอดีข้อเท้า หรือปิดตาตุ่มพอดี



ภาพที่ 2.44 แสดงลักษณะความยาวกางเกง
ที่มา: จุฑาทิพ (ม.ป.ป.)

2.5.3.6 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการออกแบบ

การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ได้มีแรงบันดาลใจ (Inspiration) มาจากเครื่องแต่งกายสตรีในสไตล์เรโทร หรือพีเรียด (Period) ที่เป็นเครื่องแต่งกายในยุคสมัยหรือช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ โดยเลือกช่วงเวลาในทศวรรษ 1940 – 1960 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่เครื่องแต่งกายสตรีมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด และยังแฝงไปด้วยกลิ่นอายแห่งความพิถีพิถัน และหรูหรา ผู้วิจัยจึงเลือกเอาเครื่องแต่งกายสตรีในช่วงทศวรรษ 1940 – 1960 มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ความหลากหลายของวิวัฒนาการเครื่องแต่งกายในรูปแบบต่างๆ ของแต่ละทศวรรษ ภาพรวม และส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายมาใช้ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยมีการนำผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนที่จะให้เกิดเป็นลวดลายมัดย้อมในโทนสีธรรมชาติเป็นวัสดุหลักในการตัดเย็บ

ความเป็นมาของแฟชั่นสไตล์เรโทร

พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง (2547) ได้ให้ความหมายของแฟชั่น และอธิบายแฟชั่นในยุคเรโทรไว้ดังนี้ แฟชั่นเกิดขึ้นและเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมในวงกว้างนั้น ได้เกิดขึ้นครั้งแรกในยุโรปตะวันตกมาตั้งแต่สมัยยุคกลาง ซึ่งแฟชั่นนั้นเกิดมาจากหลากหลายสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ยุคสมัยทางการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาการทางด้านต่างๆ รวมไปถึงวิถีชีวิตของมนุษย์อีกด้วย ที่เป็นตัวกำหนดพัฒนาการของแฟชั่นที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย

1) ยุค 1940s – 1959 สไตล์นิวลुकและสไตล์สงครามเย็น

ในยุคนี้เป็นยุคที่สิ่งพิมพ์ขนานนามการเปลี่ยนแปลงในสมัยนี้ว่า นิวลुक สไตล์นิวลुकเข้ามาครอบงำการออกแบบแฟชั่นไปจนกระทั่งกลางปี ค.ศ.1950 เมื่อสมาชิกในวงการช่างเสื้อชั้นสูงเปิดแนวที่บิดเบนจากสไตล์นิวลुकไปเป็นโครงร่างอีกอย่างหนึ่ง

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

พัฒนาการด้านการขนส่งทางอากาศในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การถ่ายทอดข่าวข้ามซีกโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วฉับไว การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจขยายตัวจากระดับชาติไปสู่ระดับโลก โลกกลายเป็นสถานที่เล็กกว่าเดิม

อิทธิพลต่อแฟชั่น

การเปลี่ยนแปลงแนวทางการใช้ชีวิตในสหรัฐอเมริกา และยุโรปตะวันตกมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อสิ่งที่คนสวมใส่ บรรดาผู้หญิงชาวอเมริกาคลับคืนเข้าทำงานบ้านอย่างเต็มเวลา หลังจากที่เคยทำงานได้รับค่าจ้างในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 การให้ความสำคัญกับครอบครัวจึงมีมากขึ้นในขณะที่ครอบครัวในเมืองใหญ่พากันขยับออกไปอยู่ที่ชานเมืองที่ขยายตัวออกอย่างรวดเร็วครอบครัวต้องการเดินทางเพิ่มขึ้น การไปตั้งค่ายพักกลายเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง คนทำงานบ้านหายากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้ ทำให้ต้องหันมาเน้นสไตล์ที่ไม่เป็นทางการและลำลอง ดังนั้น ห้างสรรพสินค้าจึงต้องขยายแผนกชุดสปอร์ตสำหรับผู้ชาย ผู้หญิง และวัยรุ่น

ในอังกฤษเมื่อปลายช่วงปี ค.ศ. 1940 และ 1950 ผู้หญิงที่คู่กับเท็ดดี้บอย จะสวมแจ็กเก็ตยาวสีเทาที่ขยับบนสเวตเตอร์คอสูงรัดรูปสีดำกับกระโปรงดำและสวมถุงเท้ายาวสีเข้ม เข้ากับรองเท้าแหลมแบบผู้หญิง ซึ่งมีสันสูงและปลายแหลม



ภาพที่ 2.45 แฟชั่นยุค 1940 เสื้อยืดไหล่กว้างและกระโปรงทรงเอ

ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.46 แฟชั่นสไตล์ทหารแบบฉบับสุภาพสตรี
ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.47 New Look ในหนังสือไว์กออเมริกาปี 1947
ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.48 ชุดจาก Dior ที่นำเอาซิลูเอตฮิตของช่วงปี 1950 มาตีความใหม่และใส่เอกลักษณ์ความเป็นตัวเอง
ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.49 Flat Shoes ที่เข้ามามีบทบาทกับแฟชั่นผู้หญิงยุคนี้
ที่มา: Vogue Thailand (2563)

2) ยุค 1960s สไตล์มอดส์

ในปี ค.ศ. 1957 สหภาพโซเวียตส่งยานอวกาศไปโคจรรอบโลกเป็นครั้งแรก ซึ่งการส่งยานอวกาศออกไปครั้งนั้นเป็นช่องว่างทางเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐอเมริกา กับสหภาพโซเวียต ในปี ค.ศ.1960 ประธานาธิบดีเคนเนดี ได้ให้สัตยาบันว่าสหรัฐอเมริกาจะไปเหยียบดวงจันทร์ในปี ค.ศ. 1970 และในที่สุดก็ได้ส่งคนขึ้นไปเหยียบดวงจันทร์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1969

ถึงช่วงกลางปี ค.ศ.1960 ประชาคมเศรษฐกิจชาวยุโรปได้รวบรวมทรัพยากรของตนเข้าเป็นตลาดเดียว สมาชิก 12 ชาติ ยกเลิกภาษีที่มีผลกระทบต่อการค้าของกันและกัน แล้วตั้งกำแพงภาษีร่วมกันเพื่อสกัดสินค้านำเข้าจากประเทศอื่นๆนอกประชาคม

ในด้านของชาวเอเชีย ญี่ปุ่นนำขบวนหลายประเทศในเอเชียขยายตัวทางอุตสาหกรรม ส่วนอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของญี่ปุ่นที่ถูกระเบิดทำลายไป กลายเป็นโรงงานใหม่ที่ทันสมัยกว่าเดิม สหรัฐอเมริกาช่วยให้ญี่ปุ่นฟื้นตัวด้วยการให้ข้อมูลสารสนเทศทางเทคโนโลยี ทำให้ผลผลิตของญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและหลายประเทศในเอเชียก็เจริญรอยตามญี่ปุ่น

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อแฟชั่น

ตลอดทั้งสมัยนี้ แฟชั่นได้รับผลกระทบจากบรรดากลุ่มชนที่ต้องการแยกตัวตัวเองออกไปจากวัฒนธรรมสายหลัก ปรากฏการณ์นี้เริ่มต้นมาตั้งแต่ช่วงปลายปี ค.ศ.1950 และต้น 1960 แต่ก็นับเป็นเรื่องประหลาด เพราะแม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้ตั้งใจจะใช้เครื่องนุ่งห่มของตนเอง ด้วยการสร้างกฎให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตนกับพวกชนกลุ่มใหญ่ แต่แฟชั่นที่ต่อต้านวัฒนธรรมดังกล่าว กลับกลายเป็นผลดีให้อุตสาหกรรมแฟชั่นเกิดความคิดใหม่ๆอย่างไม่หยุดนิ่ง

มอดส์หรือร็อกเกอร์ เป็นคนหนุ่มสาวในอังกฤษเมืองกลางช่วงปี ค.ศ.1960 ร็อกเกอร์เป็นพวกหยาบกระด้าง ขี้จัญจันยนต์และสวมเสื้อแจ็กเก็ตหนังฟอกสีดำ พวกร็อกเกอร์ใช้ชีวิตร่วมกับพวกมอดส์ ซึ่งลุกขึ้นแสวงหาความรัก วิธีการแสดงเฉาะตน เขียนบทกวีและมินิมา แฟชั่นของพวกเขา คือ เก้ ผมยาว แว่นทรงคุณย่า และความสวยงามตามแบบเอตเวอร์เดียน ในการแย่งชิงความนิยมจากคนหนุ่มสาวชาวอังกฤษ พวกมอดส์เป็นฝ่ายชนะ ส่วนร็อกเกอร์ค่อยๆเสื่อมความสำคัญไป ส่วนพวกเดอะบิตเติลส์ วงดนตรีชื่อดังในขณะนั้นได้ปรับเครื่องนุ่งห่มจากแบบที่ได้รับอิทธิพลจากมอดส์ และทำให้สไตล์มอดส์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ความคิดข้อหนึ่งที่ถือว่าเป็นแกนกลางของแนวคิดแฟชั่นสไตล์มอดส์ คือ ข้อคิดว่าผู้ชายเช่นเดียวกับผู้หญิง มีสิทธิที่จะสวมเครื่องนุ่งห่มในแบบสง่างามและหรูหรา ในปี ค.ศ.1965 แมคเกอร์เกอร์ ผู้ผลิตชุดสปอร์ตชาวอเมริกันก็ได้ผลิตและจำหน่ายสไตล์มอดส์ในสหรัฐอเมริกา สไตล์มอดส์ประสบความสำเร็จอย่างดีครั้งแรกๆ แต่เมื่อถึงปี ค.ศ.1967 ปฏิภานต่อมอดส์ที่รุนแรงเป็นเหตุให้สไตล์นี้หมดความนิยมไปอย่างน้อยก็ชั่วขณะหนึ่ง

ในขณะเดียวกันเมื่อ ฮิปปี้ ปรากฏตัวขึ้นในสหรัฐอเมริกา ก็ทำให้เกิดคลื่นในอุตสาหกรรมแฟชั่นเช่นกัน หลังจากรวมกลุ่มฮิปปี้เมื่อปี ค.ศ.1967 เครื่องแต่งกายประเพณีฮิปปี้ที่เต็ม

ไปด้วยสีสันเป็นที่คุ้นตา คือ ฝอยยาวถึงไหล่ หรือยาวกว่านั้นทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ไว้เครา มีสายคาดศีรษะ ผู้ชายสวมลูกบิดแห่งรัก ผู้หญิงสวมกระโปรงยาว และใช้เครื่องแต่งกายประเพณีเหมือนพวกยิปซี พวกเขาปีนนำเครื่องแต่งกายประเพณีเท่าที่จะจินตนาการได้มาผสมเข้าด้วยกัน หาเครื่องนุ่งห่มที่ใช้แล้วซื้อหาจากร้านขายของใช้แล้ว ถึงปี ค.ศ.1968 เคน สกอตต์ นักออกแบบชาวอเมริกัน ออกแบบคอลเลกชันซึ่งรวมไปถึงสิ่งที่เขาเรียกว่า แบบยิปซี-ยิปซี เมื่อสิ้นสุดช่วงปี ค.ศ.1960 สไตล์มอดส์เข้ามาปรากฏตัวขึ้นอีกครั้ง ทั้งสไตล์มอดส์และสไตล์ยิปซี ต่างเน้นที่การไว้ผมยาว เครื่องนุ่งห่มของผู้ชายมีสีสันและมีจินตนาการ ช่วงแรกทั้งสองสไตล์ได้รับการยอมรับจากบรรดาคณนุ่่มสาว หลังจากนั้นก็เข้าไปอยู่ในแฟชั่นกระแสหลัก นิตยสารเอสโวกัวร์ เรียกเหตุการณ์นี้ว่า การปฏิวัติความหรูหราของผู้ชาย เสื้อผ้ามีสีสันและมีสไตล์ประหลาด นับตั้งแต่ชุดชั้นในจนถึงชุดกลางคืนเริ่มปรากฏในร้านค้าปลีก

ในช่วงปี ค.ศ.1960 คณนุ่่มสาวที่ต่อต้านสถาบัน ในฐานะเครื่องหมายของวัฒนธรรม ชนกลุ่มย่อย ยีนส์ กลายเป็นสื่อในการแสดงออกตัวตนของคณนุ่่มสาว พวกเขาใช้การปกคลุมลาย เพิ่มรอยปะชุนและระบายสีเป็นข่าวสารลงบนยีนส์ ไม่นานนักอุตสาหกรรมแฟชั่นหันไปหากางเกงสวมทำงาน ที่เป็นเสมือนเครื่องแบบในการประท้วง ให้เป็นแฟชั่นรายการหนึ่งที่รุ่งเรืองที่สุด ถึงช่วงปี ค.ศ.1970 ยีนส์กลายเป็นความสำเร็จระดับนานาชาติ

อิทธิพลอื่นๆต่อแฟชั่น

การออกแบบแฟชั่นเมื่อกลางช่วงปี ค.ศ.1960 สะท้อนพัฒนาการด้านอวกาศทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่างตัดเสื้อชั้นสูง อังเดร กูแระช จัดแสดงสิ่งที่เรียกว่า คอลเลกชันยุคอวกาศศ เมื่อปี ค.ศ.1964 นางแบบแฟชั่นสวมหมวกกันกระแทก มีแนวเส้นคมและไม่มีรอยคุดน มีรูปทรงเรขาคณิต

บรรดานักออกแบบใช้วัสดุที่คล้ายตามความรุดหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งมาพร้อมการบุกเบิกอวกาศ วัสดุชิ้นใหม่ เช่น เวลโคร หรือที่เรียกว่า ดินตุ๊กแก ซึ่งเป็นแถบที่ใช้ติดแทนกระดุมโดยปาโกราบานน์ ได้ทำชุดพลาสติกเป็นชิ้นสี่เหลี่ยม ใช้ท่อโลหะยึดติดเข้าด้วยกัน นำไวนิลมาใช้เป็นชุดกันฝนและชุดชั้นนอกแบบสุดขั้ว ในสไตล์เหล่านี้ไม่เป็นที่แพร่หลาย ยกเว้นแนวเส้นเรขาคณิต อัญมณีพลาสติก และเครื่องประกอบการแต่งกายรูปทรงเรขาคณิตที่เห็นได้บ่อยครั้ง

หรือการใช้ศิลปะแบบป๊อปอาร์ตมาออกแบบแฟชั่นเครื่องนุ่งห่ม และใช้แนวลายเรขาคณิตเป็นส่วนใหญ่อย่างที่ แชนต์ โลรองต์ วาดลายตามอิทธิพลของป๊อปอาร์ตชิ้นใหญ่แบบตรงไปตรงมาลงบนเครื่องแต่งกายสีดำ



ภาพที่ 2.50 ชุดเดรสสีสดใสแบบฉบับยุค 1960s
ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.51 John Glenn กับเสื้อผ้าแบบอวกาศสะท้อนความนิยม Space Age สมัยนั้น
ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.52 Chanel Suit ในปี 1961

ที่มา: Vogue Thailand (2563)



ภาพที่ 2.53 โททาลลุคสีฟ้าของผู้หญิงที่แมตซ์ชุดจากทั้งกางเกงและกระโปรงแตกต่างกันไป (กลาง 60s ถึง 70s)

ที่มา: Vogue Thailand (2563)

2.5.4 การใช้สีในการออกแบบชุดสตรี

สีผ้าเป็นสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของผ้าชิ้นนั้น สีเกือบจะเป็นสิ่งแรกที่ผู้ซื้อสังเกตก่อนพิจารณาถึงคุณภาพอย่างอื่นของผ้าเมื่อต้องการซื้อ ดังนั้นในการเลือกใช้ผ้าพยายามเลือกผ้าที่มีสีที่ดีที่สุดมาใช้ ผ้าใช้สังเคราะห์มักไม่ประสบปัญหาเรื่องสีตก แต่ถ้าเป็นผ้าไทยที่ผลิตมาจากใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม มักจะประสบปัญหาเรื่องสีตก โดยเฉพาะในการซักครั้งแรก ถ้าเลือกใช้ผ้าประเภทนี้ควรซักเพื่อขจัดสีส่วนเกินออกก่อน (ขจีจรัส, 2543)

2.5.4.1 หลักการใช้สีบนเสื้อผ้าเครื่องกาย

ในการใช้สีบนเครื่องแต่งกายเพื่อให้เกิดความรู้สึกตื่นตาไม่น่าเบื่อ อาจจะใช้สีในกลุ่มที่เลือกไว้หลาย ๆ สีเคียงกันได้ การที่จะเลือกใช้สีใดมาเคียงจำเป็นจะต้องมีหลักเพื่อให้เกิดความประหยัด ซึ่งสีที่ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามีดังนี้ (กระจ่างจิตต์, 2544)

1) Fashion color หมายถึง สมัยนิยมของสี สีเบื้องต้น คือ สีแดง สีนํ้าเงิน สีเขียว สีเขียว สีส้ม และสีม่วง เท่านั้น สมัยนิยมของสีที่ใช้กับเสื้อผ้า จะไม่ใช่สีเบื้องต้นเพรียว ๆ แต่จะใช้สีตัดแปลงมาจากสีเบื้องต้นอีกทีหนึ่ง

2) Staple color หมายถึง สีที่ใช้กับสีใด ๆ ก็ตามจะเกิดความผสมผสานไปกันได้เสมอ Staple color ของประเทศเขตนาว คือ สีดำ สีนํ้าตาลปนดำ และสีกรมท่า ของประเทศเขตร้อน คือ สีขาว และสีครีม

3) Flair color คือ สีใด ๆ ก็ตามที่ทำหน้าที่เน้นหรือตัดเส้น

4) Flair accessories หมายถึง ผ้าพันคอ คอปก ขอบปลายแขน เข็มขัด เครื่องถักนิตยพินภรณ์ หมวก ที่ทำหน้าที่เป็น Flair color ให้กับเสื้อผ้า

5) Standard accessories หมายถึง รองเท้า กระเป๋า ถุงมือ ถ้าทั้ง 3 สิ่งทำจากวัสดุชิ้นเดียวเรียกว่าเป็น Unit ของทั้ง 3 สิ่ง ไม่จำเป็นจะต้องเป็น Unit เสมอไป แต่ถ้าจะให้ดีควรมี Staple color ไว้สัก 1 ชุด เพราะสามารถใช้กับเสื้อผ้าได้ทุกชนิด

6) Personality area คือ บริเวณหน้าทั้งหมด ซึ่งรวมถึงศีรษะและลำคอด้วย เป็นบริเวณที่ควรได้รับการเน้นมากกว่าส่วนอื่น ๆ บนเสื้อผ้า

7) Related color คือ สีร่วม เช่น สีส้มกับสีม่วงมีสีแดงเป็นสีร่วม สีม่วงกับสีเขียวมีสีน้ำเงินเป็นสีร่วม

8) Unrelated color คือ สีที่ไม่มีความเชื่อมโยง หรือมีสีร่วมกัน เช่น สีเหลืองกับสีม่วงไม่มีสีร่วม สีเขียวกับสีแดงไม่มีสีร่วม

2.5.4.2 จำนวนสีที่ใช้ในเวลาเดียวกัน

การใช้สีหลายสีในเวลาเดียวกัน ไม่ควรใช้มากกว่า 3 สี ซึ่งรวมถึงสี Fashion color และ Staple color ด้วย ถ้าจะใช้สีซ้ำกันควรใช้ในบริเวณเดียวกัน และที่เรียกว่าบริเวณเดียวกัน

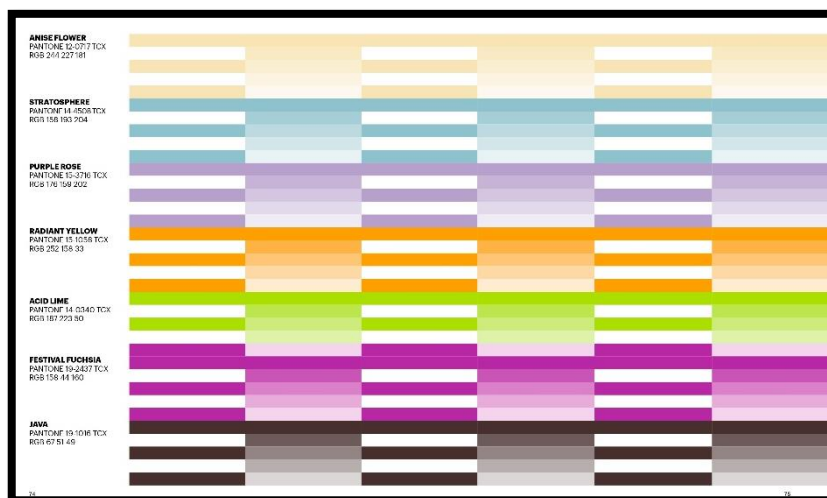
หมายถึง บริเวณเหนือเอวขึ้นมา ถือเป็นบริเวณหนึ่ง บริเวณเอวถือเป็นอีกบริเวณหนึ่ง และบริเวณใต้เอวลงมาถือเป็นอีกบริเวณหนึ่ง อีกหลักการหนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ Personality area เป็นบริเวณที่ควรได้รับการเน้นมาก แต่ถ้าเปื่อยก็อาจจะไปเน้นที่บริเวณอื่นได้ เช่น แขนเรียวยาวหรือขาเรียวยาวก็น่าจะเน้นแถบนั้นได้สวย เน้นบริเวณใบหน้าน้อยลง แต่ก็ต้องไม่เป็นรองจากบริเวณอื่น ๆ ด้วย (กระจ่างจิตต์, 2544)

Flair color ของเครื่องประดับ ทำหน้าที่เน้นเสื้อผ้าให้เกิดเอกลักษณ์ขึ้น ซึ่งมีหลักในการใช้ดังนี้

- 1) ถ้าสีหลักของเสื้อผ้าเป็น Staple color ให้ใช้สีสด ๆ ทำหน้าที่เป็น Flair color
- 2) ถ้าสีหลักของเสื้อผ้าเป็น Fashion color ให้ใช้สีเอกรงค์ (Monochromes) ที่สามารถผสมผสานกับสีหลักของเสื้อผ้านั้น ๆ ทำหน้าที่เป็น Flair color
- 3) ถ้าเสื้อผ้าชุดนั้นมีหลายสี ให้พิจารณาสีที่เด่นที่สุด ถ้าสีเด่นเป็น Fashion color สีที่จะทำหน้าที่เป็น Flair color ควรใช้ Related color ถ้าสรที่เด่นเป็นสี Flair color สีที่ทำหน้าที่เป็น Fashion color ควรใช้สี Unrelated color
- 4) ถ้าชุดนั้นตัดจากผ้าที่มีลวดลาย ให้เลือกสีในลวดลายนั้น ๆ มา 1 สี ใช้เป็น Flair color ในกรณีที่เสื้อผ้านั้นประกอบด้วยสีต่าง ๆ กัน 3 สี เช่น ตัวเสื้อเป็นสีเขียวสด มีผ้าทาบที่แนวเส้นคอเป็นสีส้มและเหลือง ถ้าจะใช้สีส้มหรือเหลืองเป็น Flair color ของเครื่องประดับก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าใช้สีสดมากเกินไป ฉะนั้นทางที่ดีควรใช้สีตัวที่ 4 มาแก้ปัญหา คือ ให้ใช้สี Staple color (กระจ่างจิตต์, 2544)

2.5.4.3 เทรนด์สี ปี 2022

เทรนด์สี เป็นสิ่งสำคัญที่คนในวงการออกแบบหรือดีไซน์ต้องติดตามอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาไอเดียใหม่ ๆ และเป็นการดูแลแนวโน้มว่าผู้คนจะชอบสีโทนไหนกันบ้าง เรียกได้ว่าเทรนด์สีจะต้องติดตามกันปีต่อปี หรืออาจจะติดตามถึงว่าโดยดูเป็น Season หรือฤดูกาลประกอบด้วย เพราะแต่ละฤดูก็มีเทรนด์สีแตกต่างกันไป ดังนั้น สีมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะกับธุรกิจ เพราะสีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการออกแบบ สามารถสื่อสารความเป็นตัวตนของแบรนด์ สื่ออารมณ์ และทำให้เป็นที่จดจำหรือดึงดูดสายตาของผู้คนได้ ดังนั้นในการทำธุรกิจคุณต้องมีสีที่เป็นสีของคุณ และสามารถสื่อสารไปยังผู้บริโภคได้ว่าคุณคือใคร นอกจากนี้เรื่องของเทรนด์สีก็มีความสำคัญ เพราะถ้าเราเลือกใช้สีได้ถูกในการออกแบบสินค้าต่างๆ ก็เป็นประโยชน์ที่จะดึงดูดผู้บริโภคได้ ซึ่งเทรนด์สีในปี 2022 มีทั้งหมด สีได้แก่ สีครีม สีฟ้า สีม่วง สีเหลืองส้ม สีเขียวสะท้อนแสง สีชมพูอมม่วง และสีน้ำตาลเข้ม



ภาพที่ 2.54 สีทั้ง 7 สี ในเทรนปี 2022

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) (2564)

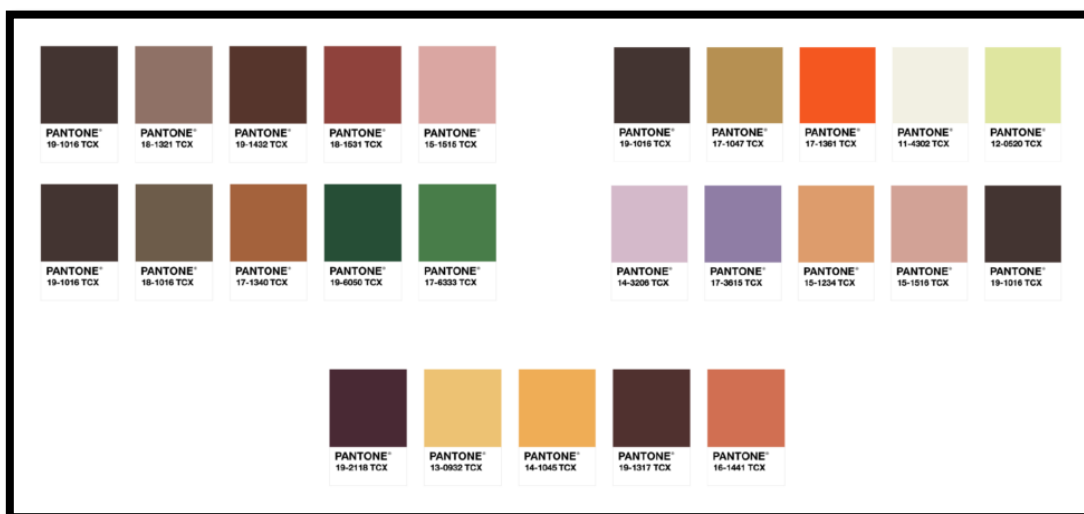
สีน้ำตาลเข้ม Java เป็นโทนสีที่สื่อถึงธรรมชาติเป็นสีที่มาจากบริบทความดั้งเดิมเนื่องจากเป็นกลุ่มสีที่ใช้มาอย่างยาวนาน เป็นสีคลาสสิกที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น และความสุขุมเคร่งขรึมได้ ในวงการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ก็มีการใช้สีน้ำตาลเข้มกันเยอะ หรือสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ อย่างการออกแบบของสถาปนิก เทรูโนบุ ฟุจิโมริ ที่ออกแบบ Ein Stein Tea House บ้านกลางป่าที่มีการใช้สีน้ำตาลเข้มจนเกือบดำเป็นสีหลัก ทำให้ออกมาดูเรียบทรงงามกลมกลืนไปกับธรรมชาติท่ามกลางป่าสนสีเขียว



ภาพที่ 2.55 Ein Stein Tea House

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) (2564)

สีน้ำตาลเข้ม Java สามารถเข้าคู่ได้กับหลายสีไม่ว่าจะสีชมพู สีแดง สีเขียว สีเหลือง และสีส้ม แกรมยังเข้ากันได้ดีกับสีโทนพาสเทลอีกด้วย



ภาพที่ 2.56 palette การจับคู่สีน้ำตาลเข้มกับสีอื่นๆ

ที่มา: contentshifu.com (2021)

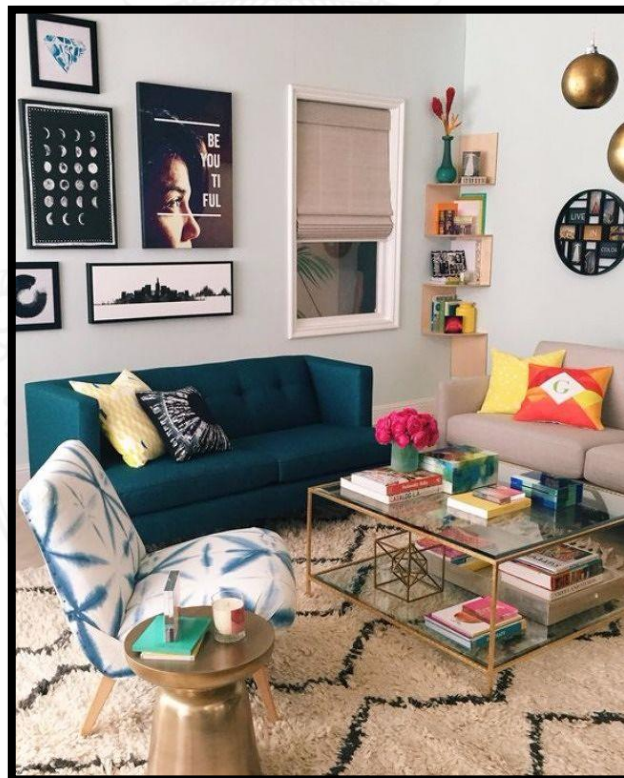
2.5.4.4 โทนสีในสไตล์เรโทร

โทนสีสไตล์เรโทร เป็นโทนสีการตกแต่งช่วงปี ค.ศ.1950-1970 ถึงแม้จะเป็นการตกแต่งที่มีความคลาสสิก คล้ายกับสไตล์วินเทจ แต่ก็มีหลายจุดที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สไตล์เรโทรจะมีความร่วมสมัยมากกว่า เน้นสีสดใส และมีลวดลายน้อยกว่าสไตล์วินเทจ TOA (2017)

โทนสีสไตล์เรโทรนั้น เนื่องจากเรโทรนั้นกินช่วงเวลาเกือบ 30 ปี โทนสีจึงมีความหลากหลาย ทั้งช่วงที่นิยมสีพาสเทลอ่อน ๆ เบา สวยละมุน และช่วงที่นิยมสีฉูดฉาด dotproperty (2016) อย่างเช่น สีแดงอมส้ม (Red-Orange) เหลืองอมส้ม (Yellow-Orange) สีฟ้าน้ำทะเล (Blue- Ocean) TOA (2017)



ภาพที่ 2.57 โทนสีในสไตล์เรโทร
ที่มา: www.dotproperty.co.th (2016)



ภาพที่ 2.58 รูปแบบของห้องที่ใช้โทนสีสไตล์เรโทรในการตกแต่ง
ที่มา: www.wazzadu.com (2017)

เสน่ห์ของสไตล์เรโทร คือ ความคลาสสิก ที่ไม่ว่ายุคสมัยไหนก็ยังคงเป็นที่นิยม สิ่งที่สำคัญของแฟชั่นสไตล์เรโทร คือ การเลือกโทนสีของเสื้อผ้า รูปแบบเสื้อผ้าจากช่วงเวลาที่ต้องการ แต่งกาย และการแต่งกายที่เข้ากับรูปร่างของผู้สวมใส่

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรม

ภานุพงศ์ จงขานสิทธิ และนิตยา ป้องกันภัย (2566) การออกแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัย โดยประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย พบว่าบทความวิชาการ เรื่อง "การออกแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัย โดยประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย" เป็นส่วนหนึ่งของงานบริการวิชาการให้แก่ผู้ประกอบการร้าน ไหมเงิน ไหมทอง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย เนื้อหาของบทความนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ 1) แหล่งผลิตเครื่องประดับเงินในเขตอำเภอศรีสะเกษและกิจการเครื่องเงินของร้านเงิน ไหมทอง 2) รูปแบบเครื่องประดับเงินของร้าน ไหมเงิน ไหมทอง และ 3) การออกแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัย โดยประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นศรีสะเกษ ผู้ประกอบการรายนี้มีความต้องการพัฒนาและยกระดับรูปแบบเครื่องประดับเงินให้สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ความเป็นไปได้พร้อมกับให้คำปรึกษา ผลจากการบริการวิชาการ ครั้งนี้ได้รูปแบบเครื่องประดับเงินจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยแหวน กำไล และสร้อยคอ ที่มีการ ประยุกต์ใช้ลวดลาย "เครือวัลย์" ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของลวดลายท้องถิ่นศรีสะเกษ เป็นส่วนประกอบหลักบนตัวเรือน จากนั้นจึงคัดเลือกรูปแบบสร้อยคอ เพื่อผลิตเป็นชิ้นงานจริง โดยปรับแก้รูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค การออกแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัย เป็นสิ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับเครื่องประดับของผู้ประกอบการขึ้นอีกระดับหนึ่ง

ศมิสสร สุทธิสังข์ (2565) แนวทางการพัฒนาตราสินค้าและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่น : กรณีศึกษาผู้ประกอบการสิ่งทอพื้นถิ่นจังหวัดน่าน พบว่า ประเทศไทยมีความหลากหลายในเรื่องสิ่งทอทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศซึ่งเป็นสินค้าที่มีบทบาทสำคัญในเชิงเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ทั้งนี้จากการสำรวจปัญหาของผู้ประกอบการ สิ่งทอทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นไทย ในพื้นที่จังหวัดน่านนั้นพบว่าผู้ประกอบการระดับชุมชนยังขาดแนวทางการพัฒนาตราสินค้าและแนวทางในการออกแบบสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสิ่งทอทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น บทความนี้เป็นบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอแฟชั่นไลฟ์สไตล์จากทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่น จังหวัดน่านเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” โดยบทความนี้มุ่งนำเสนอถึงแนวทางในการพัฒนาตราสินค้าและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นของผู้ประกอบการสิ่งทอพื้นถิ่นในจังหวัดน่าน กรณีศึกษาร้านวราภรณ์ผ้าทอ โดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างตราสินค้าและการออกแบบ

สร้างสรรค์สินค้าแฟชั่น ซึ่งเป็นการคิดวิเคราะห์ตราสินค้า การกำหนดจุดยืนของตราสินค้า และการประยุกต์ใช้แนวโน้มกระแสแฟชั่น เพื่อหาแนวทาง การสร้างสรรค์ตราสินค้าและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดและกลุ่มเป้าหมาย

พรพิมล บาลี (2564) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกำมะพร้าวตามทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรสวนนอก ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม พบว่า ตามแนวความคิดเพิ่มและสร้างรายได้ของท้องถิ่นตามทรัพยากรที่ตนมีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จัดเปลี่ยนกลุ่มสินค้าที่ช่วยตอบสนอง ต่อการผลิต แต่ด้วยรูปแบบที่คล้ายกันจึงเป็นเหตุของจุดอ่อนตัวของกลุ่ม ผู้บริโภคสินค้าประเภทนี้ งานวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้น ถึงวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกำมะพร้าวตามทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกำมะพร้าวตามทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น และ 3) เพื่อสอบถามความพึงพอใจกลุ่มวิสาหกิจที่มีต่อการผลิตและกลุ่มของผู้บริโภคที่ส ส่งผลต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริม การพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่นให้หลากหลาย โดยเปลี่ยนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(PAR) ที่มุ่งเน้น การพัฒนาจากการมีส่วนร่วม ปฏิบัติของชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ ร่วมกัน การพัฒนาอย่าง แม่นยำและเชิงลึก ซึ่งจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเชิงลึก วิเคราะห์ผลอย่างมีกระบวนการ และการและพัฒนาด้านแบบอย่างมีส่วนร่วมถึง 5 รอบเกิดรูปแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกำมะพร้าวตามกรอบทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น มีผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจที่มีต่อการผลิตในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.21 และความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38

ณัฐชา ลี้ปัญญาพร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดและเป็นทุนของตัวเอง ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ มีองค์ประกอบของทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ดังที่เห็นได้ มีที่เป็นมรดกตกทอด เกิดเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นการกระทำของมนุษย์ที่เป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ประกอบไปด้วย ภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ดนตรี และพิธีกรรม ซึ่งภูมิปัญญานั้นมีทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ โดยยรูปแบบของทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ สิ่งที่อยู่อยู่ในคนหรือกลุ่มคน เช่น ความคิด ความเชื่อ และสิ่งที่มีรูปลักษณะเป็นตัวตน เช่น อุปกรณ์จากงานจักสาน ลายผ้าที่เกิดจากการทอผ้า และแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะผู้นำชุมชน ประชาชน และประชาชนในชุมชน รวมทั้งต้องมีแรงสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ พร้อม

ทั้งมีดำเนินการอย่างต่อเนื่องถึงจะยั่งยืนเพราะในชุมชนมีทั้งจุดเด่น จุดแข็ง ของทุนทางวัฒนธรรมลาว ครั้ง ที่สามารถพัฒนาและต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์นำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพสามารถนำรายได้เข้าสู่ชุมชนเพราะเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีผลต่อการใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยแนวทางที่ได้สรุปและเสนอแนะมี 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการจัดการ 4) ด้านการมีส่วนร่วม และข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ 1) ควรมีภาครัฐเข้าการบูรณาการร่วมกันของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาช่วยในการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างงานและกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน ดังนี้ การบริหารงานในชุมชนด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ คนในชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และชุมชนควรมีการแบ่งรายได้ที่ชัดเจนมุ่งเน้นประโยชน์ของชุมชนเป็นที่ตั้ง

อุทิศ ทาหอม และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านตามา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ชุมชนบ้านตามาได้ร่วมกันจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ 6 ไร่ โดยใช้ชื่อว่า ปลูกป่าคืนแผ่นดิน เน้น การปลูกต้นสัก ต้นยางนา ต้นกล้วย เป็นต้น จากนั้นได้ขยายไปสู่พื้นที่สาธารณะ 24 ไร่ ชุมชนได้ดำเนินการไปในระยะหนึ่งแต่ไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากขาดความรู้ด้านต่างๆ เช่น การจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ การดูแลรักษาพื้นที่ และปัญหาการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ คณะผู้วิจัยจึงร่วมกันวางแผนปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จนได้เกิดแผนปฏิบัติการในพื้นที่สาธารณะ 24 ไร่ ได้แก่ แผนการจัดการน้ำ แผนการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจชุมชน แผนการสร้างธนาคารปุ๋ยหมักและเมล็ดพันธุ์

ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าชายเลน และภูมิปัญญาการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนยี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การอยู่ร่วมกับป่าชายเลนทำให้คนยี่สารมีภูมิความรู้ในเรื่องปริมาณสัตว์น้ำในแต่ละแห่งด้วยการดูสีของน้ำ มีภูมิปัญญาในการแปรรูปอาหารจากพืชพันธุ์ไม้และสัตว์น้ำต่างๆเพื่อนำมาบริโภค และมีภูมิปัญญาการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วยการทำสวนป่าโกงกางแบบหมุนเวียนและการผลิตถ่านโกงกางแบบครบวงจรทำให้สามารถนำถ่านโกงกางส่งขายภายในประเทศ และส่งขายยังต่างประเทศ อาทิ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งสร้างรายได้หลักให้กับคนในชุมชน

สุวรรณฤทธิ์ วงศ์ช่อม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนท่าคา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันลำคลอง และการสัญจรทางน้ำยังคงทำหน้าที่เชื่อมโยง อาชีพ การตั้งบ้านเรือน และความศรัทธาของชุมชนท่า

คาเข้าไว้ด้วยกัน รวมทั้งการสัมผัสได้ถึงความเป็นตำบลท่าคาผ่านทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ออกเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย บ้านเรือนไทยของกำนันจัน และตลาดน้ำท่าคา ด้านสังคม เช่น วัดมณีสวรรค์ ศาลเจ้าแม่ตัวเนี้ย ด้านสุนทรียภาพ เช่น วัดเทพประสิทธิ์ วิถีชีวิตริมน้ำ และด้านวิชาการ อาทิ การทำน้ำตาลมะพร้าว ตลาดน้ำท่าคา ผลที่ตามมาคือสายน้ำ และการสัญจรทางน้ำเชื่อมโยงชุมชนเข้ากับสถานที่สำคัญ และศาสนสถาน รวมทั้งส่งผลต่อการประกอบอาชีพจนกลายเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตำบลท่าคา

2.6.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติ

เพ็ญวิสาข์ พิสิษฐศักดิ์ และคณะ (2565) งานวิจัยนี้ศึกษาการใช้กลูเต็นข้าวสาลีเป็นมอร์แดนชีวภาพ เพื่อย้อมผ้าฝ้ายสีธรรมชาติที่อุดมด้วยสารแทนนินโดยสีผงธรรมชาติที่ใช้อยู่ได้จากการนำสารสกัดจากเปลือกไม้ตะบูนขาวมาผ่านการอบแห้งแบบพ่นละอองฝอย ในการใช้ผงกลูเต็นข้าวสาลีทำโดยนำผงกลูเต็นข้าวสาลีไปละลายน้ำที่พีเอช 12 จากนั้นนำสารละลายที่ได้ไปจุ่มอัดบนผ้าฝ้ายก่อนทำการย้อม พบว่ามีผลเป็นมอร์แดนชีวภาพที่ช่วยให้ความเข้มข้นของผ้าที่ย้อมได้สูงขึ้น โดยความเข้มข้นของโปรตีนกลูเต็นข้าวสาลี ค่าพีเอช ระยะเวลาในการย้อม และอุณหภูมิต่อความเข้มข้นมีผลต่อความเข้มข้นที่ได้ สำหรับสภาวะการย้อมสีที่เหมาะสม คือ การใช้กลูเต็นข้าวสาลีความเข้มข้น 0.5 % w/v, ความเข้มข้นสีย้อม 30% owf, อุณหภูมิการย้อม 90 องศาเซลเซียส, ระยะเวลาในการย้อม 45 นาที, ค่าอัตราส่วน L:R เท่ากับ 1:30 และพีเอช 5 นอกจากนี้ยังทำการศึกษาผลการใช้กลูเต็นข้าวสาลีต่อค่าความคงทนของสีต่อการซัก ความคงทนของสีต่อแสง เหงื่อ การขัดถู และทดสอบสมบัติเชิงกล ได้แก่ ความต้านทานการฉีกขาด และความต้านทานแรงดึง

ปรีชา มุลสิน และคณะ (2564) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการย้อมผ้าไหมด้วยสีธรรมชาติจากใบยางพารา โดยศึกษาผลของสารช่วยติดสีที่แตกต่างกัน 3 ชนิดคือ สารส้ม จุนสี และสนิมเหล็ก และวิธีการย้อมที่แตกต่างกันสามวิธีคือ การเติมสารช่วยติดสีก่อนการย้อม การเติมสารช่วยติดสีระหว่างการย้อม และการเติมสารช่วยติดสีหลังการย้อม โดยใช้อัตราส่วนสารสกัดใบยางพาราต่อ 1 ส่วน ต่อน้ำ 40 ส่วน ที่อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 60 นาที จากผลการทดลองพบว่า ผ้าไหมที่ได้จากการใช้สารส้มเป็นสารช่วยติดสีจะให้เฉดสีเหลือง เมื่อใช้จุนสีจะให้เฉดสีน้ำตาลแกมเขียว และเมื่อใช้สนิมเหล็กเป็นสารช่วยติดสีจะให้เฉดสีเทา เมื่อเปรียบเทียบผลจากวิธีการย้อมที่แตกต่างกันสามวิธีพบว่า การย้อมด้วยวิธีการเติมสารช่วยติดสีระหว่างการย้อมให้ค่าความเข้ม ของเฉดสีมากที่สุด โดยผ้าที่ใช้สารส้มเป็นสารช่วยติดสี ให้ค่าความสว่าง (L^*) ค่าความเป็นสีเขียว-แดง (a^*) และค่าความเป็นสีน้ำเงินเหลือง (b^*) เท่ากับ 62.27 8.07 และ 30.38 ตามลำดับ ผ้าที่ใช้จุนสี มีค่าสี L^* , a^* , b^* เท่ากับ 54.67 7.46 และ 28.25 ตามลำดับ ในขณะที่ผ้าสีที่ใช้สนิมเหล็ก มีค่าความสว่าง L^* , a^* , b^* เท่ากับ 50.67 3.75 และ 23.17 จากผลการทดสอบความ คงทนต่อการซักอยู่ในระดับที่ดีมาก

ศุภมาส อยู่อริยะ และคณะ (2564) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างสรรค์สื่อวัฒนธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา และมีวัตถุประสงค์รอง ดังนี้ 1. เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมชุมชนในการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการตนเองอย่างยั่งยืนบนฐานทุนทรัพยากร 2. เพื่อการพัฒนานวัตกรรมสื่อวัฒนธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา 3. เพื่อการถ่ายทอดนวัตกรรมสื่อวัฒนธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา 4. เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำนวัตกรรมสื่อวัฒนธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลาไปสู่แผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัด และ 5. เพื่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ เศรษฐกิจฐานราก และคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีพหุระยะ (Multi-phase mixed method research) ที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยออกแบบการวิจัย (Research Design) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมชุมชนในการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ในการบริหารจัดการตนเองอย่างยั่งยืนบนฐานทุนทรัพยากร ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์สื่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดนวัตกรรมสร้างสรรค์สื่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ขั้นตอนที่ 4 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำนวัตกรรมสร้างสรรค์สื่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ไปสู่แผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัด และ ขั้นตอนที่ 5 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ เศรษฐกิจฐานราก และคุณภาพชีวิต ของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1. การเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมชุมชนมีความรู้ในการเป็นนวัตกรรมชุมชนเพิ่ม มากกว่าก่อนการอบรม นักนวัตกรรมชุมชนมีสมรรถนะทั้งทางด้านทักษะนวัตกรรมชุมชน และเจตคติต่อนวัตกรรม โดยก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมชุมชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($X = 3.56$, $S.D. = 0.72$) และความคิดเห็นด้านสมรรถนะนักนวัตกรรมชุมชนหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมชุมชนอยู่ระดับมาก ($X = 4.25$, $S.D. = 0.50$) แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการประชุมมีทักษะและเจตคติของการเป็นนักนวัตกรรมชุมชนเพิ่มขึ้น 2. การพัฒนานวัตกรรมสื่อวัฒนธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา มีการนำวัสดุในพื้นที่ ได้แก่ ผลหมากสด เปลือกต้นยางพารา ใบทั้ง และใบ กำขำมาทำการย้อมสี และปรากฏสีที่ได้ดังนี้ สีจากผลหมากสดให้สีน้ำตาลอมส้ม สีผลหมากสดผสม สารส้มให้สีน้ำตาลเข้ม สีผลหมากสดผสมโคลนให้สีเทาเข้ม สีผลหมากสดผสมเพอร์สซัลเฟต (สนิมเหล็ก) ให้สีเทา สีผลหมากสดผสมน้ำขี้เถ้าให้สีน้ำตาลอ่อน และสีผลหมากสดผสมน้ำปูนใสให้สีน้ำตาลอ่อน สีจากเปลือกต้นยางพาราให้สีน้ำตาลแดง สีเปลือกต้นยางพาราสผสมสารส้มให้สีครีม สีเปลือกต้นยางพารา

ผสมน้ำซีเมนต์ให้สีน้ำตาลอ่อน สีเปลือกต้นยางพาราผสมเพอร์สซัลเฟต (สนิมเหล็ก) ให้สีเทาเข้ม สีเปลือกต้นยางพาราผสมโคลนให้สีเทา และสีเปลือกต้นยางพาราผสมน้ำปูนใสให้สีน้ำตาล สีจากใบทั้งให้สีเหลือง สีใบทั้งผสมสารส้มให้สีขาวนวล สีใบทั้งผสมน้ำซีเมนต์ให้สีเนื้อ สีใบทั้งผสมเพอร์สซัลเฟต (สนิมเหล็ก) ให้สีเทา สีใบทั้งผสมโคลนให้สีน้ำตาล และสีใบทั้งผสมน้ำปูนใสให้สีน้ำตาล สีจากใบกำขำให้สีน้ำตาลอ่อน สีใบกำขำผสมสารส้มให้สีเนื้ออ่อน สีใบกำขำผสมน้ำซีเมนต์ให้สีน้ำตาล สีใบกำขำผสมเพอร์สซัลเฟต (สนิมเหล็ก) ให้สีเทาอ่อน สีใบกำขำผสมโคลนให้สีเทาอ่อน และสีใบกำขำผสมน้ำปูนใสให้สีส้มอิฐ สีจากใบหูกวางให้สีเหลือง สีใบหูกวางผสมสารส้มให้สีเหลืองอ่อน สีใบหูกวางผสมน้ำซีเมนต์ให้สีเหลืองเข้ม สีใบหูกวางผสมเพอร์สซัลเฟต (สนิมเหล็ก) ให้สีเขียวเข้ม สีใบหูกวางผสมโคลนให้สีเทา และสีใบหูกวางผสมน้ำปูนใสให้สีเหลือง ทั้งนี้ได้นำเส้นฝ้ายที่ผ่านการย้อมสีจากวัสดุเหลือใช้และวัตถุดิบจากธรรมชาติทอเป็นผ้าผืนและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นวัตกรรมชุมชน จำนวน 3 ชิ้น ได้แก่ เสื้ออ้อมย้อมจากสีธรรมชาติ กระเป๋าผ้าและพวงกุญแจผ้า 3. รูปแบบตราสินค้าด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมภายใต้ชื่อตราสินค้า “ไต้ร่มยาง” สะท้อนที่มาของโรงทอผ้าในสวนยางพารา มีใบยางและลูกยางอยู่ในรูปลักษณะของตราสินค้า อีกทั้งยังกำหนดสีของตราสินค้าจากสีลูกยางพาราและใบยางพาราที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นชาวสวน ยางพาราที่วางเว้นจากการกรีดยางในภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักในช่วงเช้า แล้วรวมตัวกันทอผ้าเพื่อหารายได้เสริมในช่วงบ่ายของแต่ละวัน หรือช่วงเวลาที่ฝนตกแล้วไม่สามารถกรีดยางได้ การปฏิบัติงานในหน้าที่ช่างทอผ้าจึงเกิดขึ้นภายในโรงทอที่อาศัยร่มยางพาราในพื้นที่ไม่ถึง 1 ไร่ 4. การถ่ายทอดนวัตกรรมสีเขียวธรรมชาติและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ของนวัตกรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($x = 4.23$, $S.D = 0.65$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.33$, $S.D = 0.62$) รองลงมา ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($x = 4.25$, $S.D = 0.62$) ด้านการปฏิบัติ ($x = 4.21$, $S.D = 0.77$) และด้านความรู้ ($x = 4.13$, $S.D = 0.65$) ตามลำดับ ในการจัดระดับนวัตกรรม นวัตกรรมคนที่ 1 มีผลการจัดลำดับนวัตกรรมอยู่ในระดับ 4 (การถ่ายทอดองค์ความรู้ได้) และนวัตกรรมคนที่ 2 มีผลการจัดลำดับนวัตกรรมอยู่ในระดับที่ 5 (การจัดทำแผนเข้าสู่ภาครัฐ) การสร้าง Platform นวัตกรรมชาวบ้านในการสร้าง Learning Platform เป็นการนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยใช้ทุนทรัพยากรในพื้นที่ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานดังนี้ ค้นหาโจทย์และความต้องการในชุมชน ใช้องค์ความรู้/เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา ทำการยกระดับและเพิ่มมูลค่า สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี 5. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำนวัตกรรมการสร้างสรรค์สีเขียวผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา ไปสู่แผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัด มีบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565) ของเทศบาลตำบลลำไพล ในยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลลำไพล : ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ : แผนงาน สร้างความเข้มแข็งชุมชน

ภายใต้แผนงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ตามบัญชีท้าย พรก.เงินกู้เพื่อแก้ไข ปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ผ่านทางจังหวัดสงขลาในการยื่นเสนอของงบประมาณดังกล่าว มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจากงานวิจัย มีการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงาน ในพื้นที่ผ่านรูปแบบพันธกิจที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การส่งเสริมการยกระดับสินค้าและของที่ระลึกจากผ้าทอ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอใยกล้วยย้อมสี 5 ธรรมชาติ การพัฒนาโครงการดำเนินงานของกลุ่มให้เข้มแข็งขึ้น และการพัฒนาอัตลักษณ์ลายผ้าบน ฐานวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น 6. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยผล จาก การวิจัยทำให้ทางกลุ่มได้มีผลิตภัณฑ์ที่นำเส้นด้ายย้อมสีธรรมชาติมาเป็นเส้นยืนในการทอ ทำให้ เกิด ความสวยงามเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่ความสนใจในผ้าสีย้อมธรรมชาติ ข้อมูลด้านรายได้ ของกลุ่มเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 31.81 เพียงแค่ระยะเวลา 11 เดือน โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์เส้นด้าย ที่มาจากการย้อมสีธรรมชาติได้รับการสั่งซื้อสินค้าในจำนวนที่เพิ่มขึ้นจะเห็นได้จากสินค้าที่ส่งจาก หน่วยงานในจังหวัดและกลุ่มลูกค้าต่างจังหวัด ทางกลุ่มได้มีการทำประชาสัมพันธ์เรื่องเส้นด้ายที่เกิด จากการย้อมสีธรรมชาติด้วยวัสดุในพื้นที่ผ่านทางสื่อออนไลน์ จัดตั้งหน้าร้านออนไลน์ทางเฟสบุ๊ค ชื่อ ว่า กลุ่มทอผ้าบ้านล่องมุด และการออกสินค้าจำหน่ายตามงานต่าง ๆ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงด้าน เศรษฐกิจฐานรากและคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านล่องมุด พบว่าหลังเข้าร่วมโครงการมีระดับความสุข อยู่ในระดับมาก ($x = 4.20$, S.D. = 0.54) คิดเป็นร้อยละ 84 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการมีระดับ ความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.76$, S.D. = 0.38) คิดเป็นร้อยละ 75.20 มีค่าผลต่าง ความสุข เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.80

ภัทรา ศรีสุโข และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสีธรรมชาติจากพันธุ์พืชป่าชายเลน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ชนิดพืชทาง ชายทะเล จำนวนประชากรของพืชท้องถิ่นที่สามารถย้อมสีได้ โดยวิธีการสนทนากับกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี และชาวบ้านในชุมชนและลงพื้นที่เพื่อสำรวจ จากนั้นทำ การคัดเลือกพืชทางชายทะเลจนเหลือ 14 ชนิด โดยเลือกใช้ใบ หรือผล ได้แก่ ต้นผักบุ้งทะเล, ต้น โกงกางใบใหญ่, ต้นขลุ่ย ต้นมเขือคั่น, ต้นเหงือกปลาหมอ, ต้นไก่เตี้ย, ต้นโปรงแดง, ต้นตะบูน, ต้นจาก ต้นประสัก, ต้นหวายลิง, ต้นแสมขาว ต้นลำพู และต้นลำแพน กระบวนการย้อมสีธรรมชาติมีขั้นตอน การเตรียมสีย้อมนำใบหรือผล ในอัตรา 1 ส่วน ต่อน้ำ 2 ส่วน ต้มไฟปานกลางเป็นเวลา 1 ชั่วโมงเพื่อ สกัดเอาสีที่มีอยู่ในใบหรือผลกรองเอาแต่น้ำสีและไปใส่สารช่วยติดสีระหว่างย้อม คือ เกลือกับสารส้ม โดยใส่เกลือหรือสารส้มในอัตราส่วนเกลือ 30 กรัม ต่อน้ำ 1 กิโลกรัม นำผ้าฝ้ายใส่ลงไปต้มในน้ำสีเป็น เวลาประมาณ 45 นาที และทำการปรับเฉดสีหลังย้อมด้วยสารช่วยติดสีหลังย้อม คือ น้ำสนิม, น้ำ สารส้ม, น้ำด่างซี้เถ้า, น้ำปูนใส และน้ำโคลนป่าชายเลน นำมาขยี้จนเฉดสีเปลี่ยน โทนสีที่ได้จากพืช

ชายทะเล ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกกา จังหวัดจันทบุรี เป็นโหนดสีน้ำตาล แต่มีหลายเฉดเนื่องจากใช้สารช่วยย้อมเป็นตัวทำปฏิกิริยากับผ้าฝ้ายที่จะมาช่วยเพิ่มและเปลี่ยนสีสันทให้หลากหลายโดยได้สีเข้มขึ้น หรือจางลงหรือเป็นสีอื่น ๆ โหนดสีเดิม คือ สีน้ำตาลอมแดง น้ำตาลอมเหลือง และน้ำตาลอมเขียว

เมธาวี คำชู (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบชุดลำลองสตรีในสไตล์มินิมอลโดยใช้ผ้าฝ้ายย้อมสีจากเปลือกไม้เคี่ยม พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบชุดลำลองสตรีในสไตล์มินิมอลโดยใช้ผ้าฝ้ายย้อมสีจากเปลือกไม้เคี่ยมพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ ประเภทเสื้อและกระโปรง (Blouse and skirt) (ค่าเฉลี่ย 4.42) รองลงมาคือประเภทชุดเอี๊ยม (Overalls) (ค่าเฉลี่ย 4.36) ต่อมาคือประเภทเสื้อและกางเกงขาสั้น (Blouses and shorts) (ค่าเฉลี่ย 4.35) ต่อมาคือประเภทเสื้อและกางเกงขายาว (Blouses and trousers) (ค่าเฉลี่ย 4.21) ต่อมาคือประเภทเสื้อคลุมตัวนอก (Coat) (ค่าเฉลี่ย 4.10) และประเภทชุดกระโปรง (Dress) (ค่าเฉลี่ย 3.99) ตามลำดับ

ทีราทรณ์ ธีรกุลชัยกิจ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับพักผ่อนกลางแจ้งจากผ้าย้อมคราม พบว่า ผลิตภัณฑ์พักผ่อนกลางแจ้งจากผ้าฝ้ายย้อมคราม โดยมีคะแนนภูมิปัญญาผ้าย้อมครามสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาได้ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก $\bar{X}=4.10$, S.D.=0.70 รองลงมาคือความสะดวกสบายในการใช้ ง่ายต่อการดูแลรักษา สามารถเคลื่อนย้ายได้สามารถนั่งพักผ่อนในที่ที่มีแดดส่องถึงได้ สามารถป้องกันแสงแดดได้ เชื่อว่าผลิตภัณฑ์สามารถป้องกันรังสียูวีได้และมีรูปแบบที่เข้ากับยุคสมัยอยู่ในระดับดี $\bar{X}=7.00$, S.D.=0.71

ชนาธินาถ ไชยภู (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ กรณีศึกษากลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านศรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในกระบวนการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ ให้สีโทนสีเทาและโหนดสีน้ำตาล โหนดสีเทาที่ได้จากการต้มเปลือกสะตอที่ต้มแล้วนาน 8 ชั่วโมง ล้างด้วยน้ำสนิม น้ำหมักและน้ำโคลน และโหนดสีน้ำตาลจากการต้มเปลือกสะตอสดนาน 8 ชั่วโมงล้างด้วยสารส้มและเปลือกสะตอต้มแห้งนาน 8 ชั่วโมงไม่เกิดสี จากการศึกษาด้านลวดลายมัดย้อมพบว่าลวดลายทั้งหมดแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลวดลายเลียนแบบธรรมชาติ และลวดลายเรขาคณิต ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าคือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษา และวิเคราะห์ดังกล่าวมาทดลองเพื่อพัฒนารูปแบบกระเป๋าตามหลักการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยได้นำผลจากการทดสอบสอบถามความพอใจต่อรูปแบบลวดลายและรูปแบบกระเป๋าผ้า มาประกอบกับผลการศึกษา และวิเคราะห์แนวโน้มกระเป๋า 2014 (Trend 2014) มาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบร่างของกระเป๋าที่มีรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคจำนวนทั้งสิ้น 20 แบบ และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างทั้งหมด เพื่อคัดให้ได้แบบร่างที่มี

ผู้เลือกมากที่สุด 9 แบบ จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปพัฒนาต่อ และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เลือกรูปแบบ เพื่อนำมาผลิตเป็นชิ้นงานต้นแบบกระเป๋าคัดผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ จำนวน 3 แบบ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ ชุมชนบ้านคีรีวง ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเป็นแนวทางในการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชน

2.6.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดสตรี

ณัฐภาคย์ ทัพเจริญ (2565) งานวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติผ้าทอมือของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดน่าน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด แบบประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ของผู้บริโภค ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอมือไทลื้อ และประชาชนชาวบ้าน ชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดน่าน และผู้บริโภคบริโภคที่มีความสนใจด้านผ้าทอ ผ้าทอมือลายซุ้มใหญ่หรือลายหลบไทลื้อ หนึ่งในลายผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ใช้เทคนิคการขีด เป็นลายพื้นฐานที่ง่ายกับการทอ และสามารถทอได้อย่างรวดเร็ว สีของลายประกอบไปด้วยสีดำ สีแดง สีขาว นำมา ประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายชุดสตรี และเครื่องประกอบร่างกาย ประเภทกระเป๋ และรองเท้า ผลการวิจัยพบว่า การยกระดับผ้าทอลายหลบไทลื้อด้วยการประยุกต์ใช้กับ เครื่องแต่งกายสตรี มีค่าความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.43) การประยุกต์ใช้กับกระเป๋าสตรี และรองเท้าสตรี มีค่าความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.40) ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ โดยวัสดุที่นำมาใช้มีความสอดคล้องกับวัสดุท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ด้านการใช้วัสดุจากท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดและวัสดุมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประยุกต์กับผลิตภัณฑ์

พงศัธาดา กิรีดิเลขา (2562) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ กรณีศึกษาในกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร ตำบลเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการทอผ้าขาวม้า ปัญหา และความต้องการ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าในกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร ตำบลเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง และ 3) พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ในกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผสมผสานทั้งวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า จำนวน 100 คน โดยเลือกจากผู้มาซื้อผ้าขาวม้าในกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค ในเชิงคุณภาพกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้นำ สมาชิกในกลุ่มทอผ้าขาวม้า และสมาชิกในกลุ่ม นักพัฒนา

ชุมชน พัฒนาการอำเภอเมืองเลย พัฒนาการจังหวัดเลย พาณิชย์จังหวัดเลย และอุตสาหกรรมจังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คำถามสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นสนทนากลุ่ม วิธีตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ความถี่ ส่วนเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลจากการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการทอผ้าขาวม้าโดยการเตรียมเส้นด้ายพุ่ง ด้ายยืน เก็บตะกอบนกลาง และคั้นหูกเตรียมด้ายยืนแล้วสอดเส้นด้ายยืนเข้าพิม ปั่นด้ายพุ่งใส่หลอดของกระสวย นำเครื่องหูกขึ้นก็ แล้วทอด้วยการนำด้ายลายพุ่งที่เตรียมไว้ให้วิ่งสอดขัดกันกับด้ายลายยืนสลับไปสลับมาที่ละเส้นที่ละสี ส่วนปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า มีปัญหาสมาชิกขาดทักษะ ปัญหางบประมาณขาดเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน ปัญหาวัตถุดิบ เส้นด้ายราคาแพง ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ ขาดอุปกรณ์เนื่องจากมีสภาพ ที่ชำรุดและเก่าไม่ทันสมัย รวมทั้ง ผู้บริโภคไม่นิยมใช้ผ้าขาวม้าเพราะมีลวดลายไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย ปัญหาด้านคู่แข่ง มีคู่แข่งจำนวนมาก ปัญหาการตลาดกลุ่มไม่สามารถหาตลาดได้เอง ส่วนความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าในด้านลวดลาย พบว่า ต้องการลวดลายเป็นที่นิยม แสดงอัตลักษณ์ของชุมชน (ร้อยละ 69.00) และด้านการแปรรูป ต้องการเป็นเครื่องแต่งกายต้องการเป็นสุท (ร้อยละ 66.00) ของใช้ในบ้าน โรงแรมและสำนักงาน ต้องการเป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้าปูโต๊ะ มากที่สุด (ร้อยละ 45.00) ของตกแต่งบ้าน โรงแรม และสำนักงาน ต้องการเป็นหมอนอิงแบบต่าง ๆ มากที่สุด(ร้อยละ 31.00) ของใช้บนโต๊ะอาหาร ต้องการเป็นผ้าปูโต๊ะอาหาร มากที่สุด (ร้อยละ 64.00) ของขวัญและของที่ระลึก ต้องการเป็นกรอบรูป (ร้อยละ 38.00) 2) แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ในด้านพัฒนาคุณภาพผ้าขาวม้า ควรมีการพัฒนาลวดลายให้มีความทันสมัยแปลกใหม่ การอบรมส่งเสริมทักษะการแปรรูป และการหาช่องทางด้านการตลาด 3) ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการออกแบบลวดลายขึ้นมาใหม่ คือ ลายเพชรน้ำพาว ลายผีตาโชน และลายดาวกระจาย และได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ 4 ประเภท คือ 1) ของใช้ในบ้าน โรงแรม สำนักงาน ได้ผลิตภัณฑ์ กล่องใส่กระดาษชำระ กระเป๋าเนกประสงค์ ผ้ากันเปื้อน ผ้าเช็ดมือ ผ้าปูโต๊ะ พัดประดับ พานพุ่ม 2) เครื่องแต่งกาย ได้ผลิตภัณฑ์ เสื้อสุทชาย ชุดลำลองสตรี ชุดทำงานสตรี ชุดเด็ก หมวก 3) ของตกแต่งบ้าน ได้ผลิตภัณฑ์ หมอนอิงหม้อค ผ้าปูโต๊ะ และ 4) ของที่ระลึก ได้ผลิตภัณฑ์ พวงกุญแจกระเป๋า ดอกไม้ กล่องนามบัตร

ปิณฑิรา รวยยิ้ม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบชุดทำงานสตรีด้วยเทคนิคการตีเกล็ดจากผ้าทอบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 35 - 45 ปี สถานภาพสมรส อาชีพเป็นข้าราชการ มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาโท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 25,001 - 35,000 บาท ไม่เคยซื้อเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายจากผ้าทอบ้านเต่า ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจในการเลือกซื้อชุดทำงานเมื่อชอบ ความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุก 3 เดือน และราคาของชุดทำงานที่เลือกซื้อมีราคา 1,500 - 2,000 บาทต่อตัว ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภค พบว่า เสื้อคลุมผ้าลายสีที่ติดตกแต่งด้วยเกล็ดขัดกันเว้นระยะได้รับความพึงพอใจเป็นมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.14

รองลงมา คือ ผ้าลายดอกบานชื่น ผ้าลายแก้วสุวรรณสาร และผ้าลายเต่า มีค่าเฉลี่ย 4.13 4.12 และ 4.02 ตามลำดับ กระโปรงผ้าลายสีทึดตกแต่งด้วยเกล็ดชิดกันเว้นระยะได้รับความพึงพอใจ มากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมา คือ ผ้าลายดอกบานชื่น ผ้าลายแก้วสุวรรณสาร และผ้าลายเต่า มีค่าเฉลี่ย 4.07 4.05 และ 4.04 ตามลำดับ ชุดติดกันผ้าลายแก้วสุวรรณสารตกแต่งด้วยเกล็ดเล็ก ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมา คือ ผ้าลายสีทึด ผ้าลายดอกบานชื่น ผ้าลายเต่า มีค่าเฉลี่ย 4.07 4.05 และ 4.02 ตามลำดับ

สมฤดี เนียมรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบลวดลายด้วยเทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีนบนผ้าฝ้ายผสมใยกล้วยสำหรับชุดทำงานสตรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีตำแหน่งหน้าที่พนักงานทั่วไป และมีรายได้ 15,000 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อและไม่เคยใช้ เสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายจากผ้าฝ้ายผสมใยกล้วย เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน และราคาของชุดทำงานที่เลือกซื้อมีราคา 500 – 1,000 บาทต่อตัว ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรี พบว่า ชุดติดกันลายสามเหลี่ยม ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ลายวงกลม ผสม และลายสี่เหลี่ยม มีค่าเฉลี่ย 4.47 4.42 4.26 และ 4.07 ตามลำดับ เสื้อคลุมลายวงกลม มีค่าเฉลี่ย 4.31 4.22 4.21 และ 3.87 ตามลำดับ กระโปรงลายวงกลม ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายผสม ลายสามเหลี่ยม และลายสี่เหลี่ยม มีค่าเฉลี่ย 4.18 4.04 4.00 และ 3.82 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

แอนนา มุสา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าของผู้บริโภคโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าแตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่มีอายุ ศาสนา รายได้ต่อเดือน อาชีพ สถานภาพ ตำแหน่งงานแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าแตกต่างกัน ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อ ช่วงราคาที่ซื้อ ลักษณะของชุดทำงานสตรีที่ซื้อ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าไม่แตกต่างกัน และในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรี ผลการวิจัยนำไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการในการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ประเภทชุดทำงานสตรี และสามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ไอรดา สุตสังข์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบและพัฒนาชุดทำงานสตรี ด้วยเทคนิคการจับจีบ จากผ้าทอลายดอกปืบ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 45 ปี

ขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีตำแหน่งที่พนักงาน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เคยซื้อและเคยใช้ เสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายจากผ้าทอลายดอกกบป เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน และราคาของชุดทำงานที่เลือกซื้อมีราคา 500 – 1,000 บาท/ตัว ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรี พบว่า ชุดติดกัน แบบที่ 2 ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ แบบที่ 1 และแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.11 4.25 และ 4.05 ตามลำดับ เสื้อคลุม แบบที่ 3 ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ แบบที่ 2 และแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.16 3.97 และ 3.85 ตามลำดับ กระโปรง แบบที่ 1 ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ แบบที่ 3 และแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.20 4.17 และ 4.15 ตามลำดับ กางเกง แบบที่ 3 ได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ แบบที่ 2 และแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.28 4.17 และ 4.15 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ศรัณย์ จันทรแก้ว (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยกล้วยงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 25 – 30 ปี มีสถานภาพโสด อาชีพเป็นพนักงานเอกชน มีรายได้ระหว่าง 15,000 – 25,000 บาท การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีเคยซื้อ เคยใช้ เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายจากผ้าใยกล้วยง ซึ่งประเภทที่ซื้อมากที่สุด คือ กระเป๋า โอกาสที่สวมใส่จะสวมใส่เป็นชุดลำลอง และเหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อชุดทำงาน คือ ซื้อเมื่อชอบ ประเด็นที่พิจารณาในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน คือ ความสวยงาม รูปแบบ ความทันสมัย และความถี่ในการซื้อ คือ ซื้อทุกเดือน ราคาของชุดทำงานที่ซื้อประมาณ 500 – 1,000 บาท เพื่อนและเพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อชุดทำงาน ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อชุดทำงานสตรี พบว่า แบบชุดติดกันลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.03 3.99 และ 3.90 ตามลำดับ แบบเสื้อคลุมลายผีเสื้อได้รับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลายเถาวัลย์ และลายดอกไม้ มีค่าเฉลี่ย 4.09 4.03 และ 3.95 ตามลำดับ ส่วนแบบกระโปรงลายเถาวัลย์มีความเฉลี่ยสูงสุด 4.09 รองลงมา คอ ลายดอกไม้และลายผีเสื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.98 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.6.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไตล์โรทร

วิกุล เคางาม (2558) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของสื่อออนไลน์กับพฤติกรรมการแต่งกายเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจของวัยรุ่น พบว่า ด้านพฤติกรรมของการเลือกที่จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ชอบสไตล์การแต่งกาย Hippie to Disco 1970's มากที่สุด เนื่องจากเป็นเสื้อผ้าที่มีสีสันลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ใสแล้วไม่ซ้ำใคร สาเหตุในการแต่งกายด้วยเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ พบว่า ไม่ต้องการให้การแต่งกายของตนเองนั้นซ้ำกับคนอื่น ต้องการให้รูปแบบ

การแต่งตัวของตนเองนั้นดูมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งจะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความมั่นใจ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ คือ ราคาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาในการตัดสินใจ เสื้อผ้าต้องไม่แพงมากนัก ด้านอิทธิพลของสื่อออนไลน์กับพฤติกรรมการแต่งกายเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากกว่า 6 ชั่วโมง และส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากรูปแบบการแต่งตัวด้วยเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจผ่านทางสื่อออนไลน์ โดยรูปภาพการแต่งกายด้วยเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจในสื่อออนไลน์มีส่วนสำคัญที่ทำให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการแต่งกายของผู้ให้สัมภาษณ์ สำหรับการรีวิวหรือคำแนะนำจากบล็อกเกี่ยวกับเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่าไม่ค่อยเชื่อและปฏิบัติตามที่บล็อกแนะนำเกี่ยวกับเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจ เพราะเกรงว่าถ้าเชื่อและนำมาเสื้อผ้ามารจากบล็อกแนะนำทั้งหมดอาจจะทำให้รูปแบบการแต่งกายไม่เข้ากับบุคลิกภาพของตนเอง

เสาวลักษณ์ สุขผล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุ 25-34 ปี สถานะภาพโสด มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท

2) บุคลิกภาพของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลิกภาพคุณธรรมนิยมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และบุคลิกภาพมนุษยทฤษฎีนิยม มนุษย์เศรษฐกิจนิยม มนุษย์สุนทรียวิทยา มนุษย์สมาคมนิยม และมนุษยอำนาจนิยม อยู่ในระดับปานกลาง

3) การรับรู้ความเสี่ยงของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพ ความเสี่ยงด้านจิตวิทยา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก การรับรู้ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ความเสี่ยงด้านการสูญเสียเวลา อยู่ในระดับปานกลาง และการรับรู้ความเสี่ยงด้านสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1) ผู้หญิงวัยทำงานที่มีอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์แตกต่างกัน ด้านจำนวนชิ้นต่อปีและด้านจำนวนบาทต่อปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2) บุคลิกภาพมนุษยสมาคมนิยมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนครั้งต่อปี ด้านจำนวนชิ้นต่อปี และด้านจำนวนบาทต่อครั้ง เป็นทิศทางเดียวกัน ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

3) บุคลิกภาพมนุษย์เศรษฐนิม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนบาทต่อครั้ง เป็นทิศทางตรงข้ามในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4) บุคลิกภาพมนุษย์สุนทรวิทยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนบาทต่อครั้ง เป็นทิศทางเดียวกันในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

5) บุคลิกภาพมนุษย์อำนาจนิยม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนบาทต่อครั้ง เป็นทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

6) ความรับรู้ความเสี่ยงด้านการสูญเสียเวลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนครั้งต่อปี เป็นทิศทางตรงข้าม ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

7) ความรับรู้ความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพและความรับรู้ความเสี่ยงด้านการสูญเสียเวลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนชิ้นต่อปี เป็นทิศทางตรงข้าม ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

8) ความรับรู้ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจำนวนชิ้นต่อปี เป็นทิศทางตรงข้าม ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สุภาวดี ฉิมไทย (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การผลิตรายการโทรทัศน์รูปแบบสารบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจสำหรับวัยรุ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนทั่วไปอายุ 18 -25 ปี ยังไม่เคยพบเห็นรายการแฟชั่นแนววินเทจมาก่อน และอีกทั้งยังสนใจที่จะติดตามรายการที่มีเนื้อหาวินเทจ เพราะมีการพบเห็นแฟชั่นในแนววินเทจมากขึ้น ดังนั้นรูปแบบของรายการจึงเป็นรายการที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจไว้ด้วยกัน ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาเรื่องประวัติยุควินเทจ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เพลง แฟชั่นเสื้อผ้า และทุกเรื่องราวของแฟชั่นวินเทจที่วนกลับมาในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ชมสามารถที่จะติดตามข่าวสารข้อมูลวินเทจได้ในรายการ ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาผลิตรายการโทรทัศน์รูปแบบสารบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจสำหรับวัยรุ่นขึ้นมา โดยมีรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ให้ทั้งสาระประโยชน์และความบันเทิง และจากการประเมินประสิทธิผลของรายการ Young เก้า กลุ่มตัวอย่างคนทั่วไปอายุ 18 - 25 ปี ส่วนใหญ่ชื่นชอบรูปแบบและเนื้อหาของรายการนำเสนอ โดยให้เหตุผลว่า วิธีการนำเสนอและรูปแบบเนื้อหาของรายการ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของคนที่ชื่นชอบแฟชั่นวินเทจได้ ทั้งยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สะดวกและขยาย

กลุ่มเป้าหมายไปยังกลุ่มที่ไม่เคยรู้เรื่องราวของยูควินเทจให้ได้ติดตาม และสามารถไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

เมธฐิพรรณ บุญดี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจแฟชั่นสไตล์วินเทจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายออนไลน์จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้ ในแง่ดีไซน์ เนื้อผ้า โทนสี มีใจความสำคัญ คือ ไม่ซ้ำรูปแบบ เกิดจากความชื่นชอบและเป็นสินค้ามือสอง โดยยังเหลือรูปแบบใจความสำคัญบนเสื้อผ้า เข้าสู่กระบวนการจัดแต่ง เปลี่ยนแปลง และจับคู่ เป็นต้น การถ่ายทอดแฟชั่นในปัจจุบันผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ สร้างปฏิสัมพันธ์ และเพิ่มขึ้นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเน้นเพศหญิง อายุ 13-35 ปี เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ผลจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามผู้บริโภคมที่มีอายุตั้งแต่ 18-35 ปี จำนวน 290 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุ 21-25 ปี อยู่ในวัยทำงาน ระดับรายได้เฉลี่ย 10,001-15,000 บาท ซึ่งเข้าใจว่าแฟชั่นวินเทจเป็นรูปแบบเสื้อผ้าในอดีตตั้งแต่ ยุคทศวรรษที่ 1960 เป็นทั้งสินค้ามือ 1 หรือสินค้ามือ 2 โดยยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้า ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อออนไลน์เพื่อบู๊ททุกวัน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นและศึกษารูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นวินเทจ

ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดระหว่างผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่ายออนไลน์และผู้บริโภคสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลุ่มผู้ผลิตและผู้จำหน่ายออนไลน์มีความเข้าใจโดยทั่วไปที่คล้ายคลึงกับความต้องการของลูกค้า ยกเว้นรูปแบบของสินค้าที่เป็นสินค้ามือสองตั้งนั้นในการรับรู้ของผู้บริโภคจะเน้นสินค้ามือหนึ่งที่ทำเลียนแบบสินค้าเก่า ๆ เป็นโอกาสทางการตลาดให้ผู้ขายโดยเพศชายจะเลือกสินค้าแฟชั่นที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ เพศหญิงเน้นสินค้าที่มีการพูดถึงมากในสื่อสังคมออนไลน์ กลยุทธ์ด้านราคาสามารถตอบสนองไว้ตรงกับความต้องการของลูกค้า เพราะกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายออนไลน์ นำเสนอคุณภาพของสินค้า ซึ่งตรงกับที่ผู้บริโภคเน้นที่คุณภาพสินค้าเช่นกัน กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคเข้าสู่ระบบออนไลน์ของสื่อสังคมทุกวัน โดยเฉพาะเพศหญิงที่จะเลือกซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับการขายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ที่ทำได้ง่าย สะดวกรวดเร็วในการแบ่งปัน และสามารถตอบโต้ข้อความกับลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับเหตุผลของผู้บริโภคใช้สื่อสังคมออนไลน์สร้างปฏิสัมพันธ์ กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการจัดจำหน่าย มีความเหมาะสม เพราะผู้บริโภคมองภาพรวมของสินค้าที่ร้านค้านำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มผู้ผลิตและผู้จำหน่ายออนไลน์ เลือกที่จะสร้างภาพลักษณ์โดยการเผยแพร่ทั้ง รูปภาพ กราฟิกประกอบ และวิดีโอ เป็นต้น ผู้บริโภคจะสังเกตข้อคิดเห็นจากผู้อื่น ประกอบการตัดสินใจซื้อ ซึ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่กลุ่มผู้ผลิตและผู้จำหน่ายออนไลน์ เลือกแบ่งพื้นที่ให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ การแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาด ร้านค้าจะกำหนดจากพฤติกรรมการของผู้บริโภคโดยเจาะจงไปยังกลุ่มที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ต

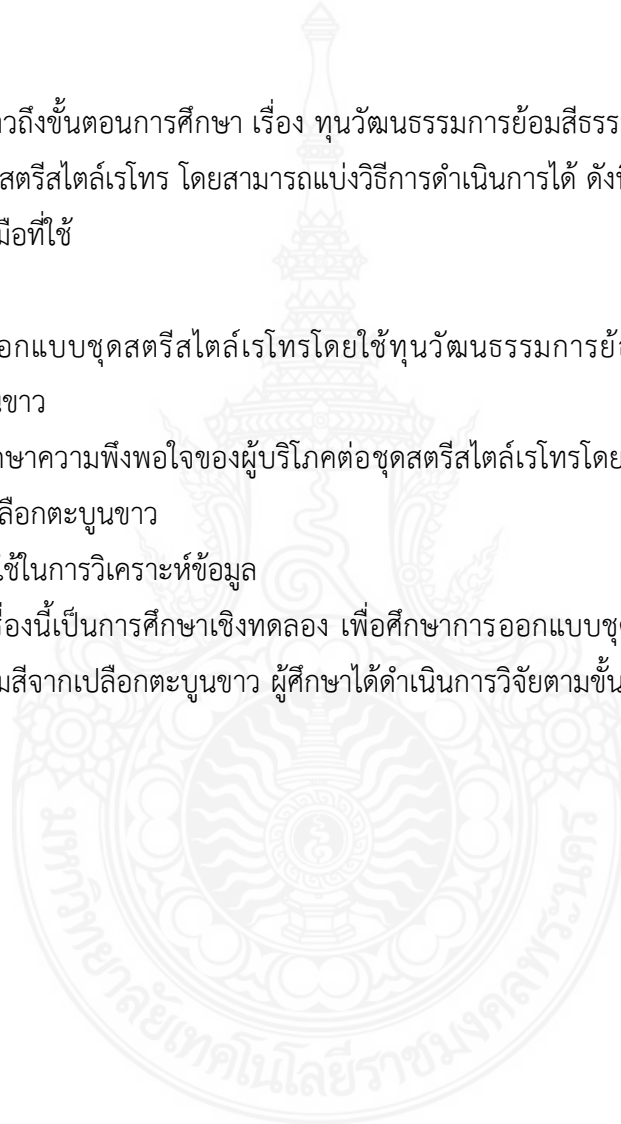
บทที่ 3

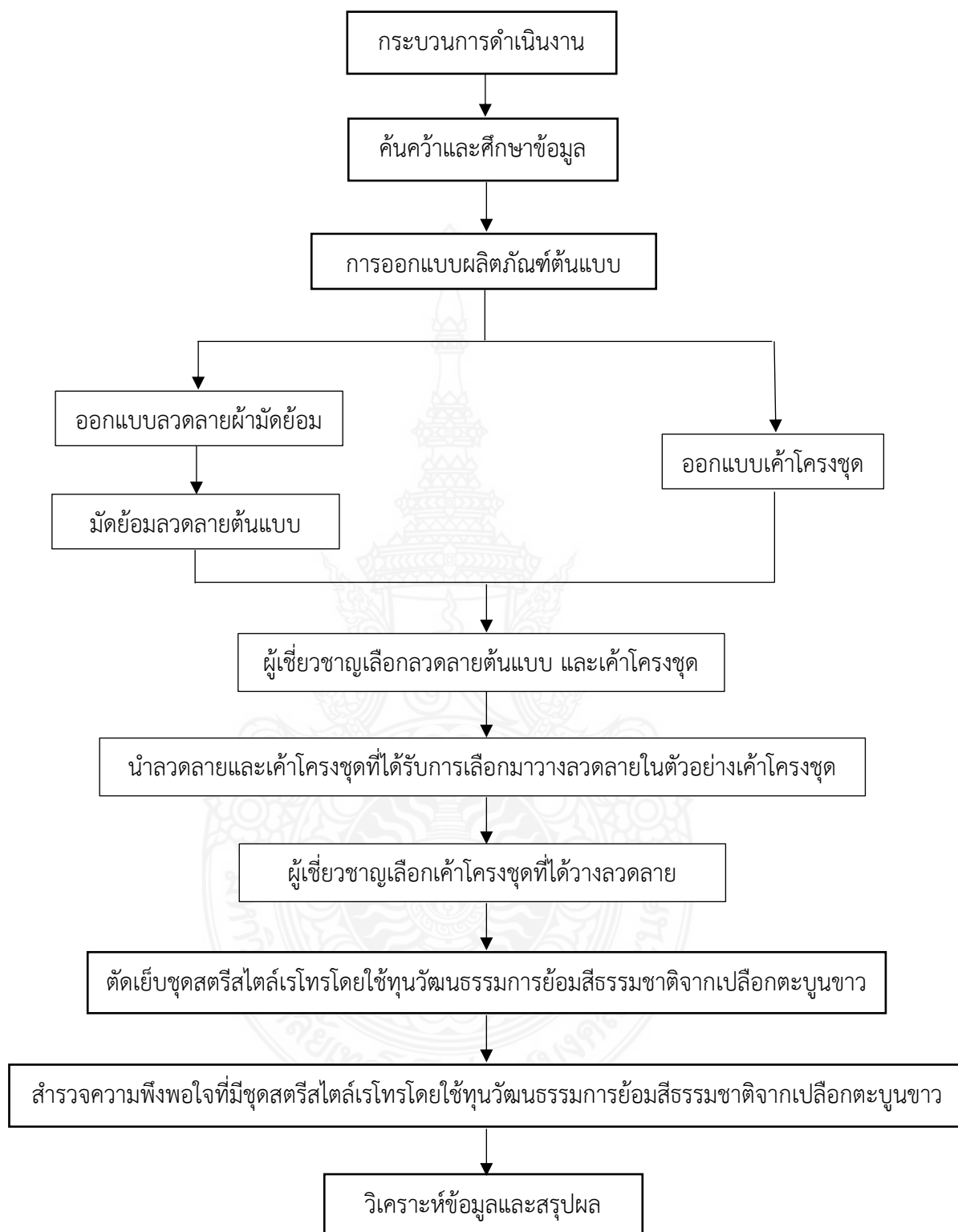
วิธีดำเนินการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงขั้นตอนการศึกษา เรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยสามารถแบ่งวิธีการดำเนินการได้ ดังนี้

- 3.1 เครื่องมือที่ใช้
- 3.2 วิธีการ
- 3.3 การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว
- 3.4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง เพื่อศึกษาการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้





ภาพที่ 3.1 กระบวนการทำงาน

3.1 เครื่องมือที่ใช้

3.1.1 แบบร่างลวดลายมัดย้อม

ได้นำแรงบันดาลใจมาจากลักษณะของพีชป่าชายเลน มาทำเป็นลวดลายการมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบซิโบริ จำนวน 3 ลวดลาย

3.1.2 แบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนด้วยเทคนิคการมัดแบบย้อมแบบซิโบริ

ได้นำแรงบันดาลใจจากการแต่งกายของสตรีในช่วงยุคทศวรรษ 1940 – 1960 มาทำการออกแบบ โดยเลือกรูปแบบชุดที่เด่น ๆ จากช่วงเวลาดังกล่าวมาเป็นเค้าโครงในการออกแบบ จำนวน 9 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1.2.1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม

เป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายที่โดดเด่นในยุคทศวรรษ 1950 หลังจากที่เกิด สงครามโลกครั้งที่ 2 จากที่ก่อนหน้านี้เกิดสงครามโลก ครั้งที่ 2 ทำให้ผ้าหายากเนื่องจากอยู่ในภาวะ สงครามจึงทำให้เครื่องแต่งกายที่ตัดเย็บต้องประหยัดผ้า พอผ่านพ้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 เครื่องแต่ง กายของผู้หญิงจึงกลับมาฟูฟ่ออีกครั้ง เรียกว่า สไตล์นิวลुक โดยผู้ที่ออกแบบ คือ คริสเตียน ดิออ เจ้าของห้องเสื้อ คริสเตียน ดิออ ในประเทศฝรั่งเศส

3.1.2.2 ชุดติดกันแบบ A-line

เป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายที่โดดเด่นในยุคทศวรรษ 1960 ซึ่งในช่วงเวลา ดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ผู้หญิงหันมาพึ่งพิงแฟชั่นสูง เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวผู้คนต้องการแสดงความ เป็นตัวของตัวเอง การแสวงหาความรัก และเรื่องราวของบทกวี ทำให้เกิดการแต่งกายสไตล์มอดส์ซึ่ง รูปแบบของชุดจะมีความเป็น A-Line ผสมอยู่ทั้งในแบบกระโปรง และแบบชุดติดกัน

3.1.2.3 เสื้อและกระโปรง

เป็นการผสมผสานรูปแบบเสื้อและกระโปรงในยุคทศวรรษ 1940 – 1960 โดย นำรูปแบบของเสื้อและกระโปรงที่โดดเด่นในยุคนั้นมาออกแบบ เช่น ทศวรรษ 1960 รูปแบบของ กระโปรงที่นิยมเป็นทรง A – Line หรือทศวรรษ 1940 รูปแบบของกระโปรงเป็นทรงตรง

3.1.3 แบบสอบถาม

3.1.3.1 แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ชุด ได้แก่

1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัด ย้อมด้วยวิธีการมัดแบบซิโบริ ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากลักษณะของพีชป่าชายเลน ผู้ศึกษาได้ทำการ ออกแบบลวดลาย จำนวน 3 ลวดลาย เพื่อคัดเลือกเพียง 1 ลวดลาย

2) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวด้วยเทคนิคการมัดย้อมแบบชิโบริ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเครื่องแต่งกายสตรียุคทศวรรษ 1940 – 1960 ผู้ศึกษาทำการออกแบบแบบร่างสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จำนวน 9 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท เพื่อคัดเลือกประเภทละ 1 ชุด

3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวด้วยเทคนิคการมัดย้อมแบบชิโบริ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเครื่องแต่งกายสตรียุคทศวรรษ 1940 – 1960 ผู้ศึกษาทำการวางสวดลายผ้าที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกลงในแบบร่างสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก ประเภทละ 1 ชุด จำนวนชุดละ 3 แบบ เพื่อคัดเลือกประเภทละ 1 ชุด

3.1.3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยแบ่งคำถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมวิธีการมัดแบบชิโบริ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

3.2 วิธีการ

3.2.1 การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

3.2.1.1 การออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายใบตะบูน

3.2.1.2 การออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายดอกตะบูน

3.2.1.3 การออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน

3.2.2 การออกแบบชุดทำงานสตรีจากผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

3.2.2.1 การออกแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม

3.2.2.2 การออกแบบชุดติดกันแบบ A-line

3.2.2.3 การออกแบบเสื้อและกระโปรงทรงสอบ

3.2.3 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

3.2.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบลวดลายมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

4) กลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

3.2.3.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ จำนวน 7 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาความรู้ ความเชี่ยวชาญในการออกแบบ และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญ

2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบชุดสตรี จำนวน 7 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาความรู้ ความเชี่ยวชาญในการออกแบบ และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญ

3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการทำแบบตัดและตัดเย็บ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำแบบตัดและการตัดเย็บ และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญ

4) กลุ่มผู้ประเมินความความพึงพอใจ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาอำเภออัมพวา และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนบางคนที่ จำนวน 30 คน

3.2.4 วิธีการสร้างแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.2.4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย

3.2.4.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ และความพึงพอใจที่มีชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูน

3.2.4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ และครอบคลุมของการศึกษามากที่สุด

3.2.4.4 นำเสนอแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษา แล้วนำผลมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5 – 1

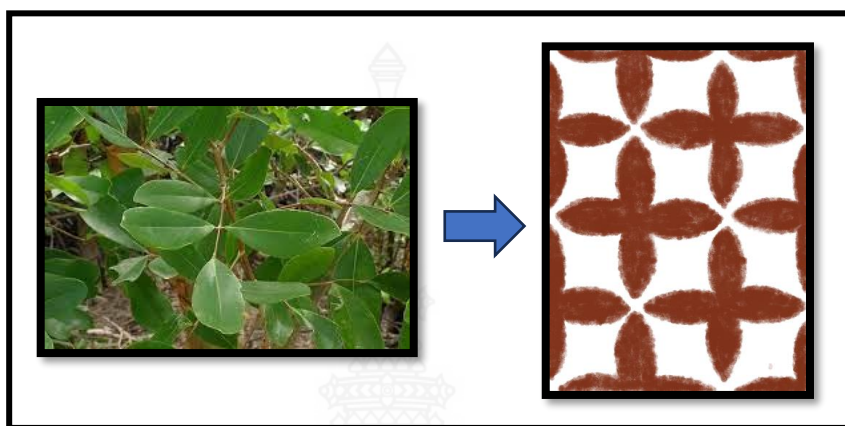
3.2.4.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Thy out)

3.2.4.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

3.2.5 การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ในการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ผล สรุปผล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ โดยเริ่มจากการออกแบบร่างลวดลายผ้าฝ้ายมัดย้อมด้วยวิธีมัดแบบชิโบริ ที่ได้นำแรงบันดาลใจจากลักษณะของต้นตะบูนขาว จากนั้นนำแบบร่างลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริมาเข้าสู่กระบวนการมัดย้อม ในด้านการออกแบบแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยได้นำแรงบันดาลใจจากการแต่งกายของสตรียุคทศวรรษ 1940 -1960 แล้วนำผ้าที่มีมัดย้อมได้มาตัดเย็บตามแบบร่างของชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว เมื่อตัดเย็บเสร็จจึงนำไปสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

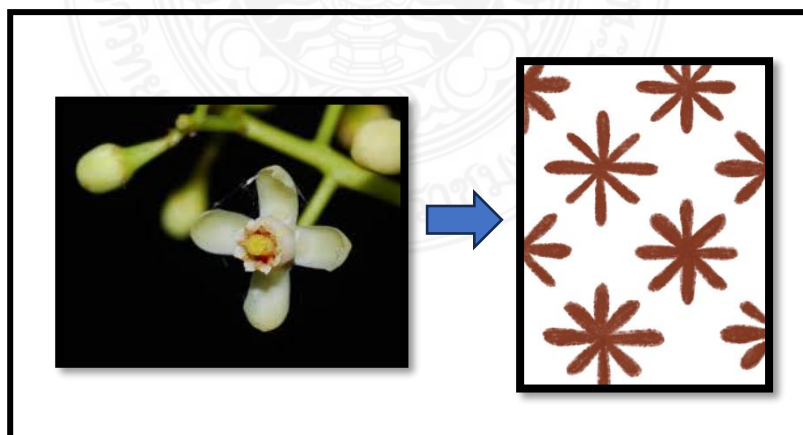
3.2.5.1 การออกแบบลวดลายผ้าฝ้ายด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ การออกแบบลวดลายมัดย้อมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลักษณะของต้นตะบูนขาว นำมาทำการออกแบบผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากลักษณะของต้นตะบูนขาวที่จะสามารถนำมาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายผ้ามัดย้อม แล้วจึงนำมาทำการออกแบบเป็นลวดลายผ้ามัดย้อม พร้อมทำการออกแบบร่างลายผ้ามัดย้อม ภาพแรงบันดาลใจจากลักษณะของต้นตะบูนขาว เป็นภาพที่ผู้ศึกษาทำการคัดเลือกมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ลายเส้นเอกลักษณ์ และองค์ประกอบของลาย มาทำการออกแบบลวดลายโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ ตามความสวยงาม เหมาะสม และความต้องการในการออกแบบ จำนวน 3 ลวดลาย ดังรูปภาพที่ 3.2 -3.4

1) ลวดลายใบตะบูน เป็นลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากใบของต้นตะบูนขาว โดยนำมาลักษณะขอบมนปลายแหลมของใบมาวางลวดลาย โดยใช้ใบตะบูน 4 ใบ วางหันโคนใบเข้าหากัน กลายเป็นลายสี่แฉก ซึ่งมีลักษณะคล้ายลายดอกประจํายามในงานจิตรกรรมไทย



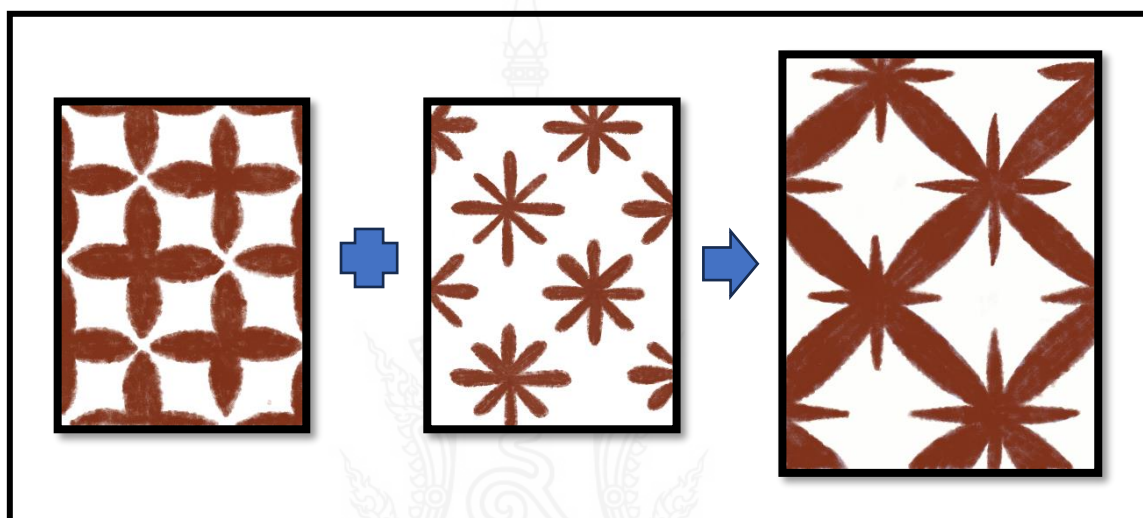
ภาพที่ 3.2 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริลายใบตะบูน

2) ลวดลายดอกตะบูน เป็นลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากดอกตะบูนขาว ซึ่งดอกของต้นตะบูนขาวมีลักษณะกลีบเรียวยาวแต่ปลายมน มีทั้ง 4 กลีบและ 5 กลีบ ผู้ศึกษาได้ออกแบบโดยการประยุกต์เอาลักษณะของดอกแบบ 4 กลีบ มาวางในลักษณะซ้อนกันทำให้เกิดเป็นลายดอก 8 กลีบ ลักษณะคล้ายกับดอกจันในเครื่องหมายวรรคตอน



ภาพที่ 3.3 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริลายดอกตะบูน

3) ลวดลายใบและดอกตะบูน เป็นลวดลายที่ได้ทำการประยุกต์จากลวดลายใบตะบูน และลวดลายดอกตะบูน มาทำการผสมผสานกันเป็นรูปแบบใหม่ในการจัดวางลาย โดยลายที่เชื่อมกันนั้นใช้ลวดลายใบตะบูน โดยให้ลวดลายยาวขึ้นเพื่อเชื่อมต่อกันตลอดทั้งผืนผ้าที่ได้ทำการมัดย้อม และส่วนตัวดอกได้ลดกลีบลงจากในลวดลายดอกตะบูน ที่มี 8 กลีบ ลดลงเหลือ 4 กลีบ วางพาดในจุดตัดของลวดลายที่ 1 ทำให้ลวดลายนี้มีการผสมผสานลวดลายทั้งจากใบและดอกของต้นตะบูนขาว



ภาพที่ 3.4 ภาพแสดงแรงบันดาลใจ และการออกแบบลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายดอกและใบตะบูน

3.3 การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

ดำเนินการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จำนวน 9 ชุด แบ่งเป็น 3 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทมีการออกแบบลักษณะที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงลักษณะเด่นของเสื้อผ้าในช่วงยุคทศวรรษ 1940 – 1960 เป็นมีประเภทของชุดที่ได้กำหนด ดังนี้

- 3.3.1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม
- 3.3.2 ชุดติดกันแบบ A-line
- 3.3.3 เสื้อและกระโปรงทรงสอบ

3.3.1 การออกแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม

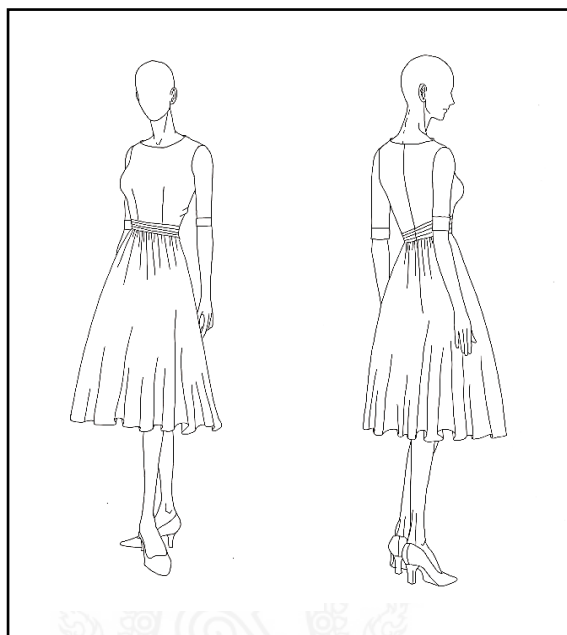


ภาพที่ 3.5 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ในยุค 1950s

ที่มา: reminisce.com (2016)

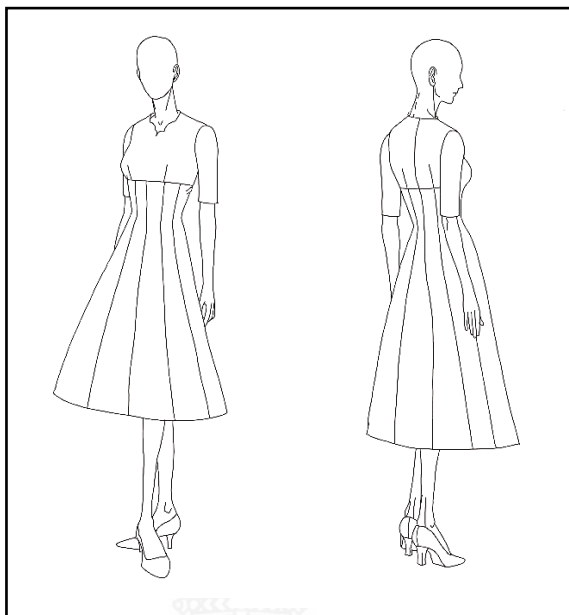
ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ได้รับเค้าโครงแรงบันดาลใจจากชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลมจากยุค 1950s เป็นชุดติดกันผ่าหน้าติดกระดุมหรือใส่ซิปหลัง มีเส้นคาดตัดต่อ สวมใส่สบายได้ทั้งแบบลำลอง แบบทางการ หรือชุดไปงานเลี้ยง แบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังภาพที่ 3.6 – 3.8

3.3.1.1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบที่ 1 ชุด กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ผ่าหลังใส่ซิป คอกกลม แขน 3 ส่วน ปลายแขนตลบขอบ มีเกิ้ลิตเอว ช่วงเอวติดเกิ้ลิตขวาง ตัวกระโปรง เป็นแบบกระโปรงรูด



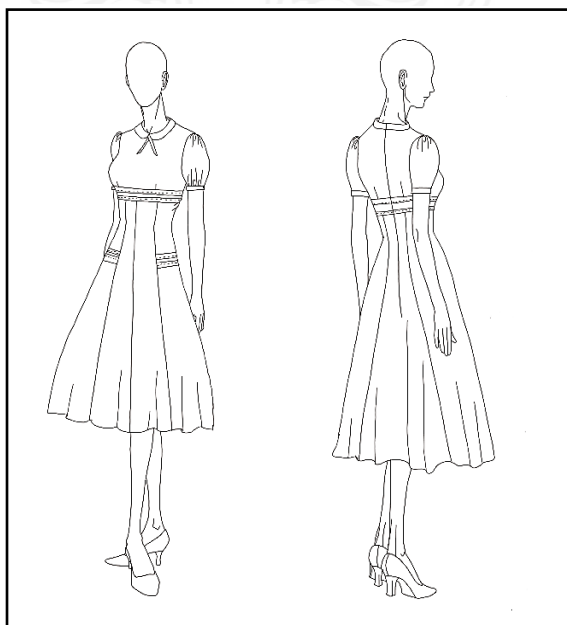
ภาพที่ 3.6 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 1

3.3.1.2 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบที่ 2 กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ผ่าหลังใส่ซิป คอ 5 เหลี่ยม แขนสั้น ตัดต่อช่วงใต้ออก มีเกิ้ลิตเอว ตัวชุดตัดต่อ 10 ชั้น



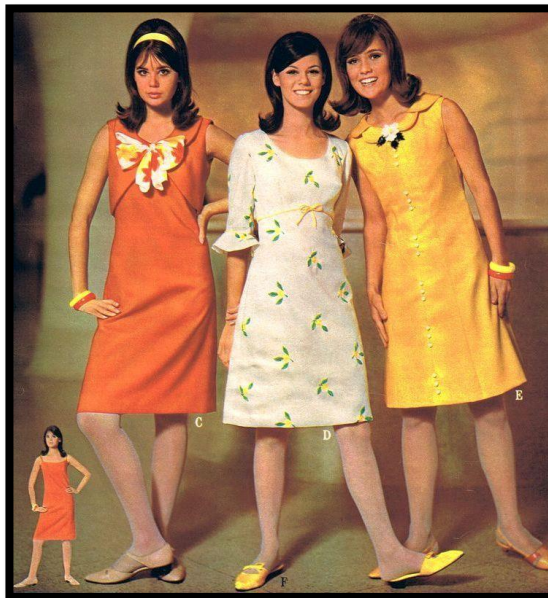
ภาพที่ 3.7 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 2

3.3.1.3 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบที่ 3 กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ผ่า หลังใส่ซิปป กบับมีริบบิ้นใต้ปก แขนตุ๊กตา ตัดต่อผ้าช่วงใต้อก มีกระเป๋าช่อน ตัวชุดตัดต่อ 8 ชั้น



ภาพที่ 3.8 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 3

3.3.2 การออกแบบชุดติดกันแบบ A-line

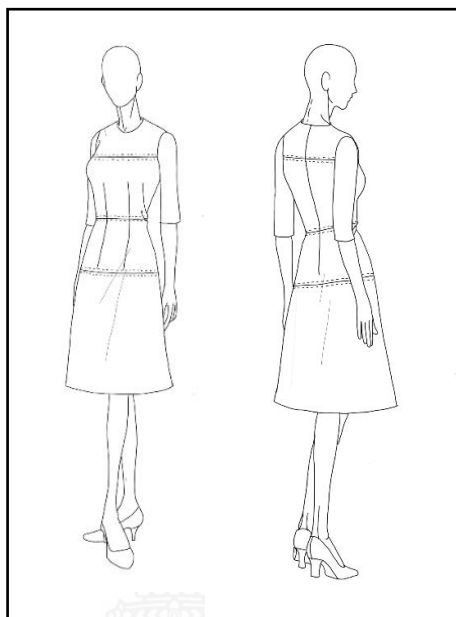


ภาพที่ 3.9 ชุดติดกันแบบแบบ A-line ในยุค 1960s

ที่มา: mylittlevintageworld.tumblr.com (n.d.)

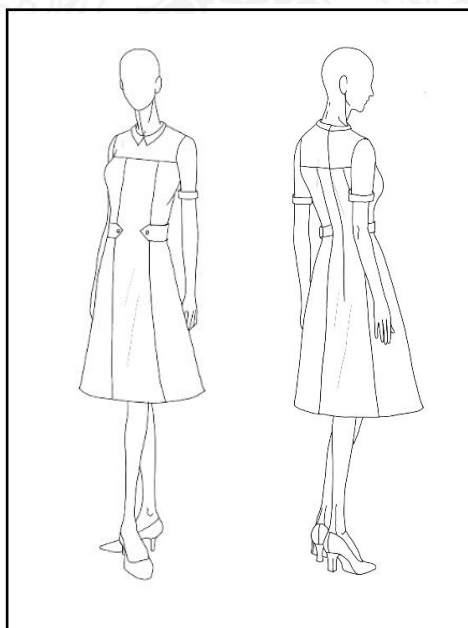
ชุดติดกันแบบ A-line ได้รับเค้าโครงแรงบันดาลใจจากชุดติดกันแบบ A-line จากยุค 1960s แบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังภาพที่ 3.10 – 3.12

3.3.2.1 ชุดติดกันแบบ A-line แบบที่ 1 กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ฝ่าหลังใส่ชิปคอกลม แขน 3 ส่วน ตัวชุดตัดต่อผ้าในแนวขวาง



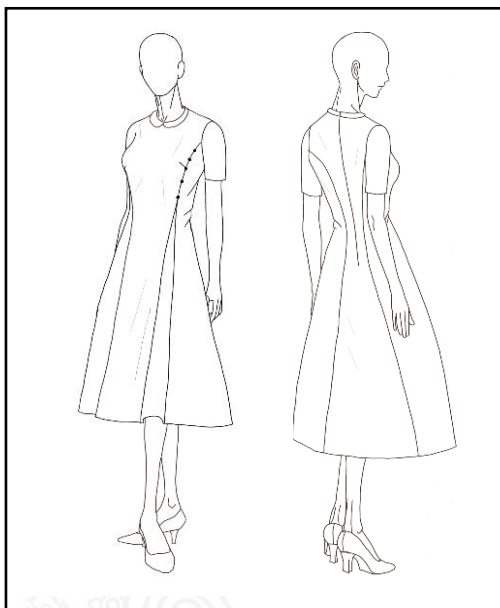
ภาพที่ 3.10 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 1

3.3.2.2 ชุดติดกันแบบ A-line แบบที่ 2 กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ฝ่าหลังใส่ซิปปกบัวแหลม แขนสั้นแบบตลบขอบ ตัวชุดตัดต่อทั้งบ่าหน้าและบ่าหลัง ใต้บ่าหน้าและบ่าหลังตัดต่อ 6 ชั้น มีอินทรธนูแทรกจากด้านหลังมาด้านหน้า



ภาพที่ 3.11 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 2

3.3.2.3 ชุดติดกันแบบ A-line แบบที่ 3 กระโปรงยาวคลุมเข่า เป็นชุดติดกัน ฝ่าหลังใส่ซิป คอบัวมน แขนสั้น ตัวชุดขึ้นหน้าเย็บทวิตซ่อนในเส้นคัต Princess line ทั้งชายและขวา มีกระดุมปัด ตกแต่ง ด้านหลังคัตเส้น Princess line เช่นกัน



ภาพที่ 3.12 รูปแบบชุดติดกันแบบ A-line แบบร่างที่ 3



3.3.3 การออกแบบชุดเสื้อและกระโปรง

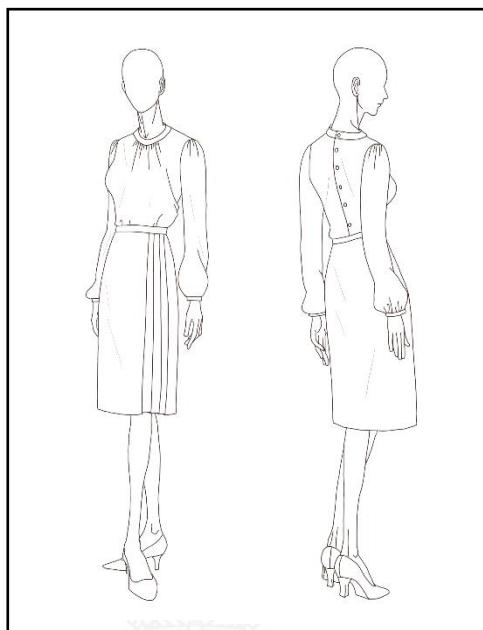


ภาพที่ 3.13 ชุดเสื้อและกระโปรง ในยุค 1950s

ที่มา: christmas.musetechnical.com (2021)

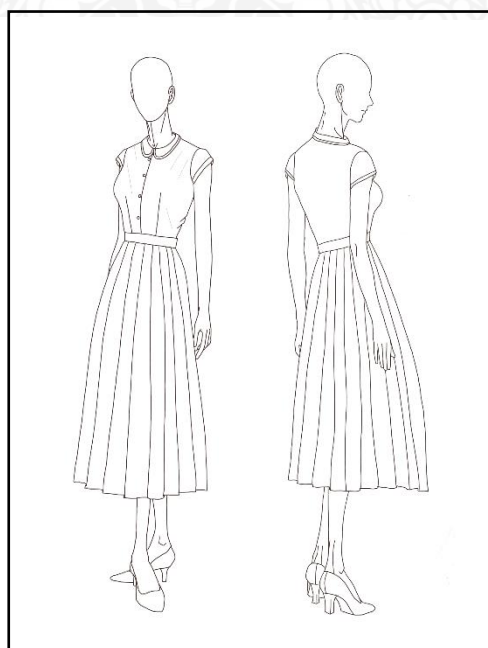
เสื้อและกระโปรง ได้รับเค้าโครงแรงบันดาลใจจากเสื้อและกระโปรงจากยุค 1940s – 1960s แบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังภาพที่ 3.14 – 3.16

3.3.3.1 เสื้อและกระโปรง แบบที่ 1 ตัวเสื้อเป็นเสื้อตัวหลวมผ่าหลังติดกระดุม คอกลม ตัดต่อช่วงคอเสื้อกับตัวเสื้อแบบเย็บรูต แขนเสื้อเป็นแขนตุ๊กตาแบบแขนยาว กระโปรงทรงตรงแบบป้ายมีจีบด้านซ้าย



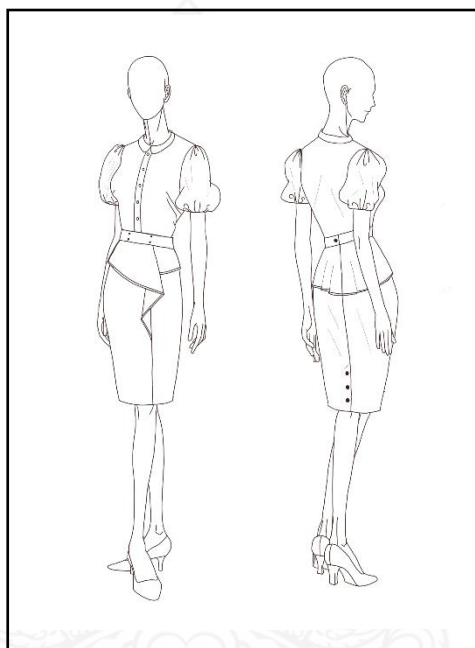
ภาพที่ 3.14 รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 1

3.3.3.2 เสื้อและกระโปรง แบบที่ 2 เสื้อมีลักษณะเป็นเสื้อเข้ารูป ปกบัวมนกึ่งขอบปก แขนสั้นกึ่งขอบแขนเช่นเดียวกับปก มีเกล็ดเอวทั้งหน้าและหลัง กระโปรงวงกลมขอบใหญ่มีจีบรอบตัว



ภาพที่ 3.15 รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 2

3.3.3.3 เสื้อและกระโปรงทรงสอบ แบบที่ 3 เสื้อมีลักษณะเป็นเสื้อเข้ารูป ปกบัวมน มีเกล็ดซ้อนใต้อก แขนเสื้อเป็นแขนฟักทอง มีسابกระดุม กระโปรงทรงสอบตัดต่อระบายช่วงเอวโดยที่ระบายมีการตกแต่งด้วยการกุ้นขอบ ผ่าหลัง ตกแต่งด้วยกระดุมป้อมทั้งที่ขอบด้านหน้า ด้านหลัง และ รอยผ่า



ภาพที่ 3.16 รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 3

3.4 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความพึงพอใจ

3.4.1.1 ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จำนวน 3 ชุด จาก 9 ชุด ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการเลือก

3.4.1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัทพวา และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวโดยเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวา และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที จำนวน 34 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.4.2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที จำนวน 30 คน

3.4.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดขอบเขตของการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4.3.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำมาใช้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว แบ่งแบบสอบถามความพึงพอใจเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้าย้อมสีธรรมชาติแบบชิโบริ ในด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านการใช้สี และด้านการออกแบบลวดลาย ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในด้านรูปแบบ ด้านความสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย การใช้สี และลวดลายของผ้าและการวางลาย ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.4.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำ เพื่อให้ได้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.4.3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการ
ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถาม

3.7.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามสูตรของลอว์ซี (Lawshe, 1975 อ้างถึงใน
พิสนุ, 2552)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum R$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.5.2 สถิติพื้นฐาน

3.4.2.1 แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นตามมาตรฐานประมาณค่า
(Rating Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติแบ่งออกเป็น 5
ระดับ ตามแบบวิธีของ ลิเคิร์ท (ธานินทร์, 2555) ดังนี้

ระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เป็นสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นได้จาก
จำนวนตัวอย่างทั้งหมด กำหนดเกณฑ์แปลความหมายข้อมูลเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงๆ
(ธานินทร์, 2555) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยความหมาย

4.50 – 5.00	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับความพึงพอใจมาก

2.50 – 3.49 ระดับความพึงพอใจปานกลาง

1.50 – 2.49 ระดับความพึงพอใจน้อย

1.00 – 1.49 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้คำนวณค่าสถิติดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คือ การคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัว เทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยให้ข้อมูลทั้งหมดมีค่าเป็นร้อย ดังสูตร (ชานินทร์, 2555)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{S.D} \quad \text{แทน} \quad \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ

S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ข้อมูลแต่ละจำนวน

N แทน จำนวนข้อมูลหรือขนาดตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว โดยผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบ ตามลำดับดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การอภิปรายผล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล มีหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม

4.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

4.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร

4.1.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

4.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม

การศึกษาทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การย้อมสีโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวนั้น มีการใช้สารช่วยย้อมธรรมชาติ คือ น้ำซี้เถ้า ซึ่งมีวิธีการย้อมสีธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ใช้น้ำซี้เถ้าซึ่งเป็นสารช่วยย้อมหลังการย้อมสี นำมาต้มสกัดสีจากเปลือกตะบูนขาวและต้มย้อมสี มีความแตกต่างจากการย้อมสีธรรมชาติแบบทั่วไปที่มักใช้เกลือแกงเป็นสารช่วยย้อมในขนาดย้อมสี และจึงนำผ้าที่ย้อมสีแล้วมาแช่ในสารช่วยย้อมหลังย้อมสีอีกครั้ง จากการทดลองย้อมสีผ้าโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวพบว่า ผ้ามีความคงทนของสีต่อการซัก อยู่ในระดับ 4 หมายความว่า สีตกเล็กน้อย และมีความคงทนของสีต่อน้ำ อยู่ในระดับ 4 หมายความว่า สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในขณะที่ความคงทนของสีต่อแสงนั้น อยู่ในระดับ 2 หมายความว่า เปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

การศึกษาทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของกลุ่มดังกล่าว พบกระบวนการทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่หนึ่ง การเตรียมผ้าสำหรับการใช้ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ขั้นตอนที่สอง การเตรียมเปลือกตะบูนขาวสำหรับการนำไปมัดย้อม ขั้นตอนที่สาม การลอกแบ่งจากฝ้าย ขั้นตอนที่ยี่ การมัดย้อมผ้าฝ้ายทอมือด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาว และขั้นตอนที่ห้า ผลการทดสอบผ้ามัดย้อมสีโบราณจากทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ดังนี้

4.1.1.1 การเตรียมผ้าสำหรับการใช้ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

1) ผ้าที่นำมาใช้ในการมัดย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

ผู้วิจัยเลือกใช้ผ้าฝ้ายทอลายขัดในการมัดย้อม และย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว โดยเนื้อผ้าเป็นฝ้ายทอเครื่องซึ่งมีเส้นด้ายยืนเป็นเส้นด้ายจากเส้นใยฝ้าย 100% และมีเส้นด้ายพุ่งเป็นเส้นด้ายฝ้าย 100% ทอเป็นลายขัด มีลักษณะเด่น คือ เป็นการนำเอาเส้นด้ายยืน และ เส้นด้ายพุ่งมาทอขัดกันโดยที่ให้เส้นด้ายพุ่งสอดใต้และข้ามเส้นด้ายยืน ในจำนวนเส้นเท่า ๆ กัน ไปเรื่อย ๆ ซึ่งการทอแบบลายขัดนี้ จะทำให้ได้ผ้าที่ค่อนข้างแน่น และหลุดลุ่ยได้ยาก เมื่อเทียบกับการทอลายอื่น ๆ

4.1.1.2 การเตรียมเปลือกตะบูนขาวสำหรับการนำไปมดย้อม

1) เลือกเปลือกตะบูนที่มีความแก่ หรือหลุดลอนออกจากต้น เพราะจะทำให้มีสีที่เข้มสวยในการย้อม



ภาพที่ 4.1 เปลือกต้นตะบูน

ที่มา: ข้อมูลทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2555)

2) นำเปลือกตะบูนขาวที่ซังน้ำหนัก โดยปริมาณที่ใช้เป็นเปลือกตะบูนสด 2 กิโลกรัม



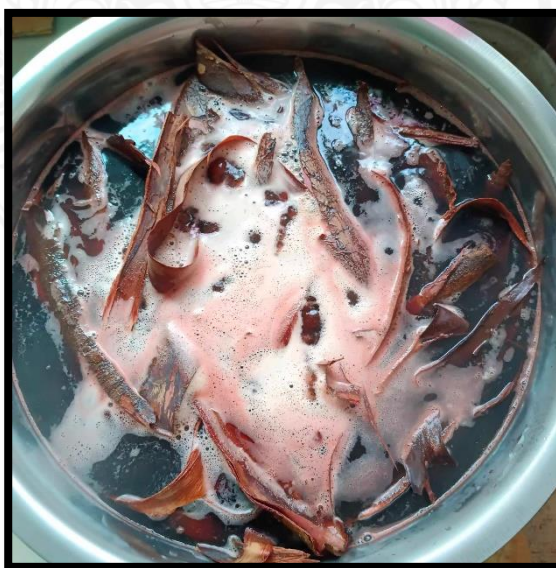
ภาพที่ 4.2 เปลือกต้นตะบูนขาวที่จะนำไปทำน้ำย้อม

3) นำเปลือกไม้เคี้ยวที่ซังน้ำหนักแล้วนำไปแช่น้ำเป็นเวลา 20 นาที โดยใช้น้ำซี๊ไถ้า ปริมาณ 40 ลิตร



ภาพที่ 4.3 เปลือกต้นตะบูนที่แช่น้ำ

4) เมื่อแช่เปลือกตะบูนครบเวลา 20 นาที แล้วนำไปต้มทั้งเปลือกเพื่อสกัดสีออกจากเปลือกเป็นเวลา 40 นาที และนำเปลือกตะบูนออกเพื่อเตรียมมัตย้อมสีผ้าต่อไป



ภาพที่ 4.4 เปลือกต้นตะบูนที่ทำการต้มสกัดสี

4.1.1.3 การลอกแป้งจากฝ้าย

การลอกแป้งออกจากฝ้ายเป็นการทำความสะอาดฝ้ายก่อนการย้อม เนื่องจากฝ้ายที่ทำการทอมาจากโรงงานจะมีการลงแป้งหรือเคมีเพื่อให้ผ้าแข็งตัวสวยงาม ดังนั้นเพื่อที่จะให้สีผ้าจากการมัดย้อมติดดีจึงควรมีการลอกแป้งและเคมีออกให้หมดเสียก่อนการย้อม เพื่อให้มีผลลดการย้อมสีที่สม่ำเสมอ

- 1) นำผ้าฝ้ายลงแช่น้ำเป็นเวลา 5 นาที เพื่อให้ผ้าคลายแป้ง และเพื่อให้ผ้าหดผ้า



ภาพที่ 4.5 ผ้าฝ้ายที่ทำการแช่น้ำเป็นเวลา 5 นาที

- 2) เมื่อผ้าฝ้ายแช่ครบ 5 นาทีแล้ว ชักน้ำให้สะอาดและนำขึ้นตากให้หมาด จากนั้นจึงไปย้อมต่อไป

4.1.1.4 การมัดย้อมผ้าฝ้ายทอมือด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาว

- 1) นำผ้าฝ้ายที่ผ่านการลอกแป้งและยังคงความชื้นอยู่มาทำการพับทบเป็นแนวนอนตามแนวหน้าผ้า โดยมีความกว้าง 10 เซนติเมตร



ภาพที่ 4.6 ผ้าที่ทำการพับทบตามแนวหน้าผ้า

2) เมื่อพับทบในแนวนอนจนหมดแนวหน้าผ้าแล้ว จากนั้นพับเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมป้าน แล้วนำไม้รูปสามเหลี่ยมมุมป้าน ที่มีความกว้างด้านมุมฉากขนาด 10 เซนติเมตร มาหนีบแล้วมัดด้วยเชือกฟางให้แน่น



ภาพที่ 4.7 การพับทบผ้าแบบสามเหลี่ยม และการหนีบไม้พร้อมทั้งมัด

3) เมื่อน้ำย้อมในภาชนะร้อน นำผ้าฝ้ายที่ผ่านการลอกแป้งและมัดคลายแล้วใส่ลงในภาชนะสำหรับย้อม ต้มด้วยไฟอ่อนอุณหภูมิ 40 – 50 องศาเซลเซียส (การย้อมร้อน) เป็นเวลา 40 นาที



ภาพที่ 4.8 ผ้าที่ผ่านการมัดและนำมาย้อมสี

5) เมื่อย้อมสีเรียบร้อยแล้ว พักผ้าที่ย้อมให้หมาด แล้วจึงตัดเชือกมัดและตากให้แห้งจากนั้นจึงนำไปรีดเพื่อให้สีติดแน่น



ภาพที่ 4.9 ลวดลายผ้าที่มีดย้อมเสร็จสมบูรณ์

4.1.1.5 ผลการทดสอบผ้ามัดย้อมซีโบริจากทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสิ่งทอ

ตารางที่ 4.1 การกำหนดเลขรหัสในการทดลอง

หมายเลขตัวอย่าง	ชื่อรายละเอียดตัวอย่าง
R 0285-1/66	ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวโดยใช้ผ้าฝ้าย 100% ในการย้อม

ความคงทนของสีต่อการซัก : ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 3 : 2552 วิธีที่ A(1)

หมายเหตุ: - น้ำสบูที่ใช้ : สบูมาตรฐานความเข้มข้น 5 กรัม/ลิตร
- สีเปลี่ยนจากเดิม

ระดับ 5 หมายถึง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสี
4 หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย
3 หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงพอสังเกตเห็นได้

2 หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

1 หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงมาก

- สีตกติด

ระดับ 5 หมายถึง ไม่มีการตกติดของสี

4 หมายถึง สีตกติดเล็กน้อย

3 หมายถึง สีตกติดพอสังเกตเห็นได้

2 หมายถึง สีตกติดค่อนข้างมาก

1 หมายถึง สีตกติดมาก

ตารางที่ 4.2 สีที่ได้จากการย้อม

รหัสในการทดลอง	สีที่ได้
R 0285-1/66	

ตารางที่ 4.3 ความคงทนของสีต่อการซักของผ้าฝ้ายมัดย้อมด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีไดโนวิธีย้อมร้อน

รหัสในการทดลอง	ระดับการตกสี	การตกสี
R 0285-1/66	4	สีตกติดเล็กน้อย

ผลจากการทดลองพบว่า ผ้าฝ้ายที่มัดย้อมด้วยเปลือกตะบูนขาว โดยใช้สีในการต้มเปลือกเพื่อสกัดสีเป็นน้ำขี้เถ้าและย้อมร้อน จากทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว มีค่าเท่ากับ 4 หมายความว่า สีตกติดเล็กน้อย แสดงว่า การใช้สีขี้เถ้าซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มของสารช่วยติดสีในการต้มเพื่อสกัดสีและย้อมสีผ้าช่วยให้ผ้ามีการติดสีที่ดี ลดการตกของสีย้อม และเพิ่มความคงทนของสีต่อการซัก

ความคงทนของสีต่อน้ำ : ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 25 : 2552

ตารางที่ 4.4 ความคงทนของสีต่อน้ำของผ้าฝ้ายมัดย้อมสีด้วยเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีโดยใช้วิธีย้อมร้อน

รหัสในการทดลอง	ระดับความทนของสี	ความทนต่อน้ำ
R 0285-1/66	4	สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

ผลจากการทดลองพบว่า ผ้าฝ้ายที่มัดย้อมด้วยเปลือกตะบูนขาว โดยใช้น้ำในการต้มเปลือกเพื่อสกัดสีเป็นน้ำขี้เถ้าและย้อมร้อน จากทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว มีค่าเท่ากับ 4 หมายความว่า สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แสดงว่า การใช้น้ำขี้เถ้าซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มของสารช่วยติดสี ในการต้มเพื่อสกัดสีและย้อมสีผ้าช่วยให้ผ้ามีการติดสีที่ดี ลดการตกของสีย้อม

ความคงทนของสีต่อแสง : ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 2 : 2552

ตารางที่ 4.5 ความคงทนของสีต่อแสงของผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว หลังการย้อมสีโดยวิธีการย้อมร้อน

รหัสในการทดลอง	ระดับความทนต่อแสง	ความทนต่อแสง
R 0285-1/66	2	สีเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

ผลจากการทดลองพบว่า ผ้าฝ้ายที่มัดย้อมด้วยเปลือกตะบูนขาว โดยใช้น้ำในการต้มเปลือกเพื่อสกัดสีเป็นน้ำขี้เถ้าและย้อมร้อน จากทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว มีค่าเท่ากับ 2 หมายความว่า สีเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก แสดงว่า การใช้น้ำขี้เถ้าซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มของสารช่วยติดสี ในการต้มเพื่อสกัดสีและย้อมสีผ้าช่วยในเรื่องความทนต่อแสงได้ในระดับหนึ่ง

จากผลการทดสอบค่าสี โดยการทดสอบความคงทนของสีต่อการซัก ความคงทนของสีต่อน้ำ และความคงทนของสีต่อแสง ของผ้าฝ้ายที่มัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยใช้น้ำขี้เถ้าในการต้มเปลือกเพื่อสกัดสีและย้อมสีจากทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว พบว่า การใช้น้ำขี้เถ้าในการต้มสกัดสีช่วยให้สีติดทนต่อการซัก และทนต่อน้ำ แต่ยังไม่สามารถทนต่อแสงได้ในระยะเวลานาน ซึ่งการดูแลผ้าที่มัดย้อมด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวต้องระวังเรื่องการตากผ้าในที่แดดจัดเพื่อลดการซีดของสี

4.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

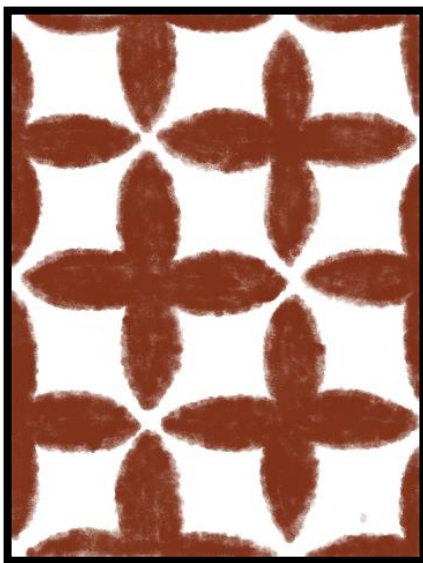
4.1.2.1 ผลการเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริจากผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้า จำนวน 5 ท่าน และผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนเขายี่สาร จำนวน 2 ท่าน รวมผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 ท่าน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยนำแบบร่างลวดลายที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้จากทั้งหมด 3 ลวดลาย ได้แก่ ลวดลายที่ 1 ลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริลายใบตะบูน ลวดลายที่ 2 ลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริลายดอกตะบูน และลวดลายที่ 3 ลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริลายใบและดอกตะบูน ให้เหลือ 1 ลวดลาย เพื่อนำไปมัดย้อมและออกแบบตัดเย็บในขั้นต่อไป สรุปผลการเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริ ดังตารางที่ 4.6

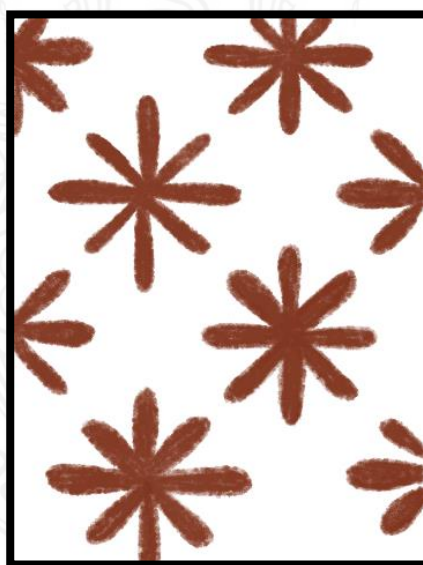
ตารางที่ 4.6 ผลการเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบซิโบริจากผู้เชี่ยวชาญ

ลวดลาย	ผู้เชี่ยวชาญ							รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	
ลวดลายที่ 1								0
ลวดลายที่ 2	✓				✓			2
ลวดลายที่ 3		✓	✓	✓		✓	✓	5

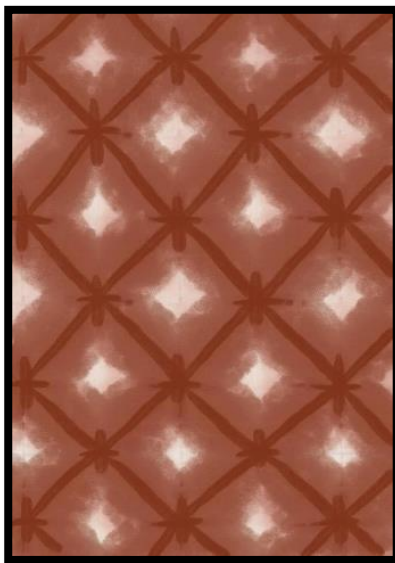
จากตารางที่ 4.6 แบบร่างลวดลายที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ทั้งนี้สามารถนำแบบร่างลวดลายที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในมัดลายและย้อมสีโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว



ภาพที่ 4.10 แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายใบตะบูน ใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และจุ่มสีด้านมุมป้าน

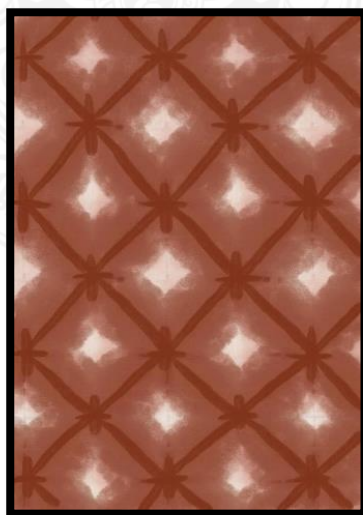


ภาพที่ 4.11 แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายดอกตะบูน ใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และจุ่มสีด้านมุมแหลมทั้ง 2 ด้าน



ภาพที่ 4.12 แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ ลายดอกและใบ
ตะบูนใช้เทคนิคการพับแบบสามเหลี่ยมมุมป้าน และ
จุ่มสีด้านกว้างที่สุดของสามเหลี่ยม

จากแบบร่างลวดลาย จำนวน 3 ลวดลาย ที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
การออกแบบลวดลายสำหรับชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้เชี่ยวชาญเลือกลวดลายที่ 3 ลวดลายการมัดย้อม
แบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน สำหรับนำไปมัดย้อมเพื่อตัดเย็บจริงด้วยผ้ามัดย้อมสีจากเปลือกตะบูน
ขาว ดังภาพที่ 4.13



ภาพที่ 4.13 ลายผ้ามัดย้อมที่ผู้เชี่ยวชาญเลือก

4.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตร์เรโทร

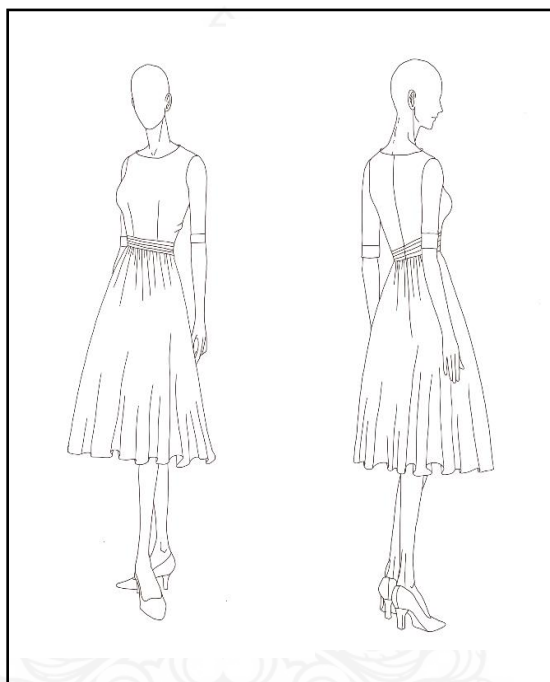
4.1.3.1 ผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทรจากผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีการยอมรับย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้า จำนวน 5 ท่าน และผู้ประกอบวิชาชีพชุมชนเขายี่สาร จำนวน 2 ท่าน รวมผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 ท่าน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยนำแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทรให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทรที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ ชุดติดกันแบบประโปรงวงกลม จำนวน 3 แบบร่าง ชุดติดกันแบบ A – Line จำนวน 3 แบบร่าง และชุดเสื้อและกระโปรง จำนวน 3 แบบร่าง รวมทั้งหมด 9 แบบร่าง ให้เหลือแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทร 3 แบบร่าง เพื่อนำไปวางตลาดให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบอีกครั้งหนึ่ง สรุปผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทร ดังตารางที่ 4.7

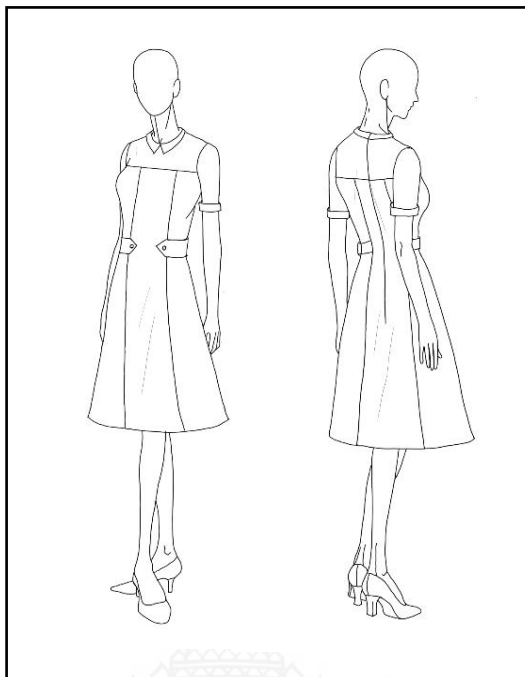
ตารางที่ 4.7 ผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตร์เรโทรจากผู้เชี่ยวชาญ

รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ							รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	
ชุดติดกันแบบ กระโปรงวงกลม								
แบบร่างที่ 1	✓			✓	✓	✓	✓	5
แบบร่างที่ 2								0
แบบร่างที่ 3		✓	✓					2
ชุดติดกันแบบ A-line								
แบบร่างที่ 1								0
แบบร่างที่ 2	✓	✓	✓			✓	✓	5
แบบร่างที่ 3				✓	✓			2
ชุดเสื้อและ กระโปรง								
แบบร่างที่ 1	✓			✓		✓	✓	4
แบบร่างที่ 2								0
แบบร่างที่ 3		✓	✓		✓			3

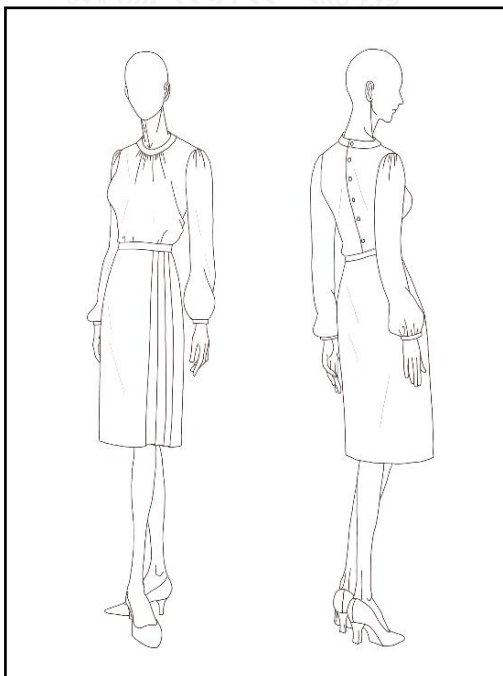
จากตารางที่ 4.7 แบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ทั้งนี้สามารถนำแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในการวางลวดลายชุดสตรีสไตล์เรโทรเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบอีกครั้งหนึ่งก่อนการตัดเย็บ ดังภาพที่ 4.14 – 4.16



ภาพที่ 4.14 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



ภาพที่ 4.15 รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line

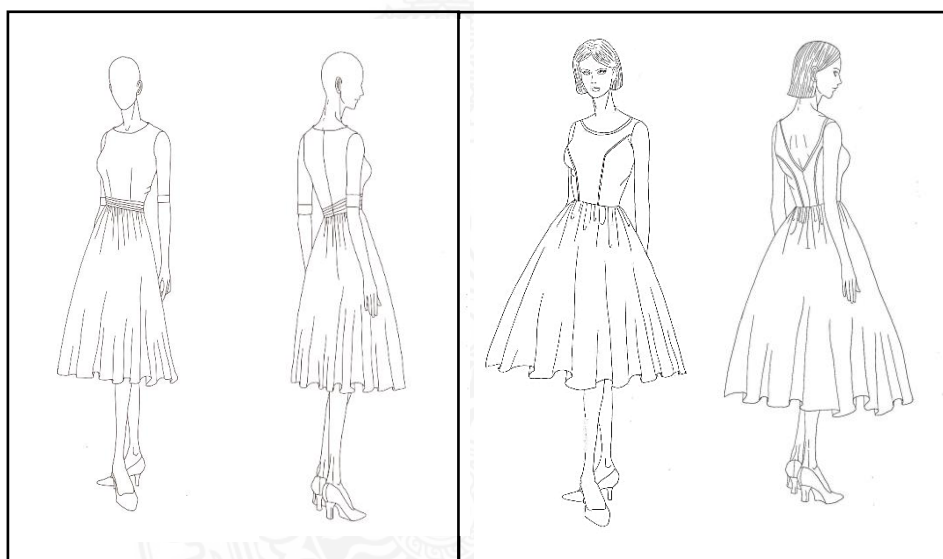


ภาพที่ 4.16 รูปแบบชุดเสื่อกระโปรง

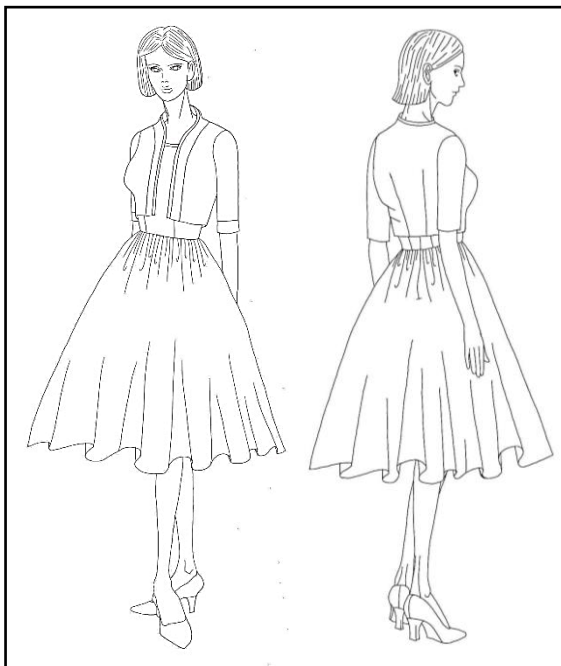
จากแบบร่างชุดสตรีสไตส์เรโทร 3 รูปแบบ ได้แก่ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม จำนวน 3 แบบร่าง ชุดติดกันแบบ A – Line จำนวน 3 แบบร่าง ชุดเสื้อและกระโปรง จำนวน 3 แบบร่าง รวมทั้งหมด 9 แบบร่างที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการออกแบบชุดสตรีสไตส์เรโทร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาพัฒนา ปรับรูปแบบออกมาเป็นแบบร่างที่สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปตัดเย็บจริงด้วยผ้ามัดย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว พบว่า

1) รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1

มีการปรับรูปแบบ โดยการปรับเป็นแขนชุด คอขลุ่ยกว้าง คอหลังลึกถึงเส้นอก มีการเดินเส้นก้นที่เส้นคัตตัดต่อเพื่อเป็นเส้นนำสายตา และเพิ่มเติมเสื้อคลุมครึ่งตัวให้ชุดดูสุภาพขึ้นเมื่อต้องไปในสถานที่ที่เป็นทางการ และช่วยให้ความอบอุ่นในกรณีที่ต้องเข้าห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ



ภาพที่ 4.17 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่มีการปรับแก้



ภาพที่ 4.18 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีการเพิ่มเติมเสื่อคลุม
ครึ่งตัว



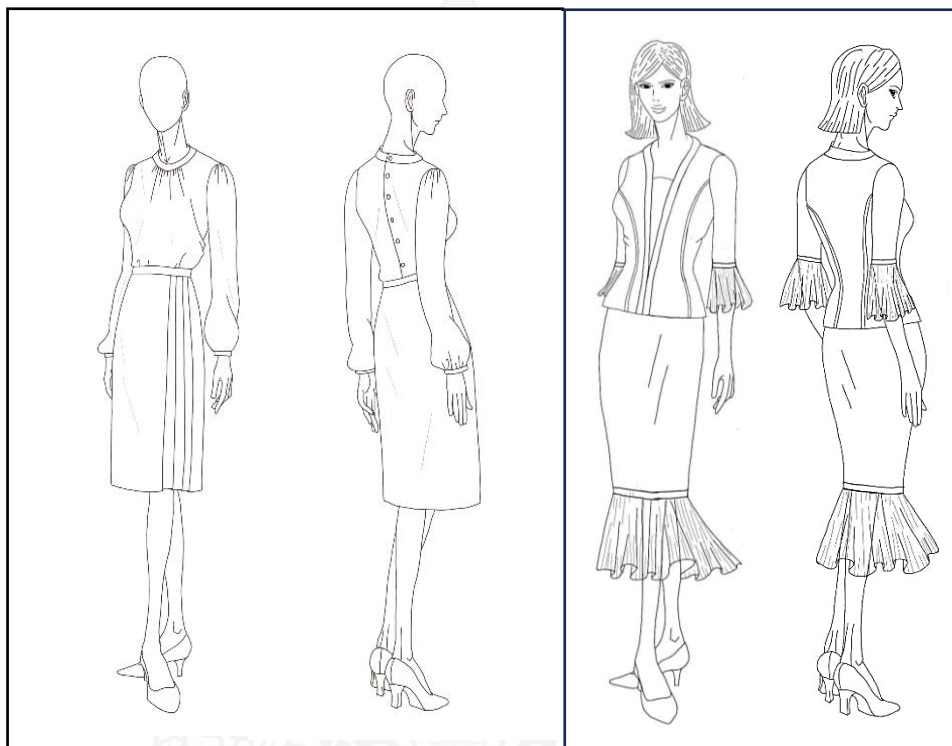
2) รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2
มีการปรับรูปแบบ โดยการปรับเป็นแขนชุด ปกเทเลอร์ยาวถึงเอว มีการเส้นเชือกใน
เส้นคัตทั้งหน้าและหลัง เพื่อเป็นเส้นนำสายตา



ภาพที่ 4.19 รูปแบบร่างชุดติดกันแบบ A - Line ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่มีการปรับแก้

3) รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1

มีการปรับรูปแบบ โดยการปรับเป็นเสื้อคอปิ่น ผ่าหน้า แขนยาวตัดต่อผ้าพริทและกุ้นสี ระหว่างปลายแขนและผ้าพริท กุ้นเชือกคัดเส้นที่ด้านหน้าและหลังเพื่อเป็นเส้นนำสายตา กระโปรงตัดต่อผ้าพริทที่ชายกระโปรงและกุ้นสีระหว่างชายกระโปรงและผ้าพริท



ภาพที่ 4.20 แบบร่างเสื้อและกระโปรง ภาพซ้ายแบบร่างเดิม, ภาพขวาแบบร่างที่มีการปรับรูปแบบ

4.1.3.2 ผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บจากผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้า จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยนำแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บ ให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผู้วิจัยได้วางตลาดไว้จากทั้งหมด จำนวน 9 แบบ ให้เหลือแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บ จำนวน 3 แบบ ได้แก่ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ชุดติดกันแบบ A – Line และชุดเสื้อและกระโปรงเพื่อนำไปวางตลาดและตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทร สรุปผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทร ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเลือกแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บ

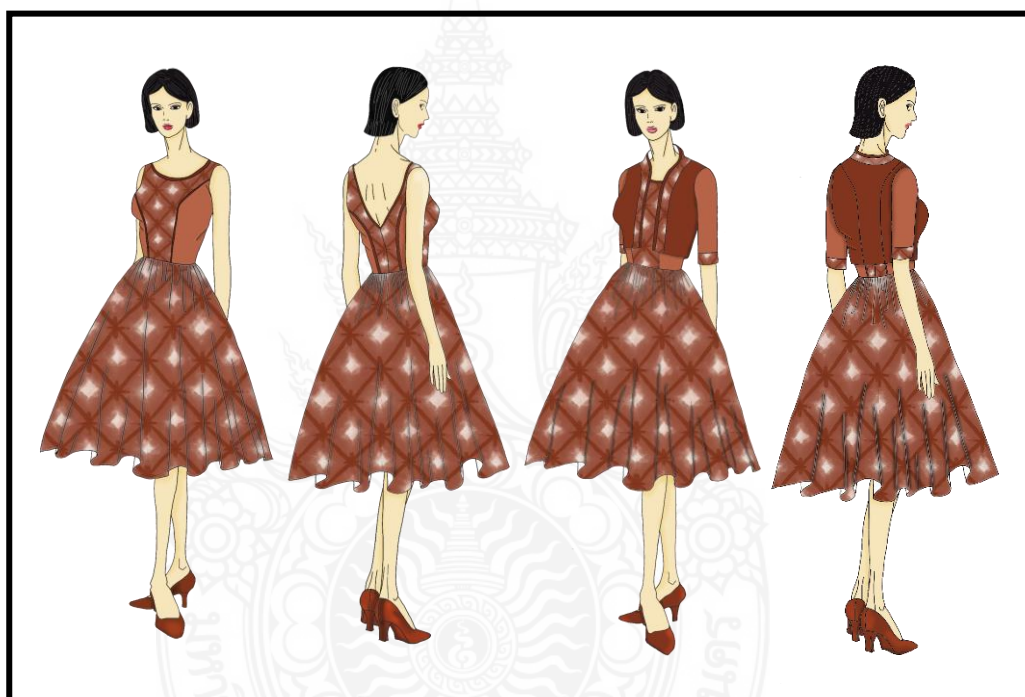
รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม						
แบบร่างที่ 1	✓					1
แบบร่างที่ 2						0
แบบร่างที่ 3		✓	✓	✓	✓	4
ชุดติดกันแบบ A-line						
แบบร่างที่ 1						0
แบบร่างที่ 2	✓	✓	✓			3
แบบร่างที่ 3				✓	✓	2
ชุดเสื้อและกระโปรง						
แบบร่างที่ 1	✓			✓		2
แบบร่างที่ 2						0
แบบร่างที่ 3		✓	✓		✓	3

จากตารางที่ 4.8 แบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บ จำนวน 3 ประเภท 9 รูปแบบ ที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทั้งนี้สามารถนำแบบร่างชุดสตรี

สไตล์เรโทรที่วางตลาดก่อนการตัดเย็บที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในวางตลาดและตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว พบว่า

1) รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3

มีการวางลายพื้นที่ส่วนกลางของเสื้อด้านหน้าและด้านหลัง ด้านข้างตัดต่อกันกับสีพื้น เดินกึ่งบริเวณเส้นคัตและรอบคอโดย ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าอาจไม่ต้องเส้นกึ่งบริเวณรอบคอก็ได้ ตัวกระโปรงเป็นกระโปรงวงกลมโดยใช้ผ้าลาย ส่วนเสื้อคลุมใช้สีพื้นเป็นหลักมีการตัดต่อลายบริเวณปลายแขนเสื้อและบริเวณแนวผ่าหน้าของตัวเสื้อจนถึงรอบคอ



ภาพที่ 4.21 รูปแบบชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบร่างที่ 3

2) รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2

บริเวณปกเสื้อซึ่งเป็นปกเทเลอร์ยาวถึงเอวตัดเย็บเป็นผ้าพันสี่เหลี่ยม มีการกั้นเชือกบริเวณเส้นคัตตลอดทั้งตัว ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ลวดลายอยู่ตรงกลางและให้สีพื้นอยู่ด้านข้างเพื่อป้องกันการลายตาของตัวลายได้



ภาพที่ 4.22 รูปแบบชุดติดกันแบบ A - Line แบบร่างที่ 2

- 3) รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3
ปกเสื้อเป็นคอปีนผ่าด้านหน้า ซิ่นหน้าบริเวณปกตัดต่อผ้าลาย ตัวเสื้อกั้นเชือกที่เส้นคัต
ปลายแขนเสื้อและชายกระโปรงตัดต่อผ้าแก้วัดพริตตกแต่งด้วยการกั้นผ้าพื้นสีเข้ม



ภาพที่ 4.23 รูปแบบชุดเสื้อและกระโปรง แบบร่างที่ 3

4.1.3.3 ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

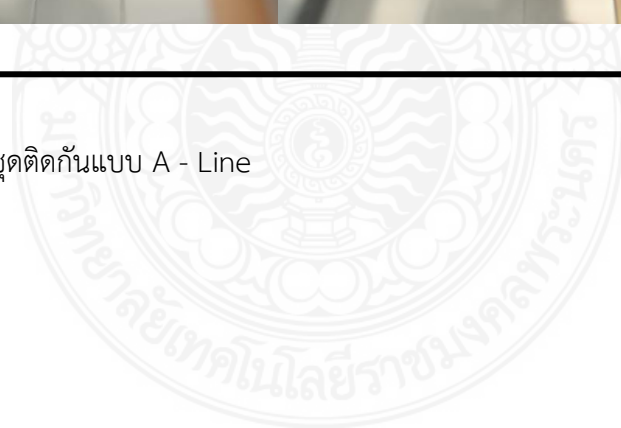
ชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ทำการตัดเย็บโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จำนวน 3 ชุด คือ 1) ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม 2) ชุดติดกันแบบ A - Line และ 3) ชุดเสื้อและกระโปรง ดังภาพที่ 4.24 - 4.26



ภาพที่ 4.24 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



ภาพที่ 4.25 ชุดติดกันแบบ A - Line





ภาพที่ 4.26 ชุดเสื้อและกระโปรง

4.1.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรัสไตร์เรโทรโดยใช้ทุน วัฒนธรรมการยอมรับจากเปลือกตะบูนขาว

4.1.4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ และระดับการศึกษา โดยแสดงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอออกมาในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 30)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25 – 30 ปี	11	36.67
31 – 35 ปี	2	6.66
36 – 40 ปี	9	30
41 – 45 ปี	3	10
มากกว่า 45 ปีขึ้นไป	5	16.67
รวม	30	100

จากตารางที่ 4.9 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่อายุ 25 – 30 ปี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 36.67) รองลงมา คือ อายุ 36 – 40 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 30) อายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน (ร้อยละ 16.67) อายุ 41 – 45 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 10) และอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.66)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 30)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	10
ปริญญาตรี	22	73.34
สูงกว่าปริญญาตรี	5	16.66
รวม	30	100

จากตารางที่ 4.10 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 73.34) รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 16.66) และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 10)

4.1.4.2 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ

ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ ประกอบด้วย ประโยชน์ใช้สอย การใช้สี การออกแบบลวดลาย

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.63	0.62	มากที่สุด
1. ความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน	4.66	0.47	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์	4.60	0.62	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ได้แก่ กระเป๋า รองเท้า และหมวก	4.63	0.76	มากที่สุด
การใช้สี	4.58	0.55	มากที่สุด
1. ความสม่ำเสมอของสี	4.50	0.57	มากที่สุด
2. สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว	4.66	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบลวดลาย	4.59	0.50	มากที่สุด
1. ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่	4.56	0.50	มากที่สุด
2. ลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และ น่าสนใจ	4.44	0.49	มาก
3. ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.70	0.53	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย	4.70	0.53	มากที่สุด
รวม	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบ ชิโบริ มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60

ด้านประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ได้แก่ กระเป๋า รองเท้า และหมวก และความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 ,4.63 และ4.60 ตามลำดับ ซึ่งโดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

การใช้สี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว และความสม่ำเสมอของสี มีค่าเฉลี่ย 4.66 และ4.50 ตามลำดับ ซึ่งโดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ด้านการออกแบบลวดลาย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย และลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.70 รองลงมา คือ ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ และลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ4.44 ตามลำดับ ซึ่งโดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4.1.4.3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ประกอบด้วย รูปแบบของชุด ความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย การใช้สี ลวดลายของผ้าและการวางลาย จำนวน 3 รูปแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบของชุด	4.71	0.48	มากที่สุด
1. มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.66	0.54	มากที่สุด
2. มีความทันสมัย	4.73	0.44	มากที่สุด
3. มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน	4.73	0.44	มากที่สุด
2. ความสวยงาม	4.80	0.39	มากที่สุด
1. ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด	4.73	0.44	มากที่สุด
2. องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด	4.86	0.34	มากที่สุด
3. ประโยชน์ใช้สอย	4.87	0.30	มากที่สุด
1. มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง	4.96	0.18	มากที่สุด
2. มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.90	0.30	มากที่สุด
3. ใช้งานได้หลายโอกาส	4.76	0.43	มากที่สุด
4. การใช้สี	4.78	0.40	มากที่สุด
1. การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี	4.73	0.44	มากที่สุด
2. การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม	4.86	0.34	มากที่สุด
3. การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.76	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
5. ลวดลายของผ้าและการวางลาย	4.43	0.50	มาก
1. ลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา	4.23	0.50	มาก
2. การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
3. ลวดลายมัตย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับ รูปแบบชุด	4.46	0.50	มาก
รวม	4.71	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71

รูปแบบของชุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความทันสมัย และมีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.73 รองลงมา คือ มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.66 โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ความสวยงาม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด และความสวยงามของผ้ามัตย้อม ในการนำมาออกแบบชุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ 4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง มีความสะดวกสบายในการใช้งาน และใช้งานได้หลายโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.96 ,4.90 และ 4.76 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

การใช้สี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัตย้อม การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี มีค่าเฉลี่ย 4.86 ,4.76 และ 4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ลวดลายของผ้าและการวางลาย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม ลวดลายมัตย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด และลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา มีค่าเฉลี่ย 4.60 ,4.46 และ 4.23 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 2 ชุดติดกันแบบ A - Line

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบของชุด	4.67	0.52	มากที่สุด
1. มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.56	0.56	มากที่สุด
2. มีความทันสมัย	4.63	0.55	มากที่สุด
3. มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน	4.83	0.46	มากที่สุด
2. ความสวยงาม	4.55	0.56	มากที่สุด
1. ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด	4.56	0.56	มากที่สุด
2. องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด	4.53	0.57	มากที่สุด
3. ประโยชน์ใช้สอย	4.77	0.46	มากที่สุด
1. มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง	4.86	0.34	มากที่สุด
2. มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.70	0.53	มากที่สุด
3. ใช้งานได้หลายโอกาส	4.76	0.50	มากที่สุด
4. การใช้สี	4.72	0.46	มากที่สุด
1. การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี	4.63	0.55	มากที่สุด
2. การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม	4.83	0.37	มากที่สุด
3. การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.70	0.46	มากที่สุด
5. ลวดลายของผ้าและการวางลาย	4.48	0.51	มาก
1. ลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา	4.33	0.54	มาก
2. การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม	4.53	0.50	มากที่สุด
3. ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับ	4.60	0.49	มากที่สุด
รูปแบบชุด			
รวม	4.65	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 2 ชุดติดกันแบบ A - Line โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.65

รูปแบบของชุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีความทันสมัย และมีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.83 ,4.65 และ4.56 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ความสวยงาม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด และองค์ประกอบ และความสวยงามของชุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ4.53 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง ใช้งานได้หลายโอกาส และมีความสะดวกสบายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.86 ,4.76 และ4.70 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

การใช้สี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี มีค่าเฉลี่ย 4.83 ,4.70 และ4.63 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ลวดลายของผ้าและการวางลาย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม และลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา มีค่าเฉลี่ย 4.60 ,4.53 และ4.33 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรี สไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 3 เสื้อและกระโปรง

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบของชุด	4.66	0.49	มากที่สุด
1.มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.73	0.44	มากที่สุด
2. มีความทันสมัย	4.73	0.44	มากที่สุด
3. มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน	4.53	0.57	มากที่สุด
2. ความสวยงาม	4.75	0.43	มากที่สุด
1. ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด	4.73	0.44	มากที่สุด
2. องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด	4.76	0.43	มากที่สุด
3. ประโยชน์ใช้สอย	4.74	0.46	มากที่สุด
1. มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง	4.80	0.40	มากที่สุด
2. มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.73	0.44	มากที่สุด
3. ใช้งานได้หลายโอกาส	4.70	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. การใช้สี	4.70	0.48	มากที่สุด
1. การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี	4.73	0.52	มากที่สุด
2. การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม	4.66	0.47	มากที่สุด
3. การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.70	0.46	มากที่สุด
5. ลวดลายของผ้าและการวางลาย	4.62	0.55	มากที่สุด
1. ลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา	4.43	0.62	มาก
2. การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม	4.66	0.54	มากที่สุด
3. ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.76	0.50	มากที่สุด
รวม	4.69	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 3 เสื้อและกระโปรง โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.69

รูปแบบของชุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ และมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.73 รองลงมา คือ มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.53 โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ความสวยงาม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด และความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด มีค่าเฉลี่ย 4.76 และ 4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง มีความสะดวกสบายในการใช้งาน และใช้งานได้หลายโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.80 ,4.73 และ 4.70 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

การใช้สี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม มีค่าเฉลี่ย 4.73 ,4.70 และ 4.66 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ลวดลายของผ้าและการวางลาย เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม และลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตามีค่าเฉลี่ย 4.76 ,4.66 และ4.43 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4.2 อภิปรายผล

การศึกษา เรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร สามารถอภิปรายได้ 4 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวจากการลงพื้นที่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า วิธีการย้อมสีผ้าจากเปลือกตะบูนขาวเป็นวิธีการย้อมแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนการย้อมที่ง่ายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แม้กระทั่งการใช้สารช่วยติดสียังเป็นน้ำซ้เข้าซึ่งเป็นสารช่วยติดธรรมชาติ โดยซ้เข้าได้มาจากการเผาถ่านไม้โก่งกางของคนในชุมชน สอดคล้องกับ ญัฐชา (2563) กล่าวว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดและเป็นทุนของตัวเอง ดังที่เห็นได้มีที่เป็นมรดกตกทอด เกิดเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นการกระทำของมนุษย์ที่เป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ซึ่งภูมิปัญญานั้นมีทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ซึ่งจุดเด่น จุดแข็ง ของทุนทางวัฒนธรรมสามารถพัฒนาและต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์นำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพสามารถนำรายได้เข้าสู่ชุมชนเพราะเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายชื่อของการประเมิน พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอย มีค่าเฉลี่ย 4.63 ด้านการออกแบบลวดลาย มีค่าเฉลี่ย 4.59 และด้านการใช้สี มีค่าเฉลี่ย 4.58 ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอย กล่าวคือ มีการออกแบบลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย มีการคำนึงถึงคุณลักษณะของวัตถุดิบเพื่อให้เป็นแนวคิดธรรมชาติ คือ เลือกใช้ผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ สอดคล้องกับ เจียมจิตร (2546) ที่กล่าวว่า ลักษณะของผ้าที่นำมาตัดเย็บต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของเส้นใยว่ามีความเหมาะสมกับการนำมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายหรือไม่

ด้านสีสันทัน มีความเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บชุดสตรี เนื่องจากสีพื้นของผ้าเป็นสีน้ำตาลและเหลืองสีชา ดูสุ่ม ไม่ฉูดฉาด ให้ความรู้สึบาย สอดคล้องกับ เจียมจิตร (2546) ที่กล่าวว่า การเลือกใช้สีให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ และทำให้ดูภูมิฐาน

ด้านการออกแบบลวดลาย อาจเป็นเพราะลวดลายมีความแปลกตาจากผ้ามัดย้อมในการมัดแบบธรรมดาที่ไม่มีแบบแผนการมัด เนื่องจากลวดลายได้แรงบันดาลใจมาจากส่วนประกอบของต้น

ตะบูน นำมาประกอบกันเป็นลวดลาย เหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บชุดสตรี ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พิณาลิน (2549) กล่าวว่า การจะได้ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า จะต้องคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการออกแบบลวดลาย

4.2.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อนำมาประยุกต์การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยการออกแบบนั้นได้ออกแบบเพื่อตอบสนองการโหยหาอดีต จึงได้นำเอาแฟชั่นสไตล์เรโทรมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ได้ศึกษาประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายในช่วง ค.ศ. 1940 – 1960 เพื่อนำมาสร้างเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาวดี (2556) ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างคนทั่วไปอายุ 18 - 25 ปี ยังไม่เคยพบเห็นรายการแฟชั่นแนววินเทจมาก่อน และอีกทั้งยังสนใจที่จะติดตามรายการที่มีเนื้อหาวินเทจ เพราะมีการพบเห็นแฟชั่นในแนววินเทจมากขึ้น ดังนั้นรูปแบบของรายการจึงเป็นรายการที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจไว้ด้วยกัน ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์วินเทจ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เพลง แฟชั่นเสื้อผ้า และทุกเรื่องราวของแฟชั่นวินเทจที่วนกลับมาในยุคปัจจุบัน

4.2.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายชื่อของการประเมิน พบว่า ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ย 4.71 เสื้อกับกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.69 และชุดติดกันแบบ A – line มีค่าเฉลี่ย 4.65 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านรูปแบบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะการออกแบบชุดสตรี ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีความทันสมัย มีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาลักษณ์ (2554) กล่าวว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายเป็นการแสดงตัวอย่างเครื่องแต่งกาย อย่างมีคุณลักษณะเฉพาะซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบโดยมีความนิยมของผู้คนในยุคสมัยนั้น

ด้านความสวยงาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะการนำรูปแบบการตัดเย็บจากในอดีตที่มีความพิถีพิถันในการตัดเย็บมาปรับใช้ในการออกแบบ มีการตัดแทรกผ้าสีพื้น และเทคนิคการกั้นเชือก เพื่อไม่ให้ลวดลายของเสื้อผ้าดูละลานตาจนเกินไป สอดคล้องกับ มาลา (2536) องค์ประกอบในการออกแบบเสื้อผ้า ประกอบด้วย เส้นและรูปทรง ในการออกแบบจะต้องพิจารณาไปพร้อม ๆ กัน เพราะเส้นเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดบริเวณหนึ่ง ๆ ให้เกิดรูปร่าง

ขึ้น ทั้งในรายละเอียดบนชุดและเส้นกรอบนอกของชุด การเลือกใช้เส้นบนแบบชุดอย่างมีประสิทธิภาพย่อมสามารถลวงตาได้

ด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการออกแบบชุดสตรี ทั้ง 3 รูปแบบ ได้มีการออกแบบที่ตรงตามความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถสวมใส่ได้จริง รูปแบบของชุดสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัว สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส ทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ประโยชน์จากการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค วัตถุดิบสีให้สีที่นำมาย้อมสามารถหาได้ในชุมชนไม่จำเป็นต้องใช้สีเคมี

ด้านการใช้สี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านของสีเป็นสีที่ผสมกับลวดลายผ้ามัดย้อมในโทนสีน้ำตาลที่ได้จากการมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวโดยสีที่ได้จัดเป็นสีโทนธรรมชาติที่ให้ความรู้สึกเรียบง่าย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาลักษณ์ (2554) กล่าวว่า การใช้สีเอกรงค์เป็นสีแท้สีเดียวในการแต่งกาย ซึ่งสามารถทำให้การแต่งกายดูน่าสนใจ โดยการใช้สีแท้สีเดียวนั้นให้มีความเข้มข้นของสีแตกต่างกัน ซึ่งสีพื้นสีเดียวอาจทำให้ดูเรียบง่ายแต่ก็สามารถทำให้ดูน่าสนใจได้หากรู้จักนำมาตัดแปลง

ด้านลวดลายของผ้าและการวางลวดลาย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเพราะลวดลายมีความแปลกตาต่างจากผ้ามัดย้อมในแบบเดิม ที่ไม่มีแบบแผนการมัดเนื่องจากลวดลายได้แรงบันดาลใจมาจากส่วนประกอบของต้นตะบูน นำมาประกอบกันเป็นลวดลายเพื่อให้มีความสวยงามเหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บชุดสตรี ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พิณาลิน (2549) กล่าวว่า การจะได้ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า จะต้องคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการออกแบบลวดลาย

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ทุณวัจนธรรมในการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาทุณวัจนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุณวัจนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบร่างลวดลาย แบบสอบถามแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทร แบบสอบถามแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่วางลวดลายก่อนการตัดเย็บ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุณวัจนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมวิธีการมัดย้อมแบบซิโบริ และด้านความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ด้านการเก็บข้อมูล 1) ติดต่อและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในการดำเนินการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่าง 2) ติดต่อและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัทพวา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที ในการดำเนินการขออนุญาตเก็บแบบสอบถาม 3) แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มเป้าหมาย 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และ 5) วิเคราะห์ผล

5.1 สรุปผล

การศึกษา เรื่อง ทุณวัจนธรรมในการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ผลการศึกษาพบว่า

5.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุณวัจนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม

การย้อมสีโดยใช้ทุณวัจนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวนั้น มีการใช้สารช่วยย้อมธรรมชาติ คือ น้ำขี้เถ้า ซึ่งมีวิธีการย้อมสีธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ใช้น้ำขี้เถ้าซึ่งเป็นสารช่วยย้อมหลังการย้อมสี (คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2565) นำมาต้ม

สกัดสีจากเปลือกตะบูนขาวและต้มย้อมสี มีความแตกต่างจากการย้อมสีธรรมชาติแบบทั่วไปที่มักใช้เกลือแกงเป็นสารช่วยย้อมในขนาดย้อมสี และจึงนำผ้าที่ย้อมสีแล้วมาแช่ในสารช่วยย้อมหลังย้อมสีอีกครั้ง จากการทดลองย้อมสีผ้าโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวพบว่า ผ้ามีความคงทนของสีต่อการซัก อยู่ที่ระดับ 4 หมายความว่า สีตกเล็กน้อย และมีความคงทนของสีต่อน้ำ อยู่ที่ระดับ 4 หมายความว่า สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในขณะที่ความคงทนของสีต่อแสงนั้น อยู่ที่ระดับ 2 หมายความว่า เปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

5.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

จากแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริ จำนวน 3 ลวดลาย คือ แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายใบตะบูน แบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายดอกตะบูน และแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการออกแบบลวดลายสำหรับชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างลวดลายการมัดย้อมแบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน สำหรับนำไปมัดย้อมเพื่อตัดเย็บจริงด้วยผ้ามัดย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

5.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร

จากแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเสื้อผ้าและผู้ประกอบวิชาชีพชุมชนเขายี่สารได้ทำการเลือกแบบเพื่อนำไปตัดเย็บ จำนวน 3 แบบ จากทั้งหมด 9 แบบ รูปแบบใน 3 ประเภท คือ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1 ชุดติดกันแบบ A – line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2 และเสื้อกับกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1 และจากแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทร และแบบร่างลวดลายที่ผู้เชี่ยวชาญได้คัดเลือกนี้นำมาวางลวดลายก่อนตัดเย็บ และให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกอีกครั้ง จำนวน 3 แบบ จากทั้งหมด 9 แบบ ที่ได้วางลวดลาย รูปแบบใน 3 ประเภท คือ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3 ชุดติดกันแบบ A – line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2 และเสื้อกับกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3

5.1.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทฤษฎีวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

5.1.4.1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมัทพวา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 25 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.34 มีการติดตามเทรนด์แฟชั่น และมีความเข้าใจศิลปะการมัดย้อม และการแต่งกายแนวเรโทรในระดับปานกลาง มีความชื่นชอบเสื้อผ้าที่ผ่านการย้อมด้วยสีธรรมชาติในระดับมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

เสื้อผ้าที่ผ่านการย้อมด้วยสีจากธรรมชาตินำสวมใส่ อีกทั้งการนำทฤษฎีวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาทำการต่อยอดและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเครื่องแต่งกายสไตล์เรโทร เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสามารถสร้างรายได้ให้กับคนชุมชนได้

5.1.4.2 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ

ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ได้แก่ กระเป๋า รองเท้า และหมวก และความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 ,4.63 และ4.60 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การใช้สีเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว และความสม่ำเสมอของสี มีค่าเฉลี่ย 4.66 และ4.50 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้านการออกแบบลวดลายเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย และลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.70 รองลงมา คือ ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ และลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ4.44 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

5.1.4.3 ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านพบว่า รูปแบบของชุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความทันสมัย และมีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.73 รองลงมา คือ มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.66 โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความสวยงามเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด และความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ประโยชน์ใช้สอยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง มีความสะดวกสบายในการใช้งาน และใช้งานได้หลายโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.96 ,4.90 และ4.76 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การใช้สีเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี มีค่าเฉลี่ย 4.86 ,4.76 และ4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ลวดลายของผ้าและการวางลายเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม

ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด และลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา มีค่าเฉลี่ย 4.60 ,4.46 และ4.23 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 2 ชุดติดกันแบบ A – Line เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านพบว่า รูปแบบของชุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีความทันสมัย และมีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.83 ,4.65 และ4.56 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความสวยงามเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด และองค์ประกอบ และความสวยงามของชุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ4.53 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ประโยชน์ใช้สอยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง ใช้งานได้หลายโอกาส และมีความสะดวกสบายในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.86 ,4.76 และ4.70 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การใช้สีเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี มีค่าเฉลี่ย 4.83 ,4.70 และ4.63 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ลวดลายของผ้าและการวางลายเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม และลวดลายมีความคมชัด และสะดุดตา มีค่าเฉลี่ย 4.60 ,4.53 และ 4.33 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว รูปแบบที่ 3 เสื้อและกระโปรง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านพบว่า รูปแบบของชุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ และมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.73 รองลงมา คือ มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีค่าเฉลี่ย 4.53 โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความสวยงามเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด และความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด มีค่าเฉลี่ย 4.76 และ 4.73 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ประโยชน์ใช้สอยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง มีความสะดวกสบายในการใช้งาน และใช้งานได้หลายโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.80, 4.73 และ 4.70 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การใช้สีเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด และการใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม มีค่าเฉลี่ย 4.73, 4.70 และ 4.66 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ลวดลายของผ้าและการวางลายเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด การจัด

วางลวดลายมีความเหมาะสม และลวดลายมีความคมชัด และสะอาดตา มีค่าเฉลี่ย 4.76, 4.66 และ 4.43 ตามลำดับ โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ทุนวัฒนธรรมในการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรี สไตล์เรโทร ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

5.2.1.1 การวิจัยพบว่าการใช้ผ้าฝ้าย 100% มาใช้ในการตัดเย็บชุดสตรีนั้นทำให้ชุดสตรี สวมใส่สบาย

5.2.1.2 การวิจัยพบว่าการใช้ผ้าฝ้ายทอเครื่องซึ่งมีเส้นด้ายยืนเป็นด้ายฝ้าย 100% ในการ กระบวนการทอนั้นไม่เกิดการขาดของเส้นด้ายยืนง่ายเท่าการทอมือ ผืนผ้าที่ได้จากการทอเครื่องมี ความทนทานกว่าผ้าฝ้ายที่ทอด้วยมือ

5.2.1.3 การวิจัยพบว่า ในการย้อมผ้าด้วยเปลือกตะบูนขาวแบบการย้อมชาวบ้านโดย การใช้น้ำซึ้เก่าเป็นสารช่วยติด ทำให้เส้นใยบนผืนผ้าติดสีได้ดีและมีสีที่สม่ำเสมอ

5.2.1.4 การวิจัยพบว่า ในการย้อมสีด้วยเปลือกตะบูนขาวสามารถทำให้เกิดความ แตกต่างของโทนสีขึ้นได้หลายเฉด โดยการเพิ่มหรือลดปริมาณของเปลือกตะบูนในขั้นตอนการเตรียม น้ำย้อม

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

5.2.3.1 ควรพัฒนาการออกแบบเสื้อผ้าที่ย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาวให้เป็นเสื้อผ้าหรือ ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับบุรุษ หรือเครื่องประกอบการแต่งกายในรูปแบบอื่นเพื่อให้เกิดความแปลก ใหม่และเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อมเปลือกตะบูนขาว

5.2.3.2 ควรพัฒนาการย้อมผ้าด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาวให้มีความแปลกใหม่ทั้งในด้าน ของเนื้อผ้า อาจเปลี่ยนเป็นผ้าจากเส้นใยธรรมชาติชนิดอื่น เช่น ผ้าป่านมัดลิน ผ้าลินิน หรือผ้าไหม และ พัฒนาลวดลายให้แปลกใหม่เพื่อนำไปต่อยอดผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ

5.2.3.3 หากในอนาคตมีการส่งเสริมการตลาดด้านการออกแบบชุดสตรีจากผ้ามัดย้อมสี เปลือกตะบูนขาว ให้มีการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับผลจากการวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางในการออกแบบและ วิจัยต่อไป แต่ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมจากกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระจำจิติ์ เขียวขำ. 2544. **ตำราตัดเสื้อสตรีชุดโอกาสพิเศษ**. วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร
แผนกตัดเสื้อสตรี, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา อรุณสุขจุจี. 2546. **ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็น
นามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้**. พิมพ์ครั้งที่ 9. ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.
- คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2565. **การย้อมสีธรรมชาติ**.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, เชียงใหม่.
- กิตติมา ปรีดีติลก. 2529. **ความรู้สึกรับชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ
เมื่อได้รับการตอบสนอง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. 2564. **ตะบูนขาว**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:
https://km.dmcr.go.th/c_1/s_181/d_6418, 29 มีนาคม 2565.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2559. “ทุนวัฒนธรรมไทยสู่การสร้างสรรค์เศรษฐกิจ.” **อุตสาหกรรม
สาร**. 58, (พฤศจิกายน - ธันวาคม) : 6.
- ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ. 2543. “ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทย.” **คหเศรษฐศาสตร์**. 43,
(มกราคม - เมษายน) : 52-59.
- จุฑาทิพ รัตนนะราพันธ์. ม.ป.ป. “**เอกสารประกอบการสอน วิชา การออกแบบและการทำ
แบบตัด**.” สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตโชติเวช, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543. **การออกแบบเครื่องแต่งกาย**. โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, กรุงเทพฯ.
- ชนาธินาถ ไชยภู. 2556. “**การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจาก
เปลือกสะตอ กรณีศึกษากลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านศิรีวง อำเภอลานสกา จังหวัด
นครศรีธรรมราช**.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐธิดา เรืองธนพิบูลย์. 2559. “**การพัฒนาเสื้อผ้าไร้ตะเข็บ ด้วยเทคนิคการทำแบบตัด**.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ณัฐชา ลีปัญญาพร. 2563. “**การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม**.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ณัฐภาคย์ ทัพเจริญ. 2565. “การยกระดับผ้าทอมือจากเอกลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อ
สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดน่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชา
เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2528. **ทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกหรือ
ทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก.** เพรส แอนด์ ดีไซน์, กรุงเทพฯ.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. 2547. “ทุนสังคม และทุนวัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจและการจัดการยุค
ใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ดุจหทัย วงษ์กะพันธ์. 2560. **แนวทางการวิจัยเพื่อการสร้างแบรนด์แฟชั่น.** โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทีราทรณ์ อีร์กุลชัยกิจ. 2557. “การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับพักผ่อนกลางแจ้งจากผ้า
ย้อมคราม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ภาควิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2540. **ความพึงพอใจเป็นภาวะของความพึงพอใจหรือ
ภาวะที่มีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดขึ้น.** โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.** พิมพ์ครั้งที่ 11
บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, กรุงเทพฯ.
- นวลแข ปาลิวนิช. 2542. **ความรู้เรื่องผ้า และเส้นใย “ฉบับปรับปรุงใหม่”.** ซีเอ็ดดูเคชั่น,
กรุงเทพฯ.
- นรเศรษฐ กมลสุทธิ และจิราพร อังศุวิโรจน์กุล. 2551. “พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้า Brand Name .
ในเขตกรุงเทพมหานคร.” รายงานการวิจัย. ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยสยาม.
- ประพัทธ์ชัย ไชยนอก. 2553. “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาบ้าน
ด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชายุทธศาสตร์การ
พัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปิณทิวา รวยมี. 2560. “การออกแบบชุดทำงานสตรีด้วยเทคนิคการตีเกล็ดจากผ้าทอบ้านเขาเต่า
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ปิแยร์ บูร์ดิเยอ. 2550. **เศรษฐกิจของทรัพย์สินเชิงสัญลักษณ์**. แปลโดย ชนิตา เสงี่ยมไพศาลสุข. คบไฟ, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา มุลสิน ทันทิรา พันชาลี และกนกภรณ์ ศิริทิพย์. 2564. “การศึกษาการย้อมสีธรรมชาติจากใบยางพารา โดยใช้ สารส้ม จุนสี และสนิมเหล็กเป็นสารช่วยติดสี.” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด: วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. 2,1 (มกราคม - มิถุนายน) : 35 – 40.
- ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย จ.สมุทรสงคราม. 2563. **กลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร สมุทรสงคราม หรือชุมชนคุณธรรมบ้านเขายี่สาร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: https://web.facebook.com/102356518504261/posts/108133277926585/?_rdc=1&_rdr, 21 เมษายน 2565.
- พงศ์ธาดา กิรติเรขา. 2562. “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ กรณีศึกษาในกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร ตำบลเมือง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**.
- พัชรวาลย์ เซ็นเสถียร. 2556. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการออกแบบแฟชั่นเพื่อธุรกิจ**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย และ จีระศักดิ์ ทัพผา. 2563. “แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน.” **วิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท)**. 26,1 (มกราคม-มิถุนายน) : 59-66.
- พัฒนา กิติอาษา, บรรณธิการ. 2546. **มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- พิสนุ ฟองศรี. 2552. **การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย**. ด้านสุทธาการพิมพ์, กรุงเทพฯ
- พีรศักดิ์ วรสุนทรโรสด และคณะ. 2544. **ทรัพยากรพืชในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลำดับที่ 3 : พืชที่ให้สีย้อมและแทนนิน**. ชวนพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- เพ็ญวิสาข์ พิสิฐฐศักดิ์ อรวรรณ ไพศาลวรกิจ เด่นนภา แผลงสร และสาวิตรี เดชบุญ. 2565. “การใช้กลูเต็นข้าวสาลีเป็นมอร์แดนชีวภาพในการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ”. **วารสารวิชาการเทพสตรี I-TECH**. 17,1 (มกราคม - มิถุนายน) : 31-41.
- พรพิมล บาลี. 2564. “การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมก้านมะพร้าวตามทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรสวนนอก ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม.” **วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ**. 3,2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 1-12 .

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2547. **ประวัติเครื่องแต่งกายและแฟชั่นในโลกตะวันตก**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พวงผกา คุโรวาท. 2540. **ประวัติเครื่องแต่งกาย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. รวมสาส์น, กรุงเทพฯ.
- ไพโรจน์ วรพจน์พรชัย. 2564. **ผ้ามัดย้อม**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: http://www.clinictech.ops.go.th/online/pages/techlist_display.asp?tid=4105, 29 มีนาคม 2565.
- ภัทรา ศรีสุโข, ฌัก แสงจันทร์, ธนกฤต ใจสุดา และกรชนก บุญทร. 2562. “การศึกษาสี่ธรรมชาติจากพันธุ์พืชป่าชายเลน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี.” **วิจัยรำไพพรรณี**. 23,1 (มกราคม - เมษายน) : 64-73.
- ภาณุพงศ์ จงขานสิทธิ์ และนิตยา ป่องกันภัย. 2566. “การออกแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัยโดยประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.” **การประชุมวิชาการวิจัยและนวัตกรรมสร้างสรรค์ ครั้งที่ 8**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, เชียงใหม่.
- เมธิพรรณ บุญติ. 2555. “การวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจแฟชั่นสไตล์วินเทจผ่านสื่อสังคมออนไลน์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมธาวิ คำชู. 2561. “การออกแบบชุดลำลองสตรีในสไตล์มินิมอลโดยใช้ผ้าฝ้ายย้อมสีจากเปลือกไม้เคี่ยม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- มุลนิธิเล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์. 2545. **ในความเคลื่อนไหว เปิดพิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร : มุลนิธิเล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=649>, 21 เมษายน 2565.
- โยธิน แสงดี. 2551. **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. 2553. “ศึกษาการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าชายเลนและภูมิปัญญาการใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนยี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม.” **วิชาการและวิจัย มทร.พระนคร**. 4,1(มีนาคม) : 104-114.
- วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. 2018. **ชุมชนโบราณที่บ้านยี่สาร (ข้อมูลจากการขุดค้นโบราณคดี)**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://suanlek.klek.wordpress.com/2018/10/23/excavationatyisan/>, 21 เมษายน 2565.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- วิกุล เคางาม. 2558. “อิทธิพลของสื่อออนไลน์กับพฤติกรรมการแต่งกายเสื้อผ้ามือสองสไตล์วินเทจของวัยรุ่นไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิมลรัตน์ ศรีจรัสสิน. 2551. เทคโนโลยีสิ่งทอเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. คราฟแมนเพรส, กรุงเทพฯ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545. การออกแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 2. โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, กรุงเทพฯ.
- วิรุฬ พรรณเทวี. 2542. ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- วัลภา ทองเนียม และคณะ. 2554. การพัฒนาลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศมิสสร สุทธิสังข์. 2565. “แนวทางการพัฒนาตราสินค้าและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอพื้นวัฒนธรรมพื้นถิ่น : กรณีศึกษาผู้ประกอบการสิ่งทอพื้นถิ่นจังหวัดน่าน.” วารสารศิลปกรรมบูรพา. 24,1(มกราคม - มิถุนายน) : 27-39.
- ศรัณย์ จันทร์แก้ว. 2554. “การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตโนโวบนผ้าใยกล้วยงเพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. 2540. “พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น : กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน.” สัมมนาเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ศุภมาส อยู่อริยะ ดารารัตน์ บางพระ และชด นิตศิริ. 2564. การสร้างสรรค์สีเขียวธรรมชาติ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอยกดอกชุมชนบ้านล่องมุด จังหวัดสงขลา. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ กองทุนส่งเสริม ววน. และหน่วยบพท. . วิทยาลัยชุมชนสงขลา สถาบันวิทยาลัยชุมชน.
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม. 2555. ผ้ามัดย้อมเขายี่สาร. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.m-culture.in.th/album/139751>, 20 เมษายน 2565.
- สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2561. โคร่งเสื้อผ้า. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaitextile.org/th/insign/detail.196.1.0.html>, 20 เมษายน 2565.
- สันติพงษ์ ธรรมอำรง. มปป. การย้อมผ้าสีธรรมชาติ. เอกสารอัดสำเนา มูลนิธิแสงอรุณ.
- สาคร ชลสาคร. 2548. วัสดุที่ใช้ผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า. สายธาร, กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สิริกร บุษามสาย. 2560. “การพัฒนาลวดลายพิมพ์สำหรับชุดลำลองด้วยรูปกราฟิก (Graphic) โดยใช้เอกลักษณ์จากเครื่องแต่งกายของไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุชา จันทร์เอม. 2536. **จิตวิทยาทั่วไป**. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- สุวรรณฤทธิ วงศ์ชะอุ่ม. 2553. “ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม.” **วิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 2,1 : 47-59.
- สุภาวดี ฉิมไทย. 2556. “การผลิตรายการโทรทัศน์รูปแบบสาระบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจสำหรับวัยรุ่น.” **จุลนิพนธ์**. สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์. 2557. **มัดย้อม (Tie-dye)**. ภาพพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- เสาวลักษณ์ สุขผล. 2557. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าวินเทจมือสองออนไลน์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมฤดี เนียมรัตน์. 2560. “การออกแบบลวดลายด้วยเทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีนบนผ้าฝ้ายผสมใยกล้วย สำหรับชุดทำงานสตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม. 2563. **การทำผ้ามัดย้อมยี่สาร**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: https://samutsongkhram.m-culture.go.th/th/db_29_samutsongkhram_20/46367, 20 เมษายน 2565.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). 2564. **เจาะเทรนด์โลก 2022 : READY SET GO**. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), กรุงเทพฯ.
- อัจฉราพร ไสยะสุด, 2539. **ความรู้เรื่องผ้า**. พิมพ์ครั้งที่ 10. สร้างสรรค์-วิชาการ, กรุงเทพฯ.
- อัญชัน สันติไชยกุล. 2547. “รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

อุทิศ ทาหอม, พิชิต วันดี และสำราญ ฐระตา. 2558. “ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านตามาจังหวัดบุรีรัมย์.” การจัดการสิ่งแวดล้อม. 11, 2 : 44-59.

อ้อยใจ เลิศล้ำ. 2553. การพัฒนาการออกแบบในพื้นที่ฐานการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

แอนนา มู่สา. 2558. “ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดทำงานสตรีในห้างสรรพสินค้าของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาการจัดการธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ไอรดา สุตสังข์. 2557. “การออกแบบและพัฒนาชุดทำงานสตรี ด้วยเทคนิคการจับจีบจากผ้าทอลายดอกปีบ จังหวัดพิษณุโลก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

อีโรกะ ลิมวิภูวัฒน์. 2555. VINTAGE Veemake. โพลก้าดอต, กรุงเทพฯ.

Alena Maltseva. 2021. 1970's of Fashion. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://www.behance.net/gallery/118300375/1970s-of-Fashion>, 28 มีนาคม 2565.

Artoftth. 2022. Antique, Vintage, Retro ใช้ต่างกันอย่างไร. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://artoftth.com/antique-vintage-retro>, 7 กรกฎาคม 2565.

Dotproperty. 2016. ย้อนเวลาสุดเปิดสะเก็ดให้บ้าน...ด้วย ของแต่งบ้านสไตล์เรโทร. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://www.dotproperty.co.th/blog/ย้อนเวลาสุดเปิดสะเก็ดให้บ้าน-ด้วย-ของแต่งบ้านสไตล์เรโทร>, 5 สิงหาคม 2565.

Hana. 2022. เอาอยู่ทุกลุค! เปิดภาพ แฟชั่นฉลองพระองค์ ‘เจ้าหญิงไดอาน่า’ ผ่านมาก็ยุคก็ยังคงสวย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://praw.com/fashion/fashioncelebrity/119557.html>, 20 เมษายน 2565.

Lila Ria. 2014. FASHION THROUGH THE YEARS IN PICTURES, PART IV (1940'S). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://chapterlilaria.wordpress.com/2014/05/02/fashion-through-the-years-in-pictures-part-iv-1940s/>, 14 พฤษภาคม 2565.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Puechkaset. 2015. **ฝ้าย ประโยชน์ สรรพคุณ และการปลูกฝ้าย**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://puechkaset.com/%E0%B8%9D%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A2/>, 29 มีนาคม 2565.
- Puechkaset. 2016. **ตะบูน/ตะบูนขาว ประโยชน์ และสรรพคุณตะบูน**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: https://puechkaset.com/%E0%B8%95%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%99__trashed/, 29 มีนาคม 2565.
- Mandy Southan. 2017. **Shibori Designs & Techniques**. Reprinted 9. Search Press Limited, Great Britain.
- Marisa. 2021. **แนะนำ 7 เทรนด์สีน่าใช้ ปี 2022 (พร้อม Palette จับคู่สี)**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://contentshifu.com/blog/color-trends-2022>, 5 พฤษภาคม 2565.
- MY LITTLE VINTAGE WORLD**. n.d. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:<https://mylittlevintageworld.tumblr.com/post/163074309549/ad-for-juniors-dresses-featuring-colleen-corby>, 16 พฤษภาคม 2565.
- Reminisce. 2016. **Lana Lobell catalog featured 1950s fashion**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.reminisce.com/1950s/lana-lobell-catalog-featured-1950s-fashion/>, 16 พฤษภาคม 2565.
- TOA. 2017. **8 ภาพ “เปลี่ยนสี เปลี่ยนสไตล์” เพิ่มเสน่ห์ความคลาสสิกสไตล์ Retro !**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.wazzadu.com/article/,TOA> , 5 สิงหาคม 2565.
- VINTAGE DANCER. 2020. **1940s Fall Winter Casual Outfits**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://vintagedancer.com/1940s/1940s-fall-winter-casual-outfits/>, 16 พฤษภาคม 2565.
- ZhuQiongLei. 2560. “การพัฒนาความสามารถการฟังและการเขียนระบบพินอินภาษาจีนโดยใช้แนวคิดของกาเย่ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา ดุสิตพัฒนชยการ กรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- 1956 Sears Fall Winter Catalog, Page 127**. 2021. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://christmas.musetechical.com/ShowCatalogPage/1956-Sears-Fall-Winter-Catalog/0127>, 16 พฤษภาคม 2565.



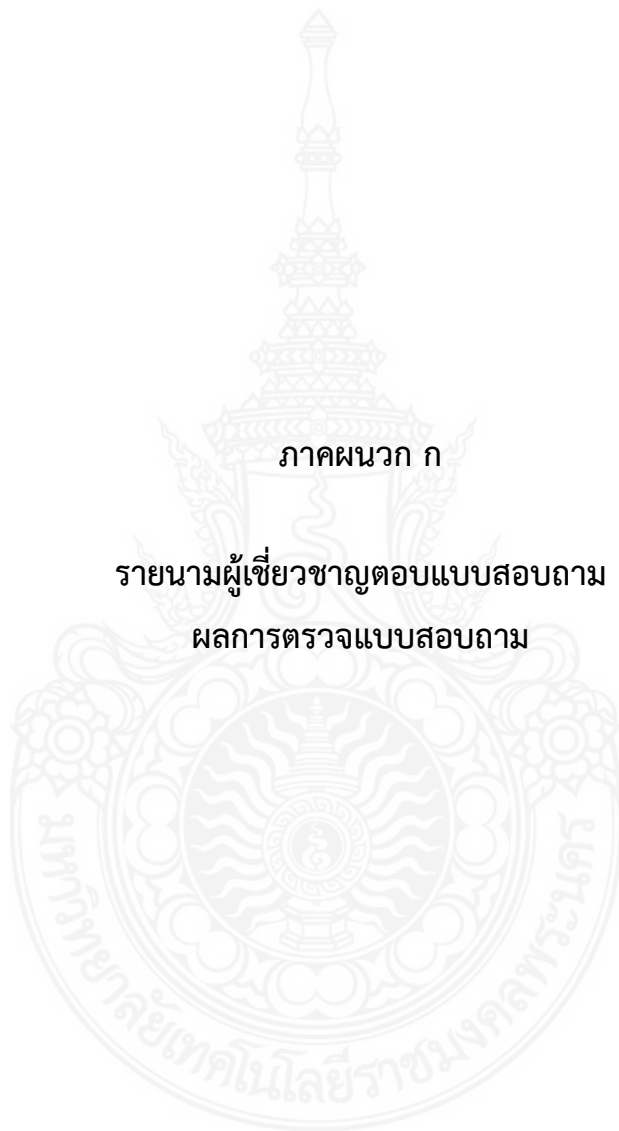
ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม
 ผลการตรวจสอบแบบสอบถาม
- ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 แบบสอบถามความพึงพอใจ การออกแบบชุดสตรี
 สไตส์เรโทร และแบบร่างลวดลายมัดย้อม
- ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
- ภาคผนวก ง รายงานผลการทดสอบความคงทนของสีต่อแสง
 ความทนของสีต่อการซัก และความทนของสีต่อน้ำ
 จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสิ่งทอ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

ผลการตรวจแบบสอบถาม



**รายนามผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อ
รูปแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร เรื่อง ทิวทัศน์ธรรมชาติในการเยี่ยมชมธรรมชาติจาก
เปลือกตะกุนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร**

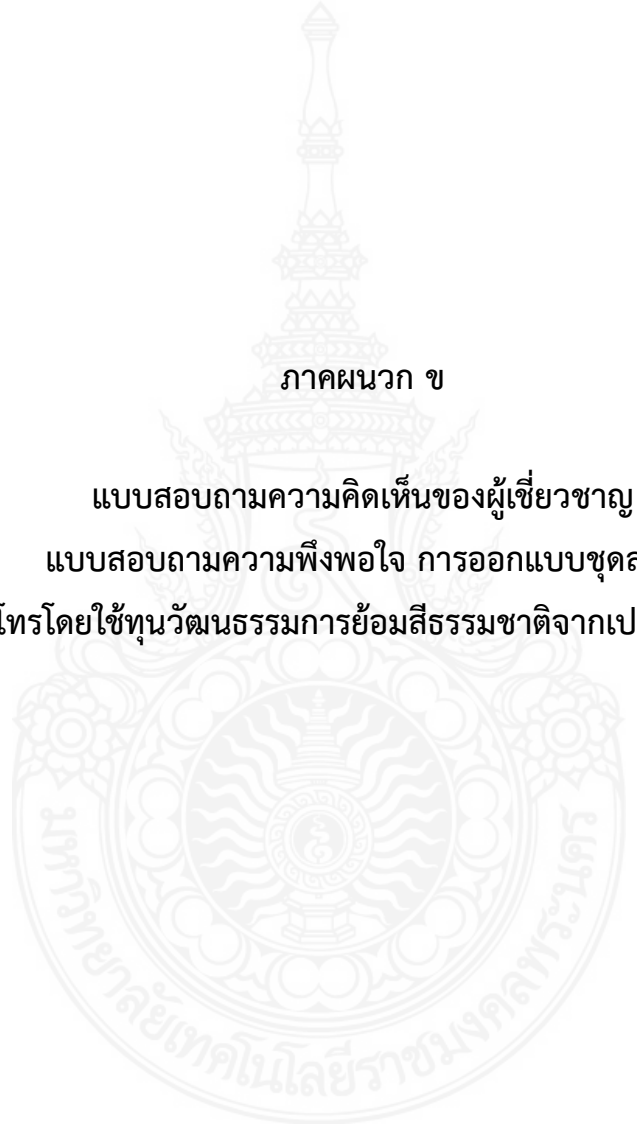
รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง/สถานที่
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ ชวเลขยางกูร	ข้าราชการบำนาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและ เครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. อาจารย์อัจฉรวรรณ ณ สงขลา	ข้าราชการบำนาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สินค้าแฟชั่น คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. ดร. เกศทิพย์ กรี่เงิน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและ การจัดการสินค้า คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. ดร. สุวดี ประดับ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและ การจัดการสินค้า คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
5. นางสาวนิติกาญจน์ ธรรมสัญญาศักดิ์	เจ้าของโรงเรียนสอนตัดเสื้อผ้า Nitikarn Studio
6. นางจินดารัตน์ อ่อนอุระ	ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขา ยี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม
7. นางไพรัช แก้วกาม	เลขาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขา ยี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

คำถามข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมแบบชิโบริ							
1. ความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน	1	1	1	0	0	0.60	ใช้ได้
2. ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กระเป๋า รองเท้า หมวก ฯลฯ	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
4. ความสม่ำเสมอของสี	0	1	0	1	1	0.60	ใช้ได้
5. สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. ลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และน่าสนใจ	0	1	1	1	0	0.60	ใช้ได้
8. ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
9. ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย	-1	1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีจากผ้ามัดย้อม							
10. มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
11. มีความทันสมัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12. มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน	0	1	1	0	1	0.60	ใช้ได้
13. ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14. องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
15. มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
16. มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17. ใช้งานได้หลายโอกาส	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้

คำถามข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
18. การใช้สีเหมาะสมกับชุดทำงานสตรี	-1	1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
19. การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
20. การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด	1	1	-1	1	1	0.60	ใช้ได้
21. ลวดลายมีความคมชัด สะดุดตา	0	1	1	1	0	0.60	ใช้ได้
22. การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23. ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้





ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความพึงพอใจ การออกแบบชุดสตรี

สไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างลดลายมัดย้อม

.....

คำถามชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างลดลายมัดย้อมฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” ที่ได้นำเอาลักษณะของใบและดอกของต้นตะบูนในพื้นที่ชุมชนเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลดลายมัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบซิโบริ
- 2) เพื่อการพัฒนาชุดทำงานสตรีจากมัดย้อม
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาชุดทำงานสตรีจากมัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบซิโบริ

คำอธิบายสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1. การมัดแบบซิโบริ เป็นการมัดย้อมผืนผ้าโดยใช้เทคนิคการมัดย้อมแบบญี่ปุ่นเพื่อให้เกิดเป็นลดลายตามที่ออกแบบบนผืน มีทั้งหมด 12 วิธี โดยหนึ่งในสิบสองวิธีที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ วิธีอิตะจิเมะ เป็นการพับทบของผืน แล้วนำไปย้อมสีเพื่อสร้างลดลายด้วยการมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ให้เกิดเป็นลายเอกลักษณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างลดลายมัดย้อมด้วยวิธีอิตะจิเมะ จำนวน 3 ลดลาย

3. ให้ท่านพิจารณาคัดเลือกลดลายที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จำนวน 1 ลดลาย เพื่อนำลดลายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาลดลายมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบซิโบริ และนำไปตัดเย็บชุดสตรีจากมัดย้อมต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

นักศึกษาปริญญาโท กลุ่มวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

หลักสูตรคหกรรมมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ลวดลายที่ 1



เลือก

ไม่เลือก

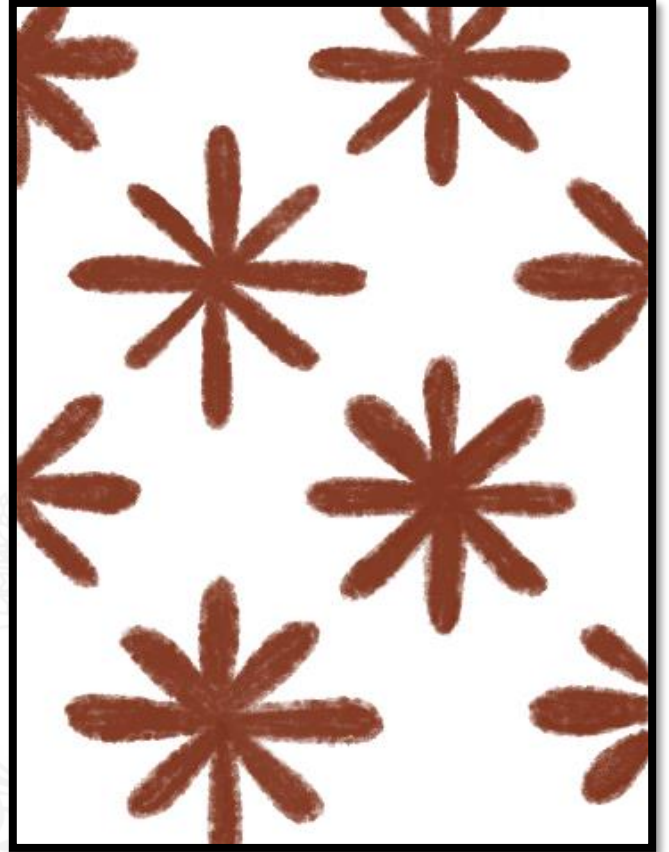
เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลวดลายที่ 2



เลือก

ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลวดลายที่ 3



+



เลือก

ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

()

ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม เป็นแบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมีวัตถุประสงค์วิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ
- 2) เพื่อการพัฒนาชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

คำอธิบายสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1. ชุดสตรีสไตล์เรโทร เป็นลักษณะของชุดสตรีที่ได้แรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าในช่วงยุคทศวรรษ 1940-1960 โดยนำมาออกแบบและตัดเย็บจากผ้ามัดย้อม ได้ทำการออกแบบมี 3 ประเภท คือ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ชุดติดกันแบบ A-line และเสื้อกับกระโปรงทรงสอบ

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ที่ได้ทำการออกแบบจำนวน 3 ประเภท แต่ละประเภทประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบที่หนึ่งชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม แบบที่สองชุดติดกันแบบ A-line และแบบที่สามเสื้อกับกระโปรงทรงสอบ

3. ให้ท่านพิจารณาคัดเลือกกลุ่มแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อมที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เลือกประเภทละ 1 รูปแบบ เพื่อนำรูปแบบดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการตัดเย็บชุดสตรีจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

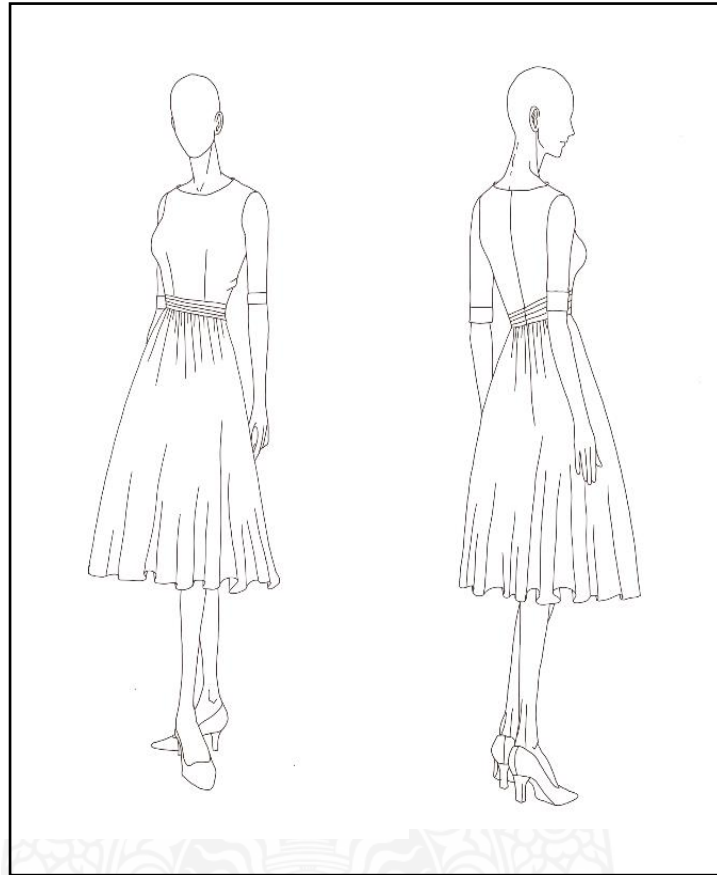
นักศึกษาปริญญาโท กลุ่มวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



รูปแบบที่ 1

เลือก

ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

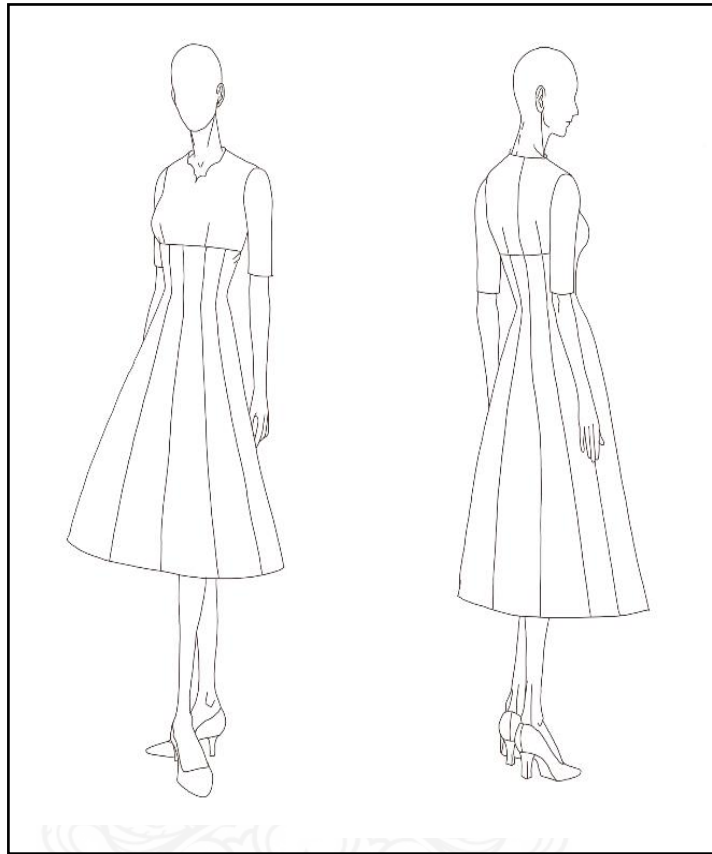
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



รูปแบบที่ 2

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

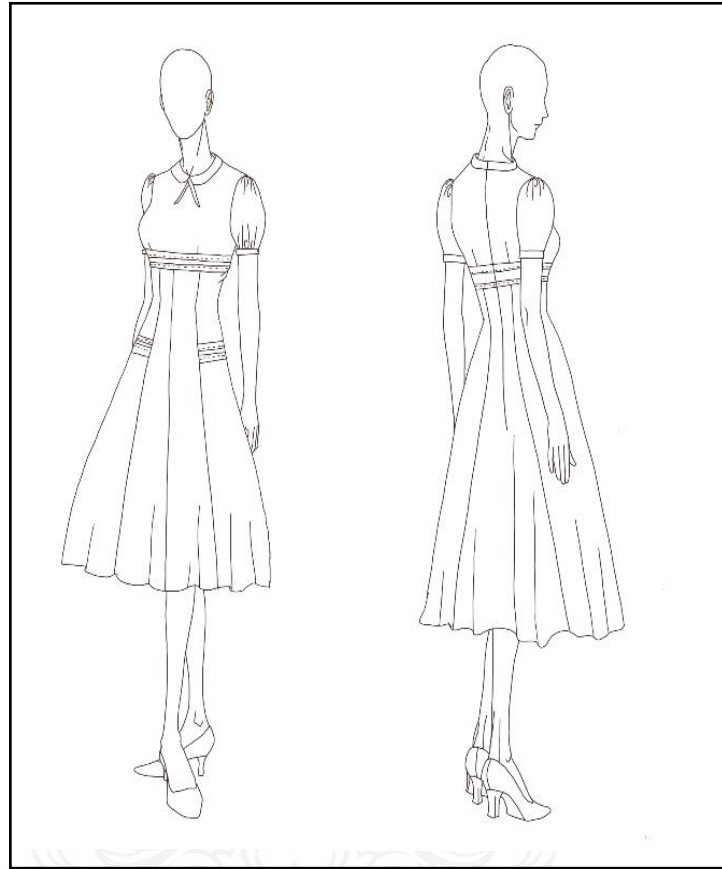
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



รูปแบบที่ 3

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

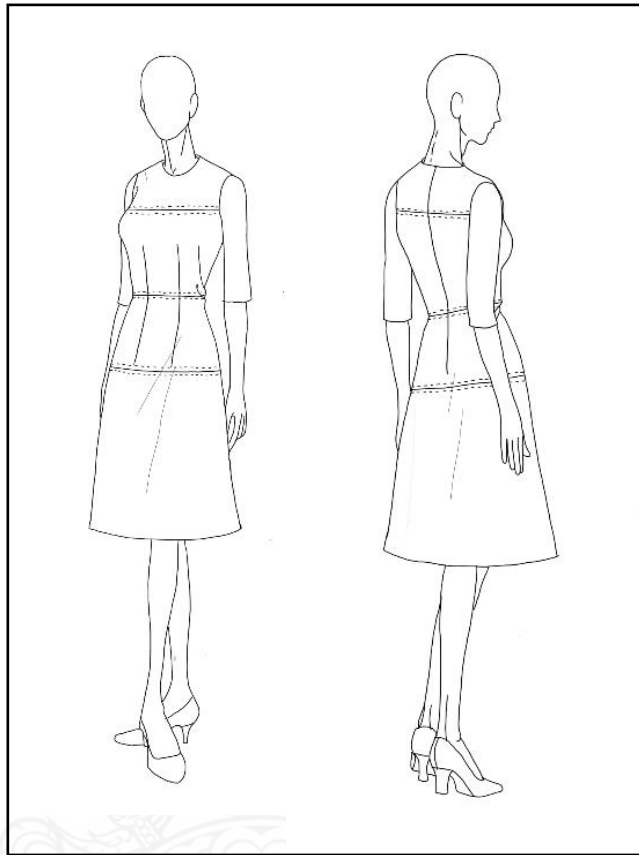
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบ A - line



รูปแบบที่ 1

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

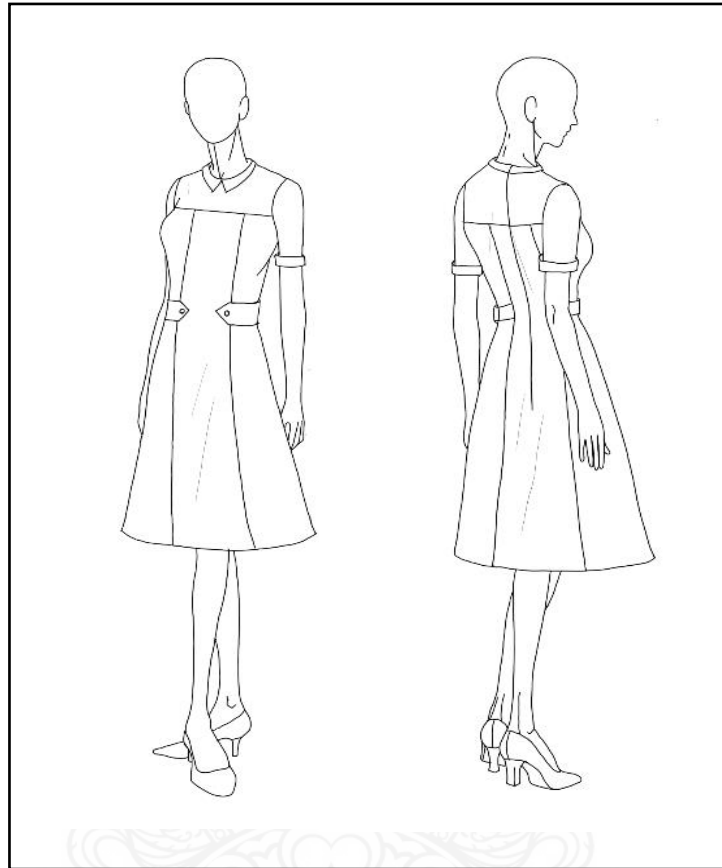
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบ A - line



รูปแบบที่ 2

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

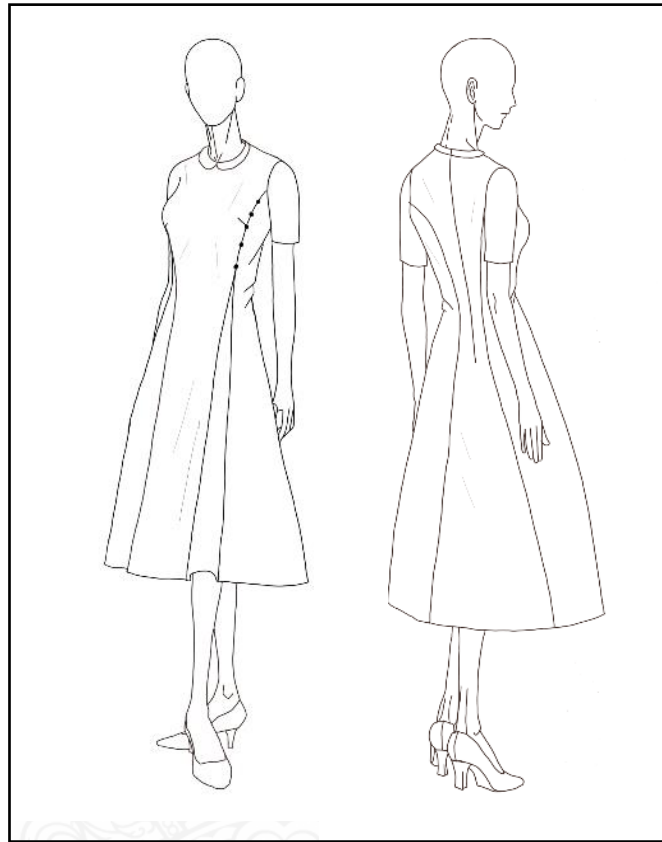
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบ A - line



รูปแบบที่ 3

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

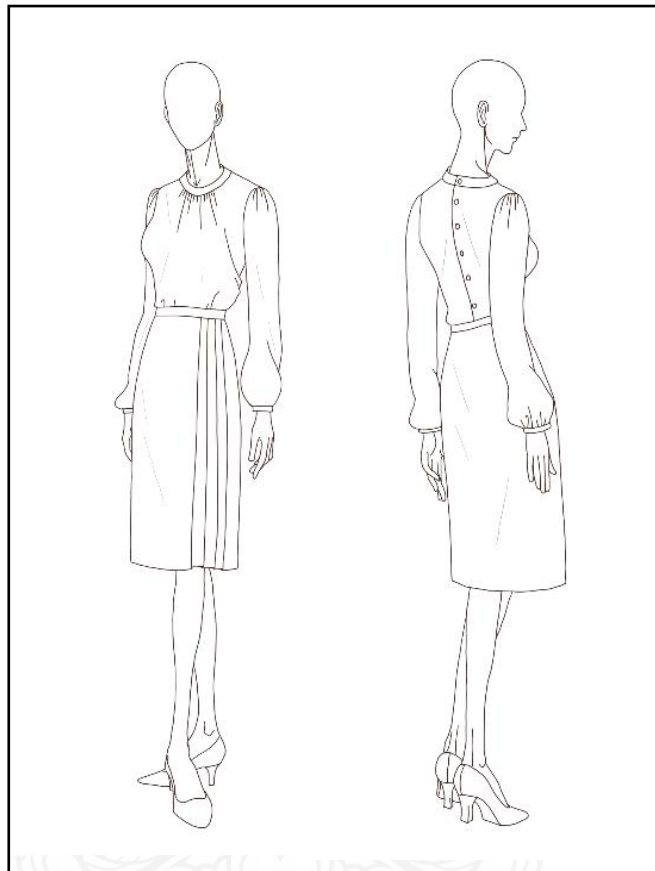
.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

เสื้อและกระโปรง



รูปแบบที่ 1

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

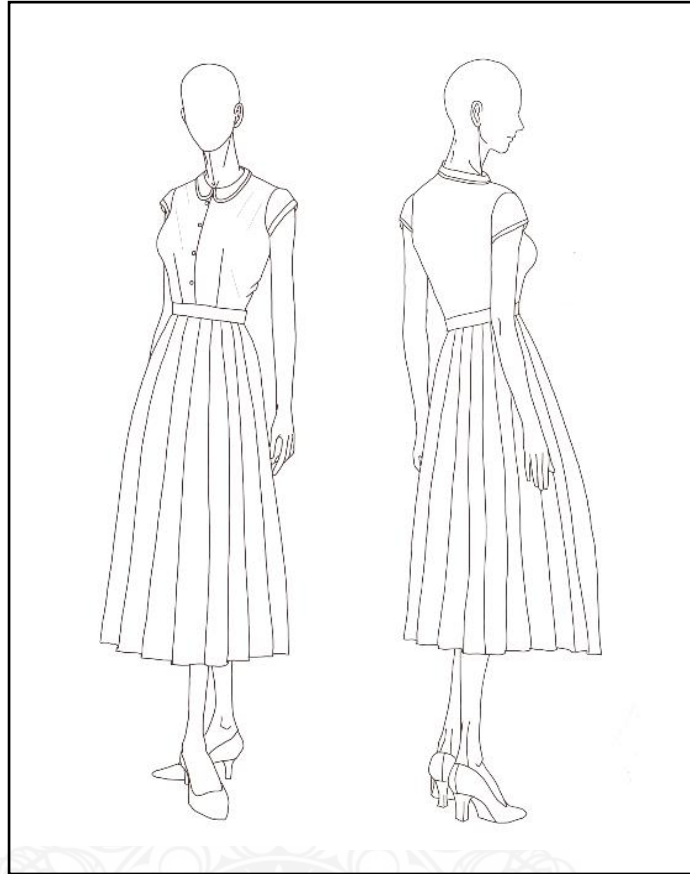
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

เสื้อและกระโปรง



รูปแบบที่ 2

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

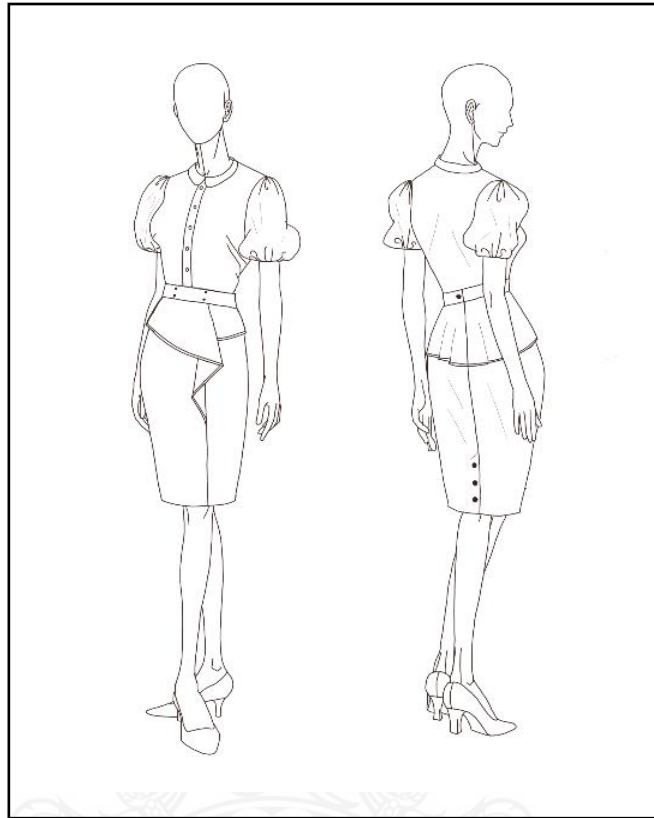
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

เสื้อและกระโปรง



รูปแบบที่ 3

 เลือก

 ไม่เลือก

เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม เป็นแบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมีวัตถุประสงค์วิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลวดลายผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ
- 2) เพื่อการพัฒนาชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

คำอธิบายสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1. ชุดสตรีสไตล์เรโทร เป็นลักษณะของชุดสตรีที่ได้แรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าในช่วงยุคทศวรรษ 1940-1960 โดยนำมาออกแบบและตัดเย็บจากผ้ามัดย้อม ด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลมและเสื้อคลุม ชุดติดกันแบบ A-line และชุดเสื้อกับกระโปรงทรงสอบ

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ที่ได้ทำการออกแบบจำนวน 3 ประเภท แต่ละประเภทประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบที่หนึ่งชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลมและเสื้อคลุม แบบที่สองชุดติดกันแบบ A-line และแบบที่สามชุดเสื้อกับกระโปรงทรงสอบ

3. ให้ท่านพิจารณาคัดเลือกแบบร่างชุดสตรีจากผ้ามัดย้อมที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้เลือกประเภทละ 1 รูปแบบ เพื่อนำรูปแบบดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการตัดเย็บชุดสตรีจากผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ จากสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

นักศึกษาปริญญาโท กลุ่มสาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมให้เหตุผล
ประกอบการพิจารณา

ประเภทที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม

ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม และเสื้อคลุม แบบที่ 1



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

□ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม และเสื้อคลุม แบบที่ 2



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

□ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม และเสื้อคลุม แบบที่ 3



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

☐ ชุดติดกันแบบ A - Line แบบที่ 1



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดติดกันแบบ A - Line แบบที่ 2



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

□ ชุดติดกันแบบ A - Line แบบที่ 3



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

□ ชุดเสื้อและกระโปรง แบบที่ 1



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

□ ชุดเสื้อและกระโปรง แบบที่ 2



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

☐ ชุดเสื้อและกระโปรง แบบที่ 3



เหตุผลที่ท่านเลือกเพราะ

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

()

ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความพึงพอใจ
เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว
ในการออกแบบชุดสตรีสีไต้เรโทร

.....

คำอธิบายแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสีไต้เรโทรโดยใช้ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถาม ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสีไต้เรโทรแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดสตรีสีไต้เรโทรโดยใช้ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

2. กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ และตรงกับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล

นักศึกษาปริญญาโท กลุ่มวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์
 หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด หรือกรอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนด

1. อายุ 25 -30 ปี 31 -35 ปี
 36 -40 ปี 41 -45 ปี
 มากกว่า 45 ปีขึ้นไป
2. สถานภาพ โสด สมรส
 หย่าร้าง เป็นหม้าย
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดย้อมแบบชิโบริต้นแบบ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านเพียงคำตอบเดียว โดยแต่ละข้อกำหนดระดับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	5	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	มีความพึงพอใจมาก
ระดับคะแนน	3	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน	2	มีความพึงพอใจน้อย
ระดับคะแนน	1	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1.1 ความเหมาะสมของลวดลายผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน					
1.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์					
1.3 ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กระเป๋า รองเท้า หมวก ฯลฯ					

ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ผ้าม้าย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านสีสันทัน					
2.1 ความสม่ำเสมอของสี					
2.2 สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว					
3. ด้านการออกแบบลวดลาย					
3.1 ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่					
3.2 ลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และน่าสนใจ					
3.3 ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
3.4 ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดทำงานสตรีจากผ้าม้าย้อม

คำชี้แจง

1. ชุดทำงานสตรีจากผ้าม้าย้อม จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม 1 ชุด

ชุดติดกันแบบ A-Line 1 ชุด

เสื้อและกระโปรง 1 ชุด

2. โปรดพิจารณาชุดทำงานสตรีจากผ้าม้าย้อม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ

ความพึงพอใจของท่านเพียงคำตอบเดียว โดยแต่ละข้อกำหนดระดับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 มีความพึงพอใจมาก

ระดับคะแนน 3 มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับคะแนน 2 มีความพึงพอใจน้อย

ระดับคะแนน 1 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม					
1. รูปแบบของชุด					
1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ					
1.2 มีความทันสมัย					
1.3 มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน					
2. ความสวยงาม					
2.1 ความสวยงามของผ้ามีดัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด					
2.2 องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด					
3. ประโยชน์ใช้สอย					
3.1 มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง					
3.2 มีความสะดวกสบายในการใช้งาน					
3.3 ใช้งานได้หลายโอกาส					
4. สีสีน					
4.1 การใช้สีเหมาะสมกับชุดทำงานสตรี					
4.2 การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามีดัดย้อม					
4.3 การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด					
5. ลวดลายของผ้า/การวางลาย					
5.1 ลวดลายมีความคมชัด สะดุดตา					
5.2 การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม					
5.3 ลวดลายมีดัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด					
ชุดติดกันแบบ A-Line					
1. รูปแบบของชุด					
1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ					
1.2 มีความทันสมัย					
1.3 มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน					
2. ความสวยงาม					
2.1 ความสวยงามของผ้ามีดัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด					
2.2 องค์กรประกอบ และความสวยงามของชุด					

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3. ประโยชน์ใช้สอย					
3.1 มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง					
3.2 มีความสะดวกสบายในการใช้งาน					
3.3 ใช้งานได้หลายโอกาส					
4. สีสีน					
4.1 การใช้สีเหมาะสมกับชุดทำงานสตรี					
4.2 การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม					
4.3 การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด					
5. ลวดลายของผ้า/การวางลาย					
5.1 ลวดลายมีความคมชัด สะดุดตา					
5.2 การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม					
5.3 ลวดลายมัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด					
เสื้อและกระโปรง					
1. รูปแบบของชุด					
1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ					
1.2 มีความทันสมัย					
1.3 มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน					
2. ความสวยงาม					
2.1 ความสวยงามของผ้ามัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด					
2.2 องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด					
3. ประโยชน์ใช้สอย					
3.1 มีความเหมาะสมสามารถใช้งานได้จริง					
3.2 มีความสะดวกสบายในการใช้งาน					
3.3 ใช้งานได้หลายโอกาส					
4. สีสีน					
4.1 การใช้สีเหมาะสมกับชุดทำงานสตรี					
4.2 การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามัดย้อม					
4.3 การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด					

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
5. ลวดลายของผ้า/การวางลาย					
5.1 ลวดลายมีความคมชัด สะดุดตา					
5.2 การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม					
5.3 ลวดลายมัตย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด					

ข้อเสนอแนะ

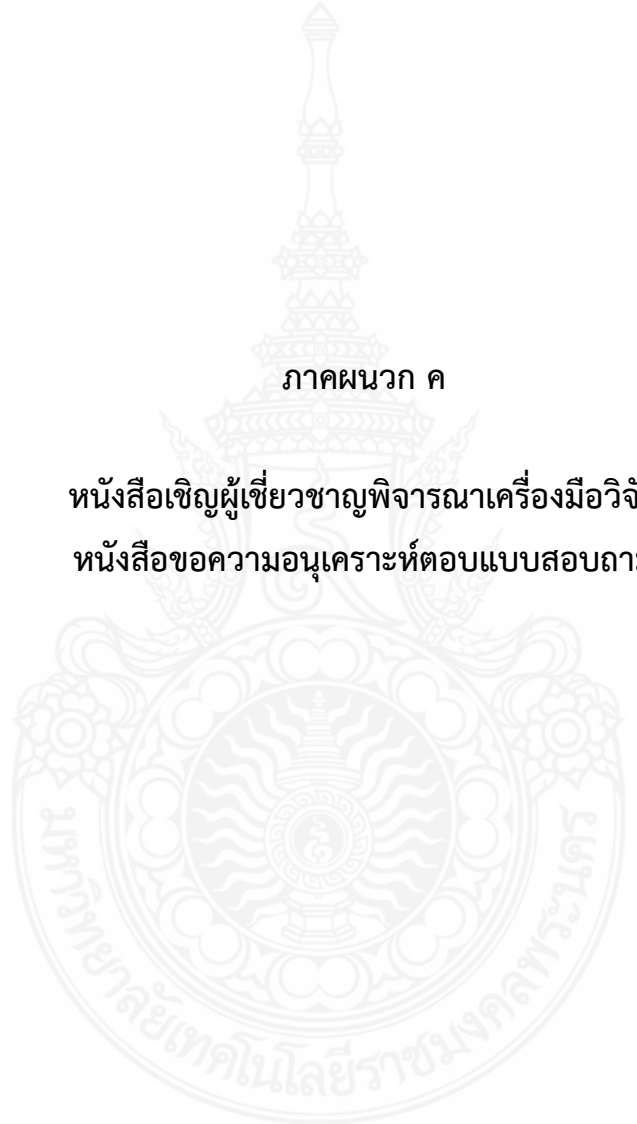
.....

.....

.....

.....





ภาคผนวก ค

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๔๓๓



คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์ ขวเลขยางกูร

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสี
ธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็น
พระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภพ ไสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๙๓๕



คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวนิติกาญจน์ ธรรมสัญญาศักดิ์

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๔๓๗



คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางไพรัช แก้วกาม

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสี
ธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็น
พระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๔๓๖



คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางจินดารัตน์ อ่อนอุระ

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสี
ธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็น
พระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๕๕๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์อัษฎรรณ ณ สงขลา

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสี
ธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยในการออกแบบ การตัดเย็บ และ
การออกแบบลวดลาย ให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๙๓๘ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุวดี ประดับ

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๙๓๙

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เกศทิพย์ กรี่เงิน

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์



ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๒๕๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล เข้าเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๑๖ คน ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์กลาง : em.hec@rmutp.ac.th

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๒๕๗

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล เข้าเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๖ คน ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคนที ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์กลาง : em.hecc@rmutp.ac.th

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๒๕๘

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวา

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล เข้าเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๖ คน ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวา ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์กลาง : em.hec@rmutp.ac.th

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๒๕๙

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

ด้วย นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร” โดยมี ดร.สุชีรา ผ่องใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล เข้าเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน ๖ คน ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

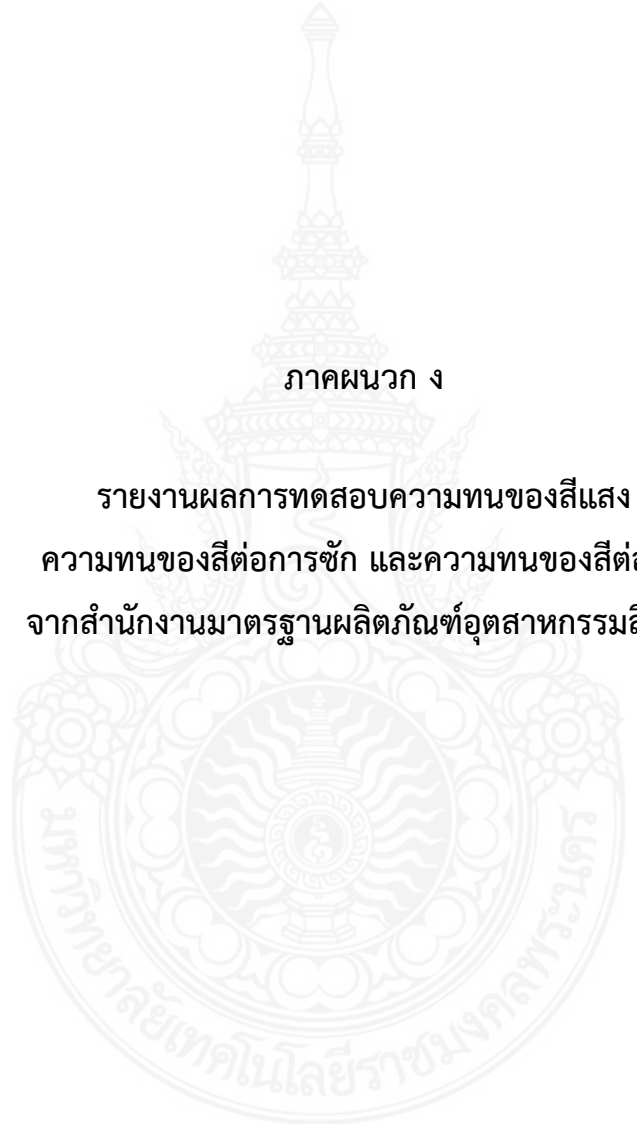
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์กลาง : em.hec@rmutp.ac.th

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๔๙๓ ๕๔๖๖



ภาคผนวก ง

รายงานผลการทดสอบความทนของสีแสง
ความทนของสีต่อการซัก และความทนของสีต่อน้ำ
จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสิ่งทอ



**Foundation for Industrial Development
Thailand Textile Institute / Textile Testing Center**
Soi Trimit, Rama 4 Road, Phrakonong, Klong-toey, Bangkok 10110, THAILAND.
Tel: (66) 2713 5492-9 Fax: (66) 2712 1592 www.thaitextile.org

F-017T Rev.19, 9 ส.ค. 64, 1/1



รายงานผลการทดสอบ

ผู้ขอรับบริการ : นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล
126/170 หมู่ 10 หมู่บ้านแสนสุขแม่กลอง ตำบลลาดใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

หมายเลขตัวอย่าง : ชื่อ/รายละเอียดตัวอย่าง (ตามที่ผู้ขอรับบริการระบุ)
R 0285-1/66 ผ้าผืนย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวโดยใช้ผ้าฝ้าย 100% ในการย้อม
ลักษณะตัวอย่าง : ผ้าทอ

หมายเลขรายงานผล : R 0285/66
วันที่รับตัวอย่าง : 23/08/66
วันที่ทดสอบ : 23/08/66-29/08/66
วันที่ออกรายงานผล : 29/08/66
หน้า : 1/3

	R 0285-1/66
ความคงทนของสีต่อแสง: ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 2: 2552	
สีเปลี่ยนจากเดิม (ระดับ)	2

หมายเหตุ : - เครื่องทดสอบ : ATLAS XENON ARC WEATHER-OMETER MODEL Ci 3000+
- อัตราความคงทนของสีต่อแสงจะมีค่าจากระดับ 1 (มีความคงทนต่ำสุด) ถึง ระดับ 8 (มีความคงทนสูงสุด)

ความคงทนของสีต่อการซัก: ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 3: 2552 วิธีที่ A(1) (40°C, 30 นาที)	
สีเปลี่ยนจากเดิม (ระดับ)	4
สีตกติดผ้าขาว (ระดับ)	
- ACETATE	4-5
- COTTON	4-5
- NYLON	4-5
- POLYESTER	4-5
- ACRYLIC	4-5
- WOOL	4-5

หมายเหตุ : - น้ำสบู่อที่ใช้ : สบู่มาตรฐานความเข้มข้น 5 กรัม / ลิตร

ผู้อนุมัติ

(นางสาวสุรีย์รัตน์ เกษมศิริเพ็ญ)
(ผู้จัดการห้องทดสอบเคมีวิเคราะห์)

"การปลอมรายงานผลการทดสอบ ไม่ว่าจะเป็นการปลอมทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือใช้รายงานผลการทดสอบปลอม เป็นความคิดไม่สมควรกฎหมาย"

This test report refers to the submitted sample(s) for testing/examining/analyzing only. It is not certified for the advertisement or reference of the products/goods. The total or the part of this report may not be reproduced without the written approval from Textile Testing Center, Thailand Textile Institute.



Foundation for Industrial Development
Thailand Textile Institute / Textile Testing Center
 Soi Trimit, Rama 4 Road, Phrakonong, Klong-toey, Bangkok 10110, THAILAND.
 Tel: (66) 2713 5492-9 Fax: (66) 2712 1592 www.thaitextile.org



รายงานผลการทดสอบ

หมายเลขรายงานผล : R 0285/66
 วันที่รับตัวอย่าง : 23/08/66
 วันที่ทดสอบ : 23/08/66-29/08/66
 วันที่ออกรายงานผล : 29/08/66
 หน้า : 2/3

- สีเปลี่ยนจากเดิม

ระดับ	5	หมายถึง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของสี
	4	หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย
	3	หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงพอสังเกตเห็นได้
	2	หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก
	1	หมายถึง สีเปลี่ยนแปลงมาก

- สีตกติด

ระดับ	5	หมายถึง ไม่มีการตกติดของสี
	4	หมายถึง สีตกติดเล็กน้อย
	3	หมายถึง สีตกติดพอสังเกตเห็นได้
	2	หมายถึง สีตกติดค่อนข้างมาก
	1	หมายถึง สีตกติดมาก

R 0285-1/66

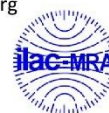
ความคงทนของสีต่อน้ำ: ทดสอบตามมาตรฐาน มอก.121 เล่ม 25: 2552	
สีเปลี่ยนจากเดิม (ระดับ)	4
สีตกติดผ้าขาว (ระดับ)	
- ACETATE	3-4
- COTTON	2-3
- NYLON	2-3
- POLYESTER	3
- ACRYLIC	3
- WOOL	2-3

"การปลอมรายงานผลการทดสอบ ไม่ว่าจะเป็นการปลอมทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือใช้รายงานผลการทดสอบปลอม เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา"

This test report refers to the submitted sample(s) for testing/examining/analyzing only. It is not certified for the advertisement or reference of the products/goods. The total or the part of this report may not be reproduced without the written approval from Textile Testing Center, Thailand Textile Institute.



**Foundation for Industrial Development
Thailand Textile Institute / Textile Testing Center**
Soi Trimit, Rama 4 Road, Phrakanong, Klong-toey, Bangkok 10110, THAILAND.
Tel: (66) 2713 5492-9 Fax: (66) 2712 1592 www.thaitextile.org



NSC - TISI - TIS 17025
TESTING 0110

รายงานผลการทดสอบ

หมายเลขรายงานผล : R 0285/66
วันที่รับตัวอย่าง : 23/08/66
วันที่ทดสอบ : 23/08/66-29/08/66
วันที่ออกรายงานผล : 29/08/66
หน้า : 3/3



รูปที่ 1: R 0285-1/66

"การปลอมรายงานผลการทดสอบ ไม่ว่าจะเป็นการปลอมทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือใช้รายงานผลการทดสอบปลอม เป็นความคิดตามประมวลกฎหมายอาญา"

This test report refers to the submitted sample(s) for testing/examining/analyzing only. It is not certified for the advertisement or reference of the products/goods. The total or the part of this report may not be reproduced without the written approval from Textile Testing Center, Thailand Textile Institute.

ประวัติการศึกษาและทำงาน

ชื่อ นามสกุล นายธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล
วัน เดือน ปีเกิด 9 สิงหาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน 126/176 หมู่ 10 หมู่บ้านแสนสุขแม่กลอง ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม 75000

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2558

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

2558 - 2559	ครูอัตราจ้าง แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี
2559 - 2561	ครูอัตราจ้าง แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม
2561 - 2565	รับราชการครู โรงเรียนเทศบาลวัดช่องลม (เปี่ยมวิทยาคม) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร
2565 - จนถึงปัจจุบัน	รับราชการครู โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัย (อนุกุลราษฎร์) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครสมุทรสาคร